



**ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ
ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΩΝ ΙΡΑΚΙΝΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ**
(αποσπασματική μετάφραση)

Η παρούσα έκθεση έχει συνταχθεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες βάσει πληροφοριών που ελήφθησαν από διάφορες δημοσιοποιημένες πηγές, αναλύσεις και σχόλια καθώς και βάσει πληροφοριών του προσωπικού της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ή των επιχειρησιακών συνεργατών της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο Ιράκ. Απευθύνεται κατ' αρχήν σε όσους ασχολούνται με τη διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα και επικεντρώνεται σε θέματα που ανακύπτουν συχνότερα κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου στις διάφορες έννομες τάξεις. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνει δεν είναι εξαντλητικές όσον αφορά στην κατάσταση που επικρατεί στη χώρα ούτε αποφασιστικής σημασίας για την εξατομικευμένη αξιολόγηση των αιτημάτων ασύλου ή καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Η παράθεση πληροφοριών ή απόψεων τρίτων μερών δεν σημαίνει την υιοθέτησή τους από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR)

Γενεύη

Αύγουστος 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συνοπτική Παρουσίαση των Οδηγιών	5
II. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	
1. Ελευθερία της θρησκείας.....	21
2. Από-αραβοποίηση	22
3. Προσωπική Κατάσταση	24
4. Ποινικές κυρώσεις	26
5. Εθνική Ασφάλεια	28
III. ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ – ΑΥΤΟΥΡΓΟΙ ΠΡΑΞΕΩΝ ΒΙΑΣ	
A. Γενικά	29
B. Ανύπαρκτη Εθνική Προστασία	29
Γ. Κυριότερες ομάδες που χρησιμοποιούν βία.....	32
1. Ομάδες εξεγερμένων	32
2. Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και Σίιτες Αντάρτες	35
3. Συμμορίες Κακοποιών	41
4. Κουρδικές Ένοπλες Δυνάμεις	42
5. Οικογένεια, Κοινότητα, Φυλή	42
IV. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ	
A. Θρησκευτικές Ομάδες	
1. Ομάδες Μουσουλμάνων.....	43
α. Άμαχοι σίιτες και σουνίτες	43
β. Μεικτές οικογένειες σουνιτών και σιιτών.....	53
γ. Shabak	54
2. Μη μουσουλμανικές θρησκευτικές ομάδες.....	56
α. Χριστιανοί	58
β. Sabaeen-Mandaeans (Σαβαίοι-Μανδαίοι)	68
γ. Yazidis	79
δ. Baha'is	86
ε. Kaka'is	88
στ. Εβραίοι.....	90
B. Εθνοτικές Ομάδες	
1. Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, Εθνοτικές Χριστιανικές Ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές.....	93
2. Ρομά.....	100
Γ. Υποστηρικτές ή εκλαμβάνόμενοι ως υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος και / ή των εξεγερμένων	
1. Άραβες σουνίτες.....	104
2. Μέλη και εταίροι του κόμματος Ba'ath και του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν.....	105
Δ. Συμπαθούντες ή εκλαμβάνόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ	
1. Υπάλληλοι της πρώην Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης, της Πολυεθνικής Δύναμης ή Ιρακινοί Εργαζόμενοι σε Πρεσβείες ή Αλλοδαπές Εταιρείες	112
2. Υπάλληλοι του ΟΗΕ, της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού ή Ανθρωπιστικών Οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των υπερασπιστών των δικαιωμάτων του ανθρώπου.....	113
3. Κούρδοι και άλλα τμήμα της ιρακινής κοινωνίας	116
Ε. Κυβερνητικοί Αξιωματούχοι και Άλλα Πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές	118
ΣΤ. Πραγματικοί ή Εκλαμβάνόμενοι Αντίπαλοι των Κυβερνώντων Κομμάτων στο Κουρδιστάν καθώς και στις Περιοχές που υπάγονται στο de facto Έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν	
1. Άραβες.....	119
2. Εκλαμβάνόμενα μέλη των Ισλαμικών Ένοπλων Ομάδων.....	119
3. Αντίπαλοι των Κυβερνώντων Κομμάτων	121

Z. Επαγγελματικές Ομάδες σε Κίνδυνο	
1. Ακαδημαϊκοί, καθηγητές, δάσκαλοι και φοιτητές.....	123
2. Δημοσιογράφοι και εργαζόμενοι στα ΜΜΕ.....	125
3. Καλλιτέχνες	131
4. Γιατροί και παραϊατρικό προσωπικό.....	133
5. Δικαστές και δικηγόροι.....	135
6. Αθλητές και εργαζόμενοι στο χώρο του αθλητισμού.....	137
H. Άλλες Ομάδες σε Κίνδυνο	
1. Γυναίκες	138
2. Σεξουαλικός Προσανατολισμός	144
3. Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά	148
V. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ	
Δ. Δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής	
1. Περιοχές του Κεντρικού και του Νοτίου Ιράκ	
Ειδικότερες εκτιμήσεις για τις πρώην αραβοποιηθείσες περιοχές	152
Πρόσβαση	152
Οδικές μετακινήσεις	153
Αεροπορικές μετακινήσεις	156
Περιορισμοί εισόδου, διαμονής και / ή χωροθέτησης των καταυλισμών.....	157
2. Οι τρεις βόρειες Επαρχίες Sulaymaniyah, Erbil και Dohuk	
Γενικά	160
Πρόσβαση.....	165
Μέτρα εισόδου.....	166
Διαμονή	166
Κανόνες Γενικής Εφαρμογής	169
Κίνδυνος Δίωξης ή Άλλης Σοβαρής Βλάβης μετά τη Μετεγκατάσταση	170
Ανάλυση του Εύλογου Χαρακτήρα της Εγκατάστασης σε Άλλη Περιοχή της Χώρας Καταγωγής	171
Πρόσωπα που ενδέχεται να Αδυνατούν να Απολαμβάνουν Προστασία	173
Δυνατότητα Εγκατάστασης σε Άλλη Περιοχή της Χώρας Καταγωγής για Όσους Κατάγονται από τις Τρεις Βόρειες Επαρχίες	174
Συμπέρασμα	176
VI. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΟ ΙΡΑΚ.....	177

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ

Α. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΙΡΑΚ ΣΗΜΕΡΑ

Η κατάσταση στο Κεντρικό και Νότιο Ιράκ¹ χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη ακραία βία, από σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου και από την ανυπαρξία κράτους δικαίου και τάξης. Οι θετικές πολιτικές εξελίξεις που έχουν σημειωθεί, συμπεριλαμβανομένης της διακηρυγμένης δέσμευσης της ιρακινής κυβέρνησης για συμφιλίωση, δεν μετουσιώθηκαν στην εγγύηση υψηλού επιπέδου ασφάλειας για τους πολίτες. Οι πολίτες είναι πολύ συχνά θύματα βίας λόγω των πραγματικών ή εκλαμβανόμενων θρησκευτικών ή πολιτικών τους πεποιθήσεων, της εθνοτικής καταγωγής τους και/ή των απόψεων διαφόρων παραγόντων που δρουν στη χώρα. Δεν έχουν πάψει να αναφέρονται περιπτώσεις κακοποίησης και βασανιστηρίων από τις ομάδες των εξεγερμένων, τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και τους σιίτες αντάρτες. Η ένοπλη σύγκρουση μεταξύ της Πολυεθνικής Δύναμης/Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας και των εξεγερμένων ομάδων των οποίων ηγούνται οι σουνίτες έχει προκαλέσει το θάνατο πολιτών, την καταστροφή περιουσιών και πληθυσμιακές μετακινήσεις.

Το κράτος δεν προστατεύει τους πολίτες από τις ομάδες – αυτουργούς πράξεων βίας. Η διάλυση και η αργή ανασυγκρότηση των ιρακινών δυνάμεων ασφαλείας, που αποτελούν συνεχώς στόχο επιθέσεων, έχει δημιουργήσει κενό ασφαλείας στη χώρα. Έτσι, όλο και συχνότερα οι πράξεις βίας τελούνται σε καθεστώς ατιμωρησίας. Η αποδυναμωμένη εφαρμογή του νόμου και η αναφερόμενη εμπλοκή των δυνάμεων εφαρμογής του νόμου σε παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου επιδεινώνουν περισσότερο την κατάσταση.

Η γενικότερη κατάσταση στις τρεις βόρειες Επαρχίες των Sulaymaniyah, Erbil και Duhok παρότι λιγότερο επικίνδυνη σε σχέση με την κατάσταση που επικρατεί στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ παραμένει τεταμένη και απρόβλεπτη. Παράγοντες αποσταθεροποίησης είναι η διαμάχη για το καθεστώς των «αραβοποιηθεισών» περιοχών, το ενδεχόμενο επέκτασης της βίας από άλλες περιοχές της χώρας και η παρουσία αντάρτικων ομάδων στην περιοχή.

¹ Στο παρόν έγγραφο ως «Κεντρικό Ιράκ» νοούνται οι Επαρχίες Anbar, Βαγδάτης, Diyala, Ninewa (συμπεριλαμβανομένης της Μοσούλης), Salah-al-Dihn και Tameem (συμπεριλαμβανομένης της πόλης Κιρκούκ). Πρόκειται για τις περιοχές του Κεντρικού Ιράκ που υπάγονται στον έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν, κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 53 (Α) του Νόμου για τη Διοίκηση του Ιράκ κατά τη Μεταβατική Περίοδο που συνεχίζει να ισχύει δυνάμει του άρθρου 143 του Συντάγματος. Το «Νότιο Ιράκ» περιλαμβάνει τις Επαρχίες Babil, Basrah, Kerbala, Najaf, Missan, Muthanna, Qadissiya, Thi-Qar και Wassit. Οι τρεις βόρειες Επαρχίες είναι αυτές της Sulaymaniyah, της Erbil και του Dohuk.

B. ΣΥΝΟΠΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΑΥΤΟΥΡΓΟΥΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ

1. Κυριότερες ομάδες αυτορρογοί βίας

Ομάδες εξεγεργμένων

Οι άραβες σουνίτες, που κυριαρχούσαν στη χώρα κατά τη διακυβέρνησή της από το προηγούμενο καθεστώς, αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της εξέγερσης στο Ιράκ, στην οποία συμμετέχουν διάφορες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των μελών του κόμματος Βα'αθ, των στρατιωτικών αξιωματούχων και των υπαλλήλων των υπηρεσιών πληροφοριών του προηγούμενου καθεστώτος, των αυτοχθόνων και αλλοδαπών Ισλαμιστών και των εθνικιστών που μάχονται κατά της ξένης κατοχής. Παρότι είναι διαφορετικοί οι στόχοι και η τακτική των διαφόρων εξεγεργμένων ομάδων, η απομάκρυνση της Πολυεθνικής Δύναμης από το Ιράκ και η υπονόμηση των νέων πολιτικών δομών της χώρας αποτελούν κοινή επιδίωξη. Αναφέρεται ότι μέλη των εξεγεργμένων έχουν διεισδύσει στις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και εξαπολύουν επιθέσεις. Η εξεγεργμένοι δρουν κυρίως στο «Τρίγωνο των Σουνιτών» καθώς και στις εθνοτικά μεικτές περιοχές των Επαρχιών Diyala, Babel και Κιρκούκ.

Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και Σίιτες Αντάρτες

Η βία που προκαλούν οι σίιτες στο Ιράκ προέρχεται από δύο αντίπαλες σιιτικές αντάρτικες ομάδες, την Οργάνωση Badr και το Στρατό Mehdi. Μέλη των αντάρτικων ομάδων των σιιτών έχουν καταταγεί στις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας, όπως για παράδειγμα στο Σώμα των Ειδικών Φρουρών και στις Ειδικές Επίλεκτες Ομάδες / στο Σώμα της Ιρακινής Αστυνομίας και αναφέρεται ότι διαπράττουν αρπαγές, βασανιστήρια και συνοπτικές εκτελέσεις, κυρίως αράβων σουνιτών. Επίσης, όλο και συχνότερα αναφέρονται περιπτώσεις κακοποίησης και βασανισμού των κρατουμένων από την κυβέρνηση, ειδικά στα κέντρα κράτησης που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εσωτερικών.

Συμμορίες Κακοποιών

Οι συμμορίες των εγκληματιών έχουν επωφεληθεί από την κατάρρευση του κράτους δικαίου και της τάξης στο Ιράκ και επιδίδονται σε διάφορες παράνομες δραστηριότητες, όπως είναι οι αρπαγές και οι δολοφονίες. Αυτές οι πράξεις τελούνται με την παρότρυνση όσων ευθύνονται για τη θρησκευτική ή πολιτική βία που επικρατεί στη χώρα. Για παράδειγμα, τα θύματα στοχοποιούνται λόγω της θρησκείας τους (αρπαγές για πώ-

ληση των θυμάτων σε θρησκευτικές ομάδες), λόγω του (εκλαμβανόμενου) ρόλου τους στη δημόσια ζωή και / ή λόγω του εκλαμβανόμενου ελλείμματος κρατικής ή φυλετικής προστασίας. Οι συμμορίες δραστηριοποιούνται όλο και συχνότερα συνεργαζόμενες ή μετέχοντας (ως μέλη) στις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας. Δεδομένης της κατάστασης, συχνά υπάρχει φόβος δίωξης για έναν από τους λόγους που αναφέρει η Σύμβαση του 1951.

Κουρδικές Ένοπλες Δυνάμεις

Τα κουρδικά κόμματα και οι ένοπλες δυνάμεις τους (*Peshmerga*) κατηγορούνται για πράξεις βίας που διαπράττονται στις περιοχές που υπάγονται στον έλεγχο τους και στρέφονται κατά των (θεωρούμενων) πολιτικών τους αντιπάλων, των (θεωρούμενων) Ισλαμιστών και των μελών των εθνοτικών/θρησκευτικών μειονοτήτων.

Οικογένεια, Κοινότητα, Φυλές

Σε όλη τη χώρα συχνά τελούνται πράξεις βίας, κυρίως «εγκλήματα τιμής», από μέλη της οικογένειας, της κοινότητας ή της φυλής στην οποία ανήκει το θύμα.

2. Κυριότερες ομάδες σε κίνδυνο

Θρησκευτικές ομάδες

Η θρησκευτική βία στο Ιράκ είναι επικίνδυνη και βλάπτει τόσο τους μουσουλμάνους όσο και τους μη μουσουλμάνους. Όσον αφορά στους μουσουλμάνους είναι διάχυτη η βία που έχουν πυροδοτήσει οι διαφορές σουνιτών-σιιτών. Οι ένοπλες ομάδες των σουνιτών στοχοποιούν τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας όπου κυριαρχούν οι σίιτες και τα κέντρα κατάταξης, τους θρησκευτικούς τόπους και τις θρησκευτικές συγκεντρώσεις των σιιτών, τους θρησκευτικούς αρχηγούς των σιιτών και γενικότερα τους πολίτες που είναι σίιτες. Οι σίιτες αντάρτες φέρουν την ευθύνη των επιθέσεων στα τζαμιά των σουνιτών, στους θρησκευτικούς αρχηγούς των σουνιτών και στις σουνιτικές γειτονιές. Και οι δύο ομάδες διαπράττουν αρπαγές, βασανιστήρια, βιασμούς και δολοφονίες – εκτελέσεις όσων ανήκουν ή θεωρούν ότι ανήκουν στην αντίπαλη θρησκευτική ομάδα. Οι μεικτές οικογένειες σιιτών-σουνιτών υποφέρουν από διακριτική μεταχείριση και μερικές φορές και από τις επιθέσεις που εξαπολύουν σε βάρος τους και οι δύο πλευρές και πλήττουν την προσωπική τους ακεραιότητα και ασφάλεια. Επίσης, σημειώνεται συστηματική εξαναγκαστική πληθυσμιακή μετακίνηση καθώς οι ένοπλες ομάδες των σιιτών και των σουνιτών αποσκοπούν στην εκδίωξη της αντίπαλης κοινότητας από τις περιοχές που ελέγχουν. Οι περιοχές που πλήττονται περισσότερο από τη θρησκευτική βία που

έχει ξεσπάσει μεταξύ σουνιτών και σιιτών είναι όσες κατοικούνταν στο παρελθόν από ανομοιογενή πληθυσμό.

Όλο και συχνότερα αποτελούν θύματα της θρησκευτικής βίας τα μέλη των μη μουσουλμανικών θρησκευτικών μειονοτήτων (δηλαδή οι χριστιανοί, οι Σαβαίοι-Μανδαίοι, οι Yazidis, οι Βαχαΐ, οι Κακαΐ και οι Εβραίοι) επειδή εκλαμβάνονται ως απειλή για την ισλαμική φύση του κράτους ή υποστηρικτές της εισβολής της οποίας πρωτοστάτησαν οι ΗΠΑ και της ιρακινής κυβέρνησης. Κάποιες ομάδες χαρακτηρίζονται «άπιστες» ενώ σε βάρος άλλων έχουν εκδοθεί θρησκευτικά διατάγματα (*fatwas*) που προβλέπουν τον εξισλαμισμό τους ή το θάνατο των μελών τους. Τα μέλη αυτών των ομάδων υπομένουν διακρίσεις, κακοποιήσεις, αδυναμία εκπλήρωσης των λατρευτικών τους καθηκόντων, περιορισμούς κυκλοφορίας και πράξεις βίας (καταστροφή περιουσιών, συμπεριλαμβανομένων επιθέσεων σε θρησκευτικούς τόπους, αρπαγών, βιασμών, αναγκαστικού εξισλαμισμού και δολοφονιών). Ιδιαίτερα πλήττονται οι γυναίκες που ανήκουν στις προαναφερόμενες θρησκευτικές ομάδες αφού συχνά αναγκάζονται να τηρήσουν τους αυστηρούς ισλαμικούς κώδικες ένδυσης και αδυνατούν να κυκλοφορήσουν ελεύθερα σε δημόσιους χώρους λόγω του φόβου των απαγωγών ή των βιασμών. Θεωρούμενοι ως εύποροι (λόγω των επαγγελμάτων που ασκούν παραδοσιακά και γενικά λόγω του υψηλού μορφωτικού τους επιπέδου) και ελλείπει της κρατικής ή άλλης προστασίας όσοι ανήκουν στις μη μουσουλμανικές θρησκευτικές μειονότητες είναι συχνά θύματα της εγκληματικότητας, που όμως εμπεριέχει και το θρησκευτικό κίνητρο.

Εθνοτικές ομάδες

Στο Ιράκ ζουν διάφορες εθνοτικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων για παράδειγμα των κούρδων, των αράβων, των τουρκμένων, των πολύ-εθνοτικών χριστιανικών ομάδων (Ασσυρίων, Χαλδαίων, Αρμενίων), των Yazidis, των Shabak και των Ρομά. Οι διεθνοτικές εντάσεις και η βία χαρακτηρίζουν κυρίως τις εθνοτικά μεικτές περιοχές της χώρας που ήσαν το επίκεντρο της πολιτικής της *αραβοποίησης* της προηγούμενης κυβέρνησης (δηλαδή οι Επαρχίες του Κιρκούκ, της Ninewa, της Salah Al-Din και της Diyala). Τα κουρδικά κόμματα επιζητούν να εντάξουν αυτές τις περιοχές στο Κουρδιστάν. Πολλές εθνοτικές μειονότητες έχουν κατηγορήσει τα κουρδικά πολιτικά κόμματα και τις ένοπλες δυνάμεις τους για τη χρήση βίας, για την αναγκαστική αφομοίωση, για τη διακριτική μεταχείριση, για την πολιτική περιθωριοποίηση, για τις αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις. Αναφέρεται ότι σ' αυτές τις περιοχές οι ομάδες των εξεγερμένων υποκινούν τις εθνοτικές εντάσεις και πυροδοτούν τη βία ειδικότερα στους αραβικούς και κουρδικούς πληθυσμούς. Επίσης, αναφέρεται αύξηση της διεθνοτικής βίας ενόψει του

δημοψηφίσματος για το καθεστώς των αμφισβητούμενων περιοχών που έχει προγραμματιστεί για τα τέλη του 2007.

Στο Ιράκ, οι Ρομά (Kawaliyah) μια εθνοτική ομάδα με τη δική της γλώσσα, τις δικές της παραδόσεις και το δικό της πολιτισμό υποφέρουν από τη μακροχρόνια διακριτική μεταχείριση, παρότι το προηγούμενο καθεστώς τους παρείχε κάποιας μορφής κρατική προστασία. Όμως, μετά την κατάρρευσή του οι Ρομά του Ιράκ αποτελούν όλο και συχνότερα στόχο των συντηρητικών τοπικών κοινοτήτων και των μελών των σιιτικών αντάρτικων ομάδων, που αντιτίθενται στους διαφορετικούς κοινωνικούς τους κανόνες και τους συνδέουν με το προηγούμενο καθεστώς ή τη συνεχιζόμενη εξέγερση.

Πραγματικοί ή θεωρούμενοι υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος ή της εξέγερσης

Όσοι θεωρούνται υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος και / ή της συνεχιζόμενης εξέγερσης, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των αράβων σουνιτών, υπόκεινται σωματική βία και άλλες μορφές εκφοβισμού και κακοποίησης. Οι άραβες σουνίτες συχνά κατηγορούνται για τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διέπραξε το προηγούμενο καθεστώς (λόγω των σημαντικών θέσεων που κατείχαν στις ένοπλες δυνάμεις και στις υπηρεσίες πληροφοριών) και εν γένει θεωρούνται υποστηρικτές της εξέγερσης. Έτσι, αποτελούν στόχο των αποσπασμάτων θανάτου των σιιτών και κάποιων στοιχείων των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας.

Στόχος επιθέσεων είναι επίσης τα μέλη και οι οπαδοί του κόμματος Βα'ath και του προηγούμενου καθεστώτος. Το επίπεδο του κινδύνου που διατρέχουν εξαρτάται από διάφορα κριτήρια, όπως είναι η ταυτοποίησή τους με την ιδεολογία του κόμματος Βα'ath και με τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διέπραξε το προηγούμενο καθεστώς, ο βαθμός τους ή η θέση τους στο προηγούμενο καθεστώς και η δημόσια αναγνωρισιμότητά τους. Ο βαθμός ή η θέση δεν αποτελεί αρνητική προϋπόθεση καθώς πολλοί χαμηλόβαθμοι αξιωματούχοι είναι θύματα επιθέσεων σε επίπεδο κοινότητας. Τέλος, στόχος επιθέσεων είναι και άλλες ομάδες για τις οποίες πιστεύεται ότι απολάμβαναν προνομιακή μεταχείριση από το προηγούμενο καθεστώς, όπως για παράδειγμα οι Ρομά του Ιράκ, οι Παλαιστίνιοι και οι επαγγελματίες που θεωρείται ότι προόδυσαν λόγω της συμμετοχής τους στο κόμμα Βα'ath. Λόγω του καθεστώτος της ατιμωρησίας και της ανυπαρξίας κράτους δικαίου και τάξης συχνά διαπράττονται δολοφονίες για λόγους αντεκδίκησης με θύματα κυρίως τους αυτουργούς της κράτησης, των βασανιστηρίων και άλλων παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διέπραξαν οι αξιωματούχοι του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν.

Πραγματικοί ή θεωρούμενοι υποστηρικτές της επίθεσης των ΗΠΑ και ή / της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ

Ανάλογα με το περιβάλλον εργασίας, οι εξεγερμένοι θεωρούν ότι κάποιοι πολίτες του Ιράκ υποστηρίζουν την επίθεση της οποίας πρωτοστάτησαν ΗΠΑ και την «κατοχή της χώρας» από την Πολυεθνική Δύναμη. Οι πολίτες αυτοί αποτελούν στόχο επιθέσεων των εξεγερμένων: πρόκειται κυρίως για ιρακινούς που εργάζονται για την Πολυεθνική Δύναμη, για τις πρεσβείες, για ξένες εταιρείες, για την πρώην Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση, για τον ΟΗΕ, για τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού καθώς και για ανθρωπιστικές οργανώσεις και οργανώσεις προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επίσης, εργαζόμενοι ανθρωπιστικών οργανώσεων αποτέλεσαν στόχο επιθέσεων επειδή παρείχαν βοήθεια σε πολίτες που ήσαν μέλη αντίπαλων θρησκευτικών ομάδων. Αναφέρεται ότι απειλήθηκαν οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους. Αυτοί οι εργαζόμενοι είναι θύματα αρπαγών, προσβολής της σωματικής ακεραιότητας και δολοφονιών. Ούτε ο ΟΗΕ ούτε οι γηγενείς εργοδότες μπορούν να παρέχουν την αναγκαία ασφάλεια που δεν είναι διαθέσιμη ούτε από τις ιρακινές αρχές ή την Πολυεθνική Δύναμη.

Αλλά και οι κούρδοι θεωρούνται υποστηρικτές της «ξένης κατοχής» επειδή επέδειξαν πίστη στην εισβολή του 2003 της οποίας πρωτοστάτησαν οι ΗΠΑ και στην παρουσία της Πολυεθνικής Δύναμης στη χώρα, επειδή συμμετέχουν στην πολιτική διαδικασία και στις πολιτικές προσπάθειες για τη δημιουργία ομοσπονδιακού κράτους (που πολλοί άραβες σουνίτες θεωρούν απαρχή για τη διάλυση του Ιράκ) και επειδή αναφέρεται ότι διατηρούν σχέσεις με το Ισραήλ. Έτσι, επιθέσεις έχουν εξαπολυθεί σε στρατιωτικούς και πολιτικούς εκπροσώπους των κούρδων, σε γραφεία του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν και σε κούρδους πολίτες.

Κυβερνητικοί αξιωματούχοι και άλλοι πολίτες που σχετίζονται με την ιρακινή κυβέρνηση, διοίκηση και με τα ιρακινά θεσμικά όργανα

Κινδυνεύουν οι ιρακινοί που απασχολούνται ή συνδέονται καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο με τη σημερινή κυβέρνηση του Ιράκ καθώς και οι οικογένειές τους. Πρόκειται για πολιτικούς, μέλη/εργαζόμενους της ιρακινής κυβέρνησης (σε εθνικό και τοπικό επίπεδο), εργαζόμενους κρατικών εταιρειών και μέλη πολιτικών κομμάτων.

Πραγματικοί ή θεωρούμενοι αντίπαλοι των κομμάτων που κυβερνούν στο Κουρδιστάν καθώς και στις περιοχές που υπάγονται στο de facto έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν

Αναφέρεται ότι οι κουρδικές αρχές και δυνάμεις ασφαλείας διαπράττουν παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο Κουρδιστάν και στις περιοχές που υπάγονται στο de facto έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν: στόχος αυτών των επιθέσεων είναι όσοι θεωρούνται ύποπτοι υποστήριξης και / ή μέλη των εξεγερμένων ομάδων, του προηγούμενου καθεστώτος καθώς και αντίπαλοι του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν. Συχνά κρατούνται επ' αόριστο, χωρίς την απαγγελία κατηγοριών ή την παραπομπή σε δίκη, όσοι θεωρούνται ύποπτοι διατήρησης δεσμών με τους εξεγερμένους ή συμμετοχής σε «τρομοκρατικές» δραστηριότητες. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν η πιθανή χρήση βασανιστηρίων και οι κακοποιήσεις. Κινδυνεύουν με σύλληψη και κράτηση όσοι αντιτίθενται στα κυβερνώντα κόμματα, για παράδειγμα συμμετέχοντας σε διαδηλώσεις ή δημοσιεύοντας επικριτικά άρθρα σε εφημερίδες.

Επαγγελματίες

Στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ παρατηρείται αύξηση των στοχοποιημένων επιθέσεων και των δολοφονιών με θύματα μέλη συγκεκριμένων επαγγελματικών ομάδων. Στους στόχους περιλαμβάνονται ιδίως ακαδημαϊκοί, δημοσιογράφοι και εργαζόμενοι στα ΜΜΕ, καλλιτέχνες, ιατροί και παραϊατρικό προσωπικό, δικαστές και δικηγόροι, αθλητές και αξιωματούχοι του αθλητισμού. Οι προαναφερόμενοι επαγγελματίες αποτελούν στόχο επιθέσεων των εξτρεμιστών σιτών και σουνιτών και των εγκληματιών για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένων της δημόσιας θέσης τους, των (αποδιδόμενων) πολιτικών τους πεποιθήσεων, της θρησκευτικής τους ταυτότητας, της συμμετοχής τους σε «δυτικότροπες» δραστηριότητες και της «αντι-ισλαμικής συμπεριφοράς» τους καθώς και της θεωρούμενης ευμάρειάς τους.

Άλλες ομάδες

→ Γυναίκες: μετά την κατάρρευση του προηγούμενου καθεστώτος έχουν επιδεινωθεί δραματικά και συνεχίζουν να επιδεινώνονται οι συνθήκες ασφάλειας, σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και η οικονομική κατάσταση των γυναικών. Οι γυναίκες θεωρούνται γενικότερα «ευκολότεροι» στόχοι και συχνά υποφέρουν από τη βία που αποσκοπεί στον εξευτελισμό των μελών της «αντίπαλης θρησκευτικής ομάδας». Οι αυτουργοί των βίαιων πράξεων που πλήττουν τις γυναίκες είναι αντάρτες, εξεγερμένοι,

εξτρεμιστές ισλαμιστές και μέλη της οικογένειας. Αναφέρεται αύξηση των «εγκλημάτων τιμής» για συμπεριφορές που θεωρούνται προσβλητικές για την τιμή την οικογένειας (για παράδειγμα απώλεια της παρθενίας, ακόμα και στην περίπτωση βιασμού, απιστία, αιτήσεις διαζυγίου ή άρνηση τέλεσης γάμου). Ο Ιρακινός Ποινικός Κώδικας, όπως εφαρμόζεται στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ, προβλέπει σχετικά επιεικείς ποινές όταν η δολοφονία έχει διαπραχθεί ή προκλήθηκε για λόγους «προστασίας της τιμής της οικογένειας». Οι γυναίκες που φοβούνται τα «εγκλήματα τιμής» δεν απολαμβάνουν τη φυλετική προστασία των κοινοτήτων τους ενόψει της αυξανόμενης αδυναμίας λειτουργίας των φυλετικών δομών και των συστημάτων διαμεσολάβησης, λόγω της γενικότερης κατάστασης ανασφάλειας που χαρακτηρίζει το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ. Όλο και συχνότερα οι γυναίκες αναγκάζονται να συμμορφώνονται με τον αυστηρό ισλαμικό κώδικα ένδυσης και ηθικής, κινδυνεύοντας σε αντίθεση περίπτωση από κακοποίηση και απειλές θανάτου. Γενικά, οι άγαμες γυναίκες και οι γυναίκες αρχηγοί των νοικοκυριών αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους.

Στο Κουρδιστάν, διαπράττονται πολλά «εγκλήματα τιμής» παρότι το τοπικό δίκαιο τα χαρακτηρίζει δολοφονίες. Συχνά παρουσιάζονται ως ατυχήματα, αυτοκτονίες ή απόπειρες αυτοκτονιών. Οι αναγκαστικοί γάμοι ή οι γάμοι σε μικρή ηλικία προκαλούν ανησυχία όπως και η κλειτοριδεκτομή που αποτελεί παγιωμένη πρακτική σε ορισμένες περιοχές.

→ Σεξουαλικός προσανατολισμός: Ιστορικά, η κοινότητα των λεσβίων, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων και τραβεστί του Ιράκ είναι στόχος επιθέσεων. Όμως, μετά την κατάρρευση του προηγούμενου καθεστώτος και με την αυξημένη σημασία που αποδίδεται στις ισλαμικές αξίες που συχνά εφαρμόζονται με εξωθεσμικά μέσα έχει κλιμακωθεί η βία σε βάρος των μελών της προαναφερόμενης κοινότητας. Οι δολοφονίες είναι συχνά αποτρόπαιες και αναφέρονται εγκαύματα και ακρωτηριασμοί. Έχουν επίσης αναφερθεί «εγκλήματα τιμής» των μελών της οικογένειας των ομοφυλόφιλων. Οι λειτουργοί των πράξεων βίας κατά των ομοφυλόφιλων και άλλων δρουν σε καθεστώς ατιμωρησίας: αναφέρεται ότι στις περιπτώσεις κράτησης η αστυνομία απειλεί, βασανίζει ή κακοποιεί σεξουαλικά τα μέλη αυτής της ευάλωτης ομάδας.

→ Κατηγορούμενοι για «αντι-ισλαμική» συμπεριφορά: όπως οι γυναίκες και οι ομοφυλόφιλοι θύματα διακριτικής μεταχείρισης, απειλών, αρπαγών, ακρωτηριασμών και δολοφονιών είναι όσοι θεωρείται ότι δεν συμμορφώνονται με τις αυστηρές ισλαμικές αξίες και παραδόσεις. Θύματα αυτής της μορφής βίας είναι οι γυναίκες που δεν φέρουν την κατάλληλη περιβολή, που οδηγούν αυτοκίνητα ή που εργάζονται εκτός του σπιτιού, άντρες που ξυρίζουν τα γένια, που φορούν κοντά παντελόνια ή που διατηρούν

μακριά μαλλιά, φοιτητές που τραγουδούν, χορεύουν ή συναναστρέφονται άτομα του αντίθετου φύλου, ομοφυλόφιλοι και όσοι πιστεύεται ότι είναι φορείς HIV/AIDS, κουρείς, επειδή ξυρίζουν τα γένια των πελατών τους ή τους κουρεύουν «δυτικότροπα», άντρες γιατροί που εξετάζουν γυναίκες ασθενείς, ιδιοκτήτες καταστημάτων πώλησης οινοπνευματωδών ποτών, CD και DVD, μουσικών οργάνων καθώς και των αποκαλούμενων «ανάρμοστων» ενδυμάτων.

3. Άραβες πρόσφυγες

Παρότι το έγγραφο αυτό πραγματεύεται τις ανάγκες διεθνούς προστασίας των ιρακινών αιτούντων άσυλο επιβάλλεται να αναφερθούν οι ειδικότερες ανάγκες των αράβων προσφύγων που ζουν στο Ιράκ και αναγκάστηκαν να εκτοπιστούν λόγω της βίας. Ειδικότερα, όλο και συχνότερα αναφέρεται ότι αποτελούν στόχο επιθέσεων οι σουνίτες αραβικής καταγωγής πρόσφυγες, όπως είναι για παράδειγμα οι Παλαιστίνιοι, οι Σύριοι και οι Ιρανοί (Ahwazi), επειδή θεωρείται ότι είχαν σχέσεις με το προηγούμενο καθεστώς αλλά και με τη συνεχιζόμενη εξέγερση των σουνιτών. Οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας όπου κυριαρχούν οι σίιτες και οι αντάρτες αποτελούν τους βασικότερους αυτουργούς των επιθέσεων που στρέφονται σε βάρος αυτών των προσφύγων. Γενικά, πολλοί πρόσφυγες δεν είναι εφοδιασμένοι με νόμιμα έγγραφα τεκμηρίωσης και έτσι περιορίζεται η ελευθερία κυκλοφορίας τους, η πρόσβασή τους στις υπηρεσίες και κινδυνεύουν από την κράτηση και ενδεχομένως από την *επαναπροώθηση*. Επομένως, κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων ασύλου όσων απολάμβαναν στο παρελθόν στο Ιράκ των ωφελειών του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στη χώρα, όπου δεν είναι εφικτή η παροχή «πραγματικής και αποτελεσματικής προστασίας».

Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΙΡΑΚΙΝΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ

1. Γενικά

Ιρακινοί αιτούντες άσυλο από το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ

Ενόψει της κατάστασης που επικρατεί σήμερα στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες θεωρεί ότι έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας οι ιρακινοί αιτούντες άσυλο που κατάγονται από αυτές τις περιοχές. Στις χώρες όπου δεν είναι εφικτή η εξατομικευμένη εξέταση των αναγκών προστασίας η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ενθαρρύνει την εφαρμογή της *prima*

facie προσέγγισης (εκ πρώτης όψεως αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα χωρίς της διεξαγωγή συνέντευξης).

Στις χώρες που είναι συμβαλλόμενες στη Σύμβαση του 1951 και / ή στο Πρωτόκολλο του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων² και έχουν υιοθετήσει εξατομικευμένες διαδικασίες καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα οι ιρακινοί αιτούντες άσυλο από το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ αναγνωρίζονται πρόσφυγες κατ' εφαρμογήν των κριτηρίων της Σύμβασης του 1951. Όμως, στους αιτούντες άσυλο στους οποίους δεν αναγνωρίζεται το καθεστώς της Σύμβασης του 1951 πρέπει να παρέχεται διεθνής προστασία με την εφαρμογή του διευρυμένου ορισμού της έννοιας του πρόσφυγα ή οιασδήποτε άλλης μορφής επικουρικής προστασίας.

Κατά την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες προκειμένου για το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ δεν υπάρχει δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής, λόγω της γενικότερης ικανότητας των φορέων δίωξης να δρουν με ατιμωρησία, της εκτεταμένης βίας και των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου, των κινδύνων που εμπεριέχουν οι μετακινήσεις και των δυσχερειών πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες διαβίωσης στις περιοχές μετεγκατάστασης. Κατά την αξιολόγηση της δυνατότητας εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά όλα τα στοιχεία της υπόθεσης, σε εξατομικευμένη βάση και με γνώμονα τις *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τη Δυνατότητα Εγκατάστασης σε Άλλη Περιοχή της Χώρας Καταγωγής*³.

Ιρακινοί αιτούντες άσυλο από τις τρεις βόρειες Επαρχίες

Οι ανάγκες διεθνούς προστασίας των αιτούντων άσυλο που κατάγονται από τις τρεις βόρειες Επαρχίες πρέπει να αξιολογούνται εξατομικευμένα στο πλαίσιο του ορισμού του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951. Στις περιπτώσεις όπου ο αιτών άσυλο δεν πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του ορισμού του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 αλλά έχει ανάγκη τη διεθνή προστασία θα πρέπει να αξιολογείται η υπόθεσή του υπό το φως των συμπληρωματικών μορφών προστασίας. Λαμβάνοντας υπόψη την έντονη και απρόβλεπτη φύση της κατάστασης που επικρατεί στην περιοχή και την πιθανότητα της ξαφνικής και δραματικής αλλαγής της ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι προσηκούσα η προσέγγιση που προτείνεται για τους αιτούντες άσυλο από το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ.

² Η Σύμβαση έχει κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν.Δ. 3989/1959 (ΦΕΚ 201, τ. Α') και το Πρωτόκολλο με τον Α.Ν. 389/1968 (ΦΕΚ 125, τ. Α'). Βλέπε σε www.unhcr.gr/legal2.htm

³ Βλέπε www.unhcr.gr/protect/legal/rsd.htm

Αναφορικά με τη δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής διευκρινίζεται ότι αδυνατούν να ζήσουν με ασφάλεια στο Κεντρικό και Νότιο Ιράκ όσοι κατάγονται από τις τρεις βόρειες Επαρχίες λόγω της εκτεταμένης βίας και ανασφάλειας και των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Πρέπει να αξιολογείται προσεκτικά και σε εξατομικευμένη βάση η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής όταν πρόκειται για μετακίνηση εντός των τριών βορείων Επαρχιών. Η σχετική αξιολόγηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα ειδικότερα στοιχεία της υπόθεσης, τα χαρακτηριστικά και τους ισχυρισμούς του ενδιαφερόμενου, την ύπαρξη νομικών και / ή πραγματικών κωλυμάτων πρόσβασης στην περιοχή μετεγκατάστασης, που είναι γνωστό ότι είναι καθοριστικής σημασίας καθώς και τις αναίτιες δυσχέρειες του ενδιαφερόμενου για να διασφαλίσει τα προς το ζην στην προτεινόμενη περιοχή μετεγκατάστασης. Περαιτέρω, όπως διευκρινίζεται στις παρούσες οδηγίες, για κάποιες κατηγορίες αιτούντων άσυλο είναι ανέφικτη η εφαρμογή της έννοιας της μετεγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής όταν πρόκειται για τις τρεις βόρειες Επαρχίες.

Πρόσθετες εκτιμήσεις

Στις περιπτώσεις όπου οι ιρακινοί βρίσκονται σε χώρες όπου δεν υπάρχει εθνικό νομοθετικό ή διοικητικό καθεστώς για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα οι ενδιαφερόμενες κυβερνήσεις πρέπει να επιτρέπουν σε όσους κατάγονται από το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ να εισέρχονται και / ή να διαμένουν στο έδαφος που υπάγεται στη δικαιοδοσία τους ακόμη και σε προσωρινή βάση, κατ' εφαρμογή οιοδήποτε πλαισίου μπορεί να διευκολύνει την πρόσβαση στα θεμελιώδη μέτρα προστασίας. Για όσους κατάγονται από τις τρεις βόρειες Επαρχίες οι ανάγκες προστασίας μπορεί να αξιολογηθούν σε εξατομικευμένη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της κατάστασης που επικρατεί σ' αυτές που στην περίπτωση επιδείνωσης μπορεί να δικαιολογεί μεταχείριση όμοια με αυτήν των ιρακινών που κατάγονται από το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ. Πρέπει να επιτρέπεται η νόμιμη διαμονή ή παραμονή σε όσους αναγνωρίζεται ότι έχουν ανάγκη τη διεθνή προστασία.

2. Καθεστώς του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων

Όταν δεν αναγνωρίζεται το καθεστώς του πρόσφυγα κατ' εφαρμογή της *prima facie* προσέγγισης και / ή πρέπει να εξεταστούν εξατομικευμένα οι ισχυρισμοί ασύλου στο πλαίσιο της Σύμβασης του 1951 επιβάλλεται να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

Βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης

Ο ορισμός του πρόσφυγα της Σύμβασης του 1951 περιλαμβάνει δύο στοιχεία: το υποκειμενικό και το αντικειμενικό. Το πρώτο αφορά στο φόβο που εκφράζει ο αιτών άσυλο να υποστεί βλάβη και το δεύτερο στη βασιμότητα αυτού του φόβου. Ο φόβος του αιτούντα άσυλο είναι βάσιμος και δικαιολογημένος όταν είναι εύλογη η πιθανότητα να επισυμβεί η βλάβη που φοβάται.

Η βασιμότητα του δικαιολογημένου φόβου πρέπει να αξιολογείται στο πλαίσιο της κατάστασης που επικρατεί στη χώρα καταγωγής, λαμβάνοντας υπόψη την προσωπικότητα του αιτούντα άσυλο, τις εμπειρίες του και τη δράση του και ανάλογα με την περίπτωση και άλλα στοιχεία. Επειδή είναι διάχυτες και ακραίες οι μορφές βίας και παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ ο φόβος δίωξης που επικαλούνται οι ιρακίνοι αιτούντες άσυλο που κατάγονται από αυτές τις περιοχές της χώρας πρέπει να θεωρείται κατ' αρχήν δικαιολογημένος. Για την περίπτωση φόβου δίωξης από μη κρατικά όργανα σημειώνεται ότι δεν υπάρχει κρατική προστασία πουθενά στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ. Επιπλέον, τα κρατικά όργανα κατηγορούνται για περιστατικά βίας και άλλων μορφών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Επομένως, δεν μπορεί να αναμένεται από τον αιτούντα άσυλο να αναζητήσει την προστασία των κρατικών οργάνων και η σχετική παράλειψη δεν μπορεί να αποτελέσει τη μοναδική δικαιολογητική βάση για την αμφισβήτηση της αξιοπιστίας του ή για την απόρριψη των ισχυρισμών του.

Δίωξη

Δεν υπάρχει ορισμός της έννοιας της «δίωξης» στο διεθνές δίκαιο. Για να καθοριστεί εάν ένα μέτρο αποτελεί δίωξη είναι ανάγκη να αξιολογηθούν όλες οι περιστάσεις της υπόθεσης λαμβάνοντας υπόψη την προσωπικότητα, τις εμπειρίες και τις δραστηριότητες του ενδιαφερόμενου λόγω των οποίων κινδυνεύει. Η απειλή κατά της ζωής ή της ελευθερίας, άλλες σοβαρές βλάβες ή παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου συνιστούν δίωξη. Οι σοβαρές διακρίσεις αποτελούν δίωξη, ειδικότερα όταν απειλούν την επιβίωση. Ο δυσμενής διακρίσεις μπορεί να συνιστούν δίωξη όταν συντρέχουν σωρευτικά.

Οι πράξεις ακραίας βίας και οι σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως τελούνται σε όλη την επικράτεια του Ιράκ, μπορεί να συνιστούν δίωξη. Όμως, υπογραμμίζεται ότι σύμφωνα με τα κριτήρια του ορισμού του πρόσφυγα δεν είναι αναγκαίο να αποτελεί ο αιτών «στόχο» δίωξης προκειμένου να αναγνωριστεί πρόσφυγας. Συχνά, η γενικευμένη βία, συμπεριλαμβανομένης αυτής που στρέφεται κατά των

αμάχων, μπορεί να συνδέεται με έναν από τους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης του 1951. Δίωξη συνιστούν επίσης οι εκρήξεις βομβών με παγιδευμένα αυτοκίνητα, οι δολοφονίες, τα βασανιστήρια, οι αρπαγές και άλλες μορφές σωματικής βλάβης. Η παράλειψη του αιτούντα άσυλο να εντοπίσει τον αυτουργό της βίας δεν πρέπει να επιδρά αρνητικά στην αξιοπιστία του.

Άλλες μορφές δίωξης μπορεί να αφορούν ειδικότερες ομάδες. Πρόκειται για τους περιορισμούς της δυνατότητας εκπλήρωσης των θρησκευτικών καθηκόντων (λόγω νομικών περιορισμών και / ή απειλών βίας), για τη διακριτική μεταχείριση, για την κακοποίηση και τον εκφοβισμό που συνιστούν δίωξη, για την ενδο-οικογενειακή βία, συμπεριλαμβανομένων των «εγκλημάτων τιμής».

Σχέση με έναν ή περισσότερους από τους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης

Προκειμένου να πληρούνται τα κριτήρια του ορισμού του πρόσφυγα πρέπει να συνδέεται η σχετική επιβλαβής πράξη ή το σχετικό επιζήμιο μέτρο με τουλάχιστον έναν από τους λόγους φόβου δίωξης της Σύμβασης. Στο πλαίσιο του Ιράκ, οι σημαντικότεροι λόγοι φόβου δίωξης της Σύμβασης είναι οι πολιτικές πεποιθήσεις και η θρησκεία. Ο βασικός θρησκευτικός διαχωρισμός αφορά στους μουσουλμάνους, σιίτες και στους σουνίτες. Ταυτόχρονα, υπάρχουν και πολιτικές πτυχές αφού πρωτοστάτες της εξέγερσης είναι οι σουνίτες αλλά στην κυβέρνηση κυρίαρχη θρησκευτική ομάδα είναι οι σιίτες. Σε ορισμένες περιπτώσεις ο εφαρμοστέος λόγος φόβου δίωξης μπορεί να είναι «η συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα». Οι λόγοι φόβου δίωξης συχνά αλληλοκαλύπτονται. Ακόμα και στις περιπτώσεις της εγκληματικότητας, τα θύματα αποτελούν στόχο, τουλάχιστον εν μέρει, λόγω των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων ή της εθνικής τους καταγωγής ή της συμμετοχής τους σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα.

Δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες θεωρεί ότι είναι ανέφικτη η προστασία αυτής της μορφής για όσους διαφεύγουν τη βία και τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που χαρακτηρίζουν την κατάσταση στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ. Η κατάσταση ασφαλείας σε όλην την περιοχή είναι ευμετάβλητη και είναι ενεστώσως ο κίνδυνος δίωξης ή άλλης σοβαρής βλάβης. Γενικά, είναι ανασφαλές το ταξίδι στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ. Πραγματικά και νομικά είναι τα κωλύματα που δυσχεραίνουν τόσο το ταξίδι όσο και τη διαμονή σε άλλες περιοχές. Τέλος, οι περιορισμοί της πρόσβασης στη σίτιση, στη στέγη, στις βασικές υπηρεσίες, στην απασχόληση/εισόδημα και στην εκπαίδευση δεν εγγυώνται μια κανονική διαβίωση χωρίς αναίτιες

δυσχέρειες. Όμως, όταν εξετάζεται στο πλαίσιο μιας εθνικής διαδικασίας εάν υπάρχει η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά όλοι οι παράμετροι της υπόθεσης σε εξατομικευμένη βάση.

Η δυνατότητα εγκατάστασης όσων κατάγονται από το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ στις τρεις βόρειες Επαρχίες πρέπει να διερευνάται προσεκτικά και εξατομικευμένα λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες περιστάσεις που επικρατούν στις σχετικές περιοχές της χώρας. Δεν είναι εύκολη η πρόσβαση στις τρεις βόρειες Επαρχίες από το Κεντρικό και το Νότιο Ιράκ. Το οδικό ταξίδι είναι εξαιρετικά επικίνδυνο και πολλά τμήματα των ανεπίσημων συνόρων είναι ναρκοθετημένα και προσβάσιμα μόνο μετά από έλεγχο ασφαλείας. Το αεροπορικό ταξίδι είναι σχετικά ασφαλέστερο, αλλά ενέχει κινδύνους. Τα μέτρα εισόδου και διαμονής απαιτούν να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων η ύπαρξη εγγυητή και ο χαρακτηρισμός του ενδιαφερόμενου ως μη επικίνδυνου για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια της περιοχής. Επίσης, πολιτικοί και δημογραφικοί λόγοι μπορεί να επηρεάζουν την απόφαση για τη χορήγηση άδειας εισόδου και διαμονής στις τρεις βόρειες Επαρχίες. Ακόμα και σε όσους επιτρέπεται η άδεια εισόδου ενδέχεται να μην παρέχεται κρατική ή οικογενειακή/ φυλετική προστασία από τη δίωξη λόγω των ιδιαίτερων δεδομένων της υπόθεσής τους. Άλλοι μπορεί να αντιμετωπίζουν προβλήματα πρόσβασης στη σίτιση, στην εκπαίδευση, στις υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης.

Για τις τρεις βόρειες Επαρχίες, όσον αφορά στη δυνατότητα εγκατάστασης στη χώρα καταγωγής, σημειώνεται ότι παρότι ενοποιήθηκαν τον Ιανουάριο του 2006 οι διοικήσεις του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν των Erbil/Dohuk και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν της Sulaymaniyah οι διοικητικές και άλλες δομές δρουν ανεξάρτητα. Έτσι, η πρόσβαση σε νόμιμη διαμονή όσων μετεγκαθίστανται από περιοχή που υπάγεται στη διακυβέρνηση του ενός κόμματος στην περιοχή του αντίπαλου κόμματος είναι εξαιρετικά απρόβλεπτη και μπορεί να περιοριστεί ή εάν χορηγηθεί να ανακληθεί για πολιτικούς λόγους. Ενδέχεται να είναι δύσκολη η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και μη διαθέσιμη η προστασία από τη δίωξη. Επομένως, κάθε αίτημα ασύλου πρέπει να εξετάζεται σε εξατομικευμένη βάση.

Αποκλεισμός

Ενόψει των σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της καταστράτηγησης του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου στις μακρόχρονες συγκρούσεις της ιστορίας του Ιράκ ενδέχεται να είναι εφαρμοστέες οι ρήτρες αποκλεισμού κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου, ιδίως όταν πρόκειται για ιρακινούς που έχουν συγκεκρι-

μένα χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων όσων είχαν σχέσεις με το προηγούμενο καθεστώς Βα'αθ, με τις ένοπλες και αστυνομικές δυνάμεις του, με τις υπηρεσίες ασφάλειας και πληροφοριών του και με το δικαστικό σώμα, των μελών των ένοπλων ομάδων που αντιμάχονταν το προηγούμενο καθεστώς⁴, των μελών των νεοσύστατων Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας, των μελών των ομάδων των ανταρτών ή των εξεγερμένων και όσων σχετίζονται με συμμορίες κακοποιών⁵. Πρέπει να αξιολογείται η ατομική ευθύνη για τα εγκλήματα κατά της ειρήνης, για τα εγκλήματα πολέμου, για τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, για τα σοβαρά μη πολιτικά εγκλήματα και για τα εγκλήματα που είναι αντίθετα με τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951. Στο Ιράκ, το τεκμήριο της ατομικής ευθύνης για εγκλήματα που αποκλείουν την προστασία του καθεστώτος του πρόσφυγα μπορεί να ανακύψει λόγω της συνεχιζόμενης και εθελοντικής δραστηριοποίησης του ενδιαφερόμενου σε ιδιαίτερα ψηλές θέσεις του προηγούμενου καθεστώτος, του κόμματος Βα'αθ ή των υπηρεσιών ασφαλείας ή των ενόπλων δυνάμεων καθώς αυτά τα θεσμικά όργανα είχαν επιδοθεί σε πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ρητρών αποκλεισμού.

⁴ Πρόκειται για βίαιες πράξεις των σιιτικών ομάδων της αντιπολίτευσης καθώς και της κυβέρνησης της δεκαετία του 1990 και έως την πτώση του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν. Περιλαμβάνουν: 1) τη συστηματική δίωξη του κούρδικου πληθυσμού (συμπεριλαμβανομένων της εκστρατείας Anfal και του βομβαρδισμού της πόλης Halabja το 1987 με χημικά), 2) της εκτοπίσεις, την καταστροφή των χωριών και την κατάσχεση των περιουσιών, 3) την εκτόπιση των πολιτών που δεν ήσαν αραβικής καταγωγής από το Κιρκούκ και άλλες πετρελαιοφόρες περιοχές στο πλαίσιο της εκστρατείας αραβοποίησης, 4) την εξαναγκασμένη απέλαση και την αφαίρεση της ιθαγένειας των κούρδων Feili το 1980, 5) τη συστηματική αποξήρανση των περιοχών των βάλτων (σε συνδυασμό με τους βομβαρδισμούς, τα βασανιστήρια και τις μαζικές εκτελέσεις) και τη συνεπαγόμενη καταστροφή της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ζωής των αράβων των βάλτων μετά τον πόλεμο του 1991, 6) την καταστολή του σιιτικού πληθυσμού από τις κυβερνητικές δυνάμεις, συμπεριλαμβανομένων των συστηματικών δολοφονιών, των επιθέσεων και των απειλών που στρέφονταν κατά των αρχηγών των σιιτών, 7) τη συστηματική δίωξη των εκλαμβάνομενων ως πολιτικών αντιπάλων, μεταξύ άλλων με συνοπτικές και αυθαίρετες εκτελέσεις, με βασανιστήρια και άλλες μορφές σκληρής και απάνθρωπης μεταχείρισης ή τιμωρίας (για παράδειγμα ακρωτηριασμός για αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου) και με αναγκαστικές ή μη ηθελημένες εξαφανίσεις. Τα εγκλήματα που διέπραξαν διάφορες πολιτικές ομάδες και ειδικότερα οι ένοπλες πτέρυγές τους που είχαν εμπλακεί στη βίαιη αντίσταση κατά του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν (για παράδειγμα κούρδοι Peshmerga, Σώμα Badr, Κόμμα Dawa) και στρέφονταν κυρίως κατά κυβερνητικών αξιωματούχων και θεσμών πρέπει επίσης να αξιολογηθούν υπό το φως του άρθρου 1 ΣΤ (β) καθώς οι πράξεις που τέλεσαν μπορεί να ήταν δυσανάλογες των επιδιωκόμενων πολιτικών στόχων. Τούτο ισχύει και για σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διέπραξαν σε βάρος αμάχων καθώς και πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν ισλαμικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένης της ομάδας Jund Al-Islam/Ansar Al-Islam που αντιμάχεται τα κυβερνώντα κόμματα στο Κουρδιστάν από το 1991.

⁵ Μετά την κατάρρευση του προηγούμενου καθεστώτος οι πράξεις που δικαιολογούν τον αποκλεισμό από την προστασία του καθεστώτος του πρόσφυγα είναι: 1) αυθαίρετες συλλήψεις, κράτηση incommunicado, βασανιστήρια, εξαφανίσεις και συνοπτικές ή εξω-δικαστικές εκτελέσεις των αμάχων, πράξεις για τις οποίες ευθύνονται τμήματα των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας και ειδικότερα η Αστυνομία, οι Ειδικές Επίλεκτες Ομάδες / Ιρακινή Εθνική Αστυνομία και το Σώμα Ειδικών Φρουρών, 2) αρπαγές, εκφοβισμοί και εκβιασμοί, βασανιστήρια, συνοπτικές ή εξω-δικαστικές εκτελέσεις και εκτοπίσεις αμάχων από αντάρτες, συχνά σε συνεργασία με τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και τους εξεγερμένους, 3) εκτοπίσεις των αράβων του Κιρκούκ καθώς και αυθαίρετες συλλήψεις, αρπαγές, κράτηση incommunicado και βασανιστήρια που αποδίδονται στους κούρδους Peshmerga και στις υπηρεσίες ασφάλειας και πληροφοριών των κούρδων και 4) αρπαγές, εκβιασμοί, βιασμοί, δολοφονίες και βασανιστήρια από συμμορίες κακοποιών, συχνά σε συνεργασία ή για λογαριασμό των ανταρτών ή των εξεγερμένων.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Στη σημαντικότερη πληθυσμιακή μετακίνηση της Μέσης Ανατολής από τα δραματικά γεγονότα του 1948 ένας στους οκτώ ιρακινούς έχει εγκαταλείψει την πατρίδα του. Περίπου 1.900.000 ιρακινοί έχουν εκτοπιστεί στο εσωτερικό της χώρας τους και έως 2.000.000 ιρακινοί έχουν διαφύγει στο εξωτερικό».

Υπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, António Guterres,
Από την ομιλία με την οποία χαιρέτησε την έναρξη της Διεθνούς
Διάσκεψης για την Αντιμετώπιση των Ανθρωπιστικών Αναγκών
των Προσφύγων και των Εσωτερικά Εκτοπισμένων εντός του Ιράκ
και στις όμορες χώρες
17 Απριλίου 2007

II. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Στο Σύνταγμα, είναι διφορούμενος ο διαχωρισμός κράτους – θρησκείας και η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας είναι ασαφής. Το Σύνταγμα προβλέπει την προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας, που όμως δεσμεύεται από διάφορους στόχους του κράτους.

Οι διατάξεις των άρθρων 2 και 40 του Συντάγματος εγγυώνται τα θρησκευτικά δικαιώματα και την ελευθερία κάθε πολίτη να ασπάζεται τη θρησκεία του και να παρακολουθεί τις τελετές της καθώς και τη διοίκηση των θρησκευτικών κληροδοτημάτων. Το άρθρο 40 του Συντάγματος αναφέρεται ειδικότερα στην προστασία των σιιτικών θρησκευτικών τόπων. Ταυτόχρονα, το άρθρο 2 εγγυάται την ισλαμική ταυτότητα «της πλειοψηφίας του ιρακινού λαού» και ορίζει ότι το Ισλάμ είναι η επίσημη θρησκεία του κράτους και η βασική πηγή δικαίου. Η διάταξη ορίζει ειδικότερα ότι κανένας νόμος δεν μπορεί να υιοθετηθεί σε αντίθεση «με τις αναγνωρισμένες αρχές του Ισλάμ». Είναι αμφιλεγόμενες η ερμηνεία του πεδίου εφαρμογής και η νομική σημασία των όρων «αναγνωρισμένες αρχές του Ισλάμ» και με βάση την ανάλυση των συνταγματικών διατάξεων το ζήτημα θα επιλυθεί από το Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, το ανώτατο δικαστήριο της χώρας, που σύμφωνα με το άρθρο 93 παρ. 2 του Συντάγματος έχει τη δικαιοδοσία να «ερμηνεύει τις διατάξεις του Συντάγματος»⁴². Έως την επίλυση του

⁴² Η διατύπωση δεν είναι σαφής, δηλαδή κατά πόσον η διάταξη αυτή αφορά στη νομοθεσία που υιοθετήθηκε μετά το Σύνταγμα ή όλες τις διατάξεις νόμου της ιρακινής νομοθεσίας.

Βλέπε: Nathan J. Brown, *The Final Draft of the Iraqi Constitution: Analysis and Commentary*, Carnegie Endowment for International Peace, 16 September 2005, p. 3

<http://www.carnegieendowment.org/files/FinalDraftSept16.pdf>

προαναφερόμενου ζητήματος είναι ασαφής η προστασία των μη ισλαμικών θρησκειών που προβλέπουν τα άρθρα 2 και 40 του Συντάγματος. Τούτο ισχύει ειδικότερα για τη διδασκαλία μη ισλαμικής πίστης στους μουσουλμάνους, για τη βλασφημία, για την αλλαγή θρησκείας των μουσουλμάνων και για τις δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται αντίθετες στην ισλαμική θρησκεία.

Η πρωτοκαθεδρία της ισλαμικής πίστης και της ισλαμικής ταυτότητας του κράτους αντιβαίνει στο άρθρο 14 του Συντάγματος που προβλέπει την ισότητα όλων των ιρακινών ενώπιον του νόμου ανεξάρτητα από το «φύλο, την εθνότητα, την ιθαγένεια, την καταγωγή, το χρώμα, τη θρησκεία, τις πεποιθήσεις, τις απόψεις ή το κοινωνικό ή οικονομικό καθεστώς». Επομένως είναι ασαφές το επίπεδο προστασίας που εγγυάται το Σύνταγμα στους μη μουσουλμάνους από τη διακριτική μεταχείριση της μουσουλμανικής πλειοψηφίας.

2. ΑΠΟ-ΑΡΑΒΟΠΟΙΗΣΗ

Το άρθρο 140 του Συντάγματος προβλέπει την «αποκατάσταση» της δημογραφικής σύνθεσης στο Κιρκούκ και σε άλλες *αραβοποιηθείσες* περιοχές έως την 31.12.2007.

Οι πολιτικές *αραβοποίησης* της προηγούμενης κυβέρνησης, που άρχισαν τη δεκαετία του 1930 και συνίσταντο στην εγκατάσταση αραβικών φυλών σε ορισμένες περιοχές είχαν στόχο την αλλαγή της δημογραφικής σύνθεσης του Κιρκούκ και άλλων εθνικά μεικτών περιοχών. Ειδικότερα, μετά την ανεπιτυχή Κουρδική Εξέγερση την επαύριον του Πολέμου του Περσικού Κόλπου (1991), εντάθηκε η εφαρμογή των πολιτικών *αραβοποίησης* με την αναγκαστική αφομοίωση και εκτόπιση κούρδων, τουρκμένων, χριστιανών, Yazidis και Shabaks σε άλλες πολύ-εθνοτικές περιοχές. Οι περισσότεροι εγκαταστάθηκαν στις τρεις βόρειες Επαρχίες που ελέγχονται από τους κούρδους⁴³.

Το άρθρο 140 του Συντάγματος προβλέπει διαδικασία τριών φάσεων με σκοπό την ανατροπή των συνεπειών της πολιτικής της *αραβοποίησης* στο Κιρκούκ και στις άλλες αμφισβητούμενες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων της επιστροφής των πρώην εκτοπισθέντων και της αποκατάστασής τους στις περιουσίες τους, της απογραφής του πληθυσμού και τέλος της διεξαγωγής δημοψηφίσματος έως την 31.12.2007 ώστε να καθοριστεί το καθεστώς αυτών των περιοχών. Έως σήμερα οι εξελίξεις που αφορούν στην πο-

⁴³ Σύμφωνα με την οργάνωση Human Rights Watch (HRW), από τον πόλεμο του Κόλπου του 1991 έως το 2003 το προηγούμενο καθεστώς εκτόπισε συστηματικά από το Κιρκούκ και από άλλα χωριά και πόλεις αυτής της πλούσιας σε πετρέλαιο περιοχής περίπου 120.000 κούρδους, τουρκμένους και ασσυρίους. Βλέπε: HRW, *Claims in Conflict: Reversing Ethnic Cleansing in Northern Iraq*, August 2004 <http://hrw.org/reports/2004/iraq0804/iraq0804.pdf> - Βλέπε επίσης: *ibidem*, *Iraq: Forcible Expulsion of Ethnic Minorities*, March 2003, <http://www.hrw.org/reports/2003/iraq0303/>

λιτική της «από-αραβοποίησης» του Κιρκούκ είναι εξαιρετικά αμφισβητούμενες και έχουν καθυστερήσει λόγω πολιτικών διαφωνιών. Το 2003, μετά την κατάρρευση του προηγούμενου καθεστώτος, χιλιάδες κούρδοι επέστρεψαν στο Κιρκούκ και σε άλλες εθνοτικά μεικτές περιοχές και αναφέρεται ότι ένοπλες κουρδικές ομάδες εξεδίωξαν από τις εστίες τους Άραβες και τουρκμένους, που ήσαν κάτοικοι γειτονιών του Κιρκούκ⁴⁴.

Ειδικότερα, βίαιες εθνοτικές συγκρούσεις ξέσπασαν στην πόλη του Κιρκούκ μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων, καθώς την πόλη διεκδικούν οι κούρδοι, οι τουρκμένοι και οι Άραβες. Η δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού είναι αντικείμενο έντονης αμφισβήτησης και επομένως πολιτικής επιρροής. Καθεμιά από τις προαναφερόμενες εθνοτικές ομάδες επικαλείται δικά της στοιχεία για να αποδείξει ότι ιστορικά ήταν η κυρίαρχη στην περιοχή.

Η *Επιτροπή για την Αποκατάσταση του Κιρκούκ* ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 2005. Όμως, δεν διέθετε πόρους και προσωπικό και ουδέποτε λειτούργησε. Κατηγορούμενος για φιλοκουρδική πολιτική από τους αντιπροσώπους των Αράβων και των τουρκμένων ο πρωθυπουργός Nouri Al-Maliki διόρισε στις 4.7.2006 πρόεδρο της Επιτροπής τον Ali Mahdi, σιίτη τουρκμένο από το Κιρκούκ. Όμως, η κουρδική συμμαχία δεν ενέκρινε αυτόν το διορισμό. Στις 9.8.2006 ο πρωθυπουργός ανακοίνωσε την αντικατάσταση της Επιτροπής για την Αποκατάσταση του Κιρκούκ από την *Επιτροπή Εφαρμογής του Άρθρου 140* με πρόεδρο τον Hashim Abdulrahman Al-Shibli, νυν υπουργό δικαιοσύνης. Επιπλέον, για την εκπλήρωση του έργου της η Επιτροπή χρηματοδοτήθηκε με 200.000.000 δολάρια ΗΠΑ⁴⁵. Στις 4.2.2007 η Επιτροπή αποφάσισε την επιστροφή στις γενέτειρές τους στο Κεντρικό και Νότιο Ιράκ και την παροχή γης και αποζημίωσης σε χρήμα όλων των Αράβων που είχαν μετεγκατασταθεί στο Κιρκούκ και στις άλλες αμφισβητούμενες περιοχές στο πλαίσιο της πολιτικής της αραβοποίησης της προηγούμενης κυβέρνησης. Αυτή η απόφαση σημαίνει ότι χιλιάδες Άραβες μπορεί να χάσουν το δικαίωμα του εκλέγειν στο δημοψήφισμα που θα διεξαχθεί για το καθεστώς των αμφισβη-

⁴⁴ Σύμφωνα με τη Judith Yaphe, βοηθό καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Εθνικής Ασφάλειας λόγω της βίας και των απειλών 150.000 Άραβες εγκατέλειψαν την πόλη όταν ξέσπασε ο πόλεμος.

Βλέπε: Soner Cagartay and Daniel Fink, *The Battle for Kirkuk: How to Prevent a New Front in Iraq*, Policy Watch No. 1183, The Washington Institute, 16 January 2007

<http://www.washingtoninstitute.org/templateC05.php?CID=2552>

HRW, *World Report 2003, Iraq and Iraqi Kurdistan*, <http://www.hrw.org/wr2k3/mideast4.html>

Daniel Williams, *11 Killed In Ethnic Violence In N. Iraq*, The Washington Post, 24 August 2003

<http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn/A37367-2003Aug23>

Βλέπε επίσης, Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές στη σελίδα 79.

⁴⁵ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 23

[http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HRReport Nov Dec 2006 EN.pdf](http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HRReport%20Nov%20Dec%202006%20EN.pdf).

Sumedha Senanayake, *Iraq: Ethnic Tensions Increasing In Oil-Rich City*, RFE/RL, 2 November 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/11/304874c7-d3ff-471c-bfa3-087b0618c459.html>

τούμενων περιοχών. Η απόφαση αυτή, που αποκρούουν οι Άραβες και οι Τουρκμένοι, πρέπει να επικυρωθεί από την Ιρακινή κυβέρνηση⁴⁶.

Σύμφωνα με την Ομάδα Μελέτης του Ιράκ (Iraqi Study Group) η διεξαγωγή του δημοψηφίσματος στο Κιρκούκ έως τα τέλη του 2007 θα έχει «εκρηκτικές συνέπειες». Η Ομάδα απηύθυνε έκκληση για την καθυστέρηση της διεξαγωγής του και για την υποβολή του ζητήματος σε διεθνή διαιτησία προκειμένου να αποφευχθούν περιστατικά εθνοτικής βίας⁴⁷. Αλλά και η Τουρκία απηύθυνε έκκληση για αναβολή του δημοψηφίσματος. Τα κουρδικά κόμματα θεωρούν ότι αυτές οι θέσεις προσβάλλουν την εθνική κυριαρχία του Ιράκ ειδικότερα επειδή το Σύνταγμα⁴⁸ ορίζει για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος για το Κιρκούκ. Επεσήμαναν ότι δεν πρέπει να αναβληθεί η τακτοποίηση του ζητήματος και υπογράμμισαν το ενδεχόμενο χρήσης στρατιωτικής βίας εάν δεν επιλυθεί με πολιτικά μέσα⁴⁹. Εκφράζοντας τον αναβρασμό που επικρατεί για το δημοψήφισμα τον Οκτώβριο του 2006 το Ιρακινό Μέτωπο των Τουρκμένων ανακοίνωσε ότι δεν θα συμμετάσχει στο δημοψήφισμα για το Κιρκούκ⁵⁰. Οι κούρδοι πολιτικοί χαρακτήρισαν τις νέες μετακινήσεις των Αράβων εσωτερικά εκτοπισμένων που καταφθάνουν στο Κιρκούκ από το Νότιο και Κεντρικό Ιράκ «*νέα μορφή αραβοποίησης*» που κατά την άποψή τους «*καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη αν όχι αδύνατη την ανατροπή της πολιτικής της αραβοποίησης*»⁵¹.

3. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Πριν το 1959, το οικογενειακό δίκαιο στηριζόταν στο εθιμικό δίκαιο ή στις παραδόσεις και δεν είχε κωδικοποιηθεί. Με την υιοθέτηση νομοθεσίας για την Προσωπική Κατάσταση (Νόμος 188/1959⁵²) διατάξεις δικαίου ορίζουν τον τρόπο επίλυσης των δια-

⁴⁶ RFE/RL, Sumedha Senanayake, *Iraq: Committee Decision Increases Tensions In Kirkuk*, 8 February 2007, <http://www.rferl.org/featuresarticle/2007/02/3a63f415-eb59-4a80-b97e-64c245661555.html>

Al Jazeera, *Kirkuk Arabs face relocation*, 6 February 2007

http://www.iraqupdates.com/p_articles.php?refid=DH-S-07-02-2007&article=14276

Asharq Al-Awsat, *Iraqi Supreme Committee Attempts to Normalize Kirkuk*, 5 February 2007

<http://www.aawsat.com/english/news.asp?section=1&id=7901>

⁴⁷ *Iraq Study Group Report*, p. 45

http://www.usip.org/isg/iraq_study_group_report/report/1206/iraq_study_group_report.pdf

⁴⁸ Sumedha Senanayake, *Iraq: Kurds Warn Against Delaying Kirkuk Referendum*, RFE/RL, 14 December 2006

<http://rfe.rferl.org/featuresarticle/2006/12/38b72bcc-9ef3-4fd7-a7f3-05a650dcd190.html?rapage=2>

⁴⁹ Για παράδειγμα, ο Sadi Ahmed Pire, ηγετικό στέλεχος της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν δήλωσε: «*το ζήτημα του Κιρκούκ μπορεί να επιλυθεί με δύο τρόπους: είτε με πολιτικά μέσα συζητώντας το με τις γειτονικές χώρες και τις κοινότητες του Ιράκ είτε με στρατιωτικά μέσα. Ελπίζουμε να το επιλύσουμε ειρηνικά, αλλά δεν μπορεί να περιμένει. Πρέπει να επιλυθεί*».

Βλέπε: The Chicago Tribune, *Iraq's Kurds press their claim on Kirkuk*, 10 November 2006

<http://kurdistanmedia.org/english/modules.php?name=News&file=article&sid=367>

⁵⁰ The Kurdish Globe, *Turkoman Front to boycott Kirkuk Referendum*, 6 October 2006

<http://www.moera-krq.org/articles/detail.asp?smap=01030000&lngnr=12&anr=11548&rnr=140>

⁵¹ KurdishMedia.com, *During last 8 months 800 Arab families settled in Kirkuk, official*, 30 January 2007

<http://www.kurdmedia.com/news.asp?id=13973>

⁵² *Law No. (188) of 1959, Personal Status Law (as amended)*, βλέπε σε UNHCR's Refworld:

φορών στις υποθέσεις γάμου, διαζυγίου, επιμέλειας των παιδιών, κληρονομιών, κληροδοτημάτων και άλλων συναφών θεμάτων. Ο νόμος εφαρμόζεται τόσο στους σιίτες όσο και στους σουνίτες⁵³ και θεωρείται ο πλέον προοδευτικός στη Μέση Ανατολή όσον αφορά στην προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών⁵⁴. Ο νόμος της Σαρία εφαρμόζεται όπου ο Νόμος για την Προσωπική Κατάσταση δεν προβλέπει ειδικότερες ρυθμίσεις. Επομένως, μπορεί να εφαρμόζεται με διαφορετικό τρόπο στις δύο κοινότητες των μουσουλμάνων καθώς διαφέρουν οι σχολές νομολογίας που ακολουθούν.

Στις 29.12.2003 το πρώην Συμβούλιο Διακυβέρνησης του Ιράκ εξέδωσε την Απόφαση 137 που ακύρωσε το νόμο του 1959 για την Προσωπική Κατάσταση και υπήγαγε τη ρύθμιση των θεμάτων του οικογενειακού δικαίου στη δικαιοδοσία των θρησκευτικών και όχι των κοσμικών αρχών. Ο πρώην διοικητής της Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης Paul Bremer δεν επικύρωσε την απόφαση επειδή εθνικές και διεθνείς ομάδες προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου διαμαρτυρήθηκαν επικαλούμενες επιδείνωση των δικαιωμάτων των ιρακινών γυναικών στην περίπτωση εφαρμογής του ισλαμικού νόμου. Τελικώς, το Συμβούλιο Διακυβέρνησης του Ιράκ ακύρωσε την Απόφαση 137 με 15 ψήφους υπέρ έναντι 10 κατά⁵⁵. Σε αντίθεση με το νόμο του 1959 για την Προσωπική Κατάσταση, που είχε υιοθετηθεί από κοσμικό όργανο, κατά τη σύνταξη του Συντάγματος υπήρξε αντικείμενο έντονης συζήτησης και διαμάχης ο ρόλος του Ισλάμ και του νόμου της Σαρία επειδή το άρθρο 41 προβλέπει την έκδοση εκτελεστικού νόμου (σύμφωνα με τον οποίο οι ιρακινοί απολαμβάνουν ελευθερία σε ζητήματα της προσωπικής κατάστασης ανάλογα με τη θρησκεία τους, τις πεποιθήσεις τους ή τις επιλογές τους). Δεν είναι σαφές εάν θα τροποποιηθεί ή εάν θα καταργηθεί ο νόμος για την Προσωπική Κατάσταση, επιτρέποντας στις διάφορες θρησκείες να εφαρμόζουν τις ειδικότερες ρυθμίσεις και ερμηνεία όπως συνέβαινε πριν το 1959. Βέβαια, οιαδήποτε απόφαση προς αυτήν την κατεύθυνση θα επηρεάσει τη ζωή των ιρακινών στο μέτρο που ρυθμίζει τις

<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=469cdf3011>

Βλέπε επίσης: Emory Law School, *Iraq, Republic Of*, <http://www.law.emory.edu/IFL/legal/iraq.htm>

⁵³ Στους μη μουσουλμάνους επετράπη να διατηρήσουν τις δικές τους ρυθμίσεις. Οι υποθέσεις οικογενειακού δικαίου κρίνονται από το Οικογενειακό Δικαστήριο στο οποίο γνωμοδοτούν οι σχετικές θρησκευτικές αρχές. Βλέπε επίσης: Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.org/protection/coi.htm

⁵⁴ Isobel Coleman, *Women, Islam, and the New Iraq*, Foreign Affairs, January/February 2006 <http://www.foreignaffairs.org/20060101faessay85104-p10/isobel-coleman/women-islam-and-the-new-iraq.html>

Edward Wong, *Draft Iraqi charter backs Islamic law*, The New York Times, 20 July 2005

<http://www.ihf.com/articles/2005/07/19/news/charter.php>

⁵⁵ Coleman, *ibid.*; The New Standard, Chris Shumway, *Rise of Extremism, Islamic Law Threaten Iraqi Women*, 30 March 2005, <http://newstandardnews.net/content/?items=1600>

IRIN, *Iraq: New family law on hold*, 4 February 2004 <http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=23381>

οικογενειακές σχέσεις⁵⁶. Ειδικότερες ανησυχίες εκφράζονται για τις γυναίκες, τις λεσβίες, τους ομοφυλόφιλους, τους αμφιφυλόφιλους και τους τραβεστί καθώς και για τα δικαιώματα των μειονοτήτων⁵⁷.

4. ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Οι δύο βασικές πηγές του ποινικού δικαίου είναι ο *Κώδικας Ποινικής Δικονομίας* (Ν. 23/1971⁵⁸) – που ορίζει λεπτομερειακά τις διαδικασίες που ακολουθούνται για τη διερεύνηση των εγκλημάτων, για τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων, για τις δίκες και τις προσφυγές – και ο *Ποινικός Κώδικας* (Ν. 111/1969⁵⁹), που ορίζει τα ποινικά αδικήματα και τις ποινές που επισύρουν. Επιπλέον, ποινικούς νόμους και διατάξεις ποινικού δικαίου έχει υιοθετήσει το Επαναστατικό Συμβούλιο⁶⁰. Συνεχίζει να ισχύει η ποινική νομοθεσία που είχε υιοθετήσει το προηγούμενο καθεστώς, αν και υπάρχουν ελαφρώς διαφορετικές εκδοχές της στις τρεις βόρειες Επαρχίες της χώρας όπου μετά τη *de facto* αυτονομία του 1991 τροποποιήθηκαν ο *Κώδικας Ποινικής Δικονομίας* και ο *Ποινικός Κώδικας*.

Η Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση επανεξέτασε τον *Ποινικό Κώδικα* και τον *Κώδικα Ποινικής Δικονομίας* προκειμένου να αξιολογήσει εάν είναι σύμφωνοι με τα διεθνή κριτήρια προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Με το Μνημόνιο Νο.3 τροποποίησε τον *Κώδικα Ποινικής Δικονομίας* εισάγοντας νέα διαδικαστικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα του κατηγορούμενου να παραμείνει σιωπηλός, το δικαίωμα παράστασης ενώπιον του δικαστηρίου με δικηγόρο, το δικαίωμα του κατηγορούμενου να μην ενοχοποιεί ευατόν, το δικαίωμα του κατηγορούμενου να ενημερώνεται για τα προαναφερόμενα δικαιώματά του και τον αποκλεισμό των αποδεικτικών στοιχείων που είναι προϊόν βα-

⁵⁶ Coleman, *Women, Islam, and the New Iraq*, see above footnote 54; Nathan J. Brown, *Debating Islam in Post-Baathist Iraq*, Carnegie Endowment for International Peace, p. 6-7, March 2005

<http://www.carnegieendowment.org/files/PO13.Brown.FINAL2.pdf>

⁵⁷ Βλέπε «Ελευθερία της Θρησκείας» στη σελίδα 21.

⁵⁸ *Law No. 23 of 1971, Law on Criminal Proceedings*, 4 February 1971, βλέπε: UNHCR's Refworld

<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=468a674a2>

Βλέπε επίσης: Case Western Reserve University / School of Law, *Summary of Iraqi Criminal Procedure Law*

http://law.case.edu/saddamtrial/documents/Iraqi_Crim_Procedure_Code_Summary.pdf

⁵⁹ Η ανεπίσημη μετάφραση στα αγγλικά από το Γραφείο Νομικών Υποθέσεων των Ενόπλων Δυνάμεων των ΗΠΑ παρατίθεται σε UNHCR's Refworld:

<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=452514424>.

Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε Υπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.org/protection/loi.htm

⁶⁰ Το Επαναστατικό Συμβούλιο ιδρύθηκε μετά το πραξικόπημα του 1968 και ήταν το ανώτατο όργανο λήψης αποφάσεων στο Ιράκ έως την κατάρρευση του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν. Ασκούσε εκτελεστική και νομοθετική εξουσία ενώ η Εθνοσυνέλευση επικύρωνε τους νόμους που ενέκρινε το Επαναστατικό Συμβούλιο. Από το 1979 πρόεδρος του Επαναστατικού Συμβουλίου ήταν ο Σ. Χουσεΐν. Όλα τα μέλη του ήταν υψηλόβαθμα στελέχη του κόμματος Βα'αθ.

Βλέπε για παράδειγμα: FAS Intelligence Resource Program, *Introduction*

<http://www.fas.org/irp/world/iraq/intro.htm> [last updated 15 December 1997].

Βλέπε επίσης: *Iraq Interim Constitution of 1990*, Articles 37-45, σε UNHCR's Refworld:

<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=3ae6b4ec44>

σανιστηριών⁶¹. Με τη Διαταγή Νο. 7 της Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης τροποποιήθηκε ο Ποινικός Κώδικας και καταργήθηκαν διατάξεις που είχε υιοθετήσει το καθεστώς Βα'ath με τις οποίες χαρακτηρίζονταν ποινικά αδικήματα πράξεις αντίθετες με τους πολιτικούς στόχους του κράτους και ανεστάλη η θανατική ποινή⁶². Όμως, με τη Διαταγή Νο. 3 που υιοθέτησε η Μεταβατική Κυβέρνηση του Ιράκ στις 8.8.2004 υιοθετήθηκε εκ νέου η θανατική ποινή που προβλέπεται για ορισμένα αδικήματα κατά της εθνικής και δημόσιας ασφάλειας, για τις επιθέσεις στα μέσα μαζικής μεταφοράς, για το φόνο εκ προμελέτης, για τη διακίνηση ναρκωτικών και για την αρπαγή⁶³. Στις 1.9.2005 εκτελέστηκαν οι πρώτες αποφάσεις που είχαν διατάξει την εσχάτη των ποινών και αφορούσαν τρία άτομα. Έκτοτε, τα ιρακινά δικαστήρια απαγγέλουν τακτικά τη θανατική ποινή, ειδικότερα το Κεντρικό Ποινικό Δικαστήριο του Ιράκ. Εκφράζονται ανησυχίες από τον Ο.Η.Ε. και οργανώσεις προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου για τον υψηλό αριθμό των θανατικών ποινών που διατάσσουν τα ιρακινά δικαστήρια και για τις εκτελέσεις των σχετικών αποφάσεων⁶⁴. Επίσης, εκτελέστηκαν αφού δικάστηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο του Ιράκ, που συγκροτήθηκε για να κρίνει τα υψηλόβαθμα στελέχη του προηγούμενου καθεστώτος, ο πρώην πρόεδρος της χώρας Σ. Χουσεΐν και άλλοι πρώην υψηλόβαθμοι κρατικοί αξιωματούχοι⁶⁵. Στις 2.9.2006 η Εθνική Συνέλευση του Κουρδιστάν κατήργησε την απόφαση της Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης περί αναστολής της θανατικής ποινής και στις 21.9.2006 απαγχονίστηκαν στην Erbil έντεκα μέλη της επαναστατικής ομάδας Ansar Al-Islam⁶⁶.

⁶¹ Coalition Provisional Authority (CPA) Memorandum No. 3 (revised), *Criminal Procedures*, 27 June 2004, βλέπε σε UNHCR's Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=469cd1b32>

Για το σύνολο της ιρακινής νομοθεσίας βλέπε UNHCR's Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?page=type&skip=0&coi=IRQ&type=LEGISLATION>

⁶² CPA Order No. 7, *Penal Code*, Section 2 para. 1, 10 June 2003, βλέπε σε UNHCR's Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=452524304>

⁶³ Βλέπε, Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁶⁴ Από τον Αύγουστο του 2004 έχουν καταδικαστεί στην εσχάτη των ποινών περισσότεροι από 150 ένοχοι και έχουν εκτελεστεί 51. Ο Ειδικός Απεσταλμένος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για το Ιράκ κύριος Ashraf Qazi, κάλεσε την ιρακινή κυβέρνηση να αναστείλει την εκτέλεση των θανατικών ποινών και «να μετατρέψει σε όλες τις περιπτώσεις τη θανατική ποινή σε ποινές φυλάκισης στηρίζοντας την απονομή της δικαιοσύνης στην προστασία και στην προαγωγή του δικαιώματος στη ζωή». Βλέπε: United Nations Security Council (UNSC), *Report of the Secretary-General pursuant to paragraph 30 of resolution 1546 (2004)*, 5 December 2006, p. 9-10

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/SG_ReportS_2006_945_EN.pdf

Βλέπε επίσης: UNAMI, *The Special Representative of the Secretary-General for Iraq Ashraf Qazi expresses concern over capital punishment in Iraq*, 23 September 2006

<http://www.uniraq.org/newsroom/articles.asp?pagename=pressreleases&category=P>

Βλέπε επίσης: IPS, Srabani Roy, *Increase in Executions Condemned*, 13 October 2006

<http://ipsnews.net/news.asp?idnews=35096>

⁶⁵ Βλέπε «Υποστηρικτές ή εκλαμβανόμενοι ως υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος και/ή των εξεγερμένων» στη σελίδα 104.

⁶⁶ UNAMI HRO, *Human Rights Report, 1 September – 31 October 2006*, p. 20

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_Sep_Oct_2006_EN.pdf

Amnesty International, *Iraq: Amnesty International alarmed at rise in executions*, 25 September 2006

<http://web.amnesty.org/library/Index/ENGMDE140332006?open&of=ENG-IRQ>

5. ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Η Διαταγή για τη Διατήρηση της Εθνικής Ασφάλειας του 2004 αναθέτει στον πρωθυπουργό της χώρας εξαιρετικές εξουσίες, συμπεριλαμβανομένων της εξουσίας να επιβάλει απαγόρευση κυκλοφορίας και περιορισμούς στη μετακίνηση μεταξύ των πόλεων και να ιδρύει δικαστήρια 24ωρης λειτουργίας προκειμένου να εκδίδονται εντάλματα συλλήψεων. Συχνά διαπιστώνεται κατάχρηση στην εφαρμογή των μέτρων που προβλέπει η Διαταγή⁶⁷. Με εξαίρεση τις τρεις βόρειες Επαρχίες, οι διαδοχικές εθνικές συνελεύσεις έχουν ανανεώσει τα μέτρα που υιοθετήθηκαν για πρώτη φορά το Νοέμβριο του 2004⁶⁸. Οι απαγορεύσεις κυκλοφορίας και άλλοι περιορισμοί της ελευθερίας μετακίνησης πλήττουν τη δυνατότητα των πολιτών να μεταβαίνουν από τον έναν τόπο στον άλλον ακόμα και για λόγους ασφαλείας.

⁶⁷ Βλέπε «Αραβες Σουνίτες» στη σελίδα 104.

⁶⁸ Βλέπε Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

III. ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ – ΑΥΤΟΥΡΓΟΙ ΠΡΑΞΕΩΝ ΒΙΑΣ

A. ΓΕΝΙΚΑ

Στις *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου ιρακινών πολιτών*⁶⁹ που εξέδωσε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες τον Οκτώβριο του 2005, σημειώνεται ότι τα μη κρατικά όργανα είναι οι κυριότερες ομάδες που παραβιάζουν τα δικαιώματα του ανθρώπου και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο. Έκτοτε, εμφανίστηκαν στο προσκήνιο αρκετά κρατικά όργανα, συμπεριλαμβανομένων των μελών των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας, που ευθύνονται για βιαιότητες που συνιστούν παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Περαιτέρω, από το 2006 με την κλιμάκωση της δια-θρησκευτικής βίας ένοπλοι αντάρτες όχι μόνον δεν κάλυψαν το κενό ασφάλειας στη χώρα αλλά ευθύνονται για τις στοχοποιημένες επιθέσεις και τις εκτοπίσεις. Οι αντάρτες συνδέονται με τα σημαντικότερα σιιτικά πολιτικά κόμματα και προσωπικότητες όπως είναι το Ανώτατο Συμβούλιο για την Ισλαμική Επανάσταση στο Ιράκ (SCIRI – Supreme Council for the Islamic Revolution in Iraq) και ο Muqtada Al-Sadr⁷⁰ και έχουν διεισδύσει στις υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου όπου κυριαρχούν οι σιίτες ή συνεργάζονται στενά μαζί τους. Επιπλέον, συμμορίες κακοποιών συμμετέχουν στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου επιλέγοντας ως στόχους πρόσωπα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.

Σε πολλές περιπτώσεις είναι δύσκολο αν όχι αδύνατο για τα θύματα να αναγνωρίσουν ποιος τους έβλαψε ή γιατί αποτέλεσαν στόχο επίθεσης. Συχνά οι αυτουργοί της βίας δεν αναγνωρίζονται για διάφορους λόγους, όπως είναι η παράλειψη ή η ανικανότητα του κράτους να διεξάγει ανακρίσεις ή ο αριθμός των ετερόκλητων ομάδων που διaprάττουν βιαιότητες στο σημερινό Ιράκ. Αν και έχουν διαφορετικές ατζέντες, αυτές οι ομάδες μπορεί να έχουν κοινούς στόχους για παράδειγμα τα μέλη των θρησκευτικών μειονοτήτων ή κάποιους επαγγελματίες.

B. ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Η διάχυτη βία, οι θεσμικές αδυναμίες και η γενικότερη ανυπαρξία του κράτους δικαίου πλήττουν σοβαρά την ικανότητα των ιρακινών αρχών να προστατεύουν τους πολίτες. Σημαντικό στόχο των εξεγερμένων⁷¹ αποτελούν οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας

⁶⁹ Βλέπε σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁷⁰ Για επισκόπηση των αντάρτικων ομάδων βλέπε σελίδες 3 και 28 έως 41 του εγγράφου *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών* (Οκτώβριος 2005) σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁷¹ Στις 224.12.2006 ο Jawad Al-Bolani, υπουργός Εσωτερικών του Ιράκ δήλωσε ότι από το 2003, έχουν σκοτωθεί 12.000 αστυνομικοί, περίπου δέκα αστυνομικοί κάθε ημέρα.

όπου έχουν παρεισφρύσει ένοπλες ομάδες ή συνεργάζονται στενά μαζί τους και διαπράττουν βιαιότητες. Αναφέρεται επίσης ότι οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας στερούνται ηγεσίας και επιμόρφωσης/εκπαίδευσης, εξοπλισμού και προσωπικού και συνεχίζουν να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την υποστήριξη της Πολυεθνικής Δύναμης⁷².

Το ιρακινό δικαστικό σύστημα συνεχίζει να είναι πλημμελώς επανδρωμένο και εξοπλισμένο⁷³ και γενικά δεν έχει την ικανότητα να παρέχει δικαστική προστασία ή να απονέμει δικαιοσύνη. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο (UNAMI HRO – Human Rights Office of the United Nations Assistance Mission in Iraq) Ιράκ δήλωσε ότι «είναι ανεπαρκείς οι υφιστάμενοι μηχανισμοί για την αποκατάσταση των παραβιάσεων» και εξέφρασε σοβαρή ανησυχία επειδή

«η ικανότητα του κράτους να διερευνά τις υποθέσεις είναι περιορισμένη λόγω των συνθηκών ασφαλείας και της έλλειψης των κατάλληλων πόρων και του περιορισμένου αριθμού των ανακριτών. Οι ισχυρισμοί σύμφωνα με τους οποίους κάποια τμήματα των δυνάμεων ασφαλείας συνωμοτούν με τους ένοπλες αντάρτες ή άλλες ένοπλες ομάδες υπονομεύουν τη στήριξη στις δυνάμεις ασφαλείας και ενισχύουν τη θέση ότι αυξάνεται το κενό της ατιμωρησίας στο Ιράκ»⁷⁴.

Βλέπε: BBC News, *Iraqi police deaths "hit 12,000"*, 24 December 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6208331.stm

⁷² Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ εκτιμά ότι «οι υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου είναι ανεπαρκώς και ακατάλληλα εξοπλισμένες και έχουν ανάγκη περαιτέρω εκπαίδευση».

Βλέπε: UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report* σε http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

Σύμφωνα με Υπηρεσία Έρευνας του Κογκρέσου «Ο πρόεδρος Μπους αναγνώρισε την έλλειψη ικανότητας των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας ανακοινώνοντας ότι θα αυξήσει τον αριθμό των αμερικανών συμβούλων στις μονάδες των ιρακινών ενόπλων δυνάμεων και ότι κάθε ταξιαρχία της Συμμαχίας θα συνεργάζεται με κάθε μεραρχία του ιρακινού στρατού».

Βλέπε: The Library of Congress, Congressional Research Service, *The Iraqi Security Forces: The Challenge of Sectarian and Ethnic Influences*, CRS Report for Congress, 18 January 2007, p. 3

<http://fpc.state.gov/documents/organization/79272.pdf>

Βλέπε επίσης *Iraq Study Group Report*, p. 12-14

http://www.usip.org/isg/iraq_study_group_report/report/1206/iraq_study_group_report.pdf

⁷³ Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ «είναι ακατάλληλη η κτιριακή υποδομή των δικαστηρίων, μικρός ο αριθμός των ανακριτών, ανύπαρκτα τα ολοκληρωμένα συστήματα μηχανογράφησης και διαχείρισης και ανασφαλείς οι συνθήκες εργασίας για τους λειτουργούς της δικαιοσύνης και το προσωπικό». Περαιτέρω, η αποτελεσματικότητα του ιρακινού δικαστικού συστήματος είναι περιορισμένη «ειδικά στις υποθέσεις του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς, της τρομοκρατίας, των ένοπλων δραστηριοτήτων των ανταρτών λόγω του υψηλού επιπέδου των εκφοβισμών και απειλών, των περιορισμένων μηχανισμών προστασίας των μαρτύρων και των δικαστών καθώς και του μικρού αριθμού των ανακριτών».

UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

Βλέπε επίσης έκθεση του Αμερικανικού Πενταγώνου, *Measuring Stability and Security in Iraq*, Report to Congress in accordance with the Department of Defense Appropriations Act 2007 (Section 9010, Public Law 109-289), p. 8, November 2006, σε <http://www.defenselink.mil/pubs/pdfs/9010Quarterly-Report-20061216.pdf>.

⁷⁴ UNAMI HRO, *Human Rights Report, 1 March – 30 April 2006*, p. 5-6

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_Mar_Apr_06_EN.PDF

Εξαιτίας αυτών των θεσμικών αδυναμιών οι περισσότερες παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου διαπράττονται ατιμώρητα⁷⁵ και γενικά δεν παρέχεται προστασία από τα εθνικά όργανα ασφαλείας ή εφαρμογής του νόμου⁷⁶. Τα θύματα ή οι οικογένειές τους συνηθίζουν να μην καταγγέλλουν τις επιθέσεις στην αστυνομία αφενός επειδή δεν προσβλέπουν στη διερεύνηση της υπόθεσής τους από τις αρχές, που στερούνται πόρων ή αδρανούν ή αντιμετωπίζουν με συμπάθεια τους δράστες και αφετέρου επειδή φοβούνται τα αντίποινα⁷⁷. Η Πολυεθνική Δύναμη δεν έχει τη δυνατότητα να καλύψει αυτό το κενό προστασίας αφού όπως και οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας αποτελεί συχνά στόχο των ένοπλων ομάδων: έως το Φεβρουάριο του 2007 είχαν σκοτωθεί 3.410 μέλη της Πολυεθνικής Δύναμης, που έχει περιορισμένες αρμοδιότητες για τη γενικότερη προστασία των πολιτών⁷⁸.

Οι παραδοσιακοί μηχανισμοί⁷⁹ επίλυσης των διαφορών, για παράδειγμα η διαμεσολάβηση των αρχηγών των φυλών ή των θρησκειών δεν είναι πάντα διαθέσιμοι ή αποδεικνύονται ανεπαρκείς για την προστασία του ενδιαφερόμενου. Σε κάποιες περιπτώσεις η εμπιστοσύνη σε αυτούς του θεσμούς μπορεί να καταλήξει σε περαιτέρω βλάβη του ενδιαφερόμενου, όπως για παράδειγμα στις περιπτώσεις των γυναικών που φο-

⁷⁵ Βλέπε για παράδειγμα, UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 2, 3 and 13

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN

Και UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report* σε

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

⁷⁶ Κατά τα οριζόμενα στην απόφαση 1546 (2004) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ η Πολυεθνική Δύναμη στο Ιράκ είναι αρμόδια να «*συμβάλλει στη διατήρηση της τάξης στο Ιράκ, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και της αποτροπής της τρομοκρατίας και στην προστασία της επικράτειας του Ιράκ. Στόχος είναι να συνδράμει τον ιρακινό λαό να ολοκληρήσει τη μεταβατική πολιτική διαδικασία και να επιτρέψει στον ΟΗΕ και στη διεθνή κοινότητα να συνεργαστούν για να διευκολύνουν την ανασυγκρότηση του Ιράκ*».

Βλέπε: UNSC, *Resolution 1546 (2004)*, 8 June 2004, σε UNHCR's Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=411340244d>

Το Νοέμβριο του 2006 το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ αποφάσισε να παρατείνει την εντολή της Πολυεθνικής Δύναμης έως 31.12.2007. Η Πολυεθνική Δύναμη βρίσκεται στο Ιράκ αιτήσεως της ιρακινής κυβέρνησης που υποστηρίζει ότι είναι αναγκαία η παρουσία των στρατευμάτων για άλλον ένα χρόνο έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία συγκρότησης των ιρακινών δυνάμεων ασφαλείας.

Βλέπε: UNSC, *Resolution 1723 (2006)*, 28 November 2006

<http://www.un.org/News/Press/docs/2006/sc8879.doc.htm>

Η Πολυεθνική Δύναμη αποτελεί συχνά στόχο διάφορων ένοπλων ομάδων. Έως τις 25.2.2007 καταμετρούσε 3.410 απώλειες. Βλέπε: The Brookings Institution, *Iraq Index*,

<http://www3.brookings.edu/fp/saban/iraq/index20070226.pdf>

⁷⁷ Για παράδειγμα αναφέρεται ότι οι Σαβαίοι-Μανδαίοι «αντιμετωπίζουν απειλές από τους δημόσιους και θρησκευτικούς αξιωματούχους».

UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 13, ανωτέρω υποσημείωση 72.

Η Iraq Study Group εκτιμά ότι «η ιρακινή αστυνομία δεν μπορεί να ελέγξει την εγκληματικότητα και συχνά εμπλέκεται σε πράξεις θρησκευτικής βίας, συμπεριλαμβανομένων μη αναγκαίων κρατήσεων βασανιστηρίων και στοχοποιημένων εκτελέσεων αράβων σουνιτών ομάδων». Βλέπε: *Iraq Study Group Report*, p. 13.

⁷⁸ The Brookings Institution, *Iraq Index*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 76.

⁷⁹ Πρόκειται για προστασία που παρέχουν η οικογένεια και οι φυλετικοί δεσμοί. Επειδή το Ιράκ είναι κατ' εξοχήν φυλετική κοινωνία τουλάχιστον τα τρία τέταρτα του πληθυσμού ανήκουν σε μια από τις 150 φυλές της χώρας και συχνά προτιμούν να προσφεύγουν στους αρχηγούς των κοινοτήτων αντί της δικαιοσύνης για την επίλυση των διαφορών.

βούνται τα «εγκλήματα τιμής» ή όσων φοβούνται ότι μπορεί να είναι τα επόμενα θύματα μιας βεντέτας⁸⁰.

Γ. ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ ΒΙΑ

Η ανάλυση που ακολουθεί δεν είναι εξαντλητική όσον αφορά στις κυριότερες ομάδες που χρησιμοποιούν βία στο Ιράκ.

1. Ομάδες Εξεγερμένων

Μετά την κατάρρευση του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν το 2003, την πολιτική εξουσία κατέλαβε στο Ιράκ η πλειοψηφία των σιιτών, που επικράτησε στις εθνικές εκλογές του Ιανουαρίου και του Δεκεμβρίου 2005⁸¹. Οι σουνίτες Άραβες που κυβερνούσαν τη χώρα την εποχή του Σαντάμ Χουσεΐν θεωρούν ότι έχουν περιθωριοποιηθεί πολιτικά και οικονομικά ειδικότερα λόγω των δύο αποφάσεων που εξέδωσε η Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση για να ρυθμιστούν αφενός η «από-μπααθικοποίηση» (*deba'athication*) του ιρακινού κράτους και αφετέρου η διάλυση των ενόπλων δυνάμεων της χώρας⁸². Σήμερα, οι σουνίτες Άραβες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της εξέγερσης στο Ιράκ. Στους εξεγερμένους συγκαταλέγονται διάφορες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των πρώην μελών και οπαδών του κόμματος Βα'αθ, των αξιωματούχων του στρατού, και των υπηρεσιών πληροφοριών του προηγούμενου καθεστώτος και των γηγενών και ξένων ισλαμιστών καθώς και των εθνικιστών που πολεμούν κατά της ξένης «κατοχής».

Στις 15 Οκτωβρίου 2006 διάφορες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των *Mujahideen Shura Council*⁸³, *Jaish Al-Fatiheen* (που αποσχίστηκε από το Ισλαμικό Στρατό στο Ιράκ), *Jund Al-Sahaba*, *Kataeb Ansar Al-Tawheed Wal-Sunna* και αρκετοί αρχηγοί φυ-

⁸⁰ Βλέπε «Θέση της Ύπατης Αρμοστείας για τα εξεταζόμενα αιτήματα ασύλου που στηρίζονται σε φόβο δίωξης που οφείλεται στη συμμετοχή σε οικογένεια ή σε ομάδα που έχει εμπλακεί σε βεντέτα» σε www.unhcr.gr/protect/legal/rsd.htm

⁸¹ Η σιιτική συμμαχία «Ενωμένη Ιρακινή Συμμαχία» έχει καταλάβει 128 από τις 275 έδρες του Συμβουλίου των Αντιπροσώπων. Ο κυριότερος αραβικός σουνιτικός σχηματισμός, *Tawafaq Iraqi Front*, κέρδισε 44 έδρες. Βλέπε: Independent Electoral Commission in Iraq, *Certification of the Council of Representatives Elections Final Results*, 10 February 2006, http://www.ieciraq.org/English/Frameset_english.htm

⁸² Βλέπε «Μέλη και εταίροι του κόμματος Βα'αθ και του Καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν» στη σελίδα 105.

⁸³ Η οργάνωση *Mujahideen Shura Council* λειτουργεί ως ομπρέλα οργάνωσης με στόχο τον ενιαίο συντονισμό της δράσης των εξεγερμένων ιρακινών. Περιλαμβάνει την *Al-Qa'eda* στο Ιράκ, την Ομάδα Ένδοξου Στρατού (*Jaish Al-Taifa Al-Mansoura*), τις Ταξιαρχίες Υποστηρικτών του Μονοθεϊσμού, την *Saray Al-Jihad Group*, τις Ταξιαρχίες *Al-Ghuraba*, τις Ταξιαρχίες *Al-Ahwal*, το Στρατό *Al-Sunnah Wal Jama'a* και πιθανό παρόλο το σαλαφιστικό/ισλαμιστικό προσανατολισμό και πιο εθνικιστικές ομάδες.

Βλέπε: MIPT Terrorism Knowledge, *Mujahideen Shura Council*, <http://www.tkb.org/Group.jsp?groupID=4575> [last updated 16 January 2007]

SITE Institute, *The Army of al-Sunnah Wal Jama'a Announces its Intention to Join the Mujahideen Shura Council, which is Accepted by the Council*, 30 January 2006

<http://www.siteinstitute.org/bin/articles.cgi?ID=publications143306&Category=publications&Subcategory=0>

λών⁸⁴ ανακοίνωσαν την ίδρυση του Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ. Σύμφωνα με τις ομάδες αυτές το Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ εκτείνεται στις σουνιτικές περιοχές της Βαγδάτης και στις Επαρχίες Al-Anbar, Diyala, Kirkuk, Salah Al-Din, Ninewa και σε τμήματα των Επαρχιών Babil και Wassit. *Εμίρης* του Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ ανακηρύχθηκε ο Abu Omar Al-Hussaini Al-Qurashi Al-Baghdadi⁸⁵. Άλλες ομάδες, που αποτελούνται από αξιωματούχους του προηγούμενου καθεστώτος, μέλη των πρώην υπηρεσιών πληροφοριών και ασφαλείας και παραστρατιωτικές δυνάμεις είναι οι *Al-Awda*, *Al-Awda Al-Jadida* και το νέο κόμμα Ba'ath. Επίσης για το Στρατό του Μοχάμεντ (*Jaish Mohammed*) πιστεύεται ότι διατηρεί σχέσεις με πρώην μέλη και οπαδούς του κόμματος Ba'ath. Άλλες σουνιτικές ομάδες κάποιες από τις οποίες χαρακτηρίζονται από ισλαμική και / ή εθνικιστική ιδεολογία είναι μεταξύ άλλων ο Ισλαμικός Στρατός του Ιράκ (*Al-Jaish Al-Islami fil-Iraq*), η Επαναστατική Ταξιαρχία 1920 (*Kara'ib Thawrat 'Ashrin*), ο Στρατός Al-Rashideen (*Jaish Al-Rashideen*), *Jaish-Al Mujahideen*, οι Φατρίες του Ιερού Πολέμου του Ιράκ (*Asaeb Al-Iraq Al-Jihadiya*), *Abu Bakr Al-Siddiq Army*, *Al-Qassas Brigade* (Ταξιαρχίες της Εκδίκησης), *Salahuddin Al-Ayyubi Brigades* (Μέτωπο της Ισλαμικής Ιρακινής Αντίστασης), *Saraya Al-Dawa Wal Ribat* (Ιεραποστολικό και Συνοριακό Κίνημα Διαφύλαξης)⁸⁶. Άλλες ομάδες εμφανίζονται μόνον σε τοπικό επίπεδο ή μόνο σε συγκεκριμένο περιστατικό. Για παράδειγμα, η *Fallujah Mujahideen* είναι μια ομάδα για την οποία υπάρχουν υποψίες ότι διατηρεί δεσμούς με την Αλ Κάϊντα στο Ιράκ και επιχειρεί αποκλειστικά στην πόλη Φαλούτζα⁸⁷. Πριν τις εκλογές του Ιανουαρίου 2005 η *Mujahideen of Nineveh* απήγαγε στη Μοσούλη τρεις άντρες της Ανεξάρτητης Ιρακινής Επιτροπής Εκλογών και απείλησε με επιθέσεις τα εκλογικά τμήματα⁸⁸.

Οι προαναφερόμενες ομάδες δεν συνδέονται με κοινή ιδεολογία, αλλά έχουν κοινό στόχο, που είναι η εκδίωξη της Πολυεθνικής Δύναμης από το Ιράκ και η υπονόμει-

⁸⁴ Σύμφωνα με το Διοικητή Abu Omar Al-Hussaini Al-Qurashi Al-Baghdadi στο Ισλαμικό Κράτος εκπροσωπούνται οι ακόλουθες φυλές:

Al-Dulaim, Al-Jabbour, Al-Obaid, Zoubaa, Qays, Azza, Al-Tai, Al-Janabiyeen, Al-Halalyeen, Al-Mushahada, Al-Dayniya, Bani Zayd, Al-Mujamaa, Bani Shammam, Ineza, Al-Suwaidah, Al-Nuaim, Khazraj, Bani Al-Heem, Al-Buhayrat, Bani Hamdan, Al-Saadun, Al-Ghanem, Al-Saadiya, Al-Maawid, Al-Karabla, Al-Salman and Al-Qubaysat.

Βλέπε: Evan F. Kohlmann, *State of the Sunni Insurgency in Iraq: 2006*, Global Terror Alert, 29 December 2006, p. 2, <http://www.globalterroralert.com/pdf/1206/iraqinsurgency1206.pdf>

⁸⁵ MIPT Terrorism Knowledge Base, *Mujahideen Shura Council*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 83; Kohlmann, *ibidem*.

⁸⁶ Kohlmann, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 84. Για τα χαρακτηριστικά των διαφόρων ομάδων βλέπε: MIPT Terrorism Knowledge Base, *Iraq*, <http://www.tkb.org/Country.jsp?countryCd=IZ>.

Βλέπε επίσης: Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών», Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁸⁷ MIPT Terrorism Knowledge Base, *Fallujah Mujahideen*

<http://www.tkb.org/Group.jsp?groupID=4550> [last updated 16 January 2007].

⁸⁸ MIPT Terrorism Knowledge Base, *Ninawa Mujahideen in the City of Mosul*,

<http://www.tkb.org/Group.jsp?groupID=4539> [last updated 16 January 2007].

ση της νέας πολιτικής τάξης της χώρας⁸⁹. Όμως, άλλοι στόχοι τους διαφέρουν. Για παράδειγμα η Αλ Κάϊντα στο Ιράκ και η ομάδα Ansar Al-Sunna έχουν στόχο να υποδαυλίσουν τον εμφύλιο πόλεμο, συμπεριλαμβανομένης της στοχοποίησης των αμάχων σιιτών. Το Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ, με δήλωση στο διαδίκτυο το Δεκέμβριο του 2006, κήρυξε τον πόλεμο στους ιρακινούς σίιτες:

«Σταθείτε σαν ένας άνθρωπος... και κόψτε τους λαιμούς τους (των σιιτών), χύστε το αίμα τους, κάψτε το έδαφος που πατούν και ρίξτε τους βόμβες»⁹⁰.

Και επίσης:

«Οι σίιτες έχουν προκαλέσει περισσότερο κακό από τους αμερικάνους σταυροφόρους. Σκότωσαν άντρες, άφησαν γυναίκες χήρες και παιδιά ορφανά, έκαψαν τα σπίτια του Θεού και έσκισαν το βιβλίο του»⁹¹.

Οι ομάδες αυτές αγωνίζονται για τη δημιουργία ισλαμικού κράτος με βάση το νόμο της Σαρία. Όμως, αλλοδαπές και αυτόχθονες ομάδες έχουν διαφορετικές θέσεις, για παράδειγμα για τη νομιμοποίηση των επιθέσεων κατά των αμάχων⁹², για το στόχο της ίδρυσης ισλαμικού κράτους⁹³ και για το ενδεχόμενο να αποδεχθούν πρόταση αμνηστίας και να προσχωρήσουν υπό προϋποθέσεις στην πολιτική διαδικασία⁹⁴.

Η εξέγερση κατά της Πολυεθνικής Δύναμης και της υφιστάμενης κυβέρνησης είναι ενεργή κυρίως στο «τρίγωνο των Σουνιτών»⁹⁵, όπου οι άραβες σουνίτες αποτελούν την πλειοψηφία, καθώς και στις εθνοτικά μεικτές περιοχές των Επαρχιών Diyala, Babel και Kirkuk⁹⁶.

⁸⁹ Βλέπε για παράδειγμα, *Iraq Study Group Report*, p. 10

http://www.usip.org/isg/iraq_study_group_report/report/1206/iraq_study_group_report.pdf

⁹⁰ Σύμφωνα με το Reuters δεν κατέστη δυνατή η επαλήθευση της γνησιότητας του μηνύματος. Βλέπε: Reuters Alertnet, *Iraq Qaeda-linked group calls for war on Shi'ites*, 17 December 2006

<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L17355726.htm>

⁹¹ Ibid.

⁹² Βλέπε για παράδειγμα Khalid Al-Ansary and Ali Adeeb, *Most Tribes in Anbar Agree to Unite Against Insurgents*, The New York Times, 18 September 2006

<http://www.nytimes.com/2006/09/18/world/middleeast/18iraq.html>.

⁹³ Βλέπε για παράδειγμα Rick Jervis, *General sees rift in Iraqi enemy*, USA Today, 25 January 2006

http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2006-01-25-insurgency-rift_x.htm

⁹⁴ Sabrina Tavernise and Dexter Filkins, *Evidence increases of an Iraqi-Qaeda split*, The New York Times, 12 January 2006, <http://www.iht.com/articles/2006/01/12/news/rebels.php>

Sabrina Tavernise, *"Enemy on enemy" fire signals split among insurgents in Iraq*, The New York Times, 22 June 2005, <http://www.iht.com/articles/2005/06/21/news/rebels.php>

⁹⁵ Το «Τρίγωνο των Σουνιτών» βρίσκεται σε τμήματα των Επαρχιών Al-Anbar, Salah Al-Din, Ninewa και Βαγδάτης.

⁹⁶ Military Review, Jeffrey White, *Assessing Iraq's Sunni Arab insurgency (political activities of Saddam Hussein)*, May-June 2006, <http://www.encyclopedia.com/doc/1G1-147346137.html>

Για επισκόπηση της εξέγερσης στο Ιράκ βλέπε: Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση της Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών», Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

Οι ομάδες των εξεγερμένων συνεχίζουν να επιτίθενται σε όσους συνδέονται ή υποστηρίζουν την Πολυεθνική Δύναμη και τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας⁹⁷ καθώς και την Ιρακινή κυβέρνηση⁹⁸. Περαιτέρω, ευθύνονται για τις επιθέσεις που εξαπολύουν σε μέλη της κοινότητας των σιιτών⁹⁹ καθώς και άλλων θρησκευτικών μειονοτήτων¹⁰⁰ με στόχο τη δημιουργία κλίματος εμφυλίου πολέμου και την κατάρρευση του κρατικού μηχανισμού του Ιράκ. Οι πιο εντυπωσιακές επιθέσεις που προκαλούν σημαντικό αριθμό απωλειών μεταξύ των αμάχων αποδίδονται στην Αλ Κάϊντα του Ιράκ και στην ομάδα Ansar Al-Sunna. Επιπλέον, συχνοί στόχοι είναι οι διανοούμενοι του Ιράκ, όπως οι δημοσιογράφοι, οι γιατροί, οι ακαδημαϊκοί και οι δάσκαλοι¹⁰¹.

Αναφέρεται ότι οι εξεγερθέντες έχουν παρεισφρήσει στις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας¹⁰². Για παράδειγμα πολλές ταξιαρχίες του Υπουργείου Άμυνας, που είναι αρμόδιες για την προστασία των πετρελαιο-αγωγών, κατηγορήθηκαν ότι υποθάλπουν αποσπάσματα θανάτου που δολοφονούν σίιτες κυβερνητικούς αξιωματούχους και φαίνεται να διατηρούν σχέσεις με τις ομάδες των εξεγερμένων¹⁰³.

Οι αξιωματούχοι της ιρακινής κυβέρνησης κατηγορούν τα σουνιτικά κόμματα για υποστήριξη της «τρομοκρατίας» ειδικά το Ιρακινό Ισλαμικό Κόμμα, το σημαντικότερο σουνιτικό μουσουλμανικό πολιτικό σχηματισμό του Συμβουλίου των Αντιπροσώπων, και την Ένωση των Μουσουλμάνων Λογίων, τη σουνιτική οργάνωση που έχει τη σημαντικότερη επιρροή στο Ιράκ¹⁰⁴. Όμως, δεν είναι σαφές πόσο στενά εμπλέκονται αυτά τα κόμματα στην παροχή κατευθύνσεων ή στη χρηματοδότηση της εξέγερσης.

2. Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και Σίιτες Αντάρτες

Οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας όπου κυριαρχούν ως εθνοτική ομάδα οι σίιτες και οι σίιτες αντάρτες και συχνά φορούν στολές της αστυνομίας ή των Ειδικών Επίλεκτων Ομάδων¹⁰⁵ επιτίθενται τακτικά σε μέλη του σουνιτικού πληθυσμού της χώρας¹⁰⁶. Οι

⁹⁷ Βλέπε «Συμπαθούντες ή εκλαμβάνόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ» και «Υπάλληλοι της πρώην Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης, της Πολυεθνικής Δύναμης ή Ιρακινί εργαζόμενοι σε πρεσβείες ή άλλοδαπές εταιρείες» στη σελίδα 112.

⁹⁸ Βλέπε «Κυβερνητικοί Αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118.

⁹⁹ Βλέπε «Άμαχοι σίιτες και σουνίτες» στη σελίδα 43.

¹⁰⁰ Βλέπε «Μη μουσουλμανικές θρησκευτικές ομάδες» στη σελίδα 56.

¹⁰¹ Βλέπε «Επαγγελματικές ομάδες σε κίνδυνο» στη σελίδα 122.

¹⁰² UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 8

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN>

¹⁰³ Dexter Filkins, *Armed groups propel Iraq toward chaos*, The New York Times, 24 May 2006

<http://www.iht.com/articles/2006/05/24/africa/web.0525police.php>

¹⁰⁴ Βλέπε για παράδειγμα, Ned Parker and Ali Hamdani, *How violence is forging a brutal divide in Baghdad*, The Times, 14 December 2006, <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/iraq/article753899.ece>

Βλέπε επίσης: 'Υπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών», Οκτώβριος 2005 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

¹⁰⁵ Damien Cave, *In Iraq, It's Hard to Trust Anyone in Uniform*, The New York Times, 3 August 2006

στόχοι περιλαμβάνουν και Άραβες σουνίτες που είναι πρόσφυγες, όπως είναι οι Παλαιστίνιοι και οι πρόσφυγες από τη Συρία και το Ιράν¹⁰⁷ καθώς και πρώην μέλη του κόμματος Ba'ath και των υπηρεσιών ασφαλείας¹⁰⁸, που θεωρούνται υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος και της εξέγερσης. Επειδή οι σιίτες αντάρτες έχουν παραισφύσει ή συνεργάζονται με τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας¹⁰⁹ είναι δυσδιάκριτα τα όρια μεταξύ των κρατικών και των μη κρατικών οργάνων δίωξης¹¹⁰.

Δύο αντίπαλες σιιτικές οργανώσεις¹¹¹ κατηγορούνται για βίαιες επιθέσεις. Η Οργάνωση Badr, παλαιότερα γνωστή ως Ταξιαρχία Badr και ένοπλη πτέρυγα του Ανώτατου Συμβουλίου της Ισλαμικής Επανάστασης στο Ιράκ, είναι ισχυρό κόμμα που αναζήτησε καταφύγιο στο Ιράν προκειμένου να αποφύγει τις διώξεις από το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν¹¹². Ο Στρατός Mehdi, που κατ' επανάληψη έχει εξαπολύσει επιθέσεις και έχει συγκρουστεί με την Πολυεθνική Δύναμη ιδρύθηκε το 2003 από τον σκληροπυρηνικό κληρικό Muqtada Al-Sadr¹¹³. Σύμφωνα με κάποιες εκθέσεις τμήματα της ομάδας αυτής δεν ελέγχονται πλέον από τον ιδρυτή της και ενεργούν αυτόνομα και ανεξάρτητα υπό τις εντολές άλλων προσώπων, όπως για παράδειγμα του Abu Dirgi, που είναι ονομαστός για

<http://www.nytimes.com/2006/08/03/world/middleeast/03uniforms.html>

¹⁰⁶ Βλέπε «Άμαχοι σιίτες και σουνίτες» και «Άραβες σουνίτες» στις σελίδες 43 και 104 αντίστοιχα.

¹⁰⁷ Βλέπε «Πραγματική προστασία των αραβικής καταγωγής προσφύγων στο Ιράκ» στη σελίδα 177.

¹⁰⁸ Βλέπε «Μέλη και εταίροι του κόμματος Ba'ath και του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν» στη σελίδα 105.

¹⁰⁹ Σύμφωνα με το Υπουργείο Αμύνης των ΗΠΑ «υπάρχουν αντάρτες στην Ιρακινή Αστυνομία». Όμως, «δεν υπάρχει διαδικασία για τον εντοπισμό των ανταρτών. Οι προσλαμβανόμενοι ορκίζονται ότι θα καταγγέλλουν την επιρροή των ανταρτών και πίστη στο Σύνταγμα του Ιράκ».

Βλέπε: US Department of Defense, p. 34, ανωτέρω υποσημείωση 73.

Βλέπε επίσης: Robert Perito, *Reforming the Iraqi Interior Ministry, Police, and Facilities Protection Service*, USIP, USI Peace Briefing, February 2007

http://www.usip.org/pubs/usipeace_briefings/2007/0207_iraqi_interior_ministry.html

The Library of Congress, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 72.

HRW, *Iraq: End Interior Ministry Death Squads*, 29 October 2006

<http://hrw.org/english/docs/2006/10/29/iraq14473.htm>

¹¹⁰ Βλέπε για παράδειγμα, Filkins, ανωτέρω υποσημείωση 103.

¹¹¹ Κατ' επανάληψη η Οργάνωση Badr και ο Στρατός Mehdi συγκρούστηκαν για την ανάληψη εξουσίας και για να αυξήσουν την επιρροή τους στους σιίτες του Ιράκ. Για παράδειγμα, στην Al-Amarah μετά τη δολοφονία τοπικού αρχηγού των υπηρεσιών πληροφοριών, μέλους της Ταξιαρχίας Badr, η οικογένειά του απήγαγε τον Οκτώβριο του 2006 έναν τοπικό αρχηγό του Στρατού Mehdi. Αυτό το περιστατικό πυροδότησε βίαιο κύκλο αντιποίνων μεταξύ των δύο οργανώσεων προκαλώντας το θάνατο 25 ανθρώπων και τον τραυματισμών πολλών δεκάδων.

Βλέπε: AP, *Relative quiet returns to Iraq's south; concerns linger over emboldened militias*, 21 October 2006

http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2006-10-20-shia-militias_x.htm

John Ward Anderson, *Sadr Militia Briefly Seizes Southern City*, The Washington Post, 21 October 2006

http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/20/AR2006102000244_pf.html

Βλέπε επίσης: ICG, *After Baker-Hamilton: What To Do in Iraq?*

Middle East Report No. 60, 19 December 2006, p. 9-10

http://www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east_north_africa/60_after_baker_hamilton_what_to_do_in_iraq.pdf

Reuters Alertnet, *Battle highlights splits in Iraq's Shi'ite south*, 29 August 2006

<http://www.uruknet.info/?p=26222>

¹¹² Για περισσότερες πληροφορίες για την Οργάνωση Badr βλέπε Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σελίδα 29 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

¹¹³ Για περισσότερες πληροφορίες για το Στρατό Mehdi και τις ένοπλες συγκρούσεις με την Πολυεθνική Δύναμη βλέπε Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σελίδα 30 επ. σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

τις δολοφονίες των σουνιτών¹¹⁴. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ ο Στρατός Mehdi «αντικατέστησε την οργάνωση της Αλ-Κάϊντα στο Ιράκ και επιτάχυνε την αυτό-υποστηριζόμενη θρησκευτική βία στη χώρα»¹¹⁵.

Από την ανάληψη της εξουσίας από τους σιίτες, μετά τις εκλογές του Ιανουαρίου 2005, και ειδικότερα κατά τη θητεία του υπουργού Εσωτερικών Bayan Jabr, εκπροσώπου του Ανώτατου Συμβουλίου της Ισλαμικής Επανάστασης στο Ιράκ¹¹⁶, τα μέλη των σιιτικών αντάρτικων ομάδων εντάχθηκαν κατά μεγάλα τμήματα¹¹⁷ στις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας. Ο Στρατός Mehdi έχει πλέον ισχυρή παρουσία στις τακτικές αστυνομικές δυνάμεις και στην 150.000μελή Υπηρεσία των Ειδικών Φρουρών¹¹⁸ ενώ η Ταξιαρχία Badr κυριαρχεί στις Ειδικές Επίλεκτες Ομάδες των Αστυνομικών Δυνάμεων, που από το Μάιο του 2006 συγχωνεύθηκαν με την Ιρακινή Εθνική Αστυνομία¹¹⁹. Κατ' επανάληψη

¹¹⁴ Scott Johnson, *Iraq: A New Enemy Emerges – "The Shi'ite Zaqawi"*, Newsweek, 13 November 2006

<http://www.msnbc.msn.com/id/15564792/site/newsweek/>

Sudarsan Raghavan, *Militias Splintering Into Radicalized Cells*, The Washington Post, 19 October 2006

http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/18/AR2006101801865_pf.html

Sabrina Tavernise, *Cleric Said to Lose Reins Over Part of Iraqi Militia*, The New York Times, 28 September 2006, <http://www.nytimes.com/2006/09/28/world/middleeast/28sadr.html>

¹¹⁵ Υπουργείο Αμύνης των ΗΠΑ, π. 19, βλέπε υποσημείωση 73.

¹¹⁶ Ο Bayan Jabr ήταν υπουργός Οικονομίας στην κυβέρνηση του πρωθυπουργού Al-Maliki. Από αυτό το αξίωμα συνεχίζει να ελέγχει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και τους μισθούς των αστυνομικών. Βλέπε: Perito, υποσημείωση 109.

¹¹⁷ Βλέπε για παράδειγμα, Perito, υποσημείωση 109.

Filkins, βλέπε υποσημείωση 103.

RFE/RL, Charles Recknagel, *Iraq: Sectarian Violence Highlights Increasing Power Of Militias*, 22 March 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/03/3f8ef645-5fec-497d-8502-99a72fc4c9d8.html>

¹¹⁸ Η Υπηρεσία των Ειδικών Φρουρών ιδρύθηκε από την Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση με αρμοδιότητα να φυλλάττει τα κυβερνητικά κτήρια και δομές, συμπεριλαμβανομένων των νοσοκομείων, των λιμανιών και των εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας.

Βλέπε: CPA Order No. 27, *Establishment of the Facilities Protection Service*, 4 September 2003, σε UNHCR's Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=469cda862>

Δεν είναι ενοποιημένη η Διοίκηση των Ειδικών Φρουρών που υπάγονται στον έλεγχο των αντίστοιχων υπουργείων. Τα μέλη αυτής της ομάδας φορούν στολές αστυνομικών, φέρουν διακριτικό σήμα και όπλα αλλά δεν εκπαιδεύονται όπως οι αστυνομικοί ούτε έχουν την αρμοδιότητα να ασκούν τις εξουσίες τους. Όσοι είναι πιστοί στον Muqtada Al-Sadr ελέγχουν τα υπουργεία υγείας, μεταφορών και γεωργίας και σύμφωνα με την Ομάδα Μελέτης του Ιράκ οι μονάδες των Ειδικών Φρουρών που απασχολούνται σε αυτά τα υπουργεία «είναι πηγή χρηματοδότησης και ανεύρεσης εργασίας για το Στρατό Mehdi». Ο υπουργός Εσωτερικών του Ιράκ, Jawad Al-Bolani, κατηγορήσε τους Ειδικούς Φρουρούς ότι διαχειρίζονται αποσπάσματα θανάτου αλλά απέρριψε την άποψη ότι έχουν διεισδύσει αντάρτες στην Ιρακινή Αστυνομία και στις Ιρακινές Ένοπλες Δυνάμεις. Ο πρώην υπουργός Εσωτερικών Bayan Jabr δήλωσε ότι το Σώμα Ειδικών Φρουρών είναι «εκτός ελέγχου». Η ιρακινή κυβέρνηση σχεδιάζει να ενοποιήσει τις διάφορες μονάδες Ειδικών Φρουρών και να τις υπαγάγει στον έλεγχο του Υπουργείου Εσωτερικών. Όμως, η Ομάδα Μελέτης του Ιράκ αμφισβητεί εάν το Υπουργείο Εσωτερικών έχει τη σχετική ικανότητα.

Βλέπε: *Iraq Study Group Report*, π. 14

http://www.usip.org/isg/iraq_study_group_report/report/1206/iraq_study_group_report.pdf

Βλέπε επίσης: Perito, σε υποσημείωση 109.

Walter Pincus, *U.S. Military Urging Iraq to Rein In Guard Force*, The Washington Post, 25 December 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/12/24/AR2006122400551.html>

Inter Press Service (IPS), Dahr Jamail, Ali al-Fadhily, *Iraqi Militias Take Refuge in Facilities Protection Service*, 8 November 2006, <http://www.antiwar.com/jamail/?articleid=9979>

Filkins, βλέπε υποσημείωση 103.

Ellen Knickmeyer, *Iraq Begins to Rein In Paramilitary Force*, The Washington Post, 14 May 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/05/13/AR2006051300843.html>

Scott Johnson, *Phantom Force*, Newsweek, 24 April 2006

<http://www.msnbc.msn.com/id/12335716/site/newsweek/>

¹¹⁹ Βλέπε για παράδειγμα, Pincus, *ibidem*

HRW, *Iraq: End Interior Ministry Death Squads*, 29 October 2006

αναφέρεται η συμμετοχή των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας σε αρπαγές, βασανιστήρια και συνοπτικές εκτελέσεις σουνιτών¹²⁰. Το Νοέμβριο του 2005 κοινή επιχείρηση της Πολυεθνικής Δύναμης/των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας στα κρατητήρια Al-Jadiriyya του Υπουργείου Εσωτερικών στη Βαγδάτη αποκάλυψε περίπου 170 αποδυναμωμένους και κακώς διατρεφόμενους κρατούμενους, οι περισσότεροι από οποίους ήσαν Άραβες σουνίτες: πολλοί εξ αυτών έφεραν τραύματα λόγω βασανιστηρίων. Αναφέρεται ότι τουλάχιστον άλλοι 18 αποβίωσαν στα κρατητήρια ενώ η τύχη άλλων αγνοείται. Η κυβέρνηση του Ιράκ διέταξε τη διεξαγωγή έρευνας για το συμβάν, αλλά έως σήμερα δεν έχουν δημοσιευθεί τα αποτελέσματά της ούτε έχει ασκηθεί ποινική δίωξη στους αυτουργούς των κακοποιήσεων¹²¹. Από το Δεκέμβριο του 2005 έως το Μάιο του 2006 κοινά τμήματα της Πολυεθνικής Δύναμης και των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας επιθεώρησαν τουλάχιστον οκτώ χώρους κράτησης του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Άμυνας στην πόλη και στην περιοχή της Βαγδάτης. Οι επιθεωρητές διαπίστωσαν ότι οι περισσότεροι κρατούμενοι είχαν υποστεί βασανιστήρια, συμπεριλαμβανομένων όσων κρατούνταν στο Τέταρτο Τμήμα του Υπουργείου Εσωτερικών. Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ η επιθεώρηση του Τέταρτου Τμήματος αποκάλυψε «*συστηματική χρήση σωματικής και ψυχολογικής κακομεταχείρισης*». Το προαναφερόμενο Γραφείο ανέφερε το Δεκέμβριο του 2006 ότι αν και διαπιστώθηκε μετά από έρευνα η συμμετοχή 57 υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένων υψηλόβαθμων αξιωματούχων του Υπουργείου Εσωτερικών, στην εξευτελιστική μεταχείριση των κρατουμένων του Τέταρτου Τμήματος, ουδείς παραπέμφθηκε ενώπιον της δικαιοσύνης. Και πρόσθεσε ότι δεν έχουν σταματήσει οι αναφορές για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή ή απάνθρωπη ή εξευ-

<http://hrw.org/english/docs/2006/10/29/iraq14473.htm>

BBC News, *Guide: Armed groups in Iraq*, 15 August 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4268904.stm#badr

Filkins, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 103.

RFE/RL, Charles Recknagel, *Iraq: Sectarian Violence Highlights Increasing Power Of Militias*, 22 March 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/03/3f8ef645-5fec-497d-8502-99a72fc4c9d8.html>

Βλέπε επίσης: Christopher Allbritton, *Why Iraq's Police Are a Menace*, Time Magazine, 20 March 2006

<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1175055,00.html>

¹²⁰ Perito, βλέπε υποσημείωση 109.

CBS / The Associated Press, *Sectarian Rhetoric Flies In Baghdad*, 5 January 2007

<http://www.cbsnews.com/stories/2007/01/05/iraq/main2332897.shtml>

Βλέπε επίσης: Ύπατη Αρμοσσία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου Ιρακινών Πολιτών», Οκτώβριος 2005, σελίδα 42 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

¹²¹ Edward Wong and John F. Burns, *Secret prison adds to divisions in Iraq*, The New York Times, 22 November 2005, <http://www.ihf.com/articles/2005/11/16/news/torture.php>

Ellen Knickmeyer and K.I. Ibrahim, *U.S. to Probe All Iraqi-Run Prisons*, The Washington Post, 18 November 2005, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/11/17/AR2005111700649.html>

τελιστική μεταχείριση στα κέντρα κράτησης που διαχειρίζονται το Υπουργείο Εσωτερικών ή οι δυνάμεις ασφαλείας στο Ιράκ¹²².

Εκτός από τις δυνάμεις του Υπουργείου Εσωτερικών, σίτες αντάρτες έχουν παρεισφρήσει στις δυνάμεις του Υπουργείου Άμυνας. Για παράδειγμα, στην Πέμπτη Μεραρχία του Ιρακινού Στρατού, που εδρεύει στην Επαρχία Diyala, παρεισέφρησαν σίτες αντάρτες και εξαπέλυσαν εκστρατεία εκφοβισμού κατά των σουνιτών που διαμένουν σ' αυτήν την εθνοτικά μεικτή περιοχή της χώρας. Ο στρατηγός Brian D. Jones, διοικητής των Αμερικανικών Δυνάμεων στην Diyala δήλωσε: «Πιστεύω ότι πρόκειται για ευρύτερο σχέδιο που αποσκοπεί στη μεταμόρφωση της Diyala από σουνιτική σε σιιτική επαρχία»¹²³.

Παρά τις επανειλημμένες δηλώσεις του πρωθυπουργού Nouri Al-Maliki για εκκαθάριση των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας και για διάλυση των αντάρτικων ομάδων η κυβέρνηση δεν έχει επιδείξει βούληση και ικανότητα στην αντιμετώπιση αυτών των πανίσχυρων ομάδων¹²⁴. Στις 28.1.2007 ιρακινοί αξιωματούχοι ανακοίνωσαν ότι για πρώτη φορά ανέλαβαν ενεργό δράση κατά του Στρατού Mehdi συλλαμβάνοντας δεκάδες από τα ανώτατα στελέχη του. Τέσσερις ημέρες αργότερα, οι αμερικάνικες δυνάμεις ανακοίνωσαν τη σύλληψη πλέον των 600 αγωνιστών αυτής της ομάδας¹²⁵. Στις 8.2.2007 η Πολυεθνική Δύναμη και οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας συνέλαβαν τον Υπουργό Υγείας Al-Zamili με την κατηγορία ότι διέθετε παράνομα εκατομμύρια δολάρια στο Στρατό Mehdi και ότι επέτρεπε στα αποσπάσματα θανάτου να χρησιμοποιούν τα νοσοκομειακά

¹²² UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 19
http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf
Βλέπε επίσης: HRW, *World Report 2007, Iraq*, January 2007
<http://hrw.org/englishwr2k7/docs/2007/01/11/iraq14705.htm>

¹²³ Solomon Moore, *A promising Iraqi province is now a tinderbox*, Los Angeles Times, 3 January 2007
<http://www.siteinstitute.org/bin/articles.cgi?ID=news234907&Category=news&Subcategory=0>
Richard A. Opiel Jr., *Sectarian rifts foretell pitfalls of Iraqi troops' taking control*, The New York Times, 11 November 2006, <http://www.iht.com/articles/2006/11/11/africa/web.1111diyala.php>

¹²⁴ Για παράδειγμα στις 28.10.2006 ο Al-Maliki κατέκρινε επίθεση που εξαπέλυσαν οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας / Πολυεθνική Δύναμη στην πόλη Sadr, επίθεση που σύμφωνα με το Αμερικανικό Πεντάγωνο διεξήχθη με την άδεια της ιρακινής κυβέρνησης. Στις 31.10.2006 ο Al-Maliki διέταξε τις αμερικανικές και τις ιρακινές μονάδες να άρουν την πολιορκία της πόλης Sadr, του οχυρού του Στρατού Mehdi.
Middle East Online, Hassen Jouini, *Iraqi PM hands Sadr victory over US blockade*, 31 October 2006, http://www.iraqupdates.com/p_articles.php/article/11454
Al Jazeera, *Iraqi PM criticises raid on Sadr City*, 28 October 2006
<http://english.aljazeera.net/news/archive/archive?ArchiveId=38105>
NPR, Jamie Tarabay, *Troops Raid Sadr City; Maliki Disavows Timeline*, 25 October 2006
<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=6383365>

Για τη σχέση του Al-Maliki με τον Muqtada Al-Sadr και για τις δυσκολίες ελέγχου και χαλιναγώγησης των ανταρτών βλέπε επίσης: Lionel Beehner, *Maliki and Sadr: An Alliance of Convenience*, 24 October 2006, Council on Foreign Relations (CFR), <http://www.cfr.org/publication/11787/> και Sumedha Senanayake, *Iraq: Shi'ite Militia Continues To Pose Dilemma*, RFE/RL, 20 October 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/10/62bf8567-beb1-4fbb-a3f9-773bc68560c7.html>
¹²⁵ Sumedha Senanayake, *Iraq: Cracking Down On Al-Sadr No Easy Task*, RFE/RL, 26 January 2006
<http://www.rferl.org/featuresarticle/2007/01/6816daab-ebad-400e-a71a-bc852515f8b7.html>
Sabrina Tavernier, *Shi'ite Fighters Are Arrested, Iraq Says*, The New York Times, 18 January 2007
<http://www.nytimes.com/2007/01/18/world/middleeast/18mahdi.html>

αυτοκίνητα και τα εθνικά νοσοκομεία για να διαπράττουν αρπαγές και δολοφονίες¹²⁶. Στις 14.2.2007 η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι θα διεξάγει νέα επιχείρηση ασφάλειας, με την κωδική ονομασία «*Επιχείρηση Επιβολής του Νόμου*» (ή το Σχέδιο Ασφάλειας της Βαγδάτης), σε συνεργασία με τις αμερικάνικες δυνάμεις στο Ιράκ προκειμένου να σταματήσει η δια-θρησκευτική βία. Ο Al-Maliki υποσχέθηκε την καταστολή όλων τις ένοπλων ομάδων, ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις¹²⁷. Σημαντικές βελτιώσεις στην κατάσταση ασφάλειας στη Βαγδάτη και στην Επαρχία Al-Anbar δεν αναμένονται πριν το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 2007. Είναι κοινώς παραδεκτό ότι τα μέτρα ασφαλείας πρέπει να συνοδεύονται από πολιτικές πρωτοβουλίες για τη συμφιλίωση¹²⁸. Ο διοικητής των αμερικάνικων δυνάμεων στο Ιράκ, στρατηγός David Petraeus δήλωσε ότι το Ιράκ «είναι καταδικασμένο να βυθιστεί στη βία και στον εμφύλιο πόλεμο» εάν αποτύχει το σχέδιο ασφαλείας¹²⁹.

Όμως, δημιουργούνται ερωτήματα για τη βούληση και την ικανότητα της κυβέρνησης να καταπολεμήσει τους αντάρτες, που με το δίκτυο της κοινωνικής υποστήριξης έχουν ριζώσει στην ιρακινή κοινωνία και θεωρούνται από πολλούς το μοναδικό μέσο προστασίας από τους σουνίτες που ηγούνται της εξέγερσης¹³⁰. Το Εθνικό Συμβούλιο Πληροφοριών των ΗΠΑ σε έκθεση του Ιανουαρίου 2007¹³¹ με τον τίτλο: «*Προοπτική της Σταθερότητας στο Ιράκ: Πρόκληση Προόδου*» αμφισβητεί την ικανότητα της ιρακινής κυβέρνησης να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους επόμενους 12 έως 18 μήνες τους αντάρτες που συνδέονται με τα κόμματα εξουσίας στο Ιράκ¹³². Επίσης, εκφράζονται ανησυχίες σχετικά με τη δημοσιότητα του νέου σχεδίου ασφαλείας αφού παρέχει στους αντάρτες τη δυνατότητα να εγκαταλείψουν τη Βαγδάτη ή να πάψουν να επιχει-

¹²⁶ Kim Gamel, *Iraqi Official Tied to Militia Jailed*, AP, 8 February 2007

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/02/08/AR2007020801049.html>

¹²⁷ BBC News, *Iraqi PM wins key security vote*, 25 January 2007

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6298839.stm

¹²⁸ Βλέπε Marc Santora, *Top U.S. General in Iraq Says New Plan to Pacify Baghdad May Take Months to Show Results*, The New York Times, 15 January 2007

<http://www.nytimes.com/2007/01/16/world/middleeast/16iraq.html?ex=1326603600&en=f09d6094c80a4294&ei=5090&partner=rssuserland&emc=rss>

¹²⁹ Βλέπε Reuters, *New US general warns Iraq doomed if crackdown fails*, 10 February 2007

<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L10750830.htm>

AP, *Stakes very high, says new US commander in Iraq*, 11 February 2007

http://www.smh.com.au/news/world/new-us-commander-in-iraq-says-stakes-are-very-high/2007/02/11/1171128800952.html?s_cid=rss_smh

¹³⁰ Senanayake, *Iraq: Cracking Down On Al-Sadr No Easy Task*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 125.

Tavernise, *Shi'ite Fighters Are Arrested, Iraq Says*, βλέπε υποσημείωση 125 - Beehner, βλέπε υποσημείωση 124.

¹³¹ Το Εθνικό Συμβούλιο Πληροφοριών είναι «ένα κέντρο στρατηγικού προβληματισμού της αμερικανικής κυβέρνησης που αναφέρεται στο Διευθυντή της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και παρέχει στον πρόεδρο και σε όσους χαράσσουν πολιτική αναλύσεις για θέματα της εξωτερικής πολιτικής που έχει επεξεργαστεί η κοινότητα των υπηρεσιών πληροφοριών». Βλέπε: http://www.dni.gov/nic/NIC_home.html. Για τα σημεία κλειδιά της έκθεσης

βλέπε: http://dni.gov/press_releases/20070202_release.pdf

¹³² National Intelligence Council, *Prospects for Iraq's Stability: A Challenging Road Ahead*, January 2007, p. 7,

http://dni.gov/press_releases/20070202_release.pdf

ρούν για να εμφανισθούν αργότερα, όταν θα έχει ολοκληρωθεί η επιχείρηση¹³³. Εκφράζονται επίσης υπόνοιες ότι ο Muqtada Al-Sadr επωφελήθηκε από την επιχείρηση ασφάλειας προκειμένου να εκδιώξει ανεπιθύμητα μέλη από το κίνημά του¹³⁴.

3. Συμμορίες κακοποιών

Συμβάλλουν στο κλίμα ανασφάλειας και αστάθειας που επικρατεί στο Ιράκ. Είναι ιδιαίτερα δύσκολος ο διαχωρισμός των εγκληματιών του κοινού ποινικού δικαίου από τους εξεγερμένους και τους αντάρτες καθώς όλοι διαπράττουν αρπαγές και εξωδικαστικές δολοφονίες και συμμετέχουν σε παράνομες δραστηριότητες όπως είναι η διακίνηση όπλων, ναρκωτικών και πετρελαίου για να χρηματοδοτήσουν τη δράση τους¹³⁵. Σύμφωνα με την Iraq Study Group «*κάποιες συμμορίες κακοποιών συνεργάζονται, χρηματοδοτούν ή εμφανίζονται ως τμήμα της σουνιτικής εξέγερσης ή των σιιτών ανταρτών, προκειμένου να νομιμοποιούν τη δράση τους*»¹³⁶.

Συχνά αποκαλύπτεται ότι οι εγκληματικές δραστηριότητες έχουν θρησκευτική διάσταση¹³⁷. Μερικές φορές, οι συμμορίες των εγκληματιών αρπάζουν τα θύματα προκειμένου να τα πωλήσουν στις θρησκευτικές ομάδες¹³⁸. Έτσι, οι συμμορίες αυτές πυροδοτούν τη θρησκευτική βία και προκαλούν εκτοπίσεις του πληθυσμού. Επίσης, συνωμοτούν ή παρεισφρέουν στις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας στερώνοντας από τα θύματά τους την πρόσβαση στην προστασία¹³⁹.

¹³³ Reuters Alertnet, Ross Colvin, *Sadr orders militia heads out of Iraq - president*, 16 February 2007, <http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L15740660.htm>

Senanayake, *Iraq: Cracking Down On Al-Sadr No Easy Task*, βλέπε υποσημείωση 125. Leila Fadel and Zaineb Obeid, *Mahdi Army lowers its profile, anticipating arrival of U.S. troops*, McClatchy Newspapers, 13 January 2007, <http://www.realcities.com/mld/krwashington/16454939.htm>

¹³⁴ Senanayake, *Iraq: Cracking Down On Al-Sadr No Easy Task*, βλέπε υποσημείωση 125, Tavernise, *Shi'ite Fighters Are Arrested, Iraq Says*, σε υποσημείωση 125.

¹³⁵ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 9

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Βλέπε επίσης: US Department of Defense, p. 21 σε υποσημείωση 73.

John F. Burns, Kirk Semple, *U.S. Finds Iraq Insurgency Has Funds to Sustain Itself*, The New York Times, 26 November 2006

<http://www.nytimes.com/2006/11/26/world/middleeast/26insurgency.html?ex=1322197200&en=1bd1f805c30e2ae2&ei=5088&partner=rssnyt&emc=rss>

Oliver Poole, *Shia killers rake in £500,000 a day from crime, says US*, The Telegraph, 22 September 2006

<http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2006/09/22/wiraq22.xml>

¹³⁶ *Iraq Study Group Report*, p. 11, βλέπε υποσημείωση 35.

¹³⁷ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 1 and 15, βλέπε υποσημείωση 66.

ibidem, *August 2006 Human Rights Report*, p. 2

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

Βλέπε επίσης: Scott Peterson, *Kidnappings tear at Iraq's frayed social fabric*, The Christian Science Monitor, 8 June 2006, <http://www.csmonitor.com/2006/0608/p01s03-woiq.html>

¹³⁸ US Department of Defense, p. 21, βλέπε υποσημείωση 73.

¹³⁹ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 2 and 9

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

4. Κουρδικές Ένοπλες Δυνάμεις

Τα κουρδικά κόμματα και οι ένοπλες δυνάμεις τους φέρουν την ευθύνη για αυθαίρετες συλλήψεις και για κρατήσεις incommunicado και βασανιστήρια των πολιτικών τους αντιπάλων (για παράδειγμα των εκλαμβανόμενων ως ισλαμιστών¹⁴⁰ ή μελών εθνοτικών/θρησκευτικών μειονοτήτων¹⁴¹) στις τρεις Βόρειες Επαρχίες που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους καθώς και στις νοτιότερες περιοχές που υπάγονται στο *de facto* έλεγχό τους, ειδικότερα στις Επαρχίες Kirkuk και Ninewa. Επίσης, εκφράζονται ανησυχίες για τη μεταχείριση των δημοσιογράφων που επικρίνουν τις κουρδικές αρχές¹⁴².

5. Οικογένεια, Κοινότητα, Φυλή

Οι Ιρακινοί μπορεί να κινδυνεύουν από την οικογένειά τους, την κοινότητα ή τη φυλή στην οποία ανήκουν. Τούτο συμβαίνει ειδικότερα στις περιπτώσεις των «εγκλημάτων τιμής»¹⁴³, που διαπράττονται κυρίως στις συντηρητικές μουσουλμανικές οικογένειες (σιιτών και σουνιτών, αραβικής και κουρδικής εθνοτικής καταγωγής) σε όλες τις περιοχές του Ιράκ. Τα «εγκλήματα τιμής» είναι «φυλετικό έθιμο που εξυπηρετεί το συμφέρον της πατριαρχικής και ανδροκρατούμενης κοινωνίας να διατηρήσει αυστηρό έλεγχο στις οικογενειακές δομές εξουσίας»¹⁴⁴. Οι περιπτώσεις ενδο-οικογενειακής βίας (συμπεριλαμβανομένων των «εγκλημάτων τιμής») έχουν αυξηθεί μετά την κατάρρευση του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν¹⁴⁵.

¹⁴⁰ Βλέπε «Πραγματικοί ή εκλαμβανόμενοι αντίπαλοι των κυβερνώντων κομμάτων στο Κουρδιστάν καθώς και στις περιοχές που υπάγονται στο *de facto* έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν» στη σελίδα 119.

¹⁴¹ Βλέπε «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, Εθνοτικές Χριστιανικές Ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές στη σελίδα 93.

¹⁴² Βλέπε «Δημοσιογράφοι και εργαζόμενοι στα ΜΜΕ» στη σελίδα 125.

¹⁴³ Βλέπε «Γυναίκες» και «Σεξουαλικός Προσανατολισμός» στις σελίδες 138 και 144 αντίστοιχα.

¹⁴⁴ Βλέπε, Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών», Οκτώβριος 2005, σελίδα 57 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

¹⁴⁵ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 11

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

IV. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΟΥ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ

A. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

1. ΟΜΑΔΕΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ

α) Άμαχοι Σιίτες και Σουνίτες

ι) Ιστορική επισκόπηση των θρησκευτικών διαχωρισμών στο Ιράκ

Η μουσουλμανική κοινότητα διασπάστηκε σε σουνίτες και σιίτες τον 7^ο αιώνα, όταν οι μουσουλμάνοι λόγιοι διαφώνησαν για το πρόσωπο που δικαιούτο να διαδεχθεί τον προφήτη Μοχάμεντ ως θρησκευτικός ηγέτης των μουσουλμάνων. Αυτή η αμφισβήτηση προκάλεσε το σημαντικότερο σχίσμα του Ισλάμ. Οι σιίτες πρεσβεύουν ότι δικαίωμα στην ηγεσία της μουσουλμανικής κοινότητας έχει η οικογένεια του προφήτη Μοχάμεντ και έτσι υποδεικνύουν ως διάδοχό του (χαλίφη) στον Ali ibn Abi Talib, που είναι ξάδερφος και γαμπρός του. Αντίθετα, οι σουνίτες πιστεύουν ότι ο χαλίφης πρέπει να επιλεγεί με τη συναίνεση της κοινότητας και ανακήρυξαν πρώτο χαλίφη τον Abdullah ibn Uthman (γνωστό επίσης ως Abu Bakr). Διάδοχοί του ήσαν οι Omar και Othman, ενώ ο Ali ibn Abi Talib είναι ο τέταρτος χαλίφης. Οι σιίτες δεν αναγνωρίζουν τους Abu Bakr, Omar και Othman ως τους πρώτους τρεις χαλίφηδες και θεωρούν ότι ο Ali είναι ο πρώτος χαλίφης, που αποκαλούν Ιμάμη. Ο Ali μετέφερε την ισλαμική πρωτεύουσα Μεδίνα, που βρίσκεται σήμερα στη Σαουδική Αραβία, στην Kufa που βρίσκεται στο Ιράκ. Τάφηκε στη Najaf που είναι τόπος εξέχουσας θρησκευτικής σημασίας για τους σιίτες.

Το σχίσμα λόγω της διαφωνίας ως προς τη διαδοχή του προφήτη Μοχάμεντ πυροδότησε βίαιο αγώνα για την ανάληψη της εξουσίας και διέσπασε την κοινότητα των μουσουλμάνων σε δύο τμήματα που πρεσβεύουν τις ίδιες θεμελιώδεις δοξασίες του Ισλάμ αλλά αντιμετωπίζουν διαφορετικά το θρησκευτικό νόμο και τη θρησκευτική πρακτική. Μια σημαντική διαφορά είναι η σημασία που αποδίδουν στον Ιμάμη. Για τους σιίτες οι Ιμάμηδες έχουν πνευματικό ρόλο που δεν αποδίδεται στους σουνίτες κληρικούς. Ο 12^{ος} Ιμάμης των σιιτών εξαφανίστηκε τον 10^ο αιώνα και η πλειοψηφία των πιστών (Δώδεκα Σιίτες) πιστεύει ότι θα επιστρέψει με την αποκάλυψη. Είναι γνωστός ως ο Κρυμμένος Ιμάμης ή Mehdi¹⁴⁶.

Γενικά, οι σουνίτες μουσουλμάνοι αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία των μουσουλμανικών κρατών (περίπου 85%) αλλά ο μουσουλμανικός πληθυσμός του Ιράκ απαρτίζεται στην πλειοψηφία (60% έως 65%) από σιίτες και στη μειοψηφία (32% έως

¹⁴⁶ Matthew S. Gordon, *Islam: Origins – Practices – Holy Texts – Sacred Persons – Sacred Places*, New York 2002, p. 16; Hussein Abdulwaheed Amin, *The Origins of the Sunni/Shia split in Islam* <http://www.islamfortoday.com/shia.htm>
Mike Shuster, *The Origins of the Shia-Sunni Split*, NPR, 12 February 2007
<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=7332087>

37%) από σουνίτες μουσουλμάνους, στους οποίους συγκαταλέγονται Άραβες, Κούρδοι και Τουρκμένοι¹⁴⁷. Οι σουνίτες Άραβες είναι το 15% έως 20% του πληθυσμού του Ιράκ¹⁴⁸. Οι σιίτες στο Ιράκ είναι σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα Άραβες αλλά και κάποιοι Κούρδοι και Τουρκμένοι. Οι Άραβες σουνίτες ζουν κυρίως στις κοιλάδες του Ευφράτη, βόρεια της Βαγδάτης, και του ποταμού Τίγρη, μεταξύ της Βαγδάτης και της Μοσούλης, στο αποκαλούμενο «τρίγωνο των σουνιτών». Περίπου το ήμισυ των Αράβων σουνιτών ζει σε αστικές περιοχές, κυρίως στη Βαγδάτη και στη Μοσούλη ενώ οι σιίτες ζουν κυρίως νότια της Βαγδάτης καθώς και στη Βαγδάτη και ειδικότερα στην πόλη Sadr¹⁴⁹.

Όμως, ο σύγχρονος διαχωρισμός σιιτών και σουνιτών στο Ιράκ δεν ανταποκρίνεται στο ανωτέρω σχίσμα. Στην πραγματικότητα είναι σημαντικές οι επιγαμίες μεταξύ των δύο ομάδων στη μεσοαστική τάξη και κάποιες ιρακινές φυλές έχουν σουνιτικά και σιιτικά παρακλάδια¹⁵⁰. Το προαναφερόμενο σχίσμα είναι επίσης προϊόν της πολιτικής των προηγούμενων καθεστώτων και οξύνθηκε με την έμφαση που δόθηκε μετά το 2003 στις θρησκευτικές και εθνοτικές ταυτότητες¹⁵¹. Όμως, από την ίδρυσή του, το 1921, το Ιράκ είναι κατά βάση κοσμικό κράτος. Οι σουνίτες Άραβες κυριαρχούν στην κυβέρνηση, στις ένοπλες δυνάμεις και στον οικονομικό τομέα της χώρας. Στόχος της κυβέρνησης Βα'ath του Σαντάμ Χουσεϊν ήσαν οι σιίτες κληρικοί και γενικότερα οι σιίτες. Σύμφωνα με την Global Security:

«Δυνάμεις των μυστικών υπηρεσιών (Mukhabarat), της ασφάλειας (Amn al-Amn), της ασφάλειας των ενόπλων δυνάμεων, των επίλεκτων ομάδων του Σαντάμ Χουσεϊν και του κόμματος Βα'ath [...] δολοφόνησαν ανώτερους σιίτες κληρικούς, βεβήλωσαν τζαμιά και άγιους τόπους των σιιτών (ειδικότερα μετά τη λαϊκή εξέγερση του 1991), συνέλαβαν δεκάδες χιλιάδες σιίτες, παρενέβησαν στη θρησκευτική διδασκαλία των σιιτών, παρακώλυσαν τους πιστούς σιίτες να ασκήσουν τα λατρευτικά τους καθήκοντα και πυροβόλησαν ή συνέλαβαν σιίτες που συμμετείχαν στις θρησκευτικές τελετές. Αναφέρεται ότι όργανα ασφαλείας βρίσκονταν σε όλα τα

¹⁴⁷ CIA, *The World Factbook, Iraq*

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iz.html> [last updated 8 February 2007].

¹⁴⁸ CFR, *Iraq: The Sunnis*, 12 December 2003, <http://www.cfr.org/publication/7678/>

¹⁴⁹ Global Security, *Sunni Islam in Iraq*, <http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/religion-sunni.htm> [last updated 22 June 2005].

¹⁵⁰ CFR, *Iraq: The Sunnis*, βλέπε υποσημείωση 148.

¹⁵¹ Σύμφωνα με τη μη κυβερνητική οργάνωση International Crisis Group, ο εκλογικός νόμος που Ιράκ που συντάχθηκε το 2004 προάγει «την οργάνωση σε κοινότητες» και «προσδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στις εθνοτικές και θρησκευτικές ταυτότητες», βλέπε ICG, *After Baker-Hamilton*, p.19, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 111.

Το Ινστιτούτο Ειρήνης των Η.Π.Α. εκτιμά ότι " σε ένα περιβάλλον πολιτικού κενού προκειμένου να επηρεάσουν ένα εκλογικό σώμα με ελάχιστους θεσμούς και μικρή εμπειρία, οι αρχηγοί απευθύνθηκαν στην εθνοτική και στη θρησκευτική ταυτότητα με μεγάλη επιτυχία κινητοποιώντας τα σχετικά αισθήματα και οργανώνοντας συμμαχίες σ' αυτήν τη βάση και επομένως προάγοντας το διαχωρισμό του Ιράκ κυρίως βάσει εθνοτικών και θρησκευτικών κριτηρίων».

Phebe Marr, *Iraq's New Political Map*, USIP, Special Report, January 2007, p. 7
<http://www.usip.org/pubs/specialreports/sr179.pdf>

σημαντικά τζαμιά και ιερούς τόπους των σιιτών και ότι ερευνούσαν, καταδίωκαν και συλλάμβαναν αυθαίρετα τους πιστούς»¹⁵².

Επίσης, το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν ευθύνεται για τις στρατιωτικές εκστρατείες που εξαπέλυσε κατά των αμάχων σιιτών, για τις εξω-δικαστικές εκτελέσεις, για τις δημεύσεις της γης και για την αποξήρανση των νότιων ελωδών περιοχών καθώς και για την εκτόπιση των γηγενών κατοίκων, των Αράβων των Βάλτων. Η ανισομερής κατανομή των πόρων της χώρας οδήγησε στην υπο-ανάπτυξη του κατά βάση σιιτικού νότιου Ιράκ¹⁵³.

ii) Το ξέσπασμα της σύγχρονης θρησκευτικής βίας

Αρχικά στόχοι των εξεγερθέντων σουνιτών ήταν τα στρατεύματα των ΗΠΑ. Γρήγορα, με την εμπλοκή της Αλ Κάϊντα στο Ιράκ, οι εξεγερθέντες άρχισαν να επιτίθενται σε σιίτες. Η έξαρση της δογματικής βίας είναι κεντρικής σημασίας για τη στρατηγική της Αλ Κάϊντα στο Ιράκ. Σε επιστολή της 15.6.2004 που φέρεται υπογεγραμμένη από τον Abu Musab Al-Zarqawi, πρώην ηγέτη της Αλ Κάϊντα, απευθυνόμενη στον Οσάμα Μπιν Λάντεν οι σιίτες χαρακτηρίζονται *«αίρεση προδοτών και απίστων ανά τους αιώνες»¹⁵⁴*. Τον Ιανουάριο του 2007 η οργάνωση Ansar Al Islam εξέδωσε δήλωση καλώντας τους σουνίτες να εξαπολύσουν πόλεμο κατά των σιιτών:

«Ελάτε να πολεμήσουμε ... όσους (σιίτες) δεν ανταποκρίνονται στις καταδίκες ή στις απειλές, μόνο με φωτιά και ατσάλι μπορούμε να τους αντιμετωπίσουμε»¹⁵⁵.

Και στη συνέχεια:

«Οργανωθείτε σε ομάδες των τεσσάρων, καθένας να καθαρίσει την περιοχή του από κάθε κατάσκοπο, πράκτορα, προδότη που καταδιώκει τους mujahideen και από όλους τους υπαλλήλους των υπουργείων Εσωτερικών και Άμυνας. Οι περισσότεροι από αυτούς είναι μισητοί σιίτες αρνητές»¹⁵⁶.

Εκρήξεις παγιδευμένων αυτοκινήτων και αυτοσχέδιοι εκρηκτικοί μηχανισμοί αποτελούν τα κύρια όπλα των επιθέσεων κατά των σιιτών αμάχων σε τζαμιά καθώς και σε αστυνομικά τμήματα και κέντρα κατάταξης όπου κυριαρχούν οι σιίτες. Οι σουνίτες α-

¹⁵² Global Security, *Sunni Islam in Iraq*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 149. Όμως, το καθεστώς Ba'ath του πρώην προέδρου Σαντάμ Χουσεΐν χρησιμοποίησε τη θρησκεία για να κινητοποιήσει τους οπαδούς τους, ειδικότερα διαρκούντος του πολέμου Ιράν-Ιράκ τη δεκαετία του 1980.

Βλέπε σχετικά Global Security, *Shia-Baath Relations*
<http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/religion-shia-baath.htm> [last updated 22 June 2005].

¹⁵³ Global Security, *Shia-Baath Relations*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 152.

¹⁵⁴ Abdel Bari Atwan, *Al Qaeda's hand in tipping Iraq toward civil war*, The Christian Science Monitor, 20 March 2006, <http://www.csmonitor.com/2006/0320/p09s01-coop.html?s=widedp>

¹⁵⁵ Σύμφωνα με το Reuters, δεν έχει επαληθευθεί η γνησιότητα της δήλωσης
βλέπε: Reuters Alertnet, *Iraq Sunni militant group urges war on Shi'ites*, 17 January 2007
<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L17862862.htm>

¹⁵⁶ Ibid.

ντάρτες εξοστράκισαν τους σιίτες από τις θρησκευτικά μεικτές γειτονιές και συστηματικά δολοφονούν φουρνάρηδες¹⁵⁷, κουρείς¹⁵⁸ και ρακοσυλλέκτες¹⁵⁹ που είναι συνήθως σιίτες¹⁶⁰. Σε μεγάλο βαθμό, οι σιίτες, συμπεριλαμβανομένων διαφόρων ανταρτών, δεν απάντησαν με αντίποινα. Ο Μεγάλος Αγιατολάχ Ali Al-Sistani κατ' επανάληψη εξέδωσε δηλώσεις και fatwas (θρησκευτικά διατάγματα) κατά της βίας¹⁶¹. Όμως, από το Μάιο του 2005 θύματα εκτελέσεων – σιίτες και σουνίτες – ανακαλύπτονται σε όλη τη χώρα¹⁶². Η αυξανόμενη βία αντανakλάται επίσης και στο πολιτικό επίπεδο: σουνίτες και σιίτες πολιτικοί αλληλοκατηγορούνται ότι πυροδοτούν θρησκευτικές εντάσεις¹⁶³. Εκτός από τους εξεγερθέντες, η έλλειψη κράτους δικαίου, η εκλογή κυβέρνησης που στηρίζεται στα θρησκευτικά δόγματα και η ανικανότητά της να προάγει τη συμφιλίωση, η ενίσχυση των ανταρτών και οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου από τις κυρίαρχουσες από σιίτες Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας κατά των σουνιτών έχουν συμβάλει στη δημιουργία του κλίματος διχόνοιας που επικρατεί στη χώρα.

Στις 22.2.2006 σουνίτες εξτρεμιστές βομβάρδισαν το λατρευτικό χώρο των σιιτών Al-Askari στην πόλη Samarra όπου πλειοψηφούσα θρησκευτική ομάδα είναι οι σουνίτες: έκτοτε οξύνθηκε η θρησκευτική βία και «αποτελεί μια από τις σοβαρότερες μορφές

¹⁵⁷ Βλέπε για παράδειγμα, BBC News, *Iraq ministry hostages "tortured"*, 16 November 2006 http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6153316.stm και Sabrina Tavernise, *Sects' Strife Takes a Toll on Baghdad's Daily Bread*, The New York Times, 21 July 2006 <http://www.nytimes.com/2006/07/21/world/middleeast/21bakers.html?pagewanted=2&ei=5088&en=0182007d054b4df7&ex=1311134400&partner=rssnyt&emc=rss>

Agence France-Presse (AFP), *Ten Iraqi bakers kidnapped*, 18 June 2006

<http://www.abc.net.au/news/newsitems/200606/s1665781.htm>

ABC News, *Iraq Violence Sweeps Up Unlikely Group – Bakers*, 15 April 2006

<http://abcnews.go.com/WNT/IraqCoverage/story?id=1846519&CMP=OTC-RSSFeeds0312&WNT=true>

NPR, *Bakeries Get Caught in Iraq's Sectarian Crossfire*, 4 April 2006

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=5321698>

Agencies, *23 die in Iraq attacks on bakery, mosque*, 12 February 2005

http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2005-02/12/content_416202.htm

¹⁵⁸ Βλέπε «Κατηγορούμενοι για αντι – ισλαμική συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

¹⁵⁹ Michael Luo, *The danger in the trash of Baghdad*, The New York Times, 11 October 2006

<http://www.iht.com/articles/2006/10/11/news/trash.php>

Sabrina Tavernise, *As death toll mounts, middle class flees Iraq*, The New York Times, 19 May 2006

<http://www.iht.com/articles/2006/05/19/news/exodus.php>

¹⁶⁰ Sabrina Tavernise, *District by District, Shiites Make Baghdad Their Own*, The New York Times, 22 December 2006

<http://www.nytimes.com/2006/12/23/world/middleeast/23shiites.html?ex=1324530000&en=127a0eb6a78cc578&ei=5088&partner=rssnyt&emc=rss>

¹⁶¹ AP, *Top Iraqi Shiite: Sectarian bloodshed aids agitators*, 3 February 2007, <http://www.cnn.com/2007/WORLD/meast/02/03/iraq.cleric.ap/index.html>

Για προηγούμενες δηλώσεις και θρησκευτικά διατάγματα, βλέπε:

Ashraf Al-Khalidi and Victor Tanner, *Sectarian Violence: Radical Groups Drive Internal Displacement in Iraq*, The Brookings Institution/University of Bern Project on Internal Displacement, October 2006, p. 15.

http://www.brookings.edu/fp/projects/idp/20061018_DisplacementinIraq_Khalidi-Tanner.pdf

¹⁶² Al-Khalidi and Tanner, p. 7, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 161.

Βλέπε επίσης: Ύπατη Αρμοστέα ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.org/protection/coi.htm και αγγλική έκδοση, Annex I, σε <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=435637914>

¹⁶³ Βλέπε για παράδειγμα, Parker and Hamdani, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 104. Βλέπε επίσης: Ύπατη Αρμοστέα ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.org/protection/coi.htm

της παραβίασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου»¹⁶⁴. Η επίθεση προκάλεσε σειρά αντιποίνων και πυροδότησε νέο κύκλο βίας στο Ιράκ, συμπεριλαμβανομένων βίαιων συγκρούσεων μεταξύ σουνιτών και σιιτών, στοχοποιημένων αρπαγών και δολοφονιών καθώς και επιθέσεων σε τζαμιά¹⁶⁵. Ο Αγιατολάχ Ali Al-Sistani κάλεσε τους πιστούς να μην ξεσυνερίζονται τους σουνίτες, αλλά πλέον οι δολοφονίες για λόγους αντεκδίκησης αποτελούν καθημερινό φαινόμενο. Η μετριοπαθής επιρροή του Al-Sistani είναι πλέον εμφανής¹⁶⁶. Από το βομβαρδισμό της Samara περισσότεροι Ιρακινοί έχουν χάσει τη ζωή τους λόγω δολοφονιών-εκτελέσεων που διαπράττονται με θρησκευτικά κίνητρα από ότι λόγω τρομοκρατικών επιθέσεων που εξαπολύουν οι εξεγερμένοι, που παλαιότερα αποτελούσαν την κύρια απειλή για την ασφάλεια του Ιράκ¹⁶⁷.

iii) Η κατάσταση σήμερα

Σουνιτικές ένοπλες ομάδες φέρουν την ευθύνη για τις επιθέσεις αυτοκτονίας που στρέφονται κατά των βάσεων των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας και των κέντρων κατάταξης, όπου κυρίαρχη θρησκευτική ομάδα είναι οι σίιτες, κατά των λατρευτικών χώρων και των συναθροίσεων των σιιτών (για παράδειγμα κατά τον εορτασμό της Ashura) καθώς και κατά των θρησκευτικών αρχηγών των σιιτών και των σιιτών αμάχων γενικότερα. Για παράδειγμα, στις 3.2.2007 επίθεση αυτοκτονίας έσπειρε το θάνατο στην κατάμεστη αγορά Al-Sadrīya, κατά βάση σιιτική περιοχή της Βαγδάτης, προκαλώντας το θάνατο 130 πολιτών¹⁶⁸. Στις 23.11.2006 αλληπάλληλες βομβιστικές επιθέσεις με παγιδευμένα αυτοκίνητα και με όλμους στην πόλη Sadr, πατρίδα πλέον των δύο εκατομμυρίων σιιτών, προκάλεσε το θάνατο 200 πολιτών και τον τραυματισμό περισσότερων¹⁶⁹.

¹⁶⁴ UNAMI HRO, *April 2006 Human Rights Report*, p. 1, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 74.

¹⁶⁵ Βλέπε για παράδειγμα, UNAMI HRO, *Human Rights Report, 1 January – 28 February 2006*, p. 1-2 <http://www.uniraq.org/documents/HR%20Report%20Jan%20Feb%2006%20EN.PDF>

¹⁶⁶ James A. Baker, III and Lee H. Hamilton (Co-Chairs) *et al.*, *The Iraq Study Group Report*, December 2006 p. 16, http://www.usip.org/isg/iraq_study_group_report/report/1206/iraq_study_group_report.pdf

¹⁶⁷ Οι εκτιμήσεις της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (NIE) για το Ιράκ, που έχουν συνταχθεί από το Συμβούλιο της Υπηρεσίας Πληροφοριών των ΗΠΑ και δημοσιοποιήθηκαν εν μέρει στις αρχές Φλεβάρη 2007 τονίζουν ότι η ενδο-ιρακινή βία αποτελεί πλέον τη βασική πηγή των συγκρούσεων. Βλέπε: Karen DeYoung and Walter Pincus, *Iraq at Risk of Further Strife, Intelligence Report Warns*, *The Washington Post*, 2 February 2007 <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/02/01/AR2007020101152.html>

Το Αμερικανικό Πεντάγωνο εκτιμά ότι « οι σίιτες αντάρτες ευθύνονται για περισσότερους θανάτους αμάχων από τις τρομοκρατικές οργανώσεις », βλέπε: US Department of Defense, p. 17, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 73.

Farah Stockman and Bryan Bender, *Iraq militias' wave of death*, *The Boston Globe*, 2 April 2006 http://www.boston.com/news/world/articles/2006/04/02/iraq_militias_wave_of_death/

¹⁶⁸ BBC News, *Baghdad market bomb "kills 130"*, 3 February 2007 http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6327057.stm

¹⁶⁹ Sudarsan Raghavan and Nancy Trejos, *Assault on Iraqi Civilians Is Deadliest Since 2003*, *The Washington Post*, 24 November 2006 <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/11/23/AR2006112300399.html>

Από την άλλη πλευρά οι σίιτες αντάρτες επιχειρούν κυρίως με τη μορφή αποσπασμάτων θανάτου αλλά και με επιθέσεις που εξαπολύουν με όλμους σε (ομοιογενείς) σουνιτικές περιοχές¹⁷⁰. Για παράδειγμα, οι σίιτες απάντησαν άμεσα με αντίποινα στην καταστροφική επίθεση που εξαπέλυσαν οι σουνίτες στην πόλη Sadr στις 23.11.2006 πυροβολώντας με όλμους το τζαμί Abu Hanifa στην Adgamiya, σημαντικό λατρευτικό χώρο των σουνιτών στη Βαγδάτη, προκαλώντας το θάνατο ενός πολίτη και τον τραυματισμό επτά. Το πρωί της 24.11.2006 το ειδησεογραφικό πρακτορείο Associated Press μετέδωσε ότι οι σίιτες αντάρτες εκδικήθηκαν για τις επιθέσεις της προηγούμενης ημέρας, βυθίζοντας έξι σουνίτες άραβες σε κηροζίνη και πυρπολώντας τους. Ο ιρακινός στρατός δεν μπορεί να επιβεβαιώσει το περιστατικό αυτό και ανακάλυψε μόνον ένα τζαμί που είχε καεί από πυρκαγιά. Όμως, το Associated Press επιβεβαίωσε τις λεπτομέρειες του συμβάντος με έρευνα των ανταποκριτών του¹⁷¹.

Οι ένοπλες ομάδες τόσο των σουνιτών όσο και των σιιτών ευθύνονται για τις επιθέσεις που εξαπολύουν τα αποσπάσματα θανάτου που συνίστανται σε αρπαγές και εκτελέσεις στη Βαγδάτη και σε άλλες περιοχές της χώρας. Συνεχώς ανακαλύπτονται σωροί στους δρόμους, στα ποτάμια και σε ομαδικούς τάφους. Οι περισσότεροι φέρουν σημάδια βασανιστηρίων συμπεριλαμβανομένων δεμένων χεριών και ποδιών και καλυμμάτων κεφαλής¹⁷². Αναφέρεται επίσης ότι ένοπλες ομάδες και αντάρτες εκτελούν πολίτες μετά από δίκη που διεξάγεται ενώπιον εξωθεσμικών δικαστηρίων¹⁷³. Το περιοδικό Observer ανέφερε ότι ο βιασμός αποτελεί συνήθη πρακτική εξευτελισμού και αντεκδίκησης της αντίπαλης κοινότητας¹⁷⁴.

Αναφέρεται ότι οι αρπαγές και οι εξωδικαστικές εκτελέσεις συχνά διαπράττονται με κριτήριο το ονοματεπώνυμο του θύματος. Έτσι, οι Ιρακινοί καταφεύγουν στην αλλαγή των ονομάτων τους, πλαστογραφούν τις ταυτότητές τους και μελετούν ιστορία

¹⁷⁰ Σύμφωνα με τη διεθνή μη κυβερνητική οργάνωση International Crisis Group, «η εδαφική πόλωση έχει μεταμορφώσει τις συνθήκες του πολέμου: οι εξατομικευμένες δολοφονίες έχουν μετεξελιχθεί σε επιθέσεις με όλμους, σε εντατικές επιχειρήσεις και σε άλλες αδιάκριτες μορφές βίας». Βλέπε: ICG, *After Baker-Hamilton*, π. 8, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 111.

¹⁷¹ AP, *AP Defies Military, Bloggers on Story of 6 Iraqis Set on Fire*, 29 November 2006

http://www.editorandpublisher.com/eandp/news/article_display.jsp?vnu_content_id=1003439706

AP, *Iraqi militias take fiery revenge for slaughter*, 25 November 2006

<http://www.msnbc.msn.com/id/15873863/>

AP, *Shi'ites burn six Sunni worshippers alive*, 25 November 2006

<http://www.kansas.com/mlid/kansas/news/world/16089847.htm>

Robin Wright, *U.S. Says Violence Is Meant To Topple Iraqi Government*, The Washington Post, 25 November 2006, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/11/24/AR2006112400203.html>

Multinational Force – Iraq, *One Mosque Burned in Hurriya*, 25 November 2006

http://www.mnf-iraq.com/index.php?option=com_content&task=view&id=7540&Itemid=21

¹⁷² UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, π. 8.

Βλέπε επίσης: Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ, π. 19, ανωτέρω υποσημείωση 73.

¹⁷³ UNAMI HRO, *April 2006 Human Rights Report*, π. 5, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 74.

Βλέπε επίσης «Σεξουαλικός Προσανατολισμός» στη σελίδα 144.

¹⁷⁴ Peter Beaumont, *Hidden victims of a brutal conflict: Iraq's women*, The Observer, 8 October 2006

<http://observer.guardian.co.uk/world/story/0,,1890260,00.html>

της θρησκείας και θρησκευτικά έθιμα προκειμένου να μην διαπιστωθεί ότι ανήκουν στην αντίπαλη θρησκευτική κοινότητα¹⁷⁵. Ακόμη και η πώληση ή το διάβασμα «λανθασμένης» εφημερίδας μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητα του πολίτη και να τον εκθέσει στον κίνδυνο των θρησκευτικών εκτελέσεων¹⁷⁶. Για παράδειγμα, στις 9.7.2006, ένοπλοι, που πιστεύεται ότι ανήκαν στο Στρατό Mehdi, συγκρότησαν ομάδες ελέγχου στην γειτονιά Al-Jihad της Βαγδάτης, επιθεώρησαν τα έγγραφα ταυτότητας των διερχομένων και σκότωσαν 42 άοπλους ιρακινούς όταν διαπίστωσαν ότι ήσαν σουνίτες¹⁷⁷. Στις 17.10.2006 σε μια περιοχή όπου κατοικούν Τουρκμένοι, στον αυτοκινητόδρομο μεταξύ Toz Khurmato και Tikrit, άγνωστοι ένοπλοι συνέλαβαν σε παράνομο φυλάκιο ελέγχου δέκα επτά τουρκμένους αξιωματούχους που εργάζονταν στην Tikrit και τους ανέκριναν για την εθνικότητά τους. Οι σουνίτες αφέθηκαν άμεσα ελεύθεροι ενώ συνελήφθησαν δέκα πέντε σίτες των οποίων αγνοείται η τύχη¹⁷⁸. Στις 22.2.2006 σε κρατητήρια που βρίσκονται στο λιμάνι της Βασόρας ένοπλοι εκτέλεσαν εξω-δικαστικά δέκα κρατούμενους άραβες σουνίτες, ιρακινούς αλλά και αλλοδαπούς, κατηγορούμενους για τρομοκρατικές επιθέσεις¹⁷⁹.

Νέο φαινόμενο είναι οι μαζικές αρπαγές μελών της αντίπαλης θρησκευτικής κοινότητας. Για παράδειγμα στις 14.11.2006 ένοπλοι με στολές αστυνομικών απήγαγαν έως 150 εργαζόμενους και επισκέπτες από το Υπουργείο Ανωτάτης Εκπαίδευσης στη Βαγδάτη. Εννέα πολίτες, όλοι σίτες, αφέθηκαν άμεσα ελεύθεροι, ενώ αναφέρεται ότι οι υπόλοιποι μεταφέρθηκαν στην πόλη Sadr. Εβδομήντα που αφέθηκαν ελεύθεροι φέρουν σημάδια βασανιστηρίων, ενώ αγνοούνται άλλοι 70, κυρίως σουνίτες¹⁸⁰. Σε ένα άλλο

¹⁷⁵ Times Online, *Inside Iraq – The invisible man*, 11 December 2006
http://timesonline.typepad.com/inside_iraq_weblog/2006/12/the_invisible_m.html
Ahmad Ali, Oliver Poole, *Sunnis learn Shia customs to bluff Baghdad death squads*, The Telegraph, 10 October 2006, <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2006/10/09/wiraq109.xml>
Al-Khalidi and Tanner, p. 14, βλέπε υποσημείωση 161.
James Hider and Ali al-Hamdani, *Faking faith to fool death squads*, The Times, 15 August 2006
<http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/iraq/article609188.ece>
Patrick Cockburn, *Dozens Die as Sectarian Attacks Escalate in Iraq*, The Independent, 10 July 2006
<http://www.truthout.org/cgi-bin/artman/exec/view.cgi/62/21024>
Nancy A. Youssef, *Iraqis faking their IDs to hide religious affiliations*, Knight Ridder Newspaper, 26 April 2006
<http://www.wwrn.org/article.php?idd=21315&sec=46&con=34>
Sabrina Tavernise, *Sectarian Hatred Pulls Apart Iraq's Mixed Towns*, The New York Times, 20 November 2005
<http://www.globalpolicy.org/security/issues/iraq/sectarian/2005/1120towns.htm>; Tavernise, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 157.

¹⁷⁶ Institute for War and Peace Reporting (IWPR), Hussein Ali, *Baghdad Paper Sellers Risk Wrath of Militants*, Iraqi Crisis Report No. 190, 17 August 2006
http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=323109&apc_state=heniicr200608

¹⁷⁷ Phillip Robertson, *City of vengeance*, Salon, 12 July 2006
<http://www.salon.com/news/feature/2006/07/12/baghdad/>
BBC News, *Dozens Killed in Baghdad Attacks*, 9 July 2006
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5162510.stm

¹⁷⁸ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 8, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

¹⁷⁹ UNAMI HRO, *February 2006 Human Rights Report*, p. 2, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 165.

¹⁸⁰ *Ibidem*, *December 2006 Human Rights Report*, p. 10
http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

περιστατικό, στις 14.12.2006, ένοπλοι με στολές αστυνομικών απήγαγαν περίπου 50 εμπόρους, εργαζόμενους και πελάτες από την αγορά Sinak που βρίσκεται κοντά στην έδρα του Υπουργείου Άμυνας. Περίπου 29, κυρίως σίτες, αφέθηκαν άμεσα ελεύθεροι¹⁸¹.

Τον Οκτώβριο του 2006, ξέσπασαν ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ σιιτών ανταρτών και ένοπλων σουνιτικών ομάδων σε πόλεις του ποταμού Τίγρη βόρεια της Βαγδάτης στην περιοχή Salah Al-Din. Διαπράχθηκαν εκτελέσεις με θρησκευτικά κίνητρα όταν ύποπτοι σουνίτες εξεγερμένοι απήγαγαν και αποκεφάλισαν 17 σίτες εργάτες από την κυρίως σουνιτική περιοχή Duluiyah που βρίσκεται απέναντι από την κατά βάση σιιτική περιοχή Balad. Ως αντίποινα, σίτες αντάρτες εξοστράκισαν τις σουνιτικές οικογένειες, πυρπόλησαν τα σπίτια τους και σύμφωνα με αναφορές εκτέλεσαν έως ενενήντα άντρες στην Duluiyah και στις όμορες σουνιτικές πόλεις. Σύμφωνα με το Νοσοκομείο της Balad σχεδόν όλοι είχαν πυροβοληθεί και κάποιοι βασανίστηκαν με ηλεκτρικά τρυπάνια. Οι σουνιτικές οικογένειες που διέφυγαν από τη Balad περιέγραψαν ότι οι σίτες επισκέπτονταν κάθε σπίτι και ανάγκαζαν τους ενοίκους να το εγκαταλείψουν εντός δύο ωρών¹⁸². Αναφέρεται ότι δύο ιρακινοί αστυνομικοί κρατούνται ως ύποπτοι συνεργασίας στις δολοφονίες που διέπραξαν οι αντάρτες¹⁸³. Το περιστατικό αυτό αποκαλύπτει πόσο τεταμένη είναι η σχέση της σουνιτικής και της σιιτικής κοινότητας στο Ιράκ και την αδυναμία των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας να ενεργήσουν προληπτικά κατά της βίας όταν δεν εμπλέκονται άμεσα¹⁸⁴.

Οι ένοπλες ομάδες τόσο των σιιτών όσων και των σουνιτών χρησιμοποιούν τη βία ως μέσο εξοστρακισμού των αντίπαλων τους από τις πατρογονικές εστίες τους. Η συστηματική εξαναγκασμένη μετακίνηση αποτελεί εργαλείο ενίσχυσης της εδαφικής και πολιτικής επιρροής¹⁸⁵. Κατά το Ινστιτούτο Brookings είναι σαφές ότι «οι εκτοπίσεις υποβοηθούν την πολιτική ατζέντα αυτών των εξτρεμιστικών ομάδων»¹⁸⁶.

¹⁸¹ Ibid.

¹⁸² IRIN, *Iraq: No end to violence in Saddam's home province*, 24 January 2007

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=64549>

Ellen Knickmeyer and Muhanned Saif Aldin, *Families Flee Iraqi River Towns On 4th Day of Sectarian Warfare*, The Washington Post, 16 October 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/16/AR2006101600485.html>

¹⁸³ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 8, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

¹⁸⁴ Nancy A. Youssef, *U.S. forces move to quell sectarian violence in Balad*, McClatchy Newspapers, 17 October 2006, <http://www.realcities.com/mld/krwashington/15782387.htm>

¹⁸⁵ Βλέπε για παράδειγμα, Parker and Hamdani, στην υποσημείωση 104.

¹⁸⁶ Al-Khalidi and Tanner, p. 1, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 161.

Βλέπε επίσης: International Crisis Group, *After Baker-Hamilton*, p. 9, στην υποσημείωση 111, που αναφέρει ότι «οι Ιρακινοί αντιλαμβάνονται τη βία περισσότερο ως προϊόν των σκοπιμοτήτων των πολιτικών που ενδιαφέρονται κυρίως για τη βραχύχρονη επιβίωσή τους και όχι βαθιά ριζωμένης και μακροχρόνιας σύγκρουσης μεταξύ σουνιτών και σιιτών».

Η Αποστολή των Ηνωμένων Εθνών για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ (UNAMI) αναφέρει:

«Αυτή η αναγκαστική εκτόπιση επιτυγχάνεται με μεγάλης κλίμακας επιθέσεις κατά των πολιτών, με αρπαγές, με εξω-δικαστικές εκτελέσεις, με απειλητικά φυλλάδια, με την καταστροφή των περιουσιών και με τον εκφοβισμό»¹⁸⁷.

Τόσο οι σουνιτικές όσο και οι σιιτικές ένοπλες ομάδες ευθύνονται για εκτεταμένες παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που στρέφονται κατά των μελών της αντίπαλης ομάδας ή κατά των μελών της ομάδας τους, όταν τους θεωρούν «προδότες». Και οι δύο πλευρές επιχειρούν ατιμώρητα. Από την άλλη πλευρά οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και η Πολυεθνική Δύναμη αδυνατούν να καταστείλουν την αναδυόμενη βία κατά των αμάχων. Επιπρόσθετα, κατ' επανάληψη αναφέρεται ότι αντάρτες που παραισφρέουν στις κυριαρχούμενες από σιίτες Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας συμπράττουν με τα αποσπάσματα θανάτου στις επιθέσεις που εξαπολύουν κατά των σουνιτών εξασφαλίζοντας για παράδειγμα διευκόλυνση στις μετακινήσεις τους παρά την απαγόρευση κυκλοφορίας καθώς και έγκαιρη προειδοποίηση για τις επερχόμενες επιχειρήσεις ασφαλείας¹⁸⁸.

Οι συμμορίες των κακοποιών συχνά συνεργάζονται στενά με τις ένοπλες ομάδες και τους αντάρτες, υποστηρίζοντας το διχαστικό τους πρόγραμμα¹⁸⁹.

iv) Πληττόμενες περιοχές

Οι περιοχές που πλήττονται ιδιαίτερα από τη συνεχιζόμενη βία και τις θρησκευτικές εκκαθαρίσεις είναι κυρίως αυτές όπου στο παρελθόν η σύνθεση του πληθυσμού δεν ήταν ομοιογενής, όπως είναι η Βαγδάτη, η Μοσούλη, η Βασόρα, οι Επαρχίες Salah Al-Din και Diyala¹⁹⁰ (και ειδικότερα οι Samara, Tikrit, Balad, Dujail, Baqouba, Miqdadiyah) καθώς και οι Yusufiyah, Latifiyah και Mahmoudiyah στο αποκαλούμενο «Τρίγωνο του Θανάτου» νότια της Βαγδάτης στην Επαρχία της Βαβέλ¹⁹¹. Η θρησκευτική βία πλήττει πλέον και το Κιρκούκ¹⁹². Ο φόβος που προκαλεί ανάγκασε αρκετές ιρακινές οικογένειες να εγκαταλείψουν τις κατοικίες τους και να μετακινηθούν σε περιοχές της χώρας όπου ο πληθυσμός είναι ομοιογενής από εθνοτικής ή θρησκευτικής πλευράς. Οι σιίτες δια-

¹⁸⁷ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 8

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

¹⁸⁸ US Department of Defense, p. 18, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 73 και Al-Khalidi and Tanner, p. 7-8, στην υποσημείωση 161.

¹⁸⁹ Βλέπε «Συμμορίες Κακοποιών» στη σελίδα 41.

¹⁹⁰ Για την κατάσταση στην Επαρχία Diyala, και ειδικότερα στην πόλη Baqouba, βλέπε: Orpel Jr., βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 123.

¹⁹¹ Al-Khalidi and Tanner, p. 16, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 161.

¹⁹² Βλέπε στη συνέχεια «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, Εθνοτικές Χριστιανικές Ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι, Yazidis και Shabak σε Εθνοτικά Μεικτές Περιοχές» στη σελίδα 93.

φεύγουν σε περιοχές σιιτών και οι σουνίτες σε περιοχές σουνιτών¹⁹³. Σύμφωνα με τον Cluster F, περίπου 640.000 πολίτες αναγκάστηκαν να διαφύγουν από τις εστίες τους λόγω της θρησκευτικής βίας που πυροδότησε ο βομβαρδισμός στη Σαμάρρα¹⁹⁴, στις 22 Φεβρουαρίου 2006. Το Μάρτιο του 2007 ο αριθμός των εκτοπισθέντων πολιτών ανήλθε σε 736.000.

Ιδιαίτερα έχει πληγεί η Βαγδάτη, στην οποία διαμένουν όλες οι εθνοτικές και θρησκευτικές ομάδες του Ιράκ και κατοικεί περίπου το ένα τέταρτο του πληθυσμού της χώρας. Οι σιιτικές και σουνιτικές ένοπλες ομάδες αποσκοπούν στην ανάληψη του ελέγχου των θρησκευτικά μεικτών περιοχών, όπως είναι οι Al-Doura, Jurriyah, Adhamiya, Khadimiya, Ghazaliyah και Qadisiyah, εξαναγκάζοντας σε αναχώρηση τους πολίτες που ανήκουν στην «άλλη ομάδα»¹⁹⁵. Η βία δημιουργεί θρησκευτικούς θύλακες στη Βαγδάτη καθώς οι πολίτες μετακινούνται στις περιοχές με όμοια εθνοτικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά με αποτέλεσμα να δημιουργούνται στην πράξη περιοχές κλειστές στους ξένους¹⁹⁶. Το Δεκέμβριο του 2006 η εφημερίδα New York Times ανέφερε ότι σύμφωνα με τους κατοίκους, τους διοικητές των αμερικανικών και των ιρακινών ενόπλων δυνάμεων και τους τοπικούς αξιωματούχους τουλάχιστον δέκα πρώην μεικτές γειτονιές της Βαγδάτης είναι σήμερα σχεδόν αποκλειστικά σιιτικές¹⁹⁷. Κάποιες αναφορές υπογραμμίζουν ότι διεξάγονται στη Βαγδάτη επιχειρήσεις εθνικής εκκαθάρισης σουνιτών, αλλά δεν υπάρχουν έως σήμερα αξιόπιστα στοιχεία που να υποστηρίζουν αυτήν τη θέση¹⁹⁸. Αυτές οι εξελίξεις δεν συμβάλουν στη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας. Αντίθετα, διευκολύνουν τη στοχοποίηση των αντίπαλων ομάδων και την έξαρση της βίας.

¹⁹³ Al-Khalidi and Tanner, p. 2-3, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 161.

David Enders, *Shi'ite exodus from mixed towns*, The Christian Science Monitor, 13 April 2006
<http://www.csmonitor.com/2006/0413/p01s03-woiq.html>

Edward Wong and Kirk Semple, *Civilians in Iraq Flee Mixed Areas as Attacks Shift*, The New York Times, 2 April 2006, <http://www.nytimes.com/2006/04/02/world/middleeast/02iraq.html?pagewanted=1&ei=5088&en=2ea339a4c657df7f&ex=1301630400&partner=rssnyt&emc=rss>

Sabrina Tavernise, *Sectarian Hatred Pulls Apart Iraq's Mixed Towns*, The New York Times, 20 November 2005
<http://www.globalpolicy.org/security/issues/iraq/sectarian/2005/1120towns.htm>

¹⁹⁴ Cluster F, *New Displacement in Iraq in 2006 from a Protection Perspective*, 15 February 2007

http://www.unhcr.org/iq/cluster/clusterFreports/Cluster_F_-_IDP_Update_for_2006_from_a_Protection_Angle_f.pdf

¹⁹⁵ Parker and Hamdani, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 104.

John F. Burns, *Shi'ites rout Sunni families in mixed area of Baghdad*, The International Herald Tribune, 9 December 2006, <http://www.ihf.com/articles/2006/12/10/africa/web.1210baghdad.php>

¹⁹⁶ Sumedha Senanayake, *Iraq: Growing Numbers Flee Sectarian Violence*, RFE/RL, 26 January 2007

<http://rfe.rferl.org/featuresarticle/2007/01/022dc6f6-769e-4f17-b689-bd0b0bb7fa87.html>

IRIN, *Iraq: Baghdad most violent province in Iraq*, 17 January 2007

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=64493>

ICG, *After Baker-Hamilton*, p. 8, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 111.

IRIN, *Iraq: Sectarian violence tears Baghdad into two parts*, 5 December 2006

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=62310>

Al-Khalidi and Tanner, p. 17, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 161.

¹⁹⁷ Tavernise, *District by District, Shiites Make Baghdad Their Own*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 160.

Η εφημερίδα The New York Times δημοσιεύει χάρτη της Βαγδάτης με τα κατά προσέγγιση όρια των σουνιτικών/σιιτικών γειτονιών.

¹⁹⁸ IRIN, *Iraq: No end to the year-old sectarian strife*, 21 February 2007

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=70294>. Βλέπε επίσης: *ibid.*

Οι ίδιες ομάδες που εμπλέκονται στη θρησκευτική βία συχνά παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια στις κοινότητες τους¹⁹⁹ και «διανέμουν» παράνομα τις κατασχεμένες κατοικίες των εκτοπισμένων²⁰⁰. Στο πλαίσιο υιοθέτησης αυστηρών μέτρων ασφάλειας στη Βαγδάτη η κυβέρνηση διακήρυξε ότι παρέχεται προθεσμία δέκα πέντε ημερών σε όσους κατέλαβαν τις κατοικίες των εκτοπισμένων οικογενειών για να τις επιστρέψουν στους ιδιοκτήτες τους ή για να αποδείξουν ότι έχουν άδεια να διαμένουν σε αυτές. Αυτή η προσέγγιση αποσκοπεί στη διευκόλυνση της επιστροφής των ιδιοκτητών στις κατοικίες τους²⁰¹.

β) Μεικτές οικογένειες σουνιτών και σιιτών

Η συνεχιζόμενη θρησκευτική βία έχει πλήξει και τα σουνιτικά-σιιτικά ζευγάρια και τα παιδιά τους και προκαλεί διακρίσεις, πιέσεις για διαζύγιο και, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, δολοφονίες από τους εξεγερμένους, τους αντάρτες ή τις οικογένειές τους. Πριν την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος και την έξαρση της βίας μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων του Ιράκ, ήταν σύνηθες φαινόμενο οι γάμοι μεταξύ σουνιτών και σιιτών αλλά και μεταξύ σουνιτών κούρδων και αράβων. Σύμφωνα με την κυβέρνηση σε περίπου 2.000.000 από τους 6.500.000 γάμους στο Ιράκ οι σύζυγοι είναι άραβες σουνίτες και άραβες σίιτες. Η ιρακινή οργάνωση *Union for Peace in Iraq* που αποσκοπεί στην προστασία των μεικτών ζευγαριών από τη θρησκευτική βία αναγκάστηκε να διακόψει τις δραστηριότητές της όταν δολοφονήθηκαν τρία μεικτά ζευγάρια, συμπεριλαμβανομένων ζευγαριών που ήσαν ιδρυτικά μέλη της. Τα μεικτά ζευγάρια και τα παιδιά τους αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες αφού πολλές περιοχές, ειδικά της Βαγδάτης, έχουν «εκκαθαριστεί» με κριτήριο τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και έχουν καταστεί «απαγορευμένες ζώνες» για τα μέλη της αντίπαλης θρησκευτικής ομάδας με συνέπεια να μην υπάρχει περιοχή με πληθυσμό κατά πλειοψηφία όμοιο με τα χαρακτηριστικά τους για να καταφύγουν²⁰².

¹⁹⁹ IRIN, *Iraq: Fighters fill humanitarian vacuum*, 14 February 2007

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=70170>

²⁰⁰ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 16, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 9

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

²⁰¹ IRIN, *Iraq: New security plan could make more homeless*, 15 February 2007

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=70208>

Senanayake, *Iraq: Growing Numbers Flee Sectarian Violence*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 196.

²⁰² IRIN, *Iraq: Sectarian violence forces mixed couples to divorce*, 8 November 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61927>

Amit R. Paley, *Even Dating Is Perilous In Polarized Baghdad*, *The Washington Post*, 12 September 2006

http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/09/11/AR2006091101044_pf.html

IRIN, *Iraq: Mixed marriages confront sectarian violence*, 6 April 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61927>

γ) *Shabak*

Σύμφωνα με την *Encyclopaedia of the Orient* οι *Shabak* είναι:

«λαός και θρησκεία. Ζουν στην περιοχή της Μοσούλης στο Ιράκ και συνδέονται με τον ίδιο πολιτισμό και γλώσσα, αλλά ανήκουν σε περισσότερες από μια εθνοτικές ομάδες και πρεσβεύουν περισσότερες από μια θρησκείες»²⁰³.

Επίσης, όπως αναφέρει η Εγκυκλοπαίδεια μεγάλο τμήμα των *Shabak* συνδέεται εθνοτικά με τους κούρδους και τους τουρκμένους ενώ στις υπο-ομάδες τους συγκαταλέγονται οι *Gergari, Bajalan, Hariri* και *Mosul*²⁰⁴. Αν και κάποιοι τους ταυτίζουν με τους κούρδους²⁰⁵ οι *Shabak* έχουν τις δικές τους αξίες, παραδόσεις και ενδυμασίες και θεωρούν ότι αποτελούν ιδιαίτερη εθνοτική ομάδα²⁰⁶. Όμως, με την πολιτική της *αραβοποίησης*²⁰⁷ οι *Shabak* καταχωρήθηκαν είτε ως κούρδοι είτε ως άραβες. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι είναι μουσουλμάνοι (και ανήκουν κυρίως στο σιιτικό δόγμα του Ισλάμ ενώ υπάρχει και μια μειοψηφία σουνιτών) αλλά ακολουθούν ιδιαίτερο λατρευτικό τυπικό του Ισλάμ, που περιλαμβάνει στοιχεία του χριστιανισμού και άλλων θρησκειών και έχουν το δικό τους Ιερό Βιβλίο, γνωστό ως *Buyruk*, που είναι γραμμένο στην τουρκμηνική γλώσσα. Είναι στενή η σχέση των *Shabak* με τους *Yazidis*: οι *Shabak* προσκυνούν στους ιερούς τόπους των *Yazidis*²⁰⁸. Γλώσσα τους είναι η *Shabaki* που περιέχει στοιχεία της κουρδικής, της τουρκικής, της περσικής και της αραβικής²⁰⁹.

Καθώς δεν υπάρχει πρόσφατη ή μη πολιτικοποιημένη απογραφή δεν είναι γνωστός ο ακριβής αριθμός των *Shabak* που ζουν στο Ιράκ. Σύμφωνα με εκτιμήσεις κυμαί-

Babak Dehghanpisheh, Rod Nordland and Michael Hastings, *Love in a Time of Madness*, Newsweek, 13 March 2006, <http://www.msnbc.msn.com/id/11677916/site/newsweek/>

Sabrina Tavernise, *In Iraq, a sectarian identity crisis*, The New York Times, 19 February 2006 <http://www.iht.com/articles/2006/02/19/news/sect.php>

Aqueel Hussein and Colin Freeman, *Iraqi mixed marriages dwindle as terror blitz divorces Sunni from Shia*, The Telegraph, 17 September 2005

<http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2005/09/18/nirq118.xml>

²⁰³ Encyclopaedia of the Orient, *Shabak*, <http://lexicorient.com/e.o/shabak.htm> [accessed January 2007].

²⁰⁴ Ibid.

²⁰⁵ Ειδικότερα, τα κουρδικά κόμματα αντιμετωπίζουν τους *Shabak* ως κούρδους για να αυξήσουν την πολιτική τους επιρροή στην κοιλάδα της Ninewa ενόψει του επικείμενου δημοψηφίσματος για το καθεστώς των «αμφισβητούμενων περιοχών». Σύμφωνα με πληροφορίες της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες οι βασικοί αντιπρόσωποι των φυλών των *Shabak* σε συναντήσεις τους με τις κουρδικές αρχές έθεσαν το ζήτημα της αναγνώρισής τους ως διακριτή εθνοτική ομάδα: όμως οι κούρδοι δεν αντιμετώπισαν θετικά το σχετικά αίτημά τους.

²⁰⁶ Το 1952 the *Shabak* αναγνωρίστηκαν στο Ιράκ ως διακριτή εθνοτική ομάδα. Επομένως, θα πρέπει να εξετάζεται ο κίνδυνος δίωξης λόγω της εθνοτικής καταγωγής τους.

²⁰⁷ Για τις πολιτικές της αραβοποίησης της προηγούμενης κυβέρνησης, βλέπε το κεφάλαιο «Από-Αραβοποίηση» στη σελίδα 22.

²⁰⁸ Encyclopaedia of the Orient, *Shabak*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 203.

Βλέπε επίσης: AINA, *Kurdish Gunmen Open Fire on Demonstrators in North Iraq*, 16 August 2005

<http://www.aina.org/news/20050816114539.htm>

²⁰⁹ Dr. Hunain Al-Qaddo, *Iraq's Shabaks Are Being Oppressed By Kurds*, 28 August 2005

<http://www.aina.org/guesteds/20050828120403.htm>

νεται μεταξύ 15.000 και 40.000 πολιτών²¹⁰. Διαμένουν κυρίως στη Μοσούλη (στην αριστερή όχθη του ποταμού Τίγρη) και στις πόλεις και στα χωριά της κοιλάδας Ninewa, όπως στις Nimrod, Qaraqosh, Bartille, Basheqa και Telker. Σύμφωνα με τον δρ. Hunain Al-Qaddo²¹¹ οι Shabak αποτελούν το ένα τρίτο των κατοίκων της πόλης Bartilla²¹².

Στο πλαίσιο της πολιτικής της *αραβοποίησης* που εφάρμοσε το προηγούμενο καθεστώς πολλοί Shabak εκτοπίστηκαν από τη γενέτειρά τους, την Επαρχία της Ninewa. Σύμφωνα με τον δρ. Hunain Al-Qaddo το προηγούμενο καθεστώς κατέστρεψε 22 χωριά των Shabak και εκτόπισε 3.000 οικογένειες στο Βόρειο Ιράκ. Αναφέρεται ότι εκτελέστηκαν πολλά μέλη αυτής της εθνοτικής ομάδας όταν κατηγορήθηκαν ψευδώς από το προηγούμενο καθεστώς ότι ήταν μέλη του σιιτικού κόμματος Dawa²¹³.

Όπως και οι υπόλοιπες θρησκευτικές μειονότητες, οι Shabak υφίστανται αυξανόμενες πιέσεις από τους εξτρεμιστές ισλαμιστές. Επειδή προσχώρησαν στο σιιτικό δόγμα του Ισλάμ αποτελούν στόχο των σουνιτών. Άλλοι μπορεί να θεωρούνται «άπιστοι» επειδή έχουν προσχωρήσει σε διαφορετική μορφή Ισλαμισμού. Πιθανόν να αποτελούν στόχο λόγω της (αποδιδόμενης) κούρδικης εθνοτικής καταγωγής τους²¹⁴. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ αναφέρει ότι ασκήθηκαν πιέσεις για τον εξισλαμισμό των Shabak²¹⁵, κυρίως όσων ζουν στην κοιλάδα Ninewa. Η κοινότητα των Shabak στην Επαρχία της Ninewa ανέφερε ότι έχει υποστεί βία και εκφοβισμό και ότι περισσότερα από εκατό μέλη της έχουν δολοφονηθεί από τις αρχές του Ιουνίου του 2006²¹⁶. Αναφέρεται ότι πλέον των χιλίων οικογενειών έχουν μετακομίσει σε χωριά εκτός της Μοσούλης²¹⁷. Σύμφωνα με πληροφορίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες οι Shabak

²¹⁰ Στο πλαίσιο της εκστρατείας αραβοποίησης του προηγούμενου καθεστώτος οι Shabak καταχωρήθηκαν είτε ως Άραβες είτε ως Κούρδοι και έτσι η απογραφή δεν περιλαμβάνει στατιστικά στοιχεία γι' αυτήν την εθνοτική ομάδα. Βλέπε για παράδειγμα, American Aid for Children of Nineveh, *Ethnic Groups in Nineveh, Shabak Culture*, <http://www.iraqkids.org/ethnicdetail.html> [accessed January 2007]. Βλέπε επίσης: Al-Qaddo, ανωτέρω υποσημείωση 209, και *ibidem*, *A letter from the Rep. of Shabak in the National Assermbly*, 23 August 2005, <http://www.christiansofiraq.com/shabak8235.html>

²¹¹ Ο Dr. Hunain Al-Qaddo είναι γενικός γραμματέας της Δημοκρατικής Συνέλευσης των Shabak Assembly και πρώην αντιπρόσωπος των Shabak στη Μεταβατική Εθνοσυνέλευση του Ιράκ. Επίσης είναι μέλος της Επιτροπής Σύνταξης του Ιρακινού Συντάγματος και πρόεδρος του Συμβουλίου των Μειονοτήτων στο Ιράκ.

²¹² Al-Qaddo, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 209.

²¹³ *Ibid.*

²¹⁴ Βλέπε επίσης «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι) Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές» στη σελίδα 93, «Συμπαθούντες ή εκλαμβάνόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ» στη σελίδα 112 και «Κούρδοι και άλλα τμήματα της ιρακινής κοινωνίας» στη σελίδα 116.

²¹⁵ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 3, 4 and 24

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

²¹⁶ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 13

<http://www.uniraq.org/documents/HR Report July August 2006 EN.pdf>

Βλέπε επίσης: Keith Roderick, *The Unholy Month of Ramadan*, National Review Online, 18 October 2006

<http://article.nationalreview.com/?q=NGZhNmUwNjdmMDcwODhkNDMyMTQ2Y2UzYTfkMDQxNmY=>

²¹⁷ *Ibid.*

στη Μοσούλη απειλούνται με αρπαγές ή δολοφονίες που διαπράττουν σουνίτες εξτρεμιστές και έπαψαν να πηγαίνουν στο σχολείο και στην εργασία τους. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ αναφέρει ότι έλαβε κατάλογο από τους αντιπροσώπους της κοινότητας με αποδεικτικά στοιχεία για τις δολοφονίες 41 μελών της που διαπράχθηκαν τον Ιούνιο του 2006 στη Μοσούλη²¹⁸. Περαιτέρω, αναφέρει ότι δύο μέλη της κοινότητας δολοφονήθηκαν στη Μοσούλη στα τέλη Δεκεμβρίου 2006: κατά την αστυνομία τα θύματα ήσαν στόχος λόγω των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων²¹⁹.

2. ΜΗ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Στο Ιράκ ζουν αρκετές μη μουσουλμανικές μειονότητες, κυρίως Χαλδαίοι, Ασσύριοι, Σύριοι, Αρμένιοι και Χριστιανοί Προτεστάντες καθώς και Yazidi, Sabaeen-Mandaeen, Kaka'í, Baha'í και μικρός αριθμός Ιρακινών εβραίων. Μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος είναι μεταβατική η περίοδος που διέρχεται η χώρα στον πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό τομέα. Επιπλέον, οι δύο εθνικές εκλογές που διεξήχθησαν το 2005 ανέδειξαν αύξηση της πόλωσης στον τομέα της θρησκείας²²⁰.

Γενικά, η κυβέρνηση του Ιράκ δεσμεύεται να προστατεύει το δικαίωμα όλων των θρησκευτικών ομάδων να πιστεύουν, να συναθροίζονται και να ασκούν ελεύθερα τα λατρευτικά τους καθήκοντα στο προσέκον νομικό πλαίσιο²²¹. Όμως, αυτή η προστασία είναι αποδυναμωμένη λόγω της συνεχιζόμενης βίας και της περιορισμένης ικανότητας δράσης των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας²²². Αν και από το βομβαρδισμό του ιερού τόπου Al-Askari στη Σαμάρρα στις 22.2.2006 η έκρηξη της θρησκευτικής βίας αφορά κυρίως στη σουνιτική μειοψηφία και στη σιιτική πλειοψηφία της χώρας από το 2003 βιώνουν την έξαρση της βίας και έχουν υποστεί κατ' επανάληψη επιθέσεις οι μη μου-

²¹⁸ UNAMI HRO, *June 2006 Human Rights Report*, p. 12

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_May_Jun_2006_EN.pdf

²¹⁹ *Ibidem*, *December 2006 Human Rights Report*, p. 14, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 10. Άλλα περιστατικά που δημοσιοποιήθηκαν από τα ΜΜΕ αφορούν: (1) τον Shabak Faris Nasir Hussein, μέλος της Κουρδικής Συμμαχίας στη Μεταβατική Εθνοσυνέλευση, θύμα ενέδρας ενώ μετέβαινε από τη Μοσούλη στη Βαγδάτη για να παραστεί σε συνεδρίαση της Εθνοσυνέλευσης και, (2) δύο αποκεφαλισμένους σωρούς Shabak που όπως μετέδωσε στις 16.9.2004 κουρδική ιστοσελίδα ανακαλύφθηκαν κοντά στο χωριό Ali-Rash στην Επαρχία της Ninewa.

Βλέπε: Los Angeles Times, *Iraq's National Assembly OKs final draft of constitution*, 19 September 2005

http://www.pittsburghlive.com/x/pittsburghtrib/s_375566.html

Dr. Rebwar Fatah, *When religious intolerance turns to deadly war*, *Kurdishmedia.com*, 5 July 2006

<http://www.kurdmedia.com/articles.asp?id=12779>

²²⁰ Στις εκλογές που διεξήχθησαν στις 30.1.2005 για την ανάδειξη Εθνικής Συνέλευσης και στις 15.12.2005 για την ανάδειξη του Συμβουλίου Αντιπροσώπων οι Ιρακινοί ψήφισαν με κριτήριο τις θρησκευτικές ή εθνοτικές τους πεποιθήσεις.

Βλέπε: Phebe Marr, *Who Are Iraq's New Leaders? What Do They Want?*, USIP, Special Report, March 2006, p. 1, <http://www.usip.org/pubs/specialreports/sr160.pdf>

²²¹ Βλέπε «Ελευθερία της Θρησκείας» στη σελίδα 21.

²²² Βλέπε USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 - Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

σουλμανικές μειονότητες²²³. Το Ινστιτούτο Brookings/Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου της Βέρνης για τους Εσωτερικά Εκτοπισμένους παραπέμπει σε ιρακινό παρατηρητή που υποστηρίζει ότι το γενικότερο πρόβλημα της θρησκευτικής βίας στο Ιράκ δεν αφορά μόνον στις κοινότητες των σουνιτών και των σιιτών της χώρας, αλλά πρόκειται για «οργανωμένη προσπάθεια που έχει στόχο όλες τις 'άλλες' κοινότητες»²²⁴. Χωρίς προσαρτία στο πλαίσιο της φυλής, των ανταρτών ή των πολιτικών κομμάτων²²⁵ και συχνά θεωρούμενες ως σχετικά εύπορες, οι μη μουσουλμανικές μειονότητες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε επιθέσεις επειδή πιστεύεται ότι απειλούν την ισλαμική φύση του κράτους, ότι διατηρούν σχέσεις με διεθνείς παράγοντες αλλά και λόγω της κατάρρευσης του κράτους δικαίου και της αύξησης της εγκληματικότητας. Αναμφισβήτητα, οι θρησκευτικές κοινότητες του Ιράκ φοβούνται ιδιαίτερα λόγω της ανασφάλειας που απειλεί την ύπαρξή τους²²⁶.

Μέλη των μη μουσουλμανικών μειονοτήτων είναι συχνά θύματα διακρίσεων, κακομεταχείρισης και σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Τα περιστατικά σε βάρος τους αφορούν εκφοβισμούς και απειλές για καταστροφή των περιουσιών τους, αρπαγές²²⁷, βιασμούς, αναγκαστικό προσηλυτισμό και δολοφονίες. Η κατάσταση των γυναικών στο Ιράκ έχει επιδεινωθεί λόγω της αυστηρής τήρησης των ισλαμικών αξιών και παραδόσεων και του υψηλού ποσοστού της εγκληματικότητας. Η ανάγκη συμμόρφωσης με τον αυστηρό ισλαμικό κώδικα ένδυσης πλήττει ιδιαίτερα τις γυναίκες που ανήκουν σε μειονοτικές θρησκευτικές ομάδες²²⁸. Επιπλέον, ο κίνδυνος αρπαγών και βιασμού περιορίζει σοβαρά την ελευθερία κυκλοφορίας τους²²⁹.

²²³ Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια το Ιράκ ανέφερε ότι «ενώ κατ' αρχήν η βία είχε τυφλό στόχο την αραβική σουνιτική κοινότητα λόγω της υποτιθέμενης σχέσης της με την καταστροφή του ιερού τόπου Al Askari, τα μέλη όλων των κοινοτήτων έχουν πληγεί από τη βία και από τις επιθέσεις», βλ. UNAMI HRO, February 2006 Human Rights Report, p. 2, στην υποσημείωση 165. Βλ. επίσης: USCIRF, Iraq: USCIRF Letter to Under Secretary of State Dobriansky Urges Refugee Protections for Iraqi Religious Minorities, 9 November 2006

<http://www.uscirf.gov/mediaroom/press/2006/november/20061109IraqRefugees.html>

²²⁴ Al-Khalidi and Tanner, p. 24-25, βλ. ανωτέρω υποσημείωση 161.

²²⁵ Οι Χριστιανοί εκπροσωπούνται στην κεντρική κυβέρνηση με τον Wijdan Mikha'il, πολεοδόμο και μέλος του κοσμικού κόμματος «Ιρακινός Εθνικός Κατάλογος» που είναι Υπουργός των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και με τον Yonadem Kanna του Ασσυριακού Δημοκρατικού Κόμματος που είναι μέλος του Συμβουλίου των Αντιπροσώπων.

²²⁶ Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ σημειώνει ότι «οι Sabean-Mandaeans δεν έχουν πάψει να αποτελούν στόχο των εξτρεμιστών και απειλείται η συνέχεια της παρουσίας τους στη χώρα», βλ. UNAMI HRO, October 2006 Human Rights Report, p. 3, στην υποσημείωση 66. Σε προηγούμενη έκθεσή του σημειώνει ότι «τα μέλη των ιρακινών εθνοτικών, θρησκευτικών ή γλωσσολογικών μειονοτήτων νοιώθουν ότι απειλείται η ταυτότητά τους και η προσωπική τους ασφάλεια».

Βλ. UNAMI HRO, August 2006 Human Rights Report, p. 2 and 13

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

²²⁷ Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ, «οι αρπαγές από συμμορίες εγκληματιών έχουν αποκαλύψει τη θρησκευτική διάσταση».

Βλ. UNAMI HRO, August 2006 Human Rights Report, p. 2 and 8

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

²²⁸ Η τήρηση του αυστηρού ισλαμικού ενδυματολογικού κώδικα επιβάλλει να φορούν οι γυναίκες την *abaya*, ένα παραδοσιακό μακρύ πανωφόρι και μαντήλι στο κεφάλι.

Στο γενικότερο κλίμα ανασφάλειας που επικρατεί στη χώρα οι μη μουσουλμανικές θρησκευτικές ομάδες φοβούνται να ασκούν δημοσίως τα λατρευτικά τους καθήκοντα²³⁰. Αναφέρεται επίσης διακριτική μεταχείριση των μελών τους στην απασχόληση στο δημόσιο τομέα λόγω της θρησκευτικής τους ταυτότητας²³¹. Η Έκθεση του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ για τη Διεθνή Ελευθερία το 2006 αναφέρει ότι:

«ο συνδυασμός των διακριτικών πρακτικών πρόσληψης και των επιθέσεων κατά των μη μουσουλμανικών επιχειρήσεων με τη γενικότερη ανυπαρξία του κράτους δικαίου έχουν επίσης καταστροφικά οικονομικά αποτελέσματα στις μη μουσουλμανικές κοινότητες και συμβάλουν στην αναχώρηση σημαντικού αριθμού των μελών τους από τη χώρα»²³².

α) Χριστιανοί²³³

ι) Γενικά

Σύμφωνα με την τελευταία εθνική απογραφή²³⁴ (1987) στη χώρα ζουν 1.400.000 χριστιανοί. Μετά το 2003 μειώθηκε ο αριθμός των μελών της χριστιανικής κοινότητας στο Ιράκ. Εκτιμάται ότι στη χώρα ζουν πλέον λιγότερο από 1.000.000 χριστιανοί, ενώ 700.000 έχουν αναχωρήσει για το εξωτερικό²³⁵. Οι χριστιανοί του Ιράκ ανήκουν σε δι-

Βλέπε: IRIN, *Iraq: Christians live in fear of death squads*, 19 October 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61897>

Σύμφωνα με έκθεση του USDOS, ο Διευθυντής Εκπαίδευσης της Βασόρας εισήγαγε κανονισμό σύμφωνα με τον οποίο όλες οι μαθήτριες υποχρεούνται να καλύπτουν τα μαλλιά τους στο σχολείο. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση οι φοιτήτριες στο Πανεπιστήμιο της Μοσούλης, ακόμη και οι μη μουσουλμάνες, υποχρεούνται να φορούν τη *hijab*.

Βλέπε: USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ «οι πολίτες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν κακομεταχείριση και εκφοβισμό από τα εξτρεμιστικά στοιχεία όταν δεν συμμορφώνονται με τις παραδόσεις όσον αφορά στην ένδυση. Ειδικότερο στόχο αποτελούν οι γυναίκες, οι εθνοτικές και θρησκευτικές μειονότητες καθώς και ομοφυλόφιλοι».

Βλέπε UNAMI HRO, *June 2006 Human Rights Report*, p. 8-10

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_May_Jun_2006_EN.pdf

Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

²²⁹ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 10

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

²³⁰ Βλέπε, για παράδειγμα, USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

²³¹ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 14, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

²³² USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 28.

²³³ Οι Χριστιανοί στο Ιράκ, ιδιαίτερα οι Ασσύριοι, οι Χαλδαίοι και οι Αρμένιοι θεωρούν ότι αποτελούν θρησκευτική και εθνοτική μειονότητα. Επομένως, ο φόβος δίωξης που επικαλούνται πρέπει να αξιολογείται με βάση το κριτήριο της εθνοτικής καταγωγής τους». Βλέπε επίσης «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές» στη σελίδα 93.

²³⁴ Μεταγενέστερη απογραφή διενεργήθηκε από την κυβέρνηση του Ιράκ τον Οκτώβριο του 1997. Όμως εξαιρέθηκαν οι τρεις βόρειες Επαρχίες Sulaymaniyah, Erbil και Dahuk.

Βλέπε: UN, *Press Briefing on Iraq Demographics*, 8 August 2003

<http://www.un.org/News/briefings/docs/2003/iraqdemobrf.doc.htm>

²³⁵ USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Σύμφωνα με την τοπική ένωση των Χριστιανών για την Ειρήνη, στο Ιράκ διαμένουν περίπου 700.000 χριστιανοί.

Βλέπε: IRIN, *Iraq: Christians live in fear of death squads*, βλέπε υποσημείωση 228.

Judi McLeod, *Forgotten Christians of Iraq*, 19 October 2006, Canada Free Press

αφορετικές εκκλησίες²³⁶, συμπεριλαμβανομένων της Χαλδαϊκής Καθολικής Εκκλησίας, της Συριακής Ορθόδοξης Εκκλησίας²³⁷, της Συριακής Καθολικής Εκκλησίας²³⁸, της Ασσυριακής Εκκλησίας της Ανατολής²³⁹, της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας²⁴⁰, της Αρμενικής Καθολικής Εκκλησίας²⁴¹ και της Αρμενικής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Περίπου 30% των χριστιανών του Ιράκ διαμένουν στις βόρειες επαρχίες Dohuk, Erbil και Suleymaniya, που υπάγονται στον έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν²⁴². Οι υπόλοιποι ζουν κυρίως στη Βαγδάτη και στις περιοχές της Μοσούλης (κοιλάδα της Ninewa) και της Βασόρας. Περίπου 15.000 χριστιανοί ζουν στο Κιρκούκ²⁴³.

Το Κοράνι θεωρεί τους χριστιανούς «λαό της Βίβλου», τους αντιμετωπίζει με ανοχή και προβλέπει την προστασία τους από το Ισλάμ, συμπεριλαμβανομένων της προστασίας του δικαιώματος τους να ασκούν τα λατρευτικά τους καθήκοντα και της προστασίας της περιουσίας τους. Όμως, μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος

<http://www.canadafreepress.com/2006/cover101906.htm>

Τα στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των χριστιανών που ζουν σήμερα στο Ιράκ διαφέρουν. Η Εταιρεία Απειλούμενων Λαών, ανεξάρτητη γερμανική οργάνωση προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου με συμβουλευτικό καθεστώς στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ και με καθεστώς μέλους στο Συμβούλιο της Ευρώπης εκτιμά ότι πριν το 2003 διέμεναν στο Ιράκ 700.000 χριστιανοί από τους οποίους έχουν αναχωρήσει τουλάχιστον 500.000. Οι εναπομείναντες 200.000 είτε δεν έχουν τα μέσα για να αναχωρήσουν είτε φοβούνται μήπως πληγεί η προσωπική τους ασφάλεια και ακεραιότητα στην προσπάθειά τους να εγκαταλείψουν τη χώρα. Σύμφωνα με τη μη κυβερνητική οργάνωση ο αριθμός των χριστιανών στη Βαγδάτη έχει μειωθεί στις 100.000 από τις 400.000. Στη Βασόρα ζουν μόλις 1.000 από τους 30.000 και στη Μοσούλη όπου κάποτε διέμεναν 80.000 έχουν απομείνει μόλις λίγες εκατοντάδες.

Βλέπε: Society for Threatened People, *Iraq: Germany must take Christian refugees!*, 22 December 2006

<http://www.gfbv.de/pressemit.php?id=788&stayInsideTree=1>

²³⁶ Οι Χαλδαίοι Καθολικοί έχουν έναν πατριάρχη (που σήμερα είναι ο Mar Emmanuel III Delly, Πατριάρχης της Βαβυλώνας στη Βαγδάτη), τέσσερις αρχιεπισκόπους (στις πόλεις Κιρκούκ, Μοσούλη, Βασόρα και Erbil) και πέντε επισκόπους (στις πόλεις Alqosh, Amadiyah, Akre, Sulaymaniyah και Zakho).

Βλέπε: The Chaldean Church, *The Christians in Iraq*, <http://www.byzantines.net/epiphany/chaldean.htm> [accessed December 2006].

²³⁷ Θρησκευτικός ηγέτης είναι ο Πατριάρχης Αντιοχείας, που σήμερα είναι ο Moran Mor Ignatius Zakka I Iwas, με έδρα στη Δαμασκό της Συρίας. Συχνά αναφέρεται ως Ορθόδοξη Εκκλησία της Συρίας (*Syrian Orthodox Church*). Όμως, το 2000 η Ιερά Σύνοδος αποφάσισε ότι το όνομα της εκκλησίας στην αγγλική γλώσσα πρέπει να είναι *Syriac Orthodox Church*.

²³⁸ Σήμερα Πατριάρχης της Αντιοχείας και Ανατολής των Συριών είναι ο Mar Ignace Pierre VIII Abdel-Ahad, με έδρα τη Βηρυτό στο Λίβανο. Η εκκλησία έχει δύο αρχιεπισκόπους στη Βαγδάτη και στη Μοσούλη.

Βλέπε: Club Syriac, *History of The Syriac Catholic Church*, <http://www.clubsyriaque.org/glance-fr.html>

²³⁹ Η Εκκλησία της Ανατολής ιδρύθηκε τον 5^ο αιώνα όταν αποσχίστηκε από τη Βυζαντινή Ορθόδοξη Εκκλησία κατά την Τρίτη Οικουμενικό Σύνοδο (Σχίσμα των Νεστοριανών). Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα ονομάστηκε επισήμως Ασσυριακή Εκκλησία της Ανατολής. Πατριάρχης σήμερα είναι ο Mar Dinkha IV, που επισκέφθηκε επίσημα την πόλη Ainkawa στην Επαρχία της Erbil στις 17 September 2006 προκειμένου να εγκαινιάσει νέες εκκλησίες και άλλα θρησκευτικά προγράμματα.

Βλέπε: Assyrianchurchnews.com, *His Holiness Mar Dinkha IV Visits Iraq*

<http://www.assyrianchurchnews.com/index.php?modul=news&iy=1>

²⁴⁰ Με μια αρχιεπισκοπή στη Βαγδάτη.

Βλέπε: The Chaldean Church, *The Christians in Iraq*

<http://www.byzantines.net/epiphany/chaldean.htm> [accessed December 2006].

²⁴¹ Ibid.

²⁴² Γεωγραφικά, το Κουρδιστάν συμπίπτει κατά προσέγγιση με την πρώην «Κουρδική Αυτόνομη Ζώνη», μια ημι-αυτόνομη περιοχή του Ιράκ που υπαγόταν στον έλεγχο των κουρδικών πολιτικών κομμάτων μετά τη δημιουργία της ζώνης απαγόρευσης πτήσεων πάνω από τον 36^ο παράλληλο.

²⁴³ USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

κάποια θρησκευτικά διατάγματα (*fatwas*) και διακηρύξεις που εξέδωσαν μουσουλμάνοι κληρικοί στο Ιράκ χαρακτηρίζουν τους χριστιανούς «άπιστους» (*kuffar*).

ii) Εκτόπιση των Χριστιανών από το 2003

Μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος, το 2003, μειώνεται σταθερά ο αριθμός των μελών των χριστιανικών κοινοτήτων της χώρας λόγω της απειλητικής κατάστασης ασφαλείας και των στοχοποιημένων επιθέσεων που εξαπολύουν στα μέλη τους ένοπλες ομάδες. Σταθερά οι χριστιανοί του Ιράκ άρχισαν αναχωρούν από την πατρίδα τους και να καταφεύγουν σε χώρες της περιοχής (κυρίως στην Ιορδανία και στη Συρία) καθώς και σε άλλες χώρες²⁴⁴. Η έξοδος των χριστιανών από το Ιράκ κορυφώθηκε το 2004²⁴⁵ με τους βομβαρδισμούς των εκκλησιών και με το εκρηκτικό κλίμα που δημιούργησε το 2006 η «δημόσια αντιπαράθεση για τα καρτούν»²⁴⁶. Τον Αύγουστο του 2006 ο Αρχιεπίσκοπος της Καθολικής Χαλδαϊκής Εκκλησίας στη Βαγδάτη, Andreos Abouna, δήλωσε ότι από το Μάρτιο του 2003 η ανασφάλεια και οι στοχοποιημένες επιθέσεις εξανάγκασαν περίπου το ήμισυ του πληθυσμού των χριστιανών του Ιράκ να αναχωρήσουν από τη χώρα και ότι όσοι παραμένουν είναι είτε άποροι, είτε ηλικιωμένοι είτε ασθενείς²⁴⁷. Πολλοί άλλοι χριστιανοί αναζήτησαν καταφύγιο στις τρεις βόρειες επαρχίες, κυρίως στην Επαρχία Dohuk και στην κοιλάδα της Ninewa²⁴⁸.

iii) Η κατάσταση σήμερα

Μετά το 2003, όταν ανατράπηκε το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν, επιδεινώνονται σταθερά για τις θρησκευτικές μειονότητες που ζουν στο Ιράκ το περιβάλλον ασφαλείας και το πολιτικό κλίμα που επικρατεί στη χώρα. Σημειώθηκαν στοχοποιημένες επιθέσεις

²⁴⁴ Μεταξύ της 17.3.2003 και της 31.1.2007, 7.492 χριστιανοί είχαν υποβάλει αίτημα ασύλου στο Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ιορδανία: αποτελούν το 38% του συνολικού αριθμού των 19.664 ιρακινών αιτούντων άσυλο στο γραφείο της οργάνωσης στην Ιορδανία. Στο Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στη Συρία έχουν καταγραφεί 45.150 ιρακινοί αιτούντες άσυλο (για την περίοδο 21.12.2003 έως 6.2.2007) εκ των οποίων 15.588 είναι χριστιανοί (34% του συνολικού αριθμού των ιρακινών αιτούντων άσυλο). Υπογραμμίζεται ότι ενδέχεται να είναι υπερτιμημένο στα κράτη ασύλου το ποσοστό των ιρακινών χριστιανών που έχουν καταγραφεί με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

²⁴⁵ Βλέπε Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

²⁴⁶ Βλέπε στη συνέχεια υποσημειώσεις 257 και 258.

²⁴⁷ The Guardian, "In 20 years, there will be no more Christians in Iraq", 6 October 2006 <http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1888848,00.html>

Simon Caldwell, *Half of all Christians have fled Iraq since 2003, says Baghdad bishop*, Catholic News Service, 6 August 2006, <http://www.catholicnews.com/data/stories/cns/0604409.htm>

²⁴⁸ Σύμφωνα με την Society for Threatened People μόνον 40.000 χριστιανοί αναζήτησαν με ασφάλεια καταφύγιο στις τρεις βόρειες Επαρχίες ενώ άλλοι 40.000 έχουν καταφύγει στην κοιλάδα της Ninewa.

Βλέπε: Society for Threatened People, *Iraq: Germany must take Christian refugees!*, 22 December 2006 <http://www.gfbv.de/pressemit.php?id=788&stayInsideTree=1>

σε λατρευτικούς χώρους των χριστιανών, σε θρησκευτικά πρόσωπα²⁴⁹ καθώς και σε πολίτες. Μετά τις επιθέσεις κατά των χριστιανικών εκκλησιών το 2004 πολλά επιπλέον περιστατικά αναφέρθηκαν το 2006²⁵⁰. Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ οι επιθέσεις κατά των χριστιανών εντάθηκαν από το Σεπτέμβριο του 2006 και παρατηρείται αύξηση των σχετικών περιστατικών²⁵¹.

Σύμφωνα με τους χριστιανούς κληρικούς οι ιερείς στο Ιράκ δεν κυκλοφορούν δημόσια φορώντας τα ράσα τους φοβούμενοι τις επιθέσεις²⁵². Στις αρχές του 2007, μετά την απαγωγή ανώτερου στελέχους, μεταφέρθηκαν από τη Βαγδάτη στην Ainkawa, της Επαρχίας Erbil, το Κολλέγιο Βαβέλ, το μοναδικό χριστιανικό θεολογικό πανεπιστήμιο της χώρας και η Θεολογική Σχολή του Αγίου Πέτρου των Χαλδαίων²⁵³.

Οι πράξεις βίας κατά πολλών μελών της χριστιανικής κοινότητας περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την κακομεταχείριση, τον εκφοβισμό, τις δολοφονίες (σε συνθήκες ακραίας βίας), τις αρπαγές/απαγωγές, τις ληστείες, το κλείσιμο, την καταστροφή ή την κατάσχεση της περιουσίας, τον εξαναγκασμένο προσηλυτισμό στο Ισλάμ²⁵⁴, το βιασμό και τον αναγκαστικό γάμο των χριστιανών γυναικών. Ο Διευθυντής του Ιρακινού Μουσείου Donny George, ένας αξιοσέβαστος ασσύριος υποστηρίζει ότι αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το Ιράκ για τη Συρία φοβούμενος για τη ζωή του και ότι οι ισλαμιστές φο-

²⁴⁹ Βλέπε το «Παράρτημα Ι: Επιθέσεις σε Θρησκευτικούς και Πολιτικούς Αντιπροσώπους των Χριστιανών» της αγγλικής έκδοσης των οδηγιών σε:

<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557>

²⁵⁰ Μετά την επίθεση στη Σαμάρρα στις 22.2.2006 αντάρτες πυροβόλησαν μια εκκλησία κοντά στην πόλη Al-Sadr και τραυμάτισαν ελαφρά έναν ιερέα.

Βλέπε UNAMI HRO, *February 2006 Human Rights Report*, p. 5, ανωτέρω υποσημείωση 165.

Στις 29.1.2006 εξερράγησαν παγιδευμένα με εκρηκτικά αυτοκίνητα που είχαν στόχο την Καθολική Εκκλησία της Παρθένου Μαρίας και την Ορθόδοξη Εκκλησία στο Κιρκούκ, την Καθολική Εκκλησία του Αγίου Ιακώβου και μια Αγγλικανική Εκκλησία στη Βαγδάτη, με αποτέλεσμα το θάνατο τουλάχιστον τριών ανθρώπων και των τραυματισμό πολλών άλλων. Παγιδευμένο με βόμβα αυτοκίνητο εξερράγη έξω από την κατοικία του Νούντσιου στη Βαγδάτη, χωρίς να προξενήσει ζημιές.

Βλέπε: USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

BBC News, *Churches targeted in Iraq blasts*, 29 January 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4660104.stm

Στις 26 Σεπτεμβρίου 2006 άγνωστοι επιτέθηκαν με πυραύλους στη Χαλδαϊκή Εκκλησία του Αγίου Πνεύματος χωρίς να προξενήσουν ζημιές.

Βλέπε: Asia News, *Second attack in threedays against a Chaldean church*, 26 September 2006

<http://www.asianews.it/view.php?l=en&art=7321>

²⁵¹ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 3

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

Βλέπε επίσης : UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 3, στην υποσημείωση 66.

²⁵² UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 13, βλέπε υποσημείωση 66.

Βλέπε επίσης: Charles Tannock, *The Assyrians: Ignored among fears of an Iraqi Civil War*, The Daily Star, 10 July 2006, http://www.dailystar.com.lb/article.asp?edition_id=1&categ_id=5&article_id=75907

²⁵³ Asia News, *Theological university and seminary leave unsafe Baghdad and head north*, 5 January 2007

<http://www.asianews.it/index.php?l=en&art=8150&size=A>

²⁵⁴ Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ « *ασκήθηκαν ιδιαίτερος πιέσεις για εξισλαμισμό (...) στους Ασσύριους της κοιλάδας Nineveh*».

Βλέπε UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 13

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

νταμενταλιστές απαγόρευσαν την έκθεση μη ισλαμικών έργων τέχνης²⁵⁵. Κατ' επανάληψη εξαπολύθηκαν επιθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιθέσεων με πυρά όλμων και βομβιστικών επιθέσεων με παγιδευμένα αυτοκίνητα, στην κυρίως χριστιανική περιοχή Sara της κεντρικής Βαγδάτης, προκαλώντας σημαντικές καταστροφές²⁵⁶.

Η κατάσταση επιδεινώθηκε περισσότερο με την αντιπαράθεση που ξέσπασε για τα καρτούν που απεικόνιζαν τον Προφήτη Μωάμεθ²⁵⁷ και με την ομιλία του πάπα Βενέδικτου XVI στις 12.9.2006 που αναφερόμενος σε βυζαντινό αυτοκράτορα του 14^{ου} αιώνα προσέβαλε τμήματα της μουσουλμανικής κοινότητας παγκοσμίως και πυροδότησε διαμαρτυρίες ακόμα και επιθέσεις σε εκκλησίες πολλών μουσουλμανικών κρατών²⁵⁸. Το Φεβρουάριο του 2006 χριστιανοί φοιτητές του Πανεπιστημίου της Μοσούλης δέχθηκαν επίθεση άλλων φοιτητών που τους χαρακτήρισαν άθεους και αμερικάνους προδότες. Οι επιθέσεις μπορεί να προκλήθηκαν από τις fatwas (θρησκευτικά διατάγματα) και τις δηλώσεις των ανταρτών που καλούσαν τους Ιρακινούς να απομακρύνουν τους χριστιανούς και τους άθεους από τα σχολεία, τα ιδρύματα και τους δρόμους του Ιράκ επειδή προσέβαλαν τον Προφήτη. Μετά από αυτές τις επιθέσεις αναφέρθηκε η δολοφονία χριστιανής φοιτήτριας του Πανεπιστημίου της Μοσούλης στη στάση μέσου μαζικής μετα-

²⁵⁵ BBC News, *Leading Iraq archaeologist flees*, 26 August 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5289046.stm

²⁵⁶ Για παράδειγμα, στις 14.2.2007 έκρηξη παγιδευμένου με εκρηκτικά αυτοκινήτου κοντά σε νοσοκομείο σκότωσε τέσσερις ανθρώπους και τραυμάτισε άλλους δέκα.

Βλέπε: Reuters Alertnet, *Factbox – Security developments in Iraq, Feb 14*, 14 February 2007

<http://www.reuters.com/article/latestCrisis/idUSL14532109>

Στις 4.10.2006 σκοτώθηκαν 16 άνθρωποι και τραυματίστηκαν τουλάχιστον 72 από έκρηξη παγιδευμένου αυτοκινήτου και δύο βομβών.

Βλέπε: AP, *String of bomb blasts in Baghdad kills 13*, 4 October 2006

http://www.usatoday.com/news/world/2006-10-04-baghdad-blasts_x.htm

²⁵⁷ Σύμφωνα με αναφορές των ιρακινών και διεθνών μέσων μαζικής ενημέρωσης στο πλαίσιο «της αντιπαράθεσης για τα καρτούν» πολλοί χριστιανικοί θεσμοί στο Ιράκ υπήρξαν στόχος αντιποίνων. Ιρακινές πηγές συνδέουν με τις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας το βομβαρδισμό επτά εκκλησιών στο Κιρκούκ, στη Βαγδάτη και στη Μοσούλη στις 29.1.2006. Αυτές οι επιθέσεις προκάλεσαν την αύξηση της εξόδου των χριστιανίων στην Ιορδανία και στη Συρία.

Βλέπε IRIN, *Iraq: Sectarian tensions on the rise*, 30 January 2006

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=26094>

Elaph News (in Arabic), *Bombing of Iraqi Churches Linked to Danish Cartoons*, 29 January 2006

<http://www.elaph.com/ElaphWeb/Politics/2006/1/124132.htm>

²⁵⁸ Η «αντιπαράθεση για τα καρτούν» ξέσπασε όταν στις 30.9.2005 η δανέζικη εφημερίδα Jyllands-Posten δημοσίευσε στο κύριο άρθρο της καρτούν που απεικόνιζαν τον προφήτη Μωάμεθ. Η εφημερίδα ανακοίνωσε ότι σκοπός της δημοσίευσης ήταν να συνεισφέρει στο διάλογο για την κριτική του Ισλάμ και την αυτό-λογοκρισία. Όμως, η αντιπαράθεση οξύνθηκε όταν τα καρτούν αναδημοσιεύθηκαν σε εφημερίδες πλέον των πενήντα κρατών. Η στάση αυτή προκάλεσε πολυάριθμες διαμαρτυρίες, συμπεριλαμβανομένων βίαιων αναταραχών, ειδικότερα στο μουσουλμανικό κόσμο.

Βλέπε, για παράδειγμα, The Washington Post, *The Mohammed Cartoon Controversy*

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/linkset/2006/02/07/LI2006020701366.html> [last updated 7 January 2007].

Η αντιπαράθεση με τον Πάπα Βενέδικτο XVI ξέσπασε επ' ευκαιρία διάλεξής του στο Πανεπιστήμιο Regensburg της Γερμανίας στις 12.9.2006. Αναφέρθηκε στις ιστορικές και φιλοσοφικές διαφορές του Ισλάμ και του Χριστιανισμού και στη σχέση της βίας με την πίστη. Την αντιπαράθεση πυροδότησε η αναφορά του Πάπα στη ρήση του Αυτοκράτορα Εμμανουήλ II Παλαιολόγου της Ορθόδοξης Βυζαντικής Αυτοκρατίας που είχε υποστηρίξει ότι ο προφήτης Μωάμεθ έφερε στον κόσμο μόνο «διαβολικά και απάνθρωπα πράγματα».

Βλέπε, για παράδειγμα, Reuters / The New York Times, *Pope apologizes after fury over Islam remarks*, 17 September 2006, <http://www.iht.com/articles/2006/09/17/news/apology.php>

φοράς²⁵⁹. Οι χριστιανοί φοιτητές στη Μοσούλη αντιμετωπίζουν κλίμα εξαιρετικής ανασφάλειας και στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αναφέρθηκε ότι διέκοψαν την παρακολούθηση των μαθημάτων τους και αποφεύγουν αυστηρά να κυκλοφορούν κατά μόνας. Σύμφωνα με το Δίκτυο Πληροφόρησης των Δωρητών (IRIN) οι χριστιανοί γονείς σταμάτησαν τα παιδιά από τα σχολεία και τα πανεπιστήμια μετά τις λεκτικές απειλές που εξαπέλυσαν οι συμμαθητές/συμφοιτητές τους²⁶⁰.

Οργισμένοι επειδή ο Πάπας προσέβαλε με την ομιλία του το Ισλάμ εκατοντάδες εξαγριωμένοι διαδηλωτές έκαψαν ομοίωμά στη νότια πόλη της Βασόρας και απαίτησαν να δικαστεί από διεθνές δικαστήριο²⁶¹. Με δηλώσεις τους σε διάφορες σελίδες του διαδικτύου²⁶² πολλές ένοπλες ισλαμικές ομάδες, στις οποίες συγκαταλέγονται η Mujahedeen Shura Council (ομάδα-ομπρέλα της οποίας ηγείται η Αλ Κάϊντα στο Ιράκ)²⁶³, ο Στρατός του Mohamed²⁶⁴, ο Στρατός των Mujahedeen (Jaish Al-Mujahedeen), το Συμβούλιο των Jihadists στο Ιράκ (Asaeb Al-Iraq Al-Jihadiya) καιθώς και η Ansar Al-Sunna, απείλησαν με αντίποινα το Βατικανό ειδικότερα και γενικά τους χριστιανούς.

Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ εξαιτίας αυτών των απειλών ακυρώθηκαν λειτουργίες σε πολλές εκκλησίες και μειώθηκε η παρουσία των πιστών. Οι εκκλησίες των χριστιανών στη Βαγδάτη και αλλού εξέδωσαν δηλώσεις διαφοροποιώντας τη θέση τους από τα σχόλια του Πάπα. Αναφέρθηκε ότι στις 24 και 25 Σεπτεμβρίου 2006 εξαπολύθηκε επίθεση με πυραύλους στη Χαλδαϊκή Εκκλησία του Αγίου Πνεύματος στη Μοσούλη και ότι εκρηκτικός μηχανισμός εξερράγη μπροστά από την κύρια πόρτα²⁶⁵. Επίσης,

²⁵⁹ Πληροφορία που παρασχέθηκε στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

²⁶⁰ IRIN, *Iraq: Christians live in fear of death squads*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 228.

²⁶¹ Jenny Booth and agencies, *Al-Qaeda threatens jihad over Pope's remarks*, Times Online, 18 September 2006, http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/middle_east/article642645.ece

²⁶² Jenny Booth and agencies, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 261.

²⁶³ Με δήλωσή της επικαλούμενη την ομιλία του Πάπα η ομάδα *Mujahedeen Shura Council* απείλησε τους «πιστούς του σταυρού» με αντίποινα. Η δήλωση δημοσιεύτηκε σε ιστοσελίδα του διαδικτύου που χρησιμοποιούν συχνά οι αντάρτικες ομάδες αλλά δεν επαληθεύθηκε η γνησιότητά της. Αναφερόμενη σε ρήση (*hadith*) του προφήτη Μωάμεθ η δήλωση συνέχιζε: « Θα σπάσουμε το σταυρό και θα χύσουμε το κρασί. [...] (δεν θα έχετε άλλη επιλογή παρά μόνον) το Ισλάμ ή το θάνατο». Συνέχιζε: «Θα πούμε στους πιστούς του σταυρού ότι εσείς και η Δύση θα ηττηθείτε όπως στο Ιράκ, στο Αφγανιστάν, στην Τσετσενία. Ο Θεός να μας αξιώσει να κόψουμε τους λαιμούς τους και να προσφέρουμε τα χρήματά τους και τους απογόνους τους δώρο στους Mujahideen. Και: « Ο Πάπας στο Βατικανό περιστρέφεται στην τροχιά του Μπούς. Οι παρατηρήσεις του είναι μέρος της κινητοποίησης για τη στραυροφορία που ανακοίνωσε ο Μπούς για να ανυψώσει το ηθικό των σταυροφορικών στρατών».

Βλέπε: *ibid*.

²⁶⁴ Ο Abu Jaffar, μέλος του Στρατού του Mohammed, φέρεται να δήλωσε: « Ο αρχηγός τους [ο Πάπας] κακοποίησε λεκτικά και προσέβαλε τη θρησκεία μας και τον Προφήτη. Δυστυχώς, δεν ανέλυσε τις συνέπειες της ομιλίας του. Η χώρα μας είναι ισλαμική γη και στο εξής αυτοί [Χριστιανοί] θα πρέπει να στηρίζονται μόνο στην ελεημοσύνη του Πάπα».

Βλέπε IRIN, *Iraq: Christians live in fear of death squads*, στην υποσημείωση 228.

²⁶⁵ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 13, Βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

Βλέπε επίσης: Asia News που μεταδίδουν ότι ο Mgr Rahe, επίσκοπος των Χαλδαίων στη Μοσούλη τοποθέτησε αφίσες στους τοίχους της Χαλδαϊκής Εκκλησίας του Αγίου Πνεύματος όπου αναγραφόταν «ούτε οι Ιρακινοί Χριστιανοί ούτε ο Πάπας επιθυμούν να καταστρέψουν τη σχέση με τους Μουσουλμάνους». Όμως, νέα επίθεση εξαπολύθηκε κατά της εκκλησίας στις 26.9.2006.

στις 4 και 5 Οκτωβρίου 2006 άγνωστοι άνοιξαν πυρ στην ίδια εκκλησία προκαλώντας τον τραυματισμό ενός εκ των φυλάκων. Αναφέρθηκε ότι στη συνέχεια αναγράφηκε το ακόλουθο μήνυμα στις πόρτες της εκκλησίας: «*Αν ο Πάπας δεν ζητήσει συγγνώμη θα βομβαρδίσουμε όλες τις εκκλησίες, θα δολοφονήσουμε περισσότερους Χριστιανούς και θα κλέψουμε τις περιουσίες τους και τα χρήματά τους*». Στις 2.10.2006 εξαπολύθηκαν πυρά σε μοναστήρι ιρακινών δομινικανών χριστιανών στη Μοσούλη. Επίσης, στις 16.10.2006 άγνωστοι εξαπέλυσαν πυρά κατά της εκκλησίας Al-Safena στη Μοσούλη προκαλώντας ζημιές²⁶⁶.

Εκδικούμενοι για τα σχόλια του Πάπα για το Ισλάμ άντρες απήγαγαν και αποκεφάλισαν στη Μοσούλη τον πατέρα Boulos Iskander Behman, ιερέα της Συριακής Ορθόδοξης Εκκλησίας της Παρθένου Μαρίας. Ο θάνατός του αύξησε το φόβο στους κόλπους της χριστιανικής κοινότητας της οποίας τα μέλη απηύθυναν έκκληση για βοήθεια στη διεθνή κοινότητα προκειμένου να αναχωρήσουν από το Ιράκ²⁶⁷. Το Σεπτέμβριο του 2006 ο ηγέτης της Αλ-Κάϊντα στο Ιράκ και διάδοχος του Abu Musab Al-Zarqawi, ο Abu Hamza Al-Muhaajer, τάχθηκε δημόσια υπέρ της απαγωγής των «*χριστιανών σκύλων*» προκειμένου να ανταλλαγούν με τον Omar Abdel-Rahman, μουσουλμάνο αιγύπτιο κληρικό που φυλακίστηκε το 1995 κατηγορούμενος για συμμετοχή στις εκρήξεις της Νέας Υόρκης.

Υποστηρίζεται ότι οι βασικοί αυτουργοί των επιθέσεων κατά των χριστιανών είναι οι σκληροπυρηνικοί σίιτες αντάρτες, οι σουνιτικές ομάδες των εξεγερμένων καθώς και οι συμμορίες εγκληματιών που επικαλούνται τη θρησκεία για να δικαιολογήσουν τις αποτρόπαιες πράξεις τους²⁶⁸. Φαίνεται ότι η θρησκεία αποτελεί τη βασική, αλλά όχι τη μοναδική αιτία, των επιθέσεων κατά των χριστιανών. Στις περισσότερες περιοχές της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των νοτίων περιοχών, της Βαγδάτης, της Μοσούλης και του Κιρκούκ, διαπιστώνεται αύξηση των εξτρεμιστικών τάσεων που υποδαυλίζουν τις τάσεις για αυστηρότερη ερμηνεία του Ισλάμ. Λόγω της ενασχόλησής τους σε επαγγελματικές δραστηριότητες που απαγορεύει το Ισλάμ, όπως είναι τα κομμωτήρια, η δημόσια ψυχαγωγία και η πώληση οينوπνευματωδών ή η μουσική πολλοί χριστιανοί είναι θύματα απειλών, επιθέσεων και δολοφονιών λόγω του επαγγέλματός τους και τα κατα-

Βλέπε Asia News, *Second attack in three days against a Chaldean church*, 26 September 2006
<http://www.asianews.it/view.php?l=en&art=7321>

²⁶⁶ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 13, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

²⁶⁷ Al Jazeera, *Iraq priest "killed over pope speech"*, 13 October 2006
<http://english.aljazeera.net/news/archive/archive?ArchiveId=36747>

²⁶⁸ Elizabeth Kendal, *Mandeans face genocide*, World Evangelical Alliance Religious Liberty News and Analysis, 30 June 2006

http://www.hrwf.net/html/2006PDF/Iraq_2006.pdf

BBC News, *Iraq chaos threatens ancient faith*, 20 September 2005

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4260170.stm

στήματά τους και οι επιχειρήσεις τους έχουν λεηλατηθεί, πυρποληθεί ή κλείσει δια της βίας²⁶⁹. Η αυστηρή εφαρμογή των ισλαμικών αξιών καθώς και το υψηλό ποσοστό της εγκληματικότητας έχει σοβαρές επιπτώσεις στις μη μουσουλμάνες γυναίκες. Αναγκάζονται να συμμορφωθούν με τον ισλαμικό κώδικα ένδυσης²⁷⁰. Επιπλέον, ο φόβος των απαγωγών και του βιασμού περιορίζει τις μετακινήσεις τους²⁷¹. Το ειδησεογραφικό πρακτορείο Asia News μετέδωσε ότι απαχθείσες χριστιανές αυτοκτόνησαν αφού αφέθηκαν ελεύθερες λόγω του σοκ και της ντροπής που βίωσαν²⁷². Η κυρία Tamar Georgian, η πρώτη χριστιανή Αρμένισσα που απέκτησε τον τίτλο Miss Iraq, παραιτήθηκε και κρύφτηκε στις 9.4.2006 όταν την αποκάλεσαν «βασίλισσα των απίστων» και εξαπέλυσαν απειλές κατά της ζωής της και της οικογένειάς της. Η κυρία Silva Shahakian, επίσης χριστιανή Αρμένισσα στην οποία απονεμήθηκε αργότερα ο τίτλος, άλλαξε διεύθυνση φοβούμενη τα αντίποινα²⁷³.

Οι χριστιανοί είναι στόχος επιθέσεων και για άλλους λόγους. Στο Ιράκ, είναι δεδομένη η άποψη ότι οι χριστιανοί βοήθησαν και υποστήριξαν την εισβολή των ΗΠΑ στη χώρα και ότι συνεχίζουν να υποστηρίζουν την παρουσία της Πολυεθνικής Δύναμης,

²⁶⁹ Σύμφωνα με έκθεση του USDOS το 2005 έκλεισαν στη Βαγδάτη περισσότερες από πενήντα κάβες χριστιανών εξαιτίας των απειλών των εξτρεμιστών ισλαμιστών.

Βλέπε USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Βλέπε επίσης: NPR, *War Makes It Hard to Find a Drink in Baghdad*, 17 December 2006

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=6637655>

Michael Luo, *Iraq's Christians Flee as Extremist Threat Worsens*, The New York Times, 17 October 2006

<http://www.nytimes.com/2006/10/17/world/middleeast/17christians.html?pagewanted=1&ei=5088&en=b17170ae4207bca0&ex=1318737600&partner=rssnyt&emc=rss>

Al Jazeera, *Fighting robs Iraq of Christian heritage*, 8 June 2006

<http://english.aljazeera.net/news/archive/archive?ArchiveId=22771>

Azzaman, *Militants blow up alcohol shops; threaten to kill owners*, 16 January 2006

<http://www.azzaman.com/english/index.asp?fname=news%5C2006-01-16%5C155.htm>

Pamela Constable, *In Iraq, Booze Becomes a Risky Business*, The Washington Post, 20 July 2004

<http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn/A93-2004Jul20>

Jamie Tarabay, *Militants trying to make Iraq drier place for alcohol seekers*, AP, 20 July 2004

<http://media.www.dailytexanonline.com/media/storage/paper410/news/2004/07/20/WorldNation/Militants.Trying.To.Make.Iraq.Drier.Place.For.Alcohol.Seekers-694516.shtml>

Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

²⁷⁰ Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ στις 6.10.2006 δύο χριστιανές στη Βασόρα έλαβαν ανώνυμες επιστολές που τις παρότρυναν να φορούν μαντήλια και στη Μοσούλη φυλλάδια προειδοποιούσαν χριστιανές και μουσουλμάνες φοιτήτριες να φορούν «την κατάλληλη μουσουλμανική περιβολή» στα πανεπιστήμια.

Βλέπε UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 12, στην υποσημείωση 66.

Βλέπε επίσης: IRIN, *Iraq: Christians live in fear of death squads*, στην 228. Σύμφωνα με έκθεση του USDOS, ο διευθυντής εκπαίδευσης στη Βασόρα υιοθέτησε κανονισμό σύμφωνα με τον οποίο όλα τα κορίτσια πρέπει να έχουν καλυμμένα τα μαλλιά τους στο σχολείο. Η ίδια έκθεση αναφέρει ότι οι φοιτήτριες στη Μοσούλη, ακόμη και οι μη μουσουλμάνες, υποχρεούνται να φορούν τη *hijab*.

Βλέπε: USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

²⁷¹ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 10

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Βλέπε επίσης το κεφάλαιο «Γυναίκες» στη σελίδα 137.

²⁷² Asia News, *Abducted and raped, young Christian women and girls are driven to suicide in Iraq*, 11 October 2006, <http://www.asianews.it/view.php?l=en&art=7450>

²⁷³ AP, *Miss Iraq goes into hiding from militants*, 12 April 2006, <http://www.msnbc.msn.com/id/12289502>

καθώς αυτή αποτελείται κυρίως από δυτικά χριστιανικά «άπιστα» έθνη. Έτσι, οι χριστιανοί κινδυνεύουν από επιθέσεις λόγω των αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων²⁷⁴. Πράγματι, πολλοί χριστιανοί εργάστηκαν σε θέσεις εμπιστοσύνης για την Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ δεδομένου ότι συνήθως έχουν ανωτέρου επιπέδου μόρφωση²⁷⁵. Εξαιτίας της οικονομικής τους ευμάρειας και δεδομένης της έλλειψης προστασίας από τις φυλές ή τους αντάρτες οι χριστιανοί αποτελούν εύκολο στόχο αρπαγών για λύτρα²⁷⁶. Τον Απρίλιο του 2006 αναφέρθηκαν στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες απαγωγές για λύτρα και δολοφονίες πέντε χριστιανών στη Μοσούλη.

iv) Οι Χριστιανοί στις «αμφισβητούμενες περιοχές» και στις Τρεις Βόρειες Επαρχίες

Σημαντικός αριθμός χριστιανών ζει σε περιοχές που χαρακτηρίζονται προς το παρόν «αμφισβητούμενες», συμπεριλαμβανομένων της κοιλάδας της Ninewa και του Κιρκούκ²⁷⁷. Πρόκειται για περιοχές που μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος υπήχθησαν στο *de facto* έλεγχο των κουρδικών κομμάτων και ανταρτών. Οι χριστιανοί των περιοχών αυτών έχουν αντισταθεί στις απόπειρες των κούρδων να τους αφομοιώσουν πολιτισμικά, γλωσσολογικά και πολιτικά²⁷⁸. Κατήγγειλαν τη χρήση βίας, τις διακρίσεις και τις εκλογικές καταχρήσεις των κουρδικών κομμάτων και ανταρτών. Για παράδειγμα αναφέρεται ότι στις 16.10.2006 αξιωματούχοι ασφαλείας της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν εισέβαλαν στα γραφεία του δορυφορικού τηλεοπτικού σταθμού Ashur, που διαχειρίζονται χριστιανοί, επιτέθηκαν στους υπαλλήλους και τους κράτησαν για αρκετές ώρες²⁷⁹.

Στις τρεις βόρειες επαρχίες Suleymaniya, Erbil και Dohuk είναι εν γένει σεβαστά τα δικαιώματα των χριστιανών και γι' αυτό πολλοί χριστιανοί αναζήτησαν καταφύγιο σ' αυτές τις περιοχές, ειδικότερα στην επαρχία Dohuk, (από την οποία κατάγονται πολλοί) και τη χριστιανική πόλη Ainkawa, που βρίσκονται κοντά στην πόλη Erbil. Σύμφωνα με κάποιες εκθέσεις υπάρχουν χωριά όπου οι χριστιανοί υπόκεινται διακρίσεις από τις

²⁷⁴ Βλέπε επίσης «Συμπαθούντες ή εκλαμβάνόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ» στη σελίδα 112.

²⁷⁵ Dr. Nimrod Raphaeli, *The Plight of Iraqi Christians*, The Middle East Media Research Institute, 22 March 2005, <http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=archives&Area=ia&ID=IA21305>
Nina Shea and James Y. Rayis, *Christian Crisis*, National Review Online, 6 January 2005
<http://www.nationalreview.com/comment/shearayas200501060730.asp>

²⁷⁶ The Christian Science Monitor, *Iraq's Christians consider fleeing as attacks on them rise*, 13 July 2004
<http://csmonitor.com/2004/0713/p07s01-woiq.html>

²⁷⁷ USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*
<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

²⁷⁸ Global Security, *Christians in Iraq*

<http://www.globalsecurity.org/military/world/iraq/religion-christian.htm> [last updated 22 June 2005].

²⁷⁹ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 13, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

κουρδικές αρχές που δεν τους χορηγούν πόρους ανασυγκρότησης και έσοδα από το πετρέλαιο. Επίσης, οι κουρδικές αρχές έχουν κατάσχει αγροικίες και χωριά²⁸⁰.

ν) Προσηλυτισμοί

Στο υφιστάμενο κλίμα της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας, ειδικότερα έναντι των θρησκευτικών μειονοτήτων, η αλλαγή θρησκεύματος ενός μουσουλμάνου και ο ασπασμός του χριστιανισμού οδηγεί στον εξοστρακισμό του, αφού η εγκατάλειψη του Ισλάμ είναι απαράδεκτη σε αρκετές κοινότητες και οικογένειες. Σε κάποιες περιπτώσεις ο μουσουλμάνος που εκχριστιανίζεται κινδυνεύει να δολοφονηθεί από τα μέλη της οικογένειάς του που θεωρούν ότι ατιμάζονται από τον προσηλυτισμό του.

Σύμφωνα με το νόμο της *Σαρία* ο μουσουλμάνος που προσηλυτίζεται στο χριστιανισμό θεωρείται αποστάτης και η ποινή μπορεί να είναι η εκτέλεση. Παρότι το Κοράνι απειλεί τους αποστάτες με αιώνια τιμωρία δεν διευκρινίζει την ποινή που τους επιβάλλεται στον κόσμο αυτόν. Η ποινή για την αποστασία προβλέπεται στο *hadith* (καταγραφή των λόγων και των πράξεων του προφήτη Μωάμεθ). Υποστηρίζεται ευρέως η παραδοσιακή ερμηνεία, που αποκρούουν κάποιοι σύγχρονοι ισλαμιστές λόγιοι, σύμφωνα με την οποία ο θάνατος είναι η ποινή για την αποστασία. Παρότι στο Ιράκ δεν λειτουργούν δικαστήρια της *Σαρία* που να διατάσσουν τη θανατική ποινή για τον προσηλυτισμό²⁸¹ μεμονωμένοι φορείς μπορεί να αναλάβουν δράση και να επιτεθούν στους μουσουλμάνους που αλλάζουν θρήσκευμα.

Παρότι δεν απαγορεύεται από το νόμο, το κράτος του Ιράκ δεν αναγνωρίζει την αλλαγή του θρησκεύματος των μουσουλμάνων. Για όσους προσηλυτίζονται δεν προβλέπεται νομική διαδικασία για την καταχώρηση της αλλαγής του θρησκεύματός τους. Ο *Νόμος περί Προσωπικής Κατάστασης* (Ν. 188/1959)²⁸² αρνείται κάθε κληρονομικό δικαίωμα σε όσους προσηλυτίζονται²⁸³. Περαιτέρω, οι μουσουλμάνοι που εκχριστιανίζονται μπορεί να υπόκεινται και άλλες μορφές σοβαρών διακρίσεων καθώς η οικογένεια και / ή η κοινότητα μπορεί να αναγκάσει τους συζύγους να χωρίσουν ή να κατάσχει την

²⁸⁰ Nina Shea, Testimony before the US Congressional Committee On International Relations, Subcommittee On Africa, Global Human Rights, And International Operations, Center For Religious Freedom, 21 December 2006 <http://www.christiansofiraq.com/ninasheatestifiesdec216.html>

Βλέπε επίσης τις δηλώσεις του Nimrud Baito, υπουργού Τουρισμού της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν και γενικού γραμματέα του Ασσυριακού Πατριωτικού Κόμματος που απορρίπτει αυτές τις αναφορές και σημειώνει ότι «*προάγεται μια μαζική προσπάθεια ανασυγκρότησης*» στα χριστιανικά χωριά του Βορείου Ιράκ.

Βλέπε Zinda Magazine, *Minister Nimrud Baito discusses position of Christians in Kurdistan Region and Iraq*, 22 November 2006, http://www.zindamagazine.com/ThisWeek/11.20.06/index_thu.php

²⁸¹ Δεν είναι ακόμη σαφές πώς θα εφαρμοστούν οι συνταγματικές διατάξεις για το Ισλάμ.

²⁸² Βλέπε το κεφάλαιο «Προσωπική Κατάσταση» στη σελίδα 24.

²⁸³ Δεν δικαιούται να κληρονομήσει τη σύζυγό του ή τους γονείς του ο μουσουλμάνος που αλλάζει θρήσκευμα και εκχριστιανίζεται. Σύμφωνα με το Ισλαμικό Δίκαιο μη μουσουλμάνος δεν δικαιούται να κληρονομήσει την οικογένειά του.

περιουσία τους. Επιπλέον, αναφέρεται ότι συχνά υφίστανται κακομεταχείριση από κυβερνητικούς αξιωματούχους και από την αστυνομία²⁸⁴.

Τόσο στο Κεντρικό/Νότιο Ιράκ όσο και στις τρεις βόρειες Επαρχίες που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν μάλλον είναι απίθανο να διερευνηθεί και να τιμωρηθεί το έγκλημα που διέπραξαν η οικογένεια ή ισλαμικές ομάδες κατά προσώπου που έχει προσηλυτισθεί. Στο Κεντρικό/Νότιο Ιράκ είναι απίθανη η παροχή προστασίας από τη αστυνομία αφενός λόγω της έλλειψης προσωπικού και/ή εξοπλισμού και αφετέρου λόγω του φόβου που εμπνέουν οι ένοπλες ισλαμικές ομάδες ή της συμπάθειας που εκφράζεται για τους δράστες του εγκλήματος. Στις περιοχές που ελέγχονται από την Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν ο πληθυσμός δεν ανέχεται γενικότερα τον εκχριστιανισμό των μουσουλμάνων και επομένως τα όργανα εφαρμογής του νόμου είναι απρόθυμα να παρέμβουν και να προστατεύσουν τα θύματα που κινδυνεύουν²⁸⁵.

β) Sabaeen-Mandaeans (Σαβαίοι - Μανδαίοι) ²⁸⁶

ι) Γενικά

Πρόκειται για μονοθεϊστική θρησκεία με ποικίλες θρησκευτικές επιρροές, συμπεριλαμβανομένων επιρροών από τους αρχαίους γνωστικούς, τους εβραίους, τους χριστιανούς και τους μουσουλμάνους και υπάρχει στο Ιράν (Khuzestan) και στο Ιράκ. Ο ακριβής αριθμός των πιστών αυτής της θρησκείας δεν είναι γνωστός αλλά σύμφωνα με εκτιμήσεις κυμαίνεται μεταξύ 10.000²⁸⁷ και 75.000²⁸⁸. Επιπλέον, κοινότητες Sabaeen-Mandaeans ζουν στην Ευρώπη, στην Αμερική, στην Αυστραλία και σε άλλες χώρες²⁸⁹. Οι θεολόγοι ακαδημαϊκοί διαφωνούν για τον ακριβή χρόνο ίδρυσης αυτής της θρησκείας. Κεντρικό πρόσωπο είναι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής που θεωρείται προφήτης²⁹⁰. Η λα-

²⁸⁴ Πληροφορία της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

²⁸⁵ Βλέπε για παράδειγμα τη δήλωση του Muhammed Ahmed Gaznagi, Υπουργού Θρησκευτικών Υποθέσεων της Sulaymaniyah, που υποστήριξε ότι όσοι αλλάζουν θρήσκευμα και γίνονται χριστιανοί είναι *αποστάτες* του Ισλάμ και «*Θεωρώ ότι οι απειλούν την κοινωνία οι μουσουλμάνοι που εκχριστιανίζονται*».

Βλέπε IWPR, *Kurdish Converts to Christianity Ostracised By Society and Family*, Iraqi Crisis Report No. 130, 28 June 2005, http://iwpr.net/index.php?apc_state=hen&s=o&o=archive/irq/irq_130_5_eng.txt

²⁸⁶ Στη Μέση Ανατολή, αλλά εκτός της κοινότητάς τους, είναι ευρύτερα γνωστοί ως *Subba* (ενικός *Subbi*). Οι μουσουλμάνοι τους αποκαλούν Sabians παραπέμποντας στη φυλή που αναφέρεται το Κοράνι.

²⁸⁷ Στοιχεία των αρχηγών των Μανδαιών. Βλέπε: USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 -Iraq* <http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

²⁸⁸ Valentinas Mite, *Iraq: Old Sabaeen-Mandean Community Is Proud of Its Ancient Faith*, RFE/RL, 14 July 2004 <http://www.rferl.org/featuresarticle/2004/07/97177af0-16bc-46ae-99b9-7c3779e31e3c.html>

Σύμφωνα με την Ομάδα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Μανδαιών, στο Ιράκ ζουν περίπου 50.000 Sabaeen-Mandaeans.

Βλέπε Mandaeen Human Rights Group, *The Mandaean Crisis in Iraq*, April 2006

http://mandaeenunion.org/HMRG/EN_HMRG_011.html

²⁸⁹ Mandaeen Human Rights Group, *ibidem*.

²⁹⁰ Είναι ευρέως διαδεδομένη η λανθασμένη πεποίθηση ότι οι Μανδαίοι θεωρούν ιδρυτή της θρησκείας τους τον Ιωάννη Βαπτιστή και έτσι συχνά αποκαλούνται «Χριστιανοί του Ιωάννη του Βαπτιστή». Αυτή η παρεξήγηση οφεί-

τρευτική καθαρότητα και η βάπτιση (*Masbuta*) είναι κεντρικά στοιχεία αυτής της θρησκείας. Το έθιμο, που προηγείται χρονικά του βαπτίσματος του Αγίου Ιωάννη και επαναλαμβάνεται²⁹¹, στηρίζεται στην πεποίθηση σύμφωνα με την οποία το τρεχούμενο νερό αποτελεί την αρχή της ζωής. Έτσι, οι Sabaeen – Mandaean ζουν παραδοσιακά κοντά σε ποτάμια. Η λέξη “sabaean” προέρχεται από την αραμαϊκή - μανδαϊκή²⁹² λέξη *saba* ή «βαφτισμένος», «βυθισμένος στο νερό». Η λέξη “mandaeen” προέρχεται από την μανδαϊκή λέξη *menda* που σημαίνει τη «γνώση»²⁹³.

Το βασικό ιερό βιβλίο είναι ο «Μεγάλος Θησαυρός» (*Ginza Raba*), μια σύνοψη κοσμολογίας, προσευχών, θρύλων και τελετουργικών²⁹⁴. Ηθικοί κανόνες της θρησκείας αυτής είναι η απαγόρευση του φόνου, του ψεύδους, της μοιχείας ή της ληστείας/κλοπής, της κατανάλωσης οινοπνευματωδών ποτών ή της ενασχόλησης με τη μαγεία²⁹⁵. Επίσης απαγορεύεται ο θρήνος για τους νεκρούς και επιβάλλεται ετησίως 36ήμερη νηστεία²⁹⁶. Η μη βία είναι κεντρικής σημασίας για την πίστη των Sabaeen-Mandaeans και απαγορεύεται η χρήση βίας ή η οπλοφορία²⁹⁷. Ο προσηλυτισμός και η αλλαγή θρησκεύματος είναι άγνωστες πρακτικές σ’ αυτήν τη θρησκεία. Η ιδιότητα του μέλους αυτής της θρησκευτικής ομάδας κτάται δια της γεννήσεως εφόσον και οι δύο γονείς είναι Sabaeen-Mandaeans²⁹⁸. Έτσι, τα μέλη αυτής της θρησκευτικής κοινότητας τελούν γάμους μεταξύ τους προκειμένου να διατηρήσουν τη θρησκεία τους. Πρόκειται για συνήθεια που έχει συμβάλει στον περιορισμό των πιστών της.

Λεται στους πορτογάλους ιεραποστόλους που ήρθαν σε επαφή με τις κοινότητές τους τον 7^ο αιώνα και δεν αντιπροσωπεύει τις πεποιθήσεις των Μανδαίων. Στην πραγματικότητα, ο Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής είναι ένας από τους μεγαλύτερους δασκάλους τους και θεωρείται προφήτης.

Βλέπε Dr. Erica CD. Hunter, *The Mandaean*, Manchester University, 1995

<http://home.iprimus.com.au/yardna/html/mandaeen.htm>

²⁹¹ Για παράδειγμα, τα ζευγάρια βαπτίζονται μετά τον αρραβώνα, πάλι πριν την τελετή του γάμου και εν συνεχεία μετά την ολοκλήρωσή της. Οι νεκροπομποί πρέπει να βαπτίζονται πριν και μετά την ολοκλήρωση της τελετουργίας της κηδείας. Καθένας που έρχεται σε επαφή με «αμαρτωλό» ή μη πιστό πρέπει να βαπτίζεται. Επίσης, όλοι οι Μανδαίοι ενθαρρύνονται να βαπτίζονται κάθε Κυριακή.

Βλέπε Ted Robberson, *Iraq’s Baptist Mandaean survivors, but ranks are thinning*, The Dallas Morning News, 23 February 2004, <http://www.wwrn.org/article.php?idd=6595&sec=41&con=34>

²⁹² Η μανδαϊκή γλώσσα ανήκει στην ανατολικο-αραμαϊκή υπο-οικογένεια των βορειοδυτικών σημιτικών γλωσσών και είναι η θρησκευτική γλώσσα των Μανδαίων.

Βλέπε Omniglot, *Mandaic alphabeth*, <http://www.omniglot.com/writing/mandaic.htm>

²⁹³ Βλέπε την επίσημη ιστοσελίδα των Μανδαίων, <http://www.mandaeans.org>

²⁹⁴ The Columbia Encyclopedia, *Mandaeans*, Sixth Edition 2006

<http://www.encyclopedia.com/doc/1E1-Mandaeenhtml>.

²⁹⁵ Η Ethel Stefana Drower ανέφερε το 1962 ότι κάποιοι ιερείς των Μανδαίων παρά την απαγόρευση αυτής της πρακτικής κέρδιζαν μέρος του εισοδήματός τους με τη βασκανία και τη μαγεία.

Βλέπε *The Mandaean of Iraq and Iran: Their Cults, Customs, Magic Legends, and Folklore*, 1962, extracts under Farvardyn Project, <http://www.farvardyn.com/mandaeen.php>

²⁹⁶ Mandaean Research Centre, Council of General Affairs, *Mandaean Sabians*, 1999

<http://www.mandaeans.org>

²⁹⁷ Mandaean Human Rights Group, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 288 καθώς και ομιλία του Tarmida Yuhana Nashmi, *Contemporary Issues for the Mandaean Faith*, July 2004, σε :

http://www.mandaeunion.org/History/EN_History_010.htm; IWPR, *Ancient Sect Targeted*, Iraqi Crisis Report No. 45, 22 January 2004, http://www.iwpr.net/?p=icr&s=f&o=168543&apc_state=heniicr2004

²⁹⁸ Σύμφωνα με τον σείχη Sattar Helou, οι Sabaeen-Mandaeans προσηλυτίστηκαν 70 χρόνια μετά το θάνατο του Ιησού Χριστού, όταν 365 ιερείς τους δολοφονήθηκαν σε μια ημέρα στη Βαβυλώνα.

Mite, *Iraq: Old Sabaeen-Mandean Community Is Proud of Its Ancient Faith*, ανωτέρω υποσημείωση 288.

Τα παραδοσιακά κέντρα της θρησκείας αυτής βρίσκονται στο Νότιο Ιράκ, στις περιοχές των βάλτων και στις νότιες εκβολές των ποταμών Τίγρη και Ευφράτη, συμπεριλαμβανομένων των πόλεων Amarah, Nassiriyah και Βασόρας και στη συμβολή των δύο ποταμών στις Qurnah, Qal'at Saleh, Halfayah και Suq Ash-Shuyukh. Κοινότητες διαφόρων μεγεθών ζουν στο κεντρικό και βόρειο Ιράκ, συμπεριλαμβανομένων της Βαγδάτης, της Al-Kut, της Diwaniyah, της Fallujah, του Κιρκούκ και της Μοσούλης²⁹⁹. Σύμφωνα με πηγές της κοινότητας οι πολυπληθέστερες ομάδες ζουν στη Βαγδάτη και στη Βασόρα³⁰⁰.

Η κοινότητα των Sabaeen-Mandaeans είναι οργανωμένη ως εξής:

1. Το Γενικό Συμβούλιο, αντιπροσωπεύει τις οικογένειες των Mandaean (πρόεδρος είναι ο Hussein Radi),

2. Το Γενικό Πνευματικό Συμβούλιο, στο οποίο εντάσσονται όλοι οι κληρικοί, ασχολείται με τα θρησκευτικά ζητήματα (πρόεδρος είναι ο Sheikh Sattar Jabar Helou),

3. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, ασχολείται με μη θρησκευτικά ζητήματα όπως είναι τα νομικά και τα κοινωνικά, οι πολιτισμικές υποθέσεις, οι δημόσιες σχέσεις και η έρευνα (πρόεδρος είναι ο Toma Zeki)³⁰¹.

Το Κοράνι εγγυάται την προστασία μιας ομάδας που αναφέρεται ως «sabians» αλλά δεν ορίζει λεπτομερειακά τα χαρακτηριστικά της. Ενώ πιστεύεται ότι το Κοράνι χαρακτηρίζει τους Sabaeans-Mandaeans «λαό της Βίβλου» (*Ahl Al-Kitab*)³⁰² που σημαίνει ότι απολαμβάνουν ανοχή και προστασία από το Ισλάμ συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματός τους να ασκούν τα λατρευτικά τους καθήκοντα και να διατηρούν την περιουσία τους, κάποιοι λόγιοι θεολόγοι έχουν αμφισβητήσει αυτό το καθεστώς³⁰³. Μετά

²⁹⁹ Ethel Stefana Drower, *The Mandaean of Iraq and Iran: Their Cults, Customs, Magic Legends, and Folklore*, 1962, extracts under Farvardyn Project, <http://www.farvardyn.com/mandaeen.php>

³⁰⁰ Mandaean Human Rights Group, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 288.

³⁰¹ The Mandaean Official Site, <http://www.mandaeans.org>; UNAMI HRO, communication October 2006.

³⁰² Για παράδειγμα, ανεπίσημη ιστοσελίδα του Ayatollah Seyyid Ali Khamenei, του Ανώτατου Ηγέτη του Ιράν, αναφέρει ότι οι Sabaeans συγκαταλέγονται στους «λαούς της Βίβλου» (*Ahl Al-Kitab*). Βλέπε: Khamenei.de, *Uncleanness of Kafir, Cleanness of Ahl al-Kitab, And the Rule Concerning Other Types of Kafirs* (Questions 328 and 334), accessed on 9 November 2006 <http://www.khamenei.de/fatwas/practical02.htm>

³⁰³ Την εποχή του προφήτη Μωάμεθ υπήρχε μόνο μια ομάδα Sabian που αναφερόταν ως «όσοι βαπτίζονται στο νερό» και ζούσε στη Νότια Μεσοποταμία. Η θρησκεία της ήταν μονοθεϊστική και ομοίαζε με τον ιουδαϊσμό και το χριστιανισμό. Οι πρώτες ισλαμικές πηγές αναφέρονται γενικά στους Sabaeen-Mandaeans ως τους «sabians» που παραθέτει το Κοράνι. Τον 9^ο αιώνα, ο πληθυσμός της Harran, που είναι γνωστός για τον πολυθεϊσμό, και για τη λατρεία των αστεριών και των ειδώλων, άρχισε να αυτό-αποκαλείται Sabians για να προστατευθεί από τις διώξεις των ισλαμιστών, δημιουργώντας σύγχυση για τους «sabians» στους οποίους αναφέρεται το Κοράνι. Η ιστορική εξαφάνιση της κοινότητας Harran ήδη από τον 13^ο αιώνα δεν επέφερε την αλλαγή της πεποίθησης ότι οι Sabians ήσαν παγανιστές και λάτρες των αστεριών και των ειδώλων. Σήμερα οι μουσουλμάνοι συνεχίζουν να αμφισβητούν το καθεστώς των Sabaeen-Mandaeans status as «λαού τη Βίβλου» επαναλαμβάνοντας όσα προκύπτουν από μεσαιωνικές ισλαμικές πηγές και παραγνωρίζοντας την απαγόρευση της θρησκείας τους για την ειδωλολατρεία και τη λατρεία των πλανητών. Στις προαναφερόμενες εικασίες και παρανοήσεις έχουν συμβάλει αφενός η απομόνωση των Sabaeen-Mandaeans από τις μουσουλμανικές γειτονιές καθώς και το μυστήριο που περιβάλλει τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις και τελετές.

την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος κάποια θρησκευτικά διατάγματα (fatwas) και διακηρύξεις που εξέδωσαν οι κληρικοί του Ιράκ αρνήθηκαν στους Sabaeans-Mandaeans το καθεστώς του λαού της Βίβλου υποκινώντας τον εξαναγκαστικό προσηλυτισμό τους ή τη δολοφονία τους ως απίστων. Πριν τη δολοφονία του, τον Αύγουστο του 2003, ο αγιατολάχ Mohammed Baqir Al-Hakim, που ήταν πρόεδρος του Ανώτατου Συμβουλίου της Ισλαμικής Επανάστασης στο Ιράκ, έκρινε ότι οι Mandaeans δεν είναι «λαός της Βίβλου»³⁰⁴. Η Ομάδα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Mandaeans³⁰⁵ αναφέρει σε επιστολή που δημοσίευσε στο διαδίκτυο ότι η Αλ Κάϊντα στο Ιράκ κατονομάζει «τους άπιστους σίιτες τόσο κακούς όσο τους Sub'ba». Η Ομάδα αναφέρεται επίσης στον τελευταίο μεγάλο αγιατολάχ Abul Qassim Al-Khoei, που δίδαξε στη Ναζάφ και λέγεται ότι το 1979 αναγνώρισε τους Sabaeans-Mandaeans ως λαό της Βίβλου ενώ διαφώνησε σχετικά ο ιρανός αγιατολάχ Rohollah Khomeini, ο πολιτικός ηγέτης της ιρανικής Ισλαμικής Επανάστασης του 1979. Επίσης, η προαναφερόμενη Ομάδα ανέφερε ότι στις λειτουργίες της Παρασκευής σε περιοχές όπως είναι οι πόλεις Sadr, Φαλούτζα και Βασόρα, ακραίοι κληρικοί διακήρυτταν ότι «η θρησκεία επιτρέπει να αποσπώνται χρήματα, περιουσία ακόμα και οι γυναίκες των απίστων...»³⁰⁶.

Οι Sabaeans-Mandaeans αναζήτησαν την υποστήριξη των θρησκευτικών και πολιτικών αρχηγών στο Ιράκ, όπως για παράδειγμα του μεγάλου αγιατολάχ Ali Al-Sistani, του Abdel Aziz Al-Hakim του Ανώτατου Συμβουλίου της Ισλαμικής Επανάστασης στο Ιράκ, του τέως πρωθυπουργού Ibrahim Al-Ja'afari και του Muqtada Al-Sadr, αιτούμενοι την προστασία των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Ενώ το αίτημά τους αντιμετωπίστηκε με συμπάθεια δεν αναλήφθηκε ιδιαίτερη δράση. Ο θρησκευτικός αρχηγός των Sabaeans-Mandaeans στο Ιράκ, σείχης Sattar al-Helou αιτήθηκε από τον μεγάλο αγιατολάχ Ali Al-Sistani, την υψηλότερη αρχή των σιιτών στο Ιράκ, να εκδώσει διάταγμα (fatwa) για την προστασία της θρησκευτικής αυτής ομάδας ως λαού της βίβλου. Ανα-

Βλέπε Asuta, *The Journal for the Study and Research into the Mandaean Culture, Religion and Language, Sabians, Sabaeans, or Sabeans*, 2000, <http://www.geocities.com/mandaeans/Sabians8.html>

Dr. Şinasi Gündüz, *Problems on the Muslim Understanding of the Mandaeans*, ARAM Thirteenth International Conference, Harvard University 13-15 June 1999, ARAM, (published by Society for Syro-Mesopotamian Studies) 11-12, 1999-2000, p. 269-279

<http://www.dinlertarihi.com/dosyalar/makaleler/sinasigunduz/problems%20on%20the%20muslim.htm>

Βλέπε επίσης: Mandaean Human Rights Group, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 288.

³⁰⁴ John Bolender, *Worse Off Now Than Under Saddam, The Plight Of Iraq's Mandaeans*, Counterpunch, 8/9 January 2005, <http://www.counterpunch.org/bolender01082005.html>

³⁰⁵ Η Ομάδα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Mandaeans (Mandaean Human Rights Group) είναι αυτόδημιούργητη και έχει σκοπό την προστασία των Mandaeans στο Ιράκ και στο Ιράν. Συνεργάζεται με εθελοντές στις ΗΠΑ, στον Καναδά, στην Αυστραλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ευρώπη και στο Ιράκ.

³⁰⁶ Mandaean Human Rights Group, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 288. Τον Ιανουάριο του 2007 η Εθνική Ένωση των Mandaean Sabians στο Ιράκ επιβεβαίωσε αυτήν την πληροφορία σε αλληλογραφία με το γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο Ιράκ.

φέρεται ότι ο μεγάλος Αγιατολάχ αρνήθηκε³⁰⁷ την έκδοση παρόμοιου διατάγματος. Η Εταιρεία για τους Απειλούμενους Λαούς (Society for Threatened People)³⁰⁸ ανέφερε ότι αυτές οι συνομιλίες δεν ήσαν αποτελεσματικές καθώς προσήλκυσαν την προσοχή και είχαν αρνητικό αντίκτυπο για τους Sabaeans-Mandaeans³⁰⁹.

Ιστορικά, τα μέλη αυτής της θρησκευτικής μειονότητας έχουν υπομείνει διώξεις από άλλες θρησκευτικές ομάδες και εξοστρακίστηκαν από τους τόπους διαμονής τους. Διάφορα έγγραφα αποδεικνύουν τη δίωξη που έχουν υποστεί από τους μουσουλμάνους³¹⁰. Οι πορτογάλοι καθολικοί ιεραπόστολοι επέμεναν στην απόπειρα μετακίνησης τους από τους παραδοσιακούς τόπους διαμονής τους σε άλλες περιοχές της χώρας προκειμένου να διευκολύνουν τη θρησκευτική κατήχηση³¹¹. Το 1979, μετά την ανάληψη της εξουσίας από το Σαντάμ Χουσεϊν αυτή η θρησκευτική ομάδα αντιμετώπισε ιδιαίτερη εχθρότητα στο Ιράκ. Σύμφωνα με στοιχεία της κοινότητάς τους στα τέλη της δεκαετίας του 1970 ζούσαν στο Ιράκ 20.000 έως 30.000 οικογένειες Sabaeans-Mandaeans³¹². Έκτοτε ο αριθμός αυτός μειώθηκε δραματικά³¹³. Η εκστρατεία του προηγούμενου καθεστώτος κατά των κατοίκων των βάλτων του Νοτίου Ιράκ και το πρόγραμμα αποξήρανσης έπληξαν και αυτήν τη θρησκευτική ομάδα, προκαλώντας τη δολοφονία αρκετών μελών της και τη μετακίνηση χιλιάδων καθώς και την καταστροφή των λατρευτικών τόπων της³¹⁴. Το καθεστώς κατέσχεσε ναούς και άλλα περιουσιακά στοιχεία αυτής της θρησκευτικής ομάδας³¹⁵.

³⁰⁷ Πληροφορία της Εθνικής Ένωσης των Mandaean Sabians στο Ιράκ, Δεκέμβριος 2006. Σημειώνεται ότι η επίσημη ιστοσελίδα του Μεγάλου Αγιατολλάχ Ali Al-Sistani's αναφέρεται ρητά μόνο στους Εβραίους, στους Χριστιανούς και στους Ζωροάστρες ως «λαούς της Βίβλου» ενώ παραλείπονται οι «sabians», που αναφέρει το Κοράνι. Βλέπε: Sistani.org, Q & A, *Ahl-e Kitab*

<http://www.sistani.org/local.php?modules=nav&nid=7&cid=409> [accessed January 2007].

³⁰⁸ Βλέπε για περισσότερες πληροφορίες, Society for Threatened People, στην υποσημείωση 235.

³⁰⁹ Society for Threatened People, *Mandäer im Iraq: Seit Jahrhunderten verfolgt – heute akut in ihrer Existenz bedroht* [in German language], Update October 2006, p. 5, http://www.gfbv.de/reedit/openObjects/openObjects/show_file.php?type=inhaltsDok&property=download&id=648

³¹⁰ Dr. Şinasi Gündüz, *Problems on the Muslim Understanding of the Mandaean*, ARAM Thirteenth International Conference, Harvard University 13-15 June 1999 (published by Society for Syro-Mesopotamian Studies) 11-12, 1999-2000, p. 269-279

[http://www.dinlertarihi.com/dosyalar/makaleler/sinasigunduz/problems on the muslim.htm](http://www.dinlertarihi.com/dosyalar/makaleler/sinasigunduz/problems%20on%20the%20muslim.htm)

³¹¹ Βλέπε για παράδειγμα, Mandaean World, *Mandaean History – Portuguese*

<http://www.mandaeanworld.com/portuguese.html>

³¹² Society for Threatened People, *Mandaeans in Iraq, After centuries of persecution – Today their very survival is threatened*, March 2006, p. 4

http://www.gfbv.de/reedit/openObjects/openObjects/show_file.php?type=inhaltsDok&property=download&id=694

³¹³ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 13, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

³¹⁴ Society for Threatened People, *The Mandaean, A small religious community searches for refuge*, 17 February 2006, <http://www.gfbv.de/inhaltsDok.php?id=636>

³¹⁵ U.S. News, Kevin Whitelaw, *Baghdad's Baptizers*, 6 September 2003

<http://www.usnews.com/usnews/culture/articles/030609/9mandeans.htm>

AP, *Tiny Iraqi minority looks with hope and fear to the future*, 22 July 2003

<http://aljazeeraah.info/Opinion editorials/2003 Opinion Editorials/July/22 o/Tiny Iraqi minoritylooks with hope and fear to the future.htm>

ii) Η μετακίνηση των Sabaeans-Mandaeans από το 2003

Μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος το 2003 αυτή η θρησκευτική κοινότητα συνεχίζει να μειώνεται λόγω της γενικότερης κατάστασης ανασφάλειας και των στοχοποιημένων επιθέσεων που εξαπολύουν στα μέλη της ένοπλες ομάδες. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε τον Οκτώβριο του 2006 ότι οι Sabaeans-Mandaeans μειώθηκαν από 13.500 άτομα το 2001 σε περίπου 4.000 το 2006 και ότι ζουν «απομονωμένοι και τρομαγμένοι»³¹⁶. Η Εταιρεία για τους Απειλούμενους Λαούς εκτίμησε τον Οκτώβριο του 2006 ότι από τις 5.825 οικογένειες αυτής της θρησκευτικής μειονότητας που ζούσαν στη χώρα έως το 2003 οπότε κατέρρευσε το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν έχουν πλέον απομείνει 1.162 (7.000 ως 8.000 άτομα)³¹⁷. Η Έκθεση για την Παγκόσμια Θρησκευτική Ελευθερία το 2006 αναφέρει ότι σήμερα ζουν στο Ιράκ 10.000³¹⁸ μέλη αυτής της θρησκευτικής μειονότητας. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες συνεχίζει να δέχεται Sabaeans-Mandaeans αιτούντες άσυλο στη Συρία και στην Ιορδανία³¹⁹.

Χωρίς την προστασία των φυλών³²⁰, των ανταρτών ή των πολιτικών κομμάτων³²¹ και θεωρούμενοι σχετικά εύποροι οι Sabaeans-Mandaeans είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι σε επιθέσεις επειδή χαρακτηρίζονται απειλή για την ισλαμική φύση του κράτους και τους αποδίδονται σχέσεις με διεθνείς δυνάμεις καθώς και λόγω της κατάρρευσης του κράτους δικαίου και της τάξης και γενικότερα της εγκληματικότητας³²². Σε αντίθεση με άλλες θρησκευτικές κοινότητες που αναζητούν καταφύγιο σε περιοχές όπου αποτελούν την πλειοψηφία τα μέλη αυτής της θρησκευτικής μειονότητας ζουν διασκορπισμένα σε όλο το Ιράκ (με εξαίρεση τις τρεις βόρειες επαρχίες της Erbil, Dohuk και Sulaymaniyah)

³¹⁶ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 13, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

³¹⁷ Society for Threatened People, *Mandäer im Iraq*, p. 6, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 309.

³¹⁸ Βλέπε επίσης: USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

³¹⁹ Έως τις 31.1.2007 2.878 Sabaeans-Mandaeans είχαν υποβάλει αίτημα ασύλου στο γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ιορδανία. Οι Sabaeans-Mandaeans αποτελούν το 14% του συνολικού αριθμού των 19.664 ιρακινών αιτούντων άσυλο που έχουν καταχωρήσει το αίτημά τους στο γραφείο της UNHCR στην Ιορδανία από την 17.3.2003. Από την 21.12.2003 έως την 6.2.2007 στο Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στη Συρία έχουν υποβάλει αίτημα ασύλου 45.150 ιρακινοί, συμπεριλαμβανομένων 3.882 Sabaeans-Mandaeans (περίπου δηλαδή 6% του συνολικού αριθμού των ιρακινών αιτούντων άσυλο στη Συρία).

³²⁰ Στο παρελθόν αποτελούσε συνήθη πρακτική για τους Sabaeans-Mandaeans η διαπραγμάτευση συμφωνιών προστασίας με τις φυλές. Όμως, δεδομένου ότι οι αυτοργόι των δικτυικών πράξεων είναι στην πλειοψηφία τους ισχυρές ομάδες και ισχυροί αντάρτες που ενεργούν επ' ονόματι του Ισλάμ, οι φυλές δεν τολμούν να συμμετάσχουν σε διαπραγματεύσεις και οι Sabaeans-Mandaeans δεν μπορούν να υπολογίζουν στις συμφωνίες αυτού του είδους. Έτσι καθίστανται περισσότερο ευάλωτοι. Η πληροφορία προέρχεται από το γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο Ιράκ.

³²¹ Δεν υπάρχει αντιπρόσωπος των Sabaeans-Mandaeans στην Μεταβατική Εθνοσυνέλευση ούτε στο Συμβούλιο Αντιπροσώπων ούτε σε κάποιο Δημοτικό ή Επαρχιακό Συμβούλιο. Η Εθνική Ένωση των Mandaeans-Sabians στο Ιράκ ενημέρωσε την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι από το 2003 έχουν δολοφονηθεί δύο πολιτικοί, μέλη της κοινότητάς τους: ο Ra'id Salih, που συμμετείχε στις εκλογές για το Δημοτικό Συμβούλιο της Al-Suwayra και ο Riyadh Hadi Habeeb μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου της Βασόρα.

³²² IWPR, *Ancient Sect Targeted*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 297.

και επομένως δεν υπάρχει περιοχή όπου μπορούν να αναζητήσουν ασφάλεια. Ενώ πολλοί ιρακινοί κατέφυγαν στην περιοχή του Κουρδιστάν αναζητώντας ασφάλεια η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν γνωρίζει περιπτώσεις Sabaeans-Mandaeans που να μετακινήθηκαν σε αυτήν την περιοχή. Στην περιοχή αυτή δεν ζούσαν παραδοσιακά μέλη αυτής της θρησκευτικής κοινότητας και επομένως όσοι επιθυμούν να μετακινηθούν σε αυτήν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη νόμιμη είσοδο και διαμονή και δεν έχουν δεσμούς με άλλα μέλη της ομάδας τους ώστε να έχουν πρόσβαση στην απασχόληση, στη στέγαση και σε άλλες υπηρεσίες. Τον Ιούλιο του 2006 ο Mokhtar Lamani, ανώτατος αξιωματούχος της Αραβικής Ένωσης στο Ιράκ, ανέφερε ότι η κοινότητα των Sabaeans-Mandaeans που ζούσε στη Βαγδάτη υπέβαλε αίτημα στην Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν να μετακινηθεί σε εδάφη που υπάγονται στη δικαιοδοσία της³²³. Κατά το χρόνο συγγραφής του παρόντος εγγράφου η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν ήταν σε θέση να λάβει πληροφορίες για την ανταπόκριση της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν στο προαναφερόμενο αίτημα. Αντίθετα, ενημερώθηκε ότι κάποιες οικογένειες Sabaeans-Mandaeans κατέφυγαν στην αντίστοιχη κοινότητα που ζει στην Nassriyah, στην Επαρχία Thi-Qar.

iii) Η κατάσταση σήμερα

Από το 2003, είναι αρκετές οι στοχοποιημένες επιθέσεις κατά λατρευτικών τόπων (*mandi*³²⁴) των Sabaeans-Mandaeans και των θρησκευτικών αρχηγών τους, συμπεριλαμβανομένων των μελών των οικογενειών τους και άλλων προσώπων. Οι περισσότερες επιθέσεις αναφέρθηκαν στη Βαγδάτη, στη Φαλούτζα, στην Al-Suwayra (Επαρχία Wassit), στη Βασόρα, στην Qalat Saleh (Επαρχία Missan) και στην Diyala.

Διαδοχικές ήσαν οι επιθέσεις σε *mandi* στη Βασόρα. Η πρώτη επίθεση εξαπολύθηκε στις 28.6.2006 και ακολούθησαν άλλες δύο στις 2 και στις 22 Σεπτεμβρίου 2006. Σε επιστολή της 10.7.2006 ο αντιπρόεδρος Tariq Al-Hashimi καταδίκασε την «εγκληματική πράξη» και εξέφρασε τη συμπάθειά του γι' αυτήν τη θρησκευτική κοινότητα³²⁵. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ενημερώθηκε ότι ένοπλες ομάδες κατέλα-

³²³ AP, *Iraq's minority Sabean-Mandaeans seek Kurdistan safe haven*, 5 July 2006

http://www.krg.org/articles/article_detail.asp?showsecondimage=&RubricNr=73&ArticleNr=12099

³²⁴ *Mandi* (πληθυντικός *mandia*) είναι ένα μικρό κτίσμα ανοικτού τύπου με πίσίνα που συνδέεται με γειτονικό ποταμό και προορίζεται για τις τελετές των βαπτίσεων. Φέρει σταυρό και άρα μοιάζει με χριστιανική εκκλησία. Όμως, ο σταυρός των Sabaeans-Mandaeans καλύπτεται κατά το ήμισυ με κομμάτι υφάσματος και έχει διαφορετικό συμβολισμό από το σταυρό των χριστιανών.

Βλέπε: Mite, *Iraq: Old Sabaeans-Mandean Community Is Proud of Its Ancient Faith*, ανωτέρω υποσημείωση 288; Tod Robberson, *Iraq's Baptist Mandaeans are survivors, but ranks are thinning*, The Dallas Morning News, 23 February 2004, <http://www.wwrn.org/article.php?idd=6595&sec=41&con=34>

³²⁵ Αντίγραφο της επίσημης επιστολής - Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο Ιράκ.

βαν *mandi* (λατρευτικούς χώρους) στην Baqouba και στην Qalat Saleh³²⁶. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν διαθέτει αποδεικτικά στοιχεία για την ποινική διερεύνηση αυτών των επιθέσεων από την αστυνομία.

Κατέστη προφανές ότι κληρικοί όλων των βαθμίδων κινδυνεύουν από αρπαγές, δολοφονίες και επιθέσεις³²⁷. Οι επιθέσεις σε βάρος των πολιτών συνίστανται σε κακομεταχείριση και εκφοβισμό, δολοφονίες (συχνά σε συνθήκες ακραίας βίας)³²⁸, αρπαγές³²⁹, ένοπλες ληστείες, κατάσχεση περιουσιών, εξαναγκασμένο εξισλαμισμό καθώς και βιασμούς και εξαναγκαστικούς γάμους γυναικών της θρησκευτικής κοινότητας με μουσουλμάνους άντρες, συχνά με θρησκευτικό κίνητρο³³⁰. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε ότι τον Οκτώβριο του 2006 βρέθηκαν δολοφονημένοι τέσσερις Sabaeans-Mandaeans³³¹. Τα μέλη αυτής της θρησκευτικής κοινότητας παραπονούνται ότι υπόκεινται τη διακριτική μεταχείριση των μουσουλμάνων γειτόνων τους. Για παράδειγμα, στα σχολεία, τα παιδιά των μουσουλμάνων αρνούνται να καθίσουν δίπλα στα παιδιά των Sabaeans-Mandaeans³³².

Θεωρούμενοι «άπιστοι» από τμήματα της μουσουλμανικής κοινωνίας, κάποιες φορές δυνάμει θρησκευτικών διαταγμάτων (*fatwas*), αναφέρθηκαν κατ' επανάληψη αναγκαστικοί προσηλυτισμοί Sabaeans-Mandaeans. Για παράδειγμα, στις 15.2.2005 ένοπλοι άντρες απαίτησαν από τον Wafsi Majid Kashkul, κοσμηματοπώλη στη Βαγδάτη, να προσηλυτιστεί στο Ισλάμ και όταν αρνήθηκε τον πυροβόλησαν και εγκατέλειψαν το κατάστημά του χωρίς να το ληστέψουν. Σε ένα άλλο τεκμηριωμένο περιστατικό τρία

³²⁶ Πληροφορία από πηγές των Sabaeans-Mandaeans.

³²⁷ Από απειλές, δολοφονίες, αρπαγές, εξαναγκασμένους γάμους/ εξισλαμισμό και βιασμό κινδυνεύουν και τα μέλη των οικογενειών των θρησκευτικών αρχηγών.

Βλέπε Society for Threatened People που έχει τεκμηριώσει πολλές επιθέσεις στα μέλη της οικογένειας του *Ganzebra Sattar Jabbar Helou*, συμπεριλαμβανομένων των ανιψιών του, των ξαδερφών του και των αδερφών του. Βλέπε Society for Threatened People, *Mandäer im Iraq*, p. 19-20, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 309.

³²⁸ Η Society for Threatened People κατέγραψε 59 δολοφονίες έως τον Οκτώβριο του 2006.

Βλέπε Society for Threatened People, *Mandäer im Iraq*, στην υποσημείωση 309.

Η Ομάδα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Mandaeans κατέγραψε 54 δολοφονίες από το 2003 έως το Νοέμβριο του 2005.

Βλέπε Mandaeans Human Rights Group, Appendix 1, στην υποσημείωση 288.

Οι περισσότερες από τις καταγγελλόμενες δολοφονίες τελέστηκαν στη Βαγδάτη ενώ άλλες διαπράχθηκαν στις πόλεις Ramadi, Baqouba, Missan, Al-Suwaiira, Basrah και Nassriyah.

³²⁹ Βλέπε τον κατάλογο των περιστατικών που αφορούν αρπαγές και επιθέσεις κατά της σωματικής ακεραιότητας, ανωτέρω υποσημείωση 288.

³³⁰ USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Kendal, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 268.

Society for Threatened People, *Mandaeans in Iraq*, p. 5, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 312.

Βλέπε επίσης σελίδες 5-7 της έκθεσης για λεπτομέρειες των επιθέσεων κατά των Μανδαίων (σημείωση: η γερμανική έκδοση της έκθεσης είναι ενημερωμένη έως τον Οκτώβριο του 2006 και περιλαμβάνει περισσότερα περιστατικά με σχέση με την αγγλική που είναι ενημερωμένη έως το Μάρτιο του 2006, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 309).

³³¹ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 14, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66.

³³² *Ibid.*

αδέρφια, οι Anweer, Shaukai και Amer Juhily απήχθησαν από το σπίτι τους στη Βασόρα στις 14.3.2005. Όταν αρνήθηκαν να προσηλυτιστούν στο Ισλάμ δολοφονήθηκαν. Η Ομάδα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Sabaeans-Mandaeans ανέφερε τον εξαναγκαστικό εξισλαμισμό 35 οικογενειών στη Φαλούτζα³³³.

Σύμφωνα με αναφορές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες κάποια μέλη αυτής της θρησκευτικής κοινότητας δολοφονήθηκαν ή υπήρξαν θύματα επιθέσεων επειδή «ασχολούνταν με τη μαγεία».

Εκτός από την επιδείνωση της κατάστασης των γυναικών στο Ιράκ γενικότερα λόγω της αυστηρής τήρησης των ισλαμικών αξιών και παραδόσεων και του υψηλού ποσοστού εγκληματικότητας οι γυναίκες αυτής της θρησκευτικής μειονότητας εξαναγκάζονται να συμμορφώνονται με τον αυστηρό ενδυματολογικό ισλαμικό κώδικα³³⁴ και ο φόβος των αρπαγών και των βιασμών περιορίζει την ελευθερία κυκλοφορίας τους³³⁵. Είναι πολλές οι εκθέσεις που αναφέρουν ότι οι γυναίκες Sabaeans-Mandaeans είναι θύματα βιασμών, συχνά με θρησκευτικό κίνητρο όπως είναι η «εκκαθάριση» της κοινωνίας από τους άπιστους. Για παράδειγμα, η Hadeel Samir Aodaa απήχθη και βιάστηκε κατ' επανάληψη στις 2.7.2005 και βίωσε τραυματική εμπειρία. Επανειλημμένα είχε δεχθεί απειλές πριν λάβει χώρα το προαναφερόμενο περιστατικό³³⁶. Η οργάνωση «The Society for Threatened People» αναφέρει ότι τους τελευταίους μήνες αυξήθηκαν σημαντικά οι βιασμοί³³⁷. Οι γυναίκες που είναι θύματα αρπαγών και αναγκάζονται να τελέσουν γάμο με μουσουλμάνους άντρες (που προϋποθέτει τον εξισλαμισμό τους) συνήθως στιγματίζονται και δεν θεωρούνται πλέον μέλη της κοινότητας.

Αναφέρεται ότι στη Βαγδάτη και στη Βασόρα, κατ' επανάληψη έχουν λάβει οι Sabaeans-Mandaeans απειλητικές επιστολές προκειμένου να αναχωρήσουν από την περιοχή ειδικότερα μετά την έξαρση της θρησκευτικής βίας το Φεβρουάριο του 2006, όταν βομβαρδίστηκε η Σαμάρρα. Το ειδησεογραφικό πρακτορείο BBC μετέδωσε ότι ένα από τα

³³³ Society for Threatened People, *Mandaeans in Iraq*, p. 5, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 312. USDOS, Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, *2005 Country Report on Human Rights Practices – Iraq*, 8 March 2006, <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2005/61689.htm>

Άλλα περιστατικά εξαναγκασμένου προσηλυτισμού αναφέρονται από την Ομάδα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Mandaeans, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 288.

³³⁴ Η οργάνωση The Society for Threatened People ανέφερε ότι στις 4.3.2005 δολοφονήθηκε στη Βαγδάτη η Salwa Samir Aziz επειδή αρνήθηκε να φορέσει την ισλαμική μαντίλα.

Βλέπε Society for Threatened People, *Mandäer im Iraq*, p. 17, στην υποσημείωση 309.

³³⁵ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 10

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

Βλέπε επίσης: Society for Threatened People, *The Mandaeans*, στην υποσημείωση 314.

BBC News, *Iraq chaos threatens ancient faith*, στην υποσημείωση 268.

³³⁶ Η Ένωση των Μανδαίων της Αυστραλίας απέστειλε στην οργάνωση Society for Threatened People ιατρικό πιστοποιητικό νοσοκομείου της Βαγδάτης και αναφορά της αστυνομίας.

Βλέπε: Society for Threatened People, *Mandaeans in Iraq*, p. 4, στην υποσημείωση 312.

Για άλλα περιστατικά βιασμών και επιθέσεων αναφέρει η Ομάδα των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Μανδαίων, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 288.

³³⁷ Society for Threatened People, *Mandäer im Iraq*, p. 6, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 309.

φυλλάδια που διανεμήθηκε στη Βαγδάτη περιλάμβανε την ακόλουθη προειδοποίηση προς τους Sabaeans-Mandaeans και τους χριστιανούς:

«Είτε θα ασπαστείτε το Ισλάμ και θα απολαύσετε την ασφάλεια και τη συνύπαρξη μαζί μας είτε θα φύγετε από τη γη μας και θα σταματήσετε να παίζετε με τις αρχές μας. Διαφορετικά, η μάχαιρα θα είναι ο κριτής μεταξύ της πίστης και της βλασφημίας»³³⁸.

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες έλαβε αντίγραφα των απειλητικών επιστολών που απεστάλησαν σε μεμονωμένες περιπτώσεις Sabaeans-Mandaeans και στην κοινότητά τους γενικότερα με τις οποίες καλούνταν να εγκαταλείψουν «την ειδωλολατρία και τον πολυθεϊσμό» και απειλούνταν με αποκεφαλισμό σε περίπτωση άρνησης συμμόρφωσης. Με μια άλλη επιστολή που έλαβε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες καλούνται οι Mandaeans-Sabaeans να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, την «Περσία» και κατηγορούνται ότι υποστηρίζουν «την πορνεία, την ομοφυλοφιλία και τη μαγεία» και ότι επιτρέπουν την «κατανάλωση του οίνου»³³⁹. Με άλλα φυλλάδια κατηγορούνται πότες, χαρτοπαίχτες, ειδωλολάτρες, πόρνες και μάγοι³⁴⁰. Η Εταιρεία για τους Απειλούμενους Λαούς ανέφερε στις 20 Ιουνίου 2006 ότι ισλαμικές ομάδες απέστειλαν «τελεσίγραφο» στην κοινότητα των Μανδαίων στο Ιράκ απειλώντας τα μέλη της με θάνατο εάν δεν εξισλαμιστούν. Επίσης, χαρακτηρίζονται «πόρνες» και «μάγισσες» οι γυναίκες Mandaeans και καλούνται οι «βρωμοπέρες» να επιστρέψουν στην «Περσία»³⁴¹. Περαιτέρω, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ενημερώθηκε από πηγές αυτής της θρησκευτικής κοινότητας ότι φυλλάδια διανεμήθηκαν επίσης σε τζαμιά καλώντας τους πιστούς να εντοπίσουν και να αναφέρουν τις εγκαταλελειμμένες περιουσίες των Μανδαίων στις γειτονιές τους, ώστε να κατασχεθούν από τους αντάρτες των θρησκευτικών ομάδων³⁴².

Η δημόσια βάφτιση αποτελεί σημαντικό στοιχείο της θρησκείας των Μανδαίων και αναφέρεται ότι οι ιερωμένοι τους υφίστανται κακομεταχείριση και κακοποίηση κατά τη

³³⁸ BBC News, *Iraq chaos threatens ancient faith*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 268.

Βλέπε επίσης το κεφάλαιο «Χριστιανοί» στη σελίδα 58.

³³⁹ Βλέπε επίσης: Society for Threatened People, *Mandaeans in Iraq*, στην υποσημείωση 312. Στο Παράρτημα δημοσιεύονται δύο απειλητικές επιστολές ομάδων στασιαστών.

³⁴⁰ USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Kendal, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 268 και Bolender, στην υποσημείωση 304.

³⁴¹ Society for Threatened People, Press Release, *Terrorists send "last warning" to Mandaeans in Iraq*, 20 June 2006, <http://www.gfbv.de/pressemit.php?id=576&stayInsideTree=1>

³⁴² Τούτο είναι σύμφωνο με τις εκθέσεις του Γραφείου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ που διαπίστωσε ότι οι «απειλές περιλαμβάνουν οδηγίες να μην νοικιάζουν ή να μην πωλούν την περιουσία που εγκαταλείπουν, επιβαρύνοντας την κατάσταση της εκτοπισμένης οικογένειας. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ενημερώθηκε επίσης ότι πολλά από τα εγκαταλελειμμένα σπίτια έχουν καταληφθεί από αντάρτες».

Βλέπε UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 9

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN

διάρκεια των τελετών³⁴³. Οι επιθέσεις σε ιερούς λατρευτικούς τόπους αποτρέπουν την πρόσβαση των μελών της κοινότητας στους ναούς τους για να παραστούν σε λειτουργίες, βαφτίσεις και άλλες τελετές³⁴⁴.

Υποστηρίζεται ότι αυτοουργοί των προαναφερόμενων πράξεων είναι ριζοσπαστικοί σίτες αντάρτες, σουνιτικές ομάδες εξεγερμένων και συμμορίες εγκληματιών που επικαλούνται τη θρησκεία για να δικαιολογήσουν τις επιθέσεις τους³⁴⁵. Φαίνεται ότι η θρησκεία αποτελεί το βασικό, αλλά όχι το μοναδικό λόγο επίθεσης κατά των Μανδαιών, που παραδοσιακά απασχολούνται με το εμπόριο χρυσού, πολύτιμων λίθων και κοσμημάτων και θεωρούνται σχετικά εύποροι. Δεν απολαμβάνουν προστασία από αντάρτικες ομάδες ή φυλές και κινδυνεύουν από απαγωγές για λύτρα³⁴⁶, από εκβιασμούς και από δολοφονίες, τα δε καταστήματά τους από λεηλασίες και καταστροφές. Για παράδειγμα, στις 9.10.2006, ο κοσμηματοπώλης Raad Mutar Falih δολοφονήθηκε στο σπίτι του στην Al-Suwaira³⁴⁷. Πολλοί από τους Μανδαιούς έχουν κλείσει τα καταστήματά τους ή εργάζονται με την προστασία ιδιωτικής ασφάλειας³⁴⁸. Περαιτέρω, οι Μανδαιοί λόγω του υψηλού μορφωτικού τους επιπέδου³⁴⁹ μπορεί να υποφέρουν από την κακομεταχείριση και τις επιθέσεις των σκληροπυρηνικών ισλαμικών ομάδων που από το 2003 έχουν εξαπολύσει εκστρατεία κατά των ακαδημαϊκών, των επαγγελματιών, των δημοσιογράφων, των καλλιτεχνών, των ιατρών και του ιατρικού προσωπικού γενικότερα³⁵⁰.

Λόγω του υψηλού μορφωτικού τους επιπέδου αρκετοί Μανδαιοί εργάστηκαν σε θέσεις εμπιστοσύνης για την Πολυεθνική Δύναμη του Ιράκ³⁵¹. Επίσης, θεωρούνται έμπιστοι των αλλοδαπών δυνάμεων που επιχειρούν στο Ιράκ και κινδυνεύουν από επιθέσεις των ανταρτών και των εξεγερμένων επειδή υποστήριξαν την παρουσία της Πολυεθνικής Δύναμης στο Ιράκ³⁵².

³⁴³ Bolender, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 304.

³⁴⁴ USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

ABC Radio National, *The Religion Report: Mandaean persecuted in Iraq*, 7 June 2006

<http://www.abc.net.au/rn/religionreport/stories/2006/1657535.htm>

³⁴⁵ Kendal, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 268.

BBC News, *Iraq chaos threatens ancient faith*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 268.

³⁴⁶ Αναφέρεται ότι οι ομάδες των κακοποιών «πωλούν» συστηματικά τα θύματα των αρπαγών στις ένοπλες ομάδες (εξεγερμένους ή αντάρτες) που εν συνεχεία τα εκμεταλλεύονται για ίδιο συμφέρον, για παράδειγμα για να ζητήσουν λύτρα ή να προβάλλουν πολιτικά αιτήματα ή για να τα δολοφονήσουν.

³⁴⁷ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 14, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 66. Η οργάνωση «Society for Threatened People» έχει τεκμηριώσει δολοφονίες 21 κοσμηματοπωλών από το 2003.

Βλέπε: Society for Threatened People, *Mandäer im Iraq*, p. 16-17, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 309.

³⁴⁸ IWPR, *Ancient Sect Targeted*, βλέπε υποσημείωση 297.

³⁴⁹ Βλέπε για παράδειγμα, Society for Threatened People, *Mandaeans in Iraq*, p. 12, ανωτέρω υποσημείωση 312.

³⁵⁰ Βλέπε επίσης το κεφάλαιο «Επαγγελματικές Ομάδες σε κίνδυνο» στη σελίδα 122.

³⁵¹ ABC Radio National, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 344.

³⁵² Βλέπε επίσης το κεφάλαιο «Πραγματικοί ή Εκλαμβάνόμενοι ως Συμπαθούντες της Εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ», στη σελίδα 112.

γ) Yazidis³⁵³

ι) Γενικά

Οι Yazidis αποτελούν διακριτή θρησκευτική ομάδα. Η θρησκεία τους είναι μονοθεϊστική και συνκριτιστική. Περιλαμβάνει στοιχεία ζωροαστρικών, μανιχαϊστικών, ισλαμικών, χριστιανικών, ιουδαϊκών και γνωστικιστικών πεποιθήσεων και παραδόσεων.

Αμφισβητείται, τόσο στους κόλπους της κοινότητας όσο και μεταξύ των κούρδων, εάν είναι κουρδικής εθνοτικής καταγωγής ή εάν αποτελούν διακριτή εθνοτική ομάδα³⁵⁴. Οι περισσότεροι Yazidis ομιλούν την *Kurmanji*, που είναι κουρδική διάλεκτος³⁵⁵.

Εκτιμάται ότι ο αριθμός των Yazidis κυμαίνεται από 100.000 έως 800.000. Ζουν κυρίως στο Ιράκ, στη Συρία και στην Τουρκία³⁵⁶. Μόνον 10% των Yazidis ζουν στις περιοχές που υπάγονται στην κουρδική διακυβέρνηση, κυρίως στην Επαρχία Dohuk, ενώ στην πλειοψηφία τους ζουν στις αποκαλούμενες «αμφισβητούμενες περιοχές» της Επαρχίας Ninewa και ειδικότερα στις περιοχές *Jebel Sinjar* και *Shekhan* που υπέστησαν

³⁵³ Άλλες ονομασίες είναι: *Azidi*, *Izdi*, *Ezidi*, *Yezidi* ή *Zedi*. Μερικές φορές αποκαλούνται *Dasin*, που πρόκειται για αυστηρά φυλετικό όνομα. Διάφορες είναι οι θεωρίες που επεξηγούν τη ρίζα του όρου «Yazidi». Σύμφωνα με μια από αυτές προέρχεται από την ιρανική λέξη «*ized*», που σημαίνει τον «άγγελο». Άλλη θεωρία συνδέει το όνομα αυτό με τον έκτο χαλίφη της δυναστείας των Umayyad, τον Yazid bin Muawiyga, του οποίου ο στρατός σκότωσε το 7^ο αιώνα τον Imam Hussein, γιο του Ali, και επομένως δεν είναι αρεστός στους σίιτες μουσουλμάνους.

Βλέπε : Encyclopaedia of the Orient, *Yazidism*

<http://lexicorient.com/e.o/uyazidism.htm> [accessed January 2007];

IWPR, "Devil-worshippers" Fear Renewed Persecution, Iraqi Crisis Report No. 59, 15 April 2004

http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=167983&apc_state=heniicr2004

³⁵⁴ Δεν συμφωνούν όλοι οι κούρδοι ότι οι Yazidis ανήκουν στην εθνοτική τους ομάδα, θεωρώντας τους «μη καθαρούς».

Βλέπε Middle East Online, *Iraq's "devil-worshippers" seek constitutional rights*, 23 May 2005

<http://www.middle-east-online.com/english/?id=13567>

Για πολιτικούς κυρίως λόγους τα κουρδικά κόμματα, ειδικότερα το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν, υπογραμμίζουν ότι οι Yazidis είναι κούρδοι.

Βλέπε: Eva Savelsberg and Siamend Hajo, *Gutachten zur Situation der Jeziden im Irak* [in German language], Europäisches Zentrum für Kurdische Studien, October 2005, p. 9-10

http://www.yeziden-colloquium.de/inhalt/gesellschaft/recht/Savelsberg_Hajo_Gutachten.pdf

³⁵⁵ Οι Yazidis που διαμένουν στην περιοχή *Jebel Sinjar* συχνά μιλούν την αραβική γλώσσα.

Βλέπε Savelsberg and Hajo, *ibidem*, p. 11-12

Christine Allison, *Yazidis*, The Circle of Ancient Iranian Studies

<http://www.cais-soas.com/CAIS/Religions/iranian/yazidis.htm>, last modified 26 January 2007.

³⁵⁶ Κατά την έκθεση Religious Freedom Report είναι 650.0000.

Βλέπε: USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Η Encyclopaedia Britannica εκτιμά ότι υπάρχουν λιγότερο από 100.000 στο Ιράκ, στην Τουρκία, στη Συρία, στην Αρμενία, στον Καύκασο και στο Ιράν.

Βλέπε: Encyclopaedia Britannica, *Yazidi*

<http://concise.britannica.com/ebc/article-9383110/Yazidi> [accessed January 2007].

Η Encyclopaedia of the Orient εκτιμά ότι είναι περισσότεροι από 700.000 συμπεριλαμβανομένων 500.000 που διαμένουν στο Ιράκ, 50.000 στην Τουρκία και 30.000 στη Συρία.

Βλέπε: Encyclopaedia of the Orient, *Yazidism*, ανωτέρω υποσημείωση 353.

Η ιστοσελίδα των Yazidi Dengê Êzidiyan αναφέρει ότι είναι 800.000 εκ των οποίων περίπου 550.000 ζουν στο Βόρειο Ιράκ.

Βλέπε: Dengê Êzidiyan [in German language], *Fragen zum Yezidentum, Die Religion der Yeziden*

http://www.yezidi.org/fragen_yezidentum.0.html [accessed January 2007].

Επίσης υπάρχει και σημαντική διασπορά Yazidi, κυρίως στη Γερμανία. Σύμφωνα με τη Yeziden Colloquium, στη Γερμανία ζουν περισσότεροι από 40.000 Yazidi.

Βλέπε: Yeziden Colloquium [in German language], *Wir über uns*

http://www.yeziden-colloquium.de/ueber_uns.htm [accessed January 2007].

τις «εκστρατείες αραβοποίησης»³⁵⁷ του προηγούμενου καθεστώτος. Η περιοχή Jebel Sinjar ερημώθηκε το 1965, και τις περιόδους 1973-1975 και 1986-1987 και οι Yazidis που κατοικούσαν στα περίπου 400 χωριά αναγκάστηκαν να μετακομίσουν σε «αστικά κέντρα»³⁵⁸. Τα χωριά τους είτε καταστράφηκαν είτε παραχωρήθηκαν σε Άραβες εποίκους. Η περιοχή *Shekhan αραβοποιήθηκε* ήδη από το 1975³⁵⁹. Οι κουρδικές αρχές έχουν καταστήσει σαφές ότι θεωρούν «κουρδικές» αυτές τις περιοχές και ότι επιθυμούν να τις εντάξουν στο Κουρδιστάν³⁶⁰. Μικρές κοινότητες Yazidis ζουν σε αστικά συμπλέγματα όπως για παράδειγμα στις πόλεις Dohuk, Μοσούλη και Βαγδάτη. Οι Yazidis ζούσαν και σε άλλες πόλεις του Κεντρικού και Νότιου Ιράκ, όπως για παράδειγμα στη Hilla, στη Βασόρα και στη Nassriyah³⁶¹.

Η θρησκεία τους είναι κλειστή στους ξένους και δεν συνάπτουν γάμους με μέλη άλλων θρησκευτικών ομάδων, ούτε με κούρδους. Επίσης, δεν αποδέχονται τον προσηλυτισμό και την αλλαγή θρησκευάτος. Έτσι, σημαντικά στοιχεία των θρησκευτικών τους τελετών είναι άγνωστα στους πιστούς άλλων θρησκειών. Ουδέποτε θεωρήθηκαν «Λαός της Βίβλου» επειδή τα ιερά κείμενά τους έχουν διασωθεί διαχρονικά με την προφορική παράδοση³⁶². Κάποιες πηγές θεωρούν ότι οι Yazidis αποσχίστηκαν από το Ισλάμ και άρα είναι «αποστάτες» που σύμφωνα με την ισλαμική νομολογία τιμωρούνται με θάνατο³⁶³.

Οι Yazidis λατρεύουν τον *Malak Taus* (τον «Γαλαζοπράσινο Άγγελο»), τον αρχάγγελο που οι μουσουλμάνοι και οι χριστιανοί εξισώνουν συχνά με τον «εκπεσόντα άγγελο» ή το διάβολο. Όμως, για τους Yazidis δεν υπάρχει διάβολος και κόλαση. Αντίθετα, πιστεύουν ότι οι ψυχές των νεκρών επιστρέφουν συνεχώς στη γη έως τον εξα-

³⁵⁷ Βλέπε «Από-αραβοποίηση» στη σελίδα 22.

³⁵⁸ Πρόκειται για τους καταυλισμούς που έκτισε το προηγούμενο καθεστώς στο πλαίσιο της εκστρατείας Anfal στους οποίους μετακινήθηκαν υποχρεωτικά οι κούρδοι μετά την καταστροφή των χωριών τους.

³⁵⁹ Irene Dulz, Siamend Hajo and Eva Savelsberg, *Verfolgt und umworben: Die Yeziden im »neuen Irak«* [in-German language], έρευνα δημοσιευμένη σε in: *Kurdische Studien* 4+5, 2004/2005, p. 1
http://www.yeziden-colloquium.de/inhalt/wissenschaft/Dulz_Savelsberg_Hajo_Yeziden.pdf

³⁶⁰ Για παράδειγμα, η Συμφωνία Ενοποίησης της 21.1.2006 αναφέρει το σκοπό της «ανασυγκρότησης των Kirkuk, Khanaqin, Sinjar, Makhmour, και άλλων αραβοποιημένων περιοχών ώστε να υπαχθούν στο Κουρδιστάν».

Βλέπε: KRG, Kurdistan Regional Government Unification Agreement, 21 January 2006

http://www.krg.org/articles/article_detail.asp?LangNr=12&RubricNr=107&ArticleNr=8891&LNNr=28&RNNr=70
Το σχέδιο Συντάγματος για την Περιφέρεια του Κουρδιστάν ορίζει: «Άρθρο 2 (I): το Κουρδιστάν στο Ιράκ περιλαμβάνει την Επαρχία Duhok με τα σημερινά εδαφικά όρια της και τις Επαρχίες Kirkuk, Sulaimani, και Arbil με τα εδαφικά όρια του 1968 και της περιοχές (kaza) Akre, Shaikhan, Sinjar, Tel Afar, Tilkef, Qaragosh και τις υποπεριοχές (nahiya) Zamar, Ba'shiqa, Aski Kalak της Επαρχίας Nineveh και τις περιοχές Khanaqin και Mandali στην Επαρχία Diyali και την περιοχή Badra και την υποπεριοχή Jassan στην Επαρχία Wasit».

³⁶¹ Savelsberg and Hajo, p. 6, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 354.

³⁶² USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Encyclopaedia Britannica, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 356.

Encyclopaedia of the Orient, *Yazidism*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 353.

Dulz, Hajo and Savelsberg, p. 2, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 359.

³⁶³ Βλέπε για παράδειγμα Savelsberg and Hajo, p. 6, ανωτέρω υποσημείωση 354.

γνισμό τους. Εξαιτίας του κεντρικού ρόλου που αποδίδει η θρησκεία των Yazidis στον «*Malak Taus*» χαρακτηρίζονται – κακώς – «λάτρευσις του διαβόλου». Σ' αυτήν την αντίληψη οφείλονται επίσης οι μακροχρόνιες διώξεις που υφίστανται³⁶⁴.

Παρότι η θρησκεία των Yazidis περιλαμβάνει στοιχεία άλλων θρησκειών έχει τις δικές της τελετές, τα δικά της ιερά βιβλία και τους δικούς της κανόνες ηθικής. Οι πιστοί προσεύχονται δύο φορές την ημέρα λατρεύοντας τον *Malak Taus*. Το Σάββατο είναι αργία και ιερή ημέρα είναι η Τετάρτη. Το Δεκέμβριο νηστεύουν για τρεις ημέρες³⁶⁵. Προφήτης είναι ο Sheikh Adi Ibn Musafir, ένας μουσουλμάνος μυστικιστής του 12^{ου} αιώνα που αποβίωσε στην πόλη Lalish, που βρίσκεται 12 χιλιόμετρα μακριά από την Shekhan, όπου ο τάφος του αποτελεί τον ιερό τόπο των Yazidis. Το ετήσιο προσκύνημα στο μνήμα του προφήτη είναι η σημαντικότερη ιεροτελεστία για τους Yazidis. Σε αντίθεση με τους μουσουλμάνους καταναλώνουν χοιρινό και οινοπνευματώδη ποτά. Κατά κανόνα τηρούν ευλαβικά τους θρησκευτικούς κανόνες όπως είναι η απαγόρευση τέλεσης γάμου με μη Yazidi ή εκτός της θρησκευτικής τους κοινότητας ή της κοινωνικής τους τάξης ή η απαγόρευση ύβρεως ενώ δεν ακολουθούν πιστά την απαγόρευση κατάναλωσης μαρουλιού ή ένδυσης με ρούχα μπλε χρώματος³⁶⁶.

Η κοινωνία τους είναι οργανωμένη σε αυστηρά ιεραρχικό σύστημα κοινωνικών τάξεων που εισήγαγε ο αναμορφωτής της θρησκείας Sheikh Adi. Γεννιούνται σε οιαδήποτε από τις τρεις τάξεις: *Murids* (λαϊκοί), *Sheikhs* και *Pirs* (κληρικοί)³⁶⁷ και όπως προαναφέρθηκε απαγορεύεται η τέλεση του γάμου μεταξύ των μελών των τάξεων³⁶⁸. Κάθε Yazidi συνδέεται ως μαθητής με συγκεκριμένο *Sheikh* και *Pir* και υποχρεούται να τους παρέχει ελεημοσύνη. Ο προσωρινός και πνευματικός ηγέτης των Yazidis είναι ένας κληρονομικός πρίγκιπας (*Mir*) ενώ στην κορυφή της θρησκευτικής ιεραρχίας βρίσκεται ο *Baba Sheikh*. Ανώτατος θρησκευτικός αρχηγός είναι ο Mir Tahsin Saied Beg, που θεωρείται αντιπρόσωπος του Sheikh Adi. Επιλέγεται αποκλειστικά από την οικογένεια Mir και διορίζεται ισοβίως. Αντιπροσωπεύει τους Yazidis σε όλα τα κοσμικά ζητήματα και οι αποφάσεις του είναι εκτελεστές³⁶⁹. Σήμερα Baba Sheikh είναι ο Khurto Hajji Ismail.

³⁶⁴ Encyclopaedia Britannica, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 356.

The Independent, *Hell's Angels*, 29 November 2003, <http://www.religionnewsblog.com/5213/hells-angels>

³⁶⁵ Encyclopaedia of the Orient, *Yazidism*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 353.

³⁶⁶ Allison, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 355.

³⁶⁷ Οι Sheikh και Pir διαχωρίζονται σε υπο-ομάδες. Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε: Allison, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 355.

³⁶⁸ Dengé Êzîdiyan, *Fragen zum Yezidentum, Was hat es mit der Klassengesellschaft im Yezidentum auf sich?* [in German language], <http://www.yezidi.org/144.0.html> [accessed January 2007].

³⁶⁹ *Ibidem*, *Der Religionsrat der Yeziden*, <http://www.yezidi.org/144.0.html> [accessed January 2007].

Περαιτέρω, οι Yazidis είναι οργανωμένοι σε φυλές που καθεμιά έχει αρχηγό (Agha). Συνήθως είναι μονογαμικοί αλλά οι αρχηγοί μπορούν να έχουν πλέον της μιας συζύγου.

ii) Η κατάσταση των Yazidis στο Κεντρικό Ιράκ

Η κατάσταση των Yazidis στην Επαρχία Ninewa και σε άλλες περιοχές που υπάγονται στον έλεγχο της κεντρικής κυβέρνησης του Ιράκ έχει επιδεινωθεί μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος λόγω των ειδικότερων αντιστασιακών δραστηριοτήτων και των εθνοτικών/θρησκευτικών εντάσεων. Οι στοχοποιημένες επιθέσεις σε βάρος των Yazidis περιλαμβάνουν απειλές, δολοφονίες και εκστρατείες δημόσιας δυσφήμισης. Καθώς θεωρούνται «άπιστοι» (ακόμα και αποστάτες) και κουρδικής εθνοτικής καταγωγής³⁷⁰ αποτελούν στόχο των σουνιτών εξτρεμιστών που δρουν στη Βαγδάτη και σε πόλεις όπως οι Sinjar, Μοσούλη και Tel Afar³⁷¹. Οι περισσότερες επιθέσεις που εξαπολύονται σε βάρος αυτής της θρησκευτικής ομάδας δεν δημοσιοποιούνται από τα διεθνή και εθνικά μέσα μαζικής ενημέρωσης ή περιγράφονται ως περιστατικά που αφορούν κούρδους³⁷². Η Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε στα τέλη Δεκεμβρίου 2006 ότι ένας Yazidi δολοφονήθηκε στη Μοσούλη: σύμφωνα με την αστυνομία αποκλειστικά και μόνο λόγω της θρησκευτικής του ταυτότητας³⁷³. Στις 17.12.2004 ο Mir Tahsin Saied Beg επιβίωσε μιας βομβιστικής επίθεσης στην Al-Qosh. Αναφέρεται ότι ο Mir και άλλες εξέχουσες προσωπικότητες αποφεύγουν τις δημόσιες εμφανίσεις για λόγους ασφαλείας³⁷⁴.

Οι εξεγερμένοι επιτίθενται στους Yazidis λόγω της (υποτιθέμενης) υποστήριξής τους στην εισβολή των ΗΠΑ και στην παρουσία της Πολυεθνικής Δύναμης, θεωρώντας τους συνεργάτες τους³⁷⁵. Για παράδειγμα, αναφέρεται ότι πυροβολήθηκε και τραυματίστηκε ο Marwan Khalil Murad, που εργάστηκε ως διευθυντής προγραμμάτων για διεθνείς ανθρωπιστικές οργανώσεις, επειδή φιλοξένησε είκοσι αμερικανούς στο σπίτι του

³⁷⁰ Βλέπε επίσης το κεφάλαιο «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές» στη σελίδα 93.

³⁷¹ Βλέπε: AP, *Beleaguered Yazidi find peace high in Iraq's northern mountains*, 14 October 2006 <http://www.todayonline.com/articles/148550.asp>

Βλέπε επίσης: Savelsberg and Hajo, p. 3 and 6, σε ανωτέρω υποσημείωση 354.

³⁷² Savelsberg and Hajo, p. 2, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 354.

³⁷³ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 14

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

Άλλα περιστατικά παραθέτουν οι Savelsberg and Hajo, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 354.

³⁷⁴ Savelsberg and Hajo, p. 4, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 354.

³⁷⁵ Βλέπε Laurence F. Kaplan, *Devil's Advocates*, The New Republic, 6 November 2006

<http://www.tnr.com/doc.mhtml?i=20061106&s=diarist110606>

Βλέπε επίσης το κεφάλαιο «Συμπαθούντες ή εκλαμβανόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ» στη σελίδα 112.

στη Sinjar³⁷⁶. Άλλοι αποτέλεσαν στόχο επιθέσεων λόγω της πολιτικής τους δράσης και της υποστήριξης που παρέχουν στην πολιτική διαδικασία³⁷⁷. Για παράδειγμα, ο δήμαρχος της πόλης Sinjar, που είναι Yazidi αποτέλεσε στόχο επιθέσεων το 2004 και το 2005. Τον Ιούλιο του 2005, δολοφονήθηκε ο σωματοφύλακας του Dr. Mamou Othman, που ήταν Υπουργός της Κοινωνίας των Πολιτών στο Ιράκ και ο μοναδικός Yazidi υπουργός³⁷⁸. Απειλές έχουν εξαπολυθεί και σε άλλες εξέχουσες προσωπικότητες της κοινότητας. Για παράδειγμα, ο γιατρός Abd Al-Aziz Suleiman Siwu, που είναι Yazidi και διευθυντής του τοπικού γραφείου του πολιτισμικού κέντρου του Lalish στην Bashika και Bahzani έλαβε τον Ιανουάριο του 2004 απειλητική επιστολή, υπογεγραμμένη από την ισλαμική ομάδα Ansar Al – Islam, που τον κατηγορούσε για συνεργασία με τους Αμερικάνους, τους Σιωνιστές και την Πατριωτική Ένωση του Κουρδιστάν και τον διέτασε επ’ απειλή θανάτου να εγκαταλείψει τη Μοσούλη³⁷⁹.

Οι Yazidis αποτελούν στόχο επιθέσεων λόγω της «αντι-ισλαμικής» συμπεριφοράς τους και δράσης τους όπως είναι το κάπνισμα σε δημόσιους χώρους κατά το Ραμαζάνι ή η πώληση οινοπνευματωδών³⁸⁰. Οι γυναίκες Yazidis που παραδοσιακά δεν φορούν πέπλο και κυκλοφορούν δημόσια όπως και οι άντρες σπάνια εξέρχονται από τα σπίτια τους ή όταν εξέρχονται καλύπτουν το πρόσωπό τους³⁸¹. Αναφέρεται ότι στις προσευχές της Παρασκευής και σε φυλλάδια και αφίσες διατάσσεται ο πληθυσμός, συμπεριλαμβανομένων των μελών άλλων θρησκευτικών ομάδων, να συμμορφώνεται με τον Ισλαμικό Κώδικα Ένδυσης και να τηρεί τους θρησκευτικούς κανόνες κατά την περίοδο του Ραμαζανιού. Στο παρελθόν πολλοί Yazidis είχαν εστιατόρια, τα αποκαλούμενα gazinos, κυρίως σε αστικές περιοχές όπως είναι η Βαγδάτη, η Βασόρα, η Hilla, η Nassriyah και η Fallujah. Από το 2003 όμως αναγκάστηκαν να σταματήσουν αυτήν την επαγγελματική δραστηριότητα λόγω των απειλών που εξαπέλυαν σε βάρος τους οι μουσουλμάνοι εξτρεμιστές³⁸². Το Μάιο του 2004 αφίσες σε πολλές περιοχές της Μοσούλης ανακοίνωναν ότι η θρησκεία επιτρέπει, *halal*, τη δολοφονία των Yazidis, των Εβραίων, των Χριστιανών και των Αμερικανών³⁸³. Άλλοι Yazidis υπήρξαν θύματα εγκληματικής δράσης, αν

³⁷⁶ AP, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 371.

³⁷⁷ Βλέπε επίσης «Κυβερνητικοί αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα Ιρακινή Κυβέρνηση και Διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118.

³⁷⁸ Dulz, Hajo and Savelsberg, p. 4, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 359

³⁷⁹ Μετάφραση στα γερμανικά από Dulz, Hajo and Savelsberg, p. 5, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 359.

³⁸⁰ Savelsberg and Hajo, p. 3, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 354.

³⁸¹ Την πρακτική αυτή ακολουθούν όσες γυναίκες ζουν στις πόλεις, όπου μπορεί να συναναστρέφονται με μέλη της μουσουλμανικής κοινότητας. Οι γυναίκες που ζουν στους καταυλισμούς που ίδρυσε το προηγούμενο καθεστώς στο πλαίσιο των εκστρατειών αραβοποίησης αντιμετωπίζουν λιγότερες πιέσεις συμμόρφωσης με τον ισλαμικό κώδικα ένδυσης καθώς ζουν στην κοινότητά τους.

³⁸² Dulz, Hajo and Savelsberg, p. 1, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 359.

³⁸³ Savelsberg and Hajo, p. 5, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 354.

Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

και στις περιπτώσεις αυτές η θρησκεία τους μπορεί να αποτελεί σημαντικό στοιχείο δεδομένου ότι το καθεστώς τους ως μειονότητας τους καθιστά εύκολο στόχο.

Από το 2004 οι Yazidis δεν εορτάζουν τις θρησκευτικές γιορτές ή τις γιορτάζουν με περιορισμούς από το φόβο των επιθέσεων³⁸⁴. Το 2004 και το 2005 ο Mir Tahsin Saied Beg αποφάσισε να αναβάλει για λόγους ασφαλείας τη *Cejna Cemayya*, τον ετήσιο θρησκευτικό εορτασμό που πραγματοποιείται στην κοιλάδα Lalish. Όμως, είναι υποχρεωτική έως σήμερα η συμμετοχή σε κάποιες θρησκευτικές τελετές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των εορτασμών, που δεν ακυρώθηκαν για το 2006³⁸⁵.

Συνεπεία της προαναφερόμενης μεταχείρισης πολλοί Yazidis εκτοπίστηκαν από το 2003, οι περισσότεροι στην περιοχή του Κουρδιστάν. Η Medya, εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στην Erbil ανέφερε το Νοέμβριο του 2006 ότι:

«σύμφωνα με καλά πληροφορημένη πηγή μόλις 10 έως 15 οικογένειες Yazidis παρέμειναν στην Μοσούλη και οι υπόλοιπες μετακόμισαν σε άλλες πόλεις του Κουρδιστάν λόγω τρομοκρατικών απειλών. Ο κίνδυνος για τους κούρδους Yazidis είναι διπλός επειδή είναι κουρδικής εθνοτικής καταγωγής και μη μουσουλμάνοι. Σύμφωνα με την ίδια πηγή περισσότερες από 200 οικογένειες μετανάστευσαν εκτός της Μοσούλης»³⁸⁶.

Σύμφωνα με δημοσίευμα που μετέδωσε το ειδησεογραφικό πρακτορείο Associated Press τον Οκτώβριο του 2006 «εκατοντάδες οικογένειες Yazidis εγκατέλειψαν τη Μοσούλη τα τελευταία δύο χρόνια και στην πόλη πλέον μένουν λιγότερες από δέκα»³⁸⁷.

Επιπρόσθετα, οι παραδόσεις των Yezidis, όπως είναι οι αναγκαστικοί γάμοι, οι «δολοφονίες τιμής» ή η απαγόρευση σύναψης γάμου εκτός της κοινωνικής τάξης και της θρησκείας μπορεί να καταλήξουν σε σοβαρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου από την οικογένεια ή την κοινότητα³⁸⁸. Σύμφωνα με τη γερμανική οργάνωση Yezidisches Forum οι γυναίκες Yazidis που ήσαν θύματα απαγωγών ή σεξουαλικών επιθέσεων από τους μουσουλμάνους μπορεί να αντιμετωπίσουν αυστηρές τιμωρίες από την κοινότητά τους, συμπεριλαμβανομένου του αποκλεισμού από τη θρησκεία και την κοινότητα και ενδεχομένως βία. Συχνά, οι φήμες μπορεί να αποτελούν επαρκή βάση

³⁸⁴ Savelsberg and Hajo, p. 4, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 354.

³⁸⁵ Πληροφορίες της Irene Dulz, με ηλεκτρονική αλληλογραφία του Φεβρουαρίου 2007. Η Irene Dulz σπούδασε Ισλαμικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου και θέμα της πτυχιακής της εργασίας είναι η κατάσταση των Yazidis στο Ιράκ. Εργάστηκε για συμβούλιο προσφύγων στο Βόρειο Ρήνο-Βεσφαλία/Γερμανία και σήμερα εργάζεται στο Ινστιτούτο Γκαίτε στο Αμμάν. Είναι εξειδικευμένη σε θέματα του Ιράκ και ταξιδεύει συχνά στο ιρακινό Κουρδιστάν. Τα γερμανικά δικαστήρια έχουν κατ' επανάληψη ζητήσει την άποψή της όταν κρίνουν υποθέσεις Ιρακινών Yazidis.

³⁸⁶ Μετάφραση από την κουρδική γλώσσα, Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ.

³⁸⁷ Paul Schemm, "Iraqi "devil worshippers" seek US support", AP, 11 October 2006

<http://www.wwrn.org/article.php?idd=23022&sec=41&cont=4>

³⁸⁸ Βλέπε επίσης «Γυναίκες» στη σελίδα 138.

για παρόμοιες τιμωρίες³⁸⁹. Επίσης, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ενημερώθηκε ότι στις 11.8.2006 δολοφονήθηκε στην Επαρχία Shekhan ένα ζεύγος Yazidi επειδή οι σύζυγοι ανήκαν σε διαφορετικές κοινωνικές τάξεις: δράστες της δολοφονίας ήσαν μέλη της οικογένειας του συζύγου.

iii) Η κατάσταση των Yazidis στο Κουρδιστάν

Όπως προαναφέρθηκε μικρό ποσοστό αυτής της μειονότητας ζει στην περιοχή που υπάγεται στον έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν, κυρίως στην Επαρχία Dohuk. Εν γένει, οι κουρδικές αρχές σέβονται τα δικαιώματα των θρησκευτικών μειονοτήτων. Ειδικότερα, το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν κατέβαλε προσπάθειες προσέγγισης των Yazidis αποσκοπώντας στην πολιτική υποστήριξή τους. Έτσι, οι κούρδοι υποστήριξαν τα θρησκευτικά δικαιώματα των Yazidis στο Σχέδιο Συντάγματος, αναφέροντάς τα ρητά στο Προοίμιο και ειδικότερα στα άρθρα 7 και 124 (II), αν και ο προεξέχων ρόλος που αποδίδεται στο Ισλάμ ως πηγή δικαίου αποτελεί ανησυχητικό παράγοντα για άλλες θρησκευτικές ομάδες³⁹⁰. Επίσης, το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν προάγει τα πολιτισμικά δικαιώματα των Yazidis, όπως για παράδειγμα την εισαγωγή του μαθήματος των θρησκευτικών στα σχολεία όπου φοιτούν τουλάχιστον 20 Yazidis μαθητές και την οικονομική υποστήριξη του πολιτισμικού κέντρου Lalish των Yazidis στο Dohuk και των διαφόρων παραρτημάτων του στις πόλεις Jeber Sinjar, Shekhan και Μοσούλη. Επιπλέον, ασκεί επιρροή στους Yazidis που ζουν εκτός του Κουρδιστάν και αποσκοπεί να ενσωματώσει η Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν. Για παράδειγμα, το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν είναι σημαντικός εργοδότης στις Shekhan και Sinjar, περιοχές με προβληματική ανάπτυξη όπου το ποσοστό ανεργίας είναι ιδιαίτερα υψηλό³⁹¹. Κάποιοι Yazidis εξέφρασαν ανησυχία για την αναγκασμένη αφομοίωσή τους στον κουρδικό πολιτισμό και στην κουρδική ταυτότητα³⁹². Άλλοι κατηγορήσαν τα κουρδικά κόμματα για την πολιτική τους περιθωριοποίηση³⁹³ και

³⁸⁹ Yezidisches Forum e.V., *Yezidische Frauen im Irak* (έγγραφο για την κατάσταση των γυναικών Yazidi στο Ιράκ) που υποβλήθηκε στο Διοικητικό Δικαστήριο Oldenburg [στη γερμανική γλώσσα], 4 February 2002, <http://www.yezidi.org/index.php?id=101>

³⁹⁰ Βλέπε για παράδειγμα, The Globe, *Kurdistan constitution recognizes Islam as a source of legislation*, 28 August 2006, <http://www.ekurd.net/mismas/articles/misc2006/8/independentstate929.htm>
IRIN, *Iraq: Role of Islam in regional constitution sparks debate*, 18 June 2006
<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=27025>

³⁹¹ Savelsberg and Hajjo, p. 7-11, βλέπε υποσημείωση 354.

³⁹² AP, βλέπε υποσημείωση 371.

Ann Scott Tyson, *Vying for a Voice, Tribe in N. Iraq Feels Let Down*, The Washington Post, 27 December 2005
<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/12/26/AR2005122600717.html>

³⁹³ Christian Peacemaker Teams, *Iraq: Dashed Yezidi dreams*, 30 September 2005

<http://www.cpt.org/archives/2005/sep05/0053.html>

ibidem, *Iraq's Yezidis, A Religious and Ethnic Minority Group Faces Repression and Assimilation*, 25 September 2005, <http://www.aina.org/reports/yezidiscpt.pdf>

για διασπάθιση 12.000.000 δολαρίων ΗΠΑ που προορίζονταν για την ανασυγκρότηση περιοχών Yazidis στην Jebel Sinjar και τελικώς διοχετεύθηκαν στην αποκατάσταση ενός κουρδικού χωριού.

Οι Yazidis υπόκεινται διακριτική μεταχείριση από τμήματα του μουσουλμανικού πληθυσμού λόγω της εκτεταμένης άποψης ότι είναι «μη καθαροί» ή «άπιστοι»³⁹⁴. Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, οι Yazidis μπορεί να αντιμετωπίζουν αυστηρή μεταχείριση από μέλη της οικογένειάς τους ή της κοινότητάς τους. Στις 22.4.2007 δολοφονήθηκε μια ομάδα 23 Yazidis εργατών που επέστρεφε από υφαντουργείο της Μοσούλης. Οι μάρτυρες ισχυρίστηκαν ότι δεν τραυματίστηκαν οι χριστιανοί και οι μουσουλμάνοι επιβάτες του λεωφορείου³⁹⁵.

δ) Baha'í

Η θρησκεία Baha'í³⁹⁶ ιδρύθηκε τον 19^ο αιώνα από τον Baha'ú'llah, πέρση ευγενή, που αυτό-ανακηρύχθηκε ο τελευταίος απεσταλμένος προφήτης μετά τον Μοχάμεντ, τον Ιησού, τον Βούδα, τον Κρίσνα, τον Αβραάμ και άλλους. Σήμερα σε περισσότερες από 200 χώρες ζουν περίπου 6.000.000 Baha'í χωρίς να αποτελούν πλειοψηφία. Δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία για τα μέλη της κοινότητας των Baha'í στο Ιράκ. Η θρησκεία έχει ένα μοναδικό σύστημα παγκόσμιας διακυβέρνησης με διοικητικά συμβούλια που αναδεικνύονται με ελεύθερες εκλογές σε περίπου 10.000 κοινότητες. Ο Παγκόσμιος Οίκος Δικαιοσύνης³⁹⁷ (*Universal House of Justice*) με έδρα στη Χαΐφα του Ισραήλ εκλέχτηκε για πρώτη φορά το 1963 και είναι το υπέρτατο όργανο διακυβέρνησης που ρυθμίζει τα πνευματικά και διοικητικά θέματα της θρησκείας των Baha'í³⁹⁸.

Συχνά η πίστη των Baha'í θεωρήθηκε αιρετική από το Ισλάμ. Για παράδειγμα, η πεποίθηση ότι υπάρχει μόνο μια θρησκεία και ότι όλοι οι απεσταλμένοι του Θεού έχουν αποκαλύψει προοδευτικά τη φύση του αντιφάσκει με τη μουσουλμανική πεποίθηση ότι

³⁹⁴ Dulz, Hajo and Savelsberg, p. 9, υποσημείωση 359. Βλέπε επίσης: Jesse Nunes, Iraq's sectarian strife engulfs minority Yazidis, *Christian Science Monitor*, 24 April 2007
<http://www.csmonitor.com/2007/0424/p99s01-duts.html>

Σύμφωνα με το άρθρο της *Turkish Daily News* από την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ το 2003 έχουν σκοτωθεί 215 Yazidis και οι περισσότεροι φόννοι «έχουν διαπραχθεί με θρησκευτικό κίνητρο καθότι οι φονταμενταλιστές και οι ισλαμιστές τους θεωρούν άπιστους που είτε πρέπει να εξισλαμιστούν είτε να δολοφονηθούν».

³⁹⁵ Karin Brulliard, *An Iraqi Massacre Rooted in Interfaith Love*, *The Washington Post*, 23 April 2007
<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/04/22/AR2007042200110.html>

Αναφέρεται ότι αιτία της σφαγής ήταν ο γάμος μιας μουσουλμάνας με έναν Yazidi.

³⁹⁶ Για περισσότερες πληροφορίες για τη θρησκεία Baha'í βλέπε, για παράδειγμα, *The Baha'is, What is the Bahá'í Faith?* http://bahai.org/faq/facts/bahai_faith

Βλέπε επίσης: BBC, *Religions & Ethics – Baha'í*, <http://www.bbc.co.uk/religion/religions/bahai/>

³⁹⁷ Για περισσότερες πληροφορίες για τον Παγκόσμιο Οίκο Δικαιοσύνης βλέπε για παράδειγμα, *Baha'í Topics, The Universal House of Justice*, <http://info.bahai.org/universal-house-of-justice.html>

³⁹⁸ Για το λόγο αυτό κατηγορήθηκαν οι Baha'ís στο Ιράν για σιωνιστική δράση, κατηγορία που μπορεί να ισχύει και για τους Baha'ís στο Ιράκ.

Βλέπε, Juan Cole, *The Baha'is of Iran*, *History Today*, 1990, Vol. 40 Issue 3, p. 24
http://www.sullivan-county.com/id3/bahai_iran.htm

ο προφήτης Μοχάμεντ ήταν ο τελευταίος απεσταλμένος του Θεού³⁹⁹. Μια σειρά θρησκευτικών διαταγμάτων (fatwas) της ανωτάτης θρησκευτικής αρχής της Αιγύπτου, του Al-Azhar, που επηρεάζει τον ευρύτερο μουσουλμανικό κόσμο καταδίκασαν την πίστη των Βαχαΐ ως μορφή αποστασίας από τον Ισλαμισμό και απειλή για τη δημόσια τάξη⁴⁰⁰. Ο Bernard Lewis, ένας από τους πλέον γνωστούς μελετητές της Μέσης Ανατολής, αναφέρει ότι η ύπαρξη μιας μετα-ισλαμικής μονοθεϊστικής θρησκείας όπως είναι η Βαχαΐ προσβάλλει το ισλαμικό δόγμα της τελειότητας και του αμετάκλητου της αποκάλυψης του Μοχάμεντ, του Κορανίου⁴⁰¹.

Ο Ν. 105/1970 που απαγορεύει τη θρησκεία Βαχαΐ στο Ιράκ είναι αντίθετος με τις συνταγματικές εγγυήσεις για την ελευθερία της θρησκείας⁴⁰². Με βάση αυτόν το νόμο και άλλους κανονισμούς η κυβέρνηση του Ιράκ συνεχίζει να εφαρμόζει πρακτικές διακριτικής μεταχείρισης σε βάρος των Βαχαΐ. Το 1975, η Διεύθυνση Αστικών Υποθέσεων εξέδωσε την απόφαση Νο. 358 σύμφωνα με την οποία τα δημοτολόγια, που περιλαμβάνουν πληροφορίες για την προσωπική κατάσταση των Ιρακινών, όπως είναι η γέννηση, ο γάμος, το διαζύγιο κλπ, δεν μπορεί να περιλαμβάνουν την ένδειξη "Βαχαΐ" ως θρησκεία. Αντίθετα, πρέπει να αναγράφεται στα αρχεία της προσωπικής κατάστασης των Ιρακινών μια από τις τρεις θρησκείες του Αβραάμ, όπως είναι ο Ισλαμισμός, ο Χριστιανισμός ή ο Ιουδαϊσμός⁴⁰³. Όσοι δεν μπορούν να αποδείξουν ότι ανήκουν σε μια από αυτές τις αναγνωρισμένες θρησκείες, για παράδειγμα με τα αρχεία της προσωπικής κατάστασης των γονέων τους ή με απόφαση δικαστηρίου ή όσοι δεν επιθυμούν να αποδείξουν το θρήσκευμά τους, έχουν «ανενεργά» αρχεία, δηλαδή δεν ικανοποιούνται τα αιτήματά τους για την έκδοση πιστοποιητικών γέννησης, θανάτου ή γάμου, ή εγγράφων ταυτότητας ή διαβατηρίων⁴⁰⁴. Αναφέρεται ότι αντιμετωπίστηκε με συμπάθεια πρόσφατο αίτημα της κοινότητας των Βαχαΐ για αλλαγή αυτής της πολιτικής αλλά το Υπουργείο Εσωτερικών και η Διεύθυνση Διαβατηρίων συνεχίζει να εφαρμόζει τον προαναφερόμενο κανονισμό⁴⁰⁵. Αυτή η πολιτική δημιουργεί ανυπόφορη κατάσταση στους Βαχαΐς, που είτε υποχρεούνται να δηλώνουν ψευδώς τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις είτε αδυνατούν να εφοδιαστούν με τα έγγραφα που είναι αναγκαία για να έχουν

³⁹⁹ Για τη σχέση μεταξύ Ισλάμ και της θρησκείας Βαχαΐ βλέπε, Cole, *ibid*.

⁴⁰⁰ The Washington Times, *Court denies Bahai couple document IDs*, 17 December 2006
<http://www.washtimes.com/world/20061217-122113-6320r.htm>

Για τη απόφαση του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου βλέπε:

http://info.bahai.org/pdf/EGYPTSAC_16DEC06_ENGLISH.pdf

⁴⁰¹ Bernard Lewis, *The Jews of Islam*, 1984, Princeton: Princeton University Press, p. 21.

⁴⁰² Βλέπε «Μη Μουσουλμανικές Θρησκευτικές Ομάδες» στη σελίδα 56.

⁴⁰³ Ενώ στο παρελθόν η πρακτική αυτή αφορούσε και άλλες θρησκευτικές μειονοτικές ομάδες πλέον πλήττει μόνο τους Βαχαΐς.

⁴⁰⁴ Τροποποίηση του άρθρου 17 (3) του τροποποιημένου Νόμου για την Προσωπική Κατάσταση (Ν. 65/1972).

⁴⁰⁵ Πληροφορίες που έλαβε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες τον Ιανουάριο του 2007.

πρόσβαση στα περισσότερα δικαιώματα που απορρέουν από την ιθαγένεια, συμπεριλαμβανομένων της εκπαίδευσης, της ιδιοκτησίας, της ιατρικής φροντίδας ή του συσσιτίου.

ε) Kaka'i/Alh i-Haq/Yarsan⁴⁰⁶

Οι Kaka'i αποτελούν μια διακριτή θρησκευτική ομάδα που κατοικεί κυρίως στις περιοχές του Κιρκούκ (κυρίως στις Tareeq Baghdad, Garranata, Wahid Athar, Hay Al-Wasitty, Eshan και Shorja καθώς και στην Περιοχή Daqooq), της Μοσούλης (περιοχή Kalaki Yasin Agha) και Khanaqin (κυρίως στις περιοχές Mirkhas και Kandizard) στην Επαρχία Diyala⁴⁰⁷, αλλά επίσης σε χωριά του Κουρδιστάν που βρίσκονται στα σύνορα με το Ιράν. Kaka'is ζουν επίσης σε μεγάλες πόλεις, όπως είναι η Βαγδάτη, η Suleymaniyah και η Erbil. Είναι ελάχιστες οι πληροφορίες που αφορούν αυτήν τη θρησκευτική ομάδα καθώς είναι μυστικιστικές οι θρησκευτικές πρακτικές της. Πρόκειται για θρησκεία μονοθεϊστική και συγκριτιστική που έχει ενσωματώσει στοιχεία από πολλές θρησκείες, συμπεριλαμβανομένου του Ισλαμισμού⁴⁰⁸.

Οι Kaka'is πιστεύουν στη μετενσάρκωση, σύμφωνα με την οποία κάθε ψυχή πρέπει να μετενσαρκωθεί 1001 φορές προκειμένου να πετύχει «την ανώτατη ουράνια ανταμοιβή»⁴⁰⁹. Σύμφωνα με την παράδοση, τα άρρενα μέλη της Alh i-Haq δεν ξυρίζουν ούτε περιποιούνται τα μουστάκια τους. Τη συνήθεια αυτήν απαγορεύει το Ισλάμ σύμφωνα με το οποίο το μουστάκι πρέπει να διατηρείται κοντό⁴¹⁰. Γενικά, οι Kaka'is τελούν γάμους μόνο με μέλη της κοινότητάς τους. Σύμφωνα με την Εγκυκλοπαίδεια της Ανατολής στο Ιράκ ζουν περίπου 200.000 Kaka'is⁴¹¹.

Πνευματικό κέντρο αυτής της θρησκευτικής ομάδας είναι το χωριό Hawar στην Επαρχία της Suleymaniyah. Τα περισσότερα μέλη της είναι κουρδικής εθνοτικής καταγωγής αλλά μιλούν τη γλώσσα τους, γνωστή ως *Macho* (ή Hawramani, Old Gurani)⁴¹².

⁴⁰⁶ Σύμφωνα με ορισμένες πηγές η θρησκεία των Yarsan, των Αλεβιτών και των Yazidis είναι τρεις κλάδοι της παλαιάς θρησκείας που αποκαλείτο Yardanism ή «Λατρεία των Αγγέλων», που είναι εγχώρια κουρδική θρησκεία. Βλέπε, Dr. Mehrdad R. Izady, *The Kurds, A Concise Handbook*, Department of Near Easter Languages and Civilization, Harvard University, 1992, <http://yarsan.web.surftown.se/English/Yarsanism.htm>

Ένα άλλο υποτιμητικό όνομα για τους Kaka'i είναι *Ali Illahi*, λόγω της διαδεδομένης πεποίθησης ότι λατρεύουν τον ιμάμη Imam Ali bin Abi Talib, το ξάδερφο και γαμπρό του προφήτη Μοχάμεντ. Βλέπε Encyclopaedia of the Orient, *Ahl-e Haqq*, http://lexicorient.com/e.o/ahl-e_haqq.htm [accessed January 2007].

⁴⁰⁷ USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq*

<http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

⁴⁰⁸ Κάποιες φορές θεωρείται παρακλάδι του σιιτικού Ισλάμ. Βλέπε: Encyclopaedia of the Orient, *Ahl-e Haqq*, στην υποσημείωση 406.

⁴⁰⁹ *Ibid*.

⁴¹⁰ Για περισσότερες πληροφορίες για τη θρησκεία βλέπε για παράδειγμα, *ibid*. Βλέπε επίσης: Izady, *The Kurds, A Concise Handbook*, βλέπε υποσημείωση 406.

⁴¹¹ Encyclopaedia of the Orient, *Ahl-e Haqq*, βλέπε υποσημείωση 406.

⁴¹² ICG, *Radical Islam in Iraqi Kurdistan: the Mouse that Roared?*, 7 February 2003, p. 5 http://www.crisisgroup.org/library/documents/report_archive/A400885_07022003.pdf

Υποστηρίζεται ότι από το Σεπτέμβριο του 2001 κάποια χωριά της πόλης Halabja στην Επαρχία Suleymaniyah ελέγχονται ασφυκτικά από την ομάδα Jund Al-Islam, και τη διάδοχό της Ansar Al-Islam, σκληροπυρηνικές αυτόχθονες ισλαμικές ομάδες που φέρεται να έχουν σχέσεις με το δίκτυο της Αλ Κάϊντα⁴¹³. Η ομάδα κυβέρνησε την περιοχή επικαλούμενη ακραία ερμηνεία του νόμου της Σαρία και εξαπέλυσε «ιερό πόλεμο» κατά των «βλάσφημων και των οπαδών του δόγματος της απαλλαγής του πνεύματος από θρησκευτικές επιρροές». Κύριος στόχος της ήταν η Πατριωτική Ένωση του Κουρδιστάν, αλλά και οι Kakais που ζουν σε τρία χωριά της περιοχής και θεωρούνται αιρετικοί. Η οργάνωση Human Rights Watch ανέφερε ότι τα χωριά δέχθηκαν επιδρομή στις 4.9.2001. Οι εισβολείς συγκέντρωσαν τους κατοίκους και τους διέταξαν να ασπαστούν την ερμηνεία του Ισλάμ της ομάδας Jund Al-Islam. Σύμφωνα με την οργάνωση:

«όσοι αρνήθηκαν να συμμορφωθούν κλήθηκαν να καταβάλουν «θρησκευτικό φόρο», που επιβάλλεται σε όλους τους μη μουσουλμάνους, και απειλήθηκαν με κατάσχεση της περιουσίας τους»⁴¹⁴.

Περαιτέρω, έχουν καταστραφεί πολλοί ιεροί τόποι των Kakais. Αναφέρεται ότι 450 νοικοκυριά εγκατέλειψαν τα χωριά και έως σήμερα αδυνατούν να επιστρέψουν λόγω των ναρκών και της έλλειψης υπηρεσιών⁴¹⁵. Οι Kakai έχουν έναν εκπρόσωπο στην Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν, τον κύριο Falak Al-Deen, που είναι ανώτατο στέλεχος του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και Υπουργός Πολιτισμού⁴¹⁶.

Μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος οι Kakais ζουν σε περιοχές που υπάγονται στην κεντρική διακυβέρνηση του Ιράκ και δέχονται πιέσεις από θρησκευτικούς εξτρεμιστές που τους θεωρούν «άπιστους». Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες έχει ενημερωθεί για απειλές, απαγωγές και δολοφονίες μελών αυτής της θρησκευτικής ομάδας, κυρίως στο Κιρκούκ. Επίσης, γνωρίζει ότι οι μουσουλμάνοι θρη-

Ethnologue, Languages of the World, *Gurani*

http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=hac

⁴¹³ Global Security, *Ansar al Islam (Supporters of Islam)*

http://www.globalsecurity.org/military/world/para/ansar_al_islam.htm [last updated 6 July 2005].

⁴¹⁴ HRW, *Ansar al-Islam in Iraqi Kurdistan*, 5 February 2003

<http://www.hrw.org/backgrounder/mena/ansarbk020503.htm>

⁴¹⁵ ICG, *Radical Islam in Iraqi Kurdistan*, p. 5, βλέπε υποσημείωση 412 - HRW, *ibidem* και Michel Rubin, *The Islamist Threat in Iraqi Kurdistan*, Middle East Intelligence Bulletin, Vol. 3, No. 12, December 2001, http://www.meib.org/articles/0112_ir1.htm. Προκειμένου να κατατροπώσουν την οργάνωση Ansar Al-Islam, που κατηγορείται ότι προσέφερε καταφύγιο στην Al-Qa'eda και στον Abu Musab Al-Zarqawi οι συμμαχικές και οι κούρδικες δυνάμεις επιτέθηκαν στα στρατόπεδα εκπαίδευσης των μελών της που βρίσκονταν στις ελεγχόμενες από τους κούρδους περιοχές του Βορείου Ιράκ. Αυτές οι επιθέσεις αποδιοργάνωσαν την ομάδα αλλά φαίνεται ότι γρήγορα ανασυγκροτήθηκε και θεωρείται υπεύθυνη για επιθέσεις στο Βόρειο Ιράκ, με θύματα κυρίως ανώτατους πολιτικούς και στρατιωτικούς αξιωματούχους της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν/του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν. Βλέπε, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁴¹⁶ KRG, *Ministers of the new unified cabinet*, 7 May 2006

http://www.krg.org/articles/article_detail.asp?LangNr=12&RubricNr=93&ArticleNr=10938&LangNr=12&LNNr=28&RNNr=97&TopicText=Cabinet&SiteID=50

σκευητικοί ηγέτες στο Κιρκούκ απηύθυναν έκκληση στον πληθυσμό να μην συναλλάσσεται με τους «άπιστους» Kakais καταστηματαρχες. Οι Kakais μπορεί να αποτελούν στόχο λόγω της κουρδικής εθνοτικής καταγωγής τους⁴¹⁷. Σύμφωνα με πληροφορίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες οι Kakais της Μοσούλης δεν τολμούν πλέον να αποκαλύψουν την ταυτότητά τους.

Πιστεύεται ότι οι περισσότεροι Kakais εκπίστηκαν μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος⁴¹⁸. Για παράδειγμα, στα τέλη του Νοεμβρίου 2006 η εφημερίδα Hewler Post που εκδίδεται δύο φορές τη βδομάδα στην Erbil δημοσίευσε ότι 100 κούρδοι Kakais εγκατέλειψαν τη γειτονιά Urouba στο κέντρο του Κιρκούκ όταν δέχθηκαν απειλές από «τρομοκράτες»⁴¹⁹. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες γνωρίζει ότι περίπου 250-300 οικογένειες Kakais εκτοπίστηκαν από τη Βαγδάτη στην Khanaqin.

στ) Εβραίοι⁴²⁰

Οι Ιρακινοί εβραίοι αποτελούν μια από τις παλαιότερες και σημαντικότερες από ιστορικής άποψης εβραϊκές κοινότητες του κόσμου. Κατά το πρώτο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα ήσαν σχετικά εύποροι και ενταγμένοι στην ιρακινή κοινωνία, κατείχαν θέσεις στο Ιρακινό Κοινοβούλιο και στις δομές της διακυβέρνησης του κράτους, διέπρεπαν στο εμπόριο και συνεισέφεραν στις τέχνες και στα γράμματα. Όμως, η ναζιστική αντιεβραϊκή προπαγάνδα της δεκαετίας του 1930 και η ίδρυση του κράτους του Ισραήλ το 1948 προκάλεσε δημόσιες επιθέσεις εναντίον των Εβραίων και των εβραϊκών θεσμών και την υιοθέτηση σκληρών νόμων διακριτικής μεταχείρισης του εβραϊκού πληθυσμού του Ιράκ που εκτιμάται ότι το 1948 ανερχόταν σε 150.000 άτομα. Αρχικά, δεν είχαν το δικαίωμα εξόδου από τη χώρα, αλλά στις αρχές της δεκαετίας του 1950 η κυβέρνηση υιοθέτησε το Νόμο Νο. 1 (1950) (Νόμος για την Αφαίρεση της Ιθαγένειας) που παρείχε στους Εβραίους του Ιράκ τη δυνατότητα να μεταναστεύσουν με την προϋπόθεση ότι θα αποποιούνταν την ιρακινή ιθαγένειά τους. Το Μάρτιο του 1951 περίπου 120.000 Εβραίοι εγκατέλειψαν τη Βαγδάτη για την Ιερουσαλήμ στο πλαίσιο αεροπορικής επιχείρησης γνωστής ως "*Ezra and Nehemiah*". Με το Νόμο Νο. 5 (1951), που είναι γνωστός ως «*Νόμος για τον Έλεγχο και τη Διαχείριση της Περιουσίας των Εβραίων που εξέπεσαν*

⁴¹⁷ Βλέπε «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές» στη σελίδα 93 και «Κούρδοι και άλλα τμήματα της ιρακινής κοινωνίας» στη σελίδα 116.

⁴¹⁸ IRIN, *Iraq: Minorities living tormented days under sectarian violence*, 4 January 2007 <http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=62981>

⁴¹⁹ Hewler Post, November 2006 (στην κουρδική, ανεπίσημη μετάφραση από την Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ).

⁴²⁰ Οι Εβραίοι θεωρούν ότι είναι εθνοτική – θρησκευτική ομάδα.

της ιθαγένειας» κατασχέθηκε όλη η περιουσία των Εβραίων που είχαν αποποιηθεί την ιρακινή ιθαγένεια δυνάμει του Νόμου Νο. 1 (1950). Ο Νόμος Νο. 12 (1952) που προσαρτάται στο Νόμο Νο. 5 (1951) απαγορεύει κάθε δικαιοπραξία στην εβραϊκή περιουσία στο Ιράκ. Το Ιρακινό κράτος απέκτησε μια περιουσία αξίας περίπου 200.000.000 δολαρίων ΗΠΑ⁴²¹.

Οι περίπου 10.000 εβραίοι που παρέμειναν στο Ιράκ μετά την επιχείρηση "Ezra and Nehemiah"⁴²² συνέχισαν να κατοικούν στη χώρα την περίοδο της διακυβέρνησής της από τον Abdul Karim Qassim, οπότε οι συνθήκες διαβίωσής τους βελτιώθηκαν. Αλλά κατά τη διακυβέρνηση του Ιράκ από το κόμμα Ba'ath, δηλαδή από το 1968, οξύνθηκε το αντι-εβραϊκό κλίμα με αποτέλεσμα να απαγχονιστούν το 1969 14 Ιρακινοί οι περισσότεροι από τους οποίους ήσαν εβραίοι που κατηγορήθηκαν ψευδώς ως κατάσκοποι του Ισραήλ. Το γεγονός αυτό προκάλεσε την έξοδο των περισσότερων εβραίων που παρέμεναν στο Ιράκ⁴²³.

Με την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος οι συνθήκες διαβίωσης των ελάχιστων εβραίων που ζουν στο Ιράκ επιδεινώθηκαν δραματικά και οι περισσότεροι εγκατέλειψαν τη χώρα όπου πλέον διαμένουν ελάχιστα μέλη αυτής της κοινότητας⁴²⁴. Περισσότερο από τις υπόλοιπες θρησκευτικές μειονότητες οι εβραίοι θεωρούνται ύποπτοι συνεργασίας ή τουλάχιστον συμπαθούντες της Πολυεθνικής Δύναμης⁴²⁵ και φοβούνται τις επιθέσεις τόσο των ακραίων ισλαμιστών όσο και των υποστηρικτών του προηγούμενου καθεστώτος. Περαιτέρω, οι εβραίοι μπορεί να θεωρούνται ύποπτοι συνεργασίας με το Ισραήλ με το οποίο το Ιράκ βρίσκεται σε εμπόλεμη κατάσταση. Τα αντι-σιωνιστικά αισθήματα είναι κυρίαρχα, όπως ανέδειξε η ιδιαίτερα αντιλαϊκή επίσκεψη που πραγματοποίησε στο Ισραήλ το Σεπτέμβριο του 2004 ο Mithal Alousi, σουνίτης κοσμικός πολιτι-

⁴²¹ Για την ιστορία των Εβραίων του Ιράκ βλέπε για παράδειγμα, Mitchell Bard, *The Jews of Iraq*, 2006 <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsourc/anti-semitism/iraqijews.html>

Philip Mendes, *The Forgotten Refugees: The Causes of the Post-1948 Jewish Exodus from Arab Countries*, 14 Jewish Studies Conference Melbourne, March 2002, http://www.ajds.org.au/mendes_refugees.htm

⁴²² Άλλοι εγκατέλειψαν τη χώρα με δική τους πρωτοβουλία μεταξύ του 1950 και του 1951 πριν την Επιχείρηση «Ezra and Nehemiah».

⁴²³ Sarah Sennott, "It Is Now or Never", Newsweek, 9 April 2004 <http://www.msnbc.msn.com/id/4703546/site/newsweek/>

⁴²⁴ Η έκθεση του 2006 της οργάνωσης International Religious Freedom αναφέρει ότι σύμφωνα με το διευθυντή των Χριστιανικών και Άλλων Θρησκευτικών Κληροδοτημάτων «λιγότερα από δέκα πέντε εβραίοι έχουν απομείνει στην περιοχή της Βαγδάτης».

Βλέπε: USDOS, *International Religious Freedom Report 2006 – Iraq* <http://www.state.gov/g/drl/rls/irf/2006/71422.htm>

Σε ανεπίσημη συζήτηση του Γραφείου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ και εκπροσώπου της εβραϊκής κοινότητας στο Ιράκ επιβεβαιώθηκε ότι ελάχιστα είναι τα μέλη της που διαμένουν στη χώρα.

Βλέπε: UNAMI HRO, *April 2006 Human Rights Report*, p. 9, υποσημείωση 74.

⁴²⁵ Βλέπε επίσης «Συμπαθούντες ή εκλαμβανόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ» στη σελίδα 112.

κός. Εξαιτίας αυτής της επίσκεψης αποβλήθηκε από την ανώτατη θέση που κατείχε στο Ιρακινό Εθνικό Συμβούλιο⁴²⁶.

Η μοναδική συναγωγή που είχε απομείνει στη Βαγδάτη, χωρίς εξωτερικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα, σφραγίστηκε το 2003 όταν καταγγέλθηκε από αγνώστους ως «χώρος των Σιωνιστών». Τον Οκτώβριο του 2006 ο ραβίνος Emad Levy, ο τελευταίος ραβίνος της Βαγδάτης, ανακοίνωσε ότι εγκατέλειπε τη χώρα. Δήλωσε ότι η ζωή του ήταν σαν φυλακή, καθώς οι περισσότεροι εβραίοι δεν τολμούν να βγουν από το σπίτι τους φοβούμενοι τις απαγωγές ή τις εκτελέσεις⁴²⁷.

Ο νέος Νόμος περί Ιρακινής Ιθαγένειας (Νο. 26 του 2006) ορίζει στο άρθρο 18 (I) για την αποκατάσταση της ιθαγένειας όσων την στερήθηκαν για «πολιτικούς, θρησκευτικούς, φυλετικούς ή αιρετικούς λόγους». Όμως, για πολιτικούς λόγους το άρθρο 18 (II) αποκλείει τους εβραίους από αυτό το δικαίωμα ορίζοντας ότι

«όσοι Ιρακινοί απώλεσαν την ιθαγένειά τους δυνάμει του Νόμου Νο. 1 του 1950 και του Νόμου Νο. 12 του 1952 δεν δικαιούνται να ανακτήσουν την ιθαγένειά τους κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο (I) του άρθρου 18».

Η ιρακινή νομοθεσία για την επιστροφή της περιουσίας που κατασχέθηκε από το προηγούμενο καθεστώς επιτρέπει την υποβολή αιτήσεων για τις περιουσίες που απέκτησε το καθεστώς Ba' ath από το 1968 και εφεξής και επομένως εφαρμόζεται σε μια μικρή μειοψηφία των εξόριστων μελών της εβραϊκής κοινότητας αφού σχεδόν όλοι οι Ιρακινοί εβραίοι εγκατέλειψαν τη χώρα στις αρχές της δεκαετίας του 1950⁴²⁸.

⁴²⁶ Haaretz, *Iraqi National Congress fires Chalabi aide for visiting Israel*, 14 September 2006 <http://www.haaretz.com/hasen/pages/ShArt.jhtml?itemNo=477229&contrassID=1&subContrassID=1&sbSubContrassID=0&listSrc=Y>

⁴²⁷ Amit R. Paley, *Next Year, Anywhere But in Grim Baghdad*, The Washington Post, 3 October 2006 <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/02/AR2006100201317.html>

⁴²⁸ Η Επιτροπή για την Αποκατάσταση των Περιουσιακών Ζητημάτων δεν έχει δικαιοδοσία να εξετάσει όλες τις περιουσιακές «αδικίες» για τις οποίες ευθύνονται οι προηγούμενες κυβερνήσεις του Ιράκ κατά το διάστημα από 17 Ιουλίου 1968 έως 9 Απριλίου 2003. Βλέπε το άρθρο 4 του Καταστατικού της Επιτροπής Αποκατάστασης των Περιουσιακών Ζητημάτων, Διαταγή Νο. 2 του 2006.

Β. ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

1. ΚΟΥΡΔΟΙ, ΑΡΑΒΕΣ, ΤΟΥΡΚΜΕΝΟΙ⁴²⁹, ΕΘΝΟΤΙΚΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι)⁴³⁰, YAZIDIS⁴³¹ ΚΑΙ SHABAK⁴³² ΣΕ ΕΘΝΟΤΙΚΑ ΜΕΙΚΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

α) Εισαγωγή

Εθνοτικές εντάσεις και βία κυριαρχούν στις παραδοσιακά εθνοτικά μεικτές περιοχές των Επαρχιών Κιρκούκ, Ninewa, Salah Al-Din και Diyala, που είχαν υπαχθεί στις πολιτικές αραβοποίησης⁴³³ των προηγούμενων κυβερνήσεων. Από το 2003 έχουν ξεσπάσει εθνοτικές εντάσεις, κυρίως στο Κιρκούκ και στη Μοσούλη, και ειδικότερα πριν και μετά τις σημαντικές πολιτικές εξελίξεις όπως ήταν οι εκλογές για την Προσωρινή Κυβέρνηση και τα Συμβούλια Διακυβέρνησης που διεξήχθησαν τον Ιανουάριο του 2005, το δημοψήφισμα για το Σύνταγμα που διεξήχθη τον Οκτώβριο του 2005 και οι εκλογές για το Συμβούλιο των Αντιπροσώπων που διεξήχθησαν το Δεκέμβριο του 2005. Στο Κιρκούκ οι δι-εθνοτικές εντάσεις μεταξύ των κοινοτήτων των κούρδων, των αράβων και των τουρκμένων οξύνθηκαν ιδιαίτερα το 2006 και στις αρχές του 2007, ειδικότερα μετά τη δολοφονία του Abu Musab Al-Zarqawi, πρώην ηγέτη της Αλ Καϊντα στο Ιράκ. Πολλοί από τους υποστηρικτές του μετακινήθηκαν στο Κιρκούκ προφανώς για να προκαλέσουν ταραχές στις κοινότητες του Ιράκ⁴³⁴. Οι σουνιτικές εξτρεμιστικές

⁴²⁹ Οι Τουρκμένοι κατάγονται από την Κεντρική Ασία και μετανάστευσαν πριν από εκατοντάδες χρόνια, στις αρχές του 7^{ου} αιώνα Μ.Χ. Οι πρώτοι τουρκμένοι εγκαταστάθηκαν στο Ιράκ στα πρώιμα ισλαμικά χρόνια, στα τέλη του 7^{ου} αιώνα και με την πάροδο των ετών αυξήθηκαν πληθυσμιακά. Σήμερα, θεωρείται ότι αποτελούν στο Ιράκ την τρίτη μεγαλύτερη εθνοτική ομάδα. Σύμφωνα με τουρκμένικες πηγές εκτιμάται ότι είναι 2.500.000 έως 3.000.000. Οι εκτιμήσεις αυτές στηρίζονται σε κατά προσέγγιση υπολογισμούς με αναφορά την ιρακινή απογραφή του 1957. Οι περισσότερες διεθνείς πηγές αναφέρουν ότι οι τουρκμένοι στο Ιράκ είναι περίπου μισό εκατομμύριο. Δικαιολογητική βάση αυτής της διαφοράς των εκτιμήσεων είναι η πολιτική της αραβοποίησης που εφάρμοσε η προηγούμενη κυβέρνηση του Ιράκ εκτοπίζοντας τους τουρκμένους από τις περιοχές όπου ζούσαν παραδοσιακά και αναγκάζοντάς τους να καταγραφούν ως άραβες. Στο Ιράκ ζουν στην περιοχή που εκτείνεται από τη βόρεια πόλη Tel Afar της Επαρχίας Ninewa έως την Badra και την Al-Aziziyah της Επαρχίας Wassit ανατολικά της Βαγδάτης. Οι περισσότεροι τουρκμένοι ζουν στην Επαρχία του Κιρκούκ ενώ άλλοι ζουν στις Ninewa, Salah Al-Din, Diyala, Wassit και Βαγδάτη. Σημαντικός αριθμός τουρκμένων ζει επίσης στη βόρεια πόλη Erbil. Οι τουρκμένοι είναι είτε σουνίτες είτε σίιτες.

⁴³⁰ Οι Ασσύριοι, οι Χαλδαίοι και οι Αρμένιοι θεωρούν ότι είναι διακριτές εθνοτικές ομάδες. Χαρακτηριστικά των Ασσυρίων είναι η συριακή γλώσσα, η χριστιανική θρησκεία και η κοινή πολιτισμική κληρονομία του αρχαίου Ασσυριακού πολιτισμού. Η συριακή γλώσσα μοιάζει με την αραμαϊκή που ομιλείτο στην αρχαία Μεσοποταμία. Οι Χαλδαίοι και οι Ασσύριοι ομιλούν τη συριακή γλώσσα και έχουν κοινή ιστορία, αλλά διασπάστηκαν λόγω της ενοποίησης των Χαλδαιών με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία το 1552. Σήμερα Ασσύριοι και Χαλδαίοι θεωρούν ότι ανήκουν στην ίδια εθνοτική-εθνική ομάδα και αποκαλούνται Ασσυροχαλδαίοι, ονομασία που είναι αμφιλεγόμενη. Βλέπε για παράδειγμα, Bet-Nahrain, *Petition: The Assyrian (Al-Ashuryeen) is our name*, 2003, http://www.betnahrain.org/petition/assyrian_name.htm.

Βλέπε επίσης «Χριστιανοί» στη σελίδα 58.

⁴³¹ Βλέπε επίσης «Yazidis» στη σελίδα 79.

⁴³² Βλέπε επίσης «Shabak» στη σελίδα 54.

⁴³³ Βλέπε «Από-αραβοποίηση» 22.

⁴³⁴ Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ «στο Κιρκούκ κλιμακώθηκαν οι διεθνοτικές εντάσεις μεταξύ των κοινοτήτων των αράβων, των τουρκμένων και των κούρδων».

Βλέπε, UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 13

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

Βλέπε επίσης: Louise Roug, *Northern Iraq seen as next front in war*, Los Angeles Times, 2 February 2007

ομάδες όπως είναι η Αλ Κάϊντα και η Ansar al-Sunna στρατολογούν σουνίτες Άραβες και τουρκμένους, που οι κούρδοι τους ανάγκασαν να εγκαταλείψουν το Κιρκούκ⁴³⁵. Εκφράζονται φόβοι για κλιμάκωση της έντασης ενόψει των επικείμενων δημοψηφισμάτων για το καθεστώς των «αμφισβητούμενων περιοχών» όπου σύμφωνα με τους περισσότερους αναλυτές θα επικρατήσουν οι κούρδοι⁴³⁶.

β) «Κουρδοποίηση»

Τα κόμματα των Τουρκμένων, των Αράβων, των Χριστιανών και Shabak ισχυρίζονται ότι στο Κιρκούκ και σε άλλες εθνοτικά μεικτές περιοχές, όπως είναι τα χωρά της κοιλάδας Ninewa, υφίστανται κακομεταχείριση και εξαναγκάζονται σε αφομοίωση από τους κούρδους αντάρτες που αποσκοπούν στην ενσωμάτωση αυτών των περιοχών στο Κουρδιστάν⁴³⁷. Οι εθνοτικές μειονότητες κατ' επανάληψη κατηγορήσαν τα κουρδικά κόμματα και τις στρατιωτικές δυνάμεις τους για πράξεις βίας και διακριτικής μεταχείρισης⁴³⁸, για αυθαίρετες συλλήψεις και για κρατήσεις για λόγους θρησκευτικούς, για πολιτική περιθωριοποίηση⁴³⁹ (συμπεριλαμβανομένων των εκλογικών μεθοδεύσεων και

<http://www.ft.com/cms/s/f3e52750-b1d4-11db-a79f-0000779e2340.html>

IRIN, *Iraq: Ethnic tensions mount in Kirkuk*, 16 November 2006

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=61946>

Senanayake, *Iraq: Ethnic Tensions Increasing In Oil-Rich City*, βλέπε υποσημείωση 45.

Michael Howard, *As violence grows, oil-rich Kirkuk could hold key to Iraq's future*, The Guardian, 27 October 2006, <http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1932789,00.html>

RFE/RL, *Kirkuk Could be Engulfed by Sectarian Violence*, Experts Say, 17 August 2006

<http://www.rferl.org/releases/2006/08/431-180806.asp>

Ali Windawi and Julian E. Barnes, *Violence surges in contested city of Kirkuk*, Los Angeles Times, 20 July 2006

<http://www.peyamner.com/article.php?id=54461&lang=english>

⁴³⁵ Σύμφωνα με το Ινστιτούτο της Ουάσιγκτον αποδίδεται στην Αλ Κάϊντα η πλειοψηφία των επιθέσεων αυτοκτονίας που συνέβησαν στο Κιρκούκ από τον Ιούλιο έως τον Οκτώβριο του 2006.

Βλέπε: Cagartay and Fink, στην υποσημείωση 44.

⁴³⁶ Βλέπε για παράδειγμα, Roug, στην υποσημείωση 434, και *Iraq Study Group Report*, p. 19 σε

www.usip.org/isg/iraq_study_group_report/report/1206/iraq_study_group_report.pdf

⁴³⁷ Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ «το Κιρκούκ ελέγχεται από τις κούρδικες δυνάμεις ασφαλείας και τους κούρδους αντάρτες. Οι κούρδοι αντάρτες (*Peshmerga*) ελέγχουν αποτελεσματικά την πόλη. Στις περισσότερες υψηλόβαθμες θέσεις εργάζονται κούρδοι ή σύμμαχοί τους από άλλες εθνοτικές ομάδες». Βλέπε: UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 24, http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁴³⁸ Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ εξέφρασε την ανησυχία του επειδή οι δυνάμεις ασφαλείας των κούρδων εκφοβίζουν τις μειονότητες στο Κιρκούκ και διατάσσουν κράτηση των μελών τους προκειμένου να μην επιτρέψουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στις υποθέσεις της πόλης.

Βλέπε UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 23

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ οι «κουρδικές αρχές κακομεταχειρίζονται και υποβάλλουν σε διακριτική μεταχείριση τις μειονότητες που ζουν στο βόρειο Ιράκ, συμπεριλαμβανομένων των τουρκμένων, των αράβων, των χριστιανών και των *Shabak*. Οι αρχές αρνήθηκαν υπηρεσίες σε κάποια χωριά, συνέλαβαν χωρίς την τήρηση νόμιμων διαδικασιών μέλη των μειονοτήτων και τα μετέφεραν σε άγνωστους χώρους κράτησης και άσκησαν πίεση στα σχολεία των μειονοτήτων προκειμένου να διδάσκεται η κουρδική γλώσσα».

Βλέπε USDOS, *2005 Country Reports on Human Rights Practices – Iraq*, στην υποσημείωση 333.

⁴³⁹ Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ εξέφρασε την ανησυχία του για την κατάσταση των μειονοτήτων στο Κιρκούκ και για «την ικανότητά τους να συμμετέχουν πραγματικά και αποτελεσματικά στις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις».

Βλέπε UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 23

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

χειρισμών⁴⁴⁰), για μονοπώλιο των κυβερνητικών θέσεων⁴⁴¹ και για αλλαγή των δημογραφικών δεδομένων με απώτατο στόχο την ενσωμάτωση του Κιρκούκ και άλλων εθνοτικά μεικτών περιοχών στο Κουρδιστάν⁴⁴². Το Κέντρο Στρατηγικών και Διεθνών Σπουδών σημείωσε ότι τα κουρδικά κόμματα «απειλούν με ήπιες εθνικές εκκαθαρίσεις την περιοχή του Κιρκούκ»⁴⁴³.

Αναφέρθηκε ότι άρχισαν να λειτουργούν γραφεία του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν σε όλα τα χωριά που βρίσκονται στην κοιλάδα Ninewa, ότι επιτηρούν τους δρόμους του Κιρκούκ οι κουρδικές ένοπλες ομάδες (*Peshmergas*) και ότι αντικαταστάθηκαν με κουρδικές οι αραβικές πινακίδες κυκλοφορίας στο Κιρκούκ⁴⁴⁴. Το ζήτημα της επιστροφής των εκτοπισμένων από την προηγούμενη κυβέρνηση κούρδων, όπως προβλέπει το άρθρο 58 του Νόμου για τη Διακυβέρνηση του Ιράκ κατά τη Μεταβατική Περίοδο, έχει πυροδοτήσει εντάσεις και διαφωνίες για το ιδιοκτησιακό καθεστώς των σπιτιών και της γης που αναμένεται να οξυνθούν ενόψει του δημοψηφίσματος. Τα κουρδικά κόμματα κατηγορούνται για την επιστροφή εκατοντάδων χιλιάδων κούρδων

⁴⁴⁰ AFP, *Kurds accused of rigging Kirkuk vote*, 8 February 2005

<http://english.aljazeera.net/news/archive/archive?ArchiveId=19677>

AFP, *Ethnic tensions deepen over vote in northern Iraqi city*, 6 February 2006

http://www.institutkurde.org/en/info/index.php?subaction=showfull&id=1107790140&archive=&start_from=&cat=2&

Οι κοινότητες των Χριστιανών και των Shabak ισχυρίζονται ότι στις εκλογές της 15.12.2005 εισήλθαν στο εκλογικό κέντρο της Bartilla περίπου 500 κούρδοι που δεν ήταν κάτοικοι της περιοχής και είχαν ψηφίσει περισσότεροι από 200 όταν επενέβη η Πολυεθνική Δύναμη και απαγόρευσε στους υπόλοιπους να ψηφίσουν.

Βλέπε: AINA, *Kurds Block Assyrians, Shabaks From Police Force in Northern Iraq *PIC**, 24 June 2006

<http://www.betnahrain.org/bbs/index.pl/noframes/read/5520>

⁴⁴¹ Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Ουάσιγκτον οι έμπιστοι των κουρδικών κομμάτων έχουν καταλάβει θέσεις κλειδιά στις δημόσιες υπηρεσίες του Κιρκούκ και πληρώνονται από τον προϋπολογισμό της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν. Περαιτέρω, κούρδοι ελέγχουν τις υπηρεσίες πληροφοριών και ασφαλείας. ΤΟ 2005, ο κούρδος αρχηγός της αστυνομίας του Κιρκούκ δήλωσε ότι 40% της αστυνομικής δύναμης του Κιρκούκ είναι αφοσιωμένη στα δύο βασικά κουρδικά κόμματα.

Βλέπε: Cagaptay and Fink, στη υποσημείωση 44.

Επίσης, οι κοινότητες των Χριστιανών και των Shabak ισχυρίστηκαν το 2006 ότι στις τοπικές αστυνομικές δυνάμεις των περιοχών Hamdaniya και Tilkaif στην κοιλάδα της Ninewa εργάζονται κυρίως κούρδοι, έμπιστοι του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν, ενώ τα μέλη τους υπο-εκπροσωπούνται. Το Συμβούλιο της Επαρχίας όπου κυριαρχούν οι κούρδοι και ο Αρχηγός της Αστυνομίας καθυστέρησαν την εφαρμογή της διαταγής του Υπουργείου Εσωτερικών για την πρόσληψη επιπλέον αστυνόμων και από τις μειονοτικές ομάδες της Ninewa. Τελικώς, η διαταγή εκτελέστηκε τον Ιούνιο του 2006, όμως οι αστυνόμοι που προσλήφθηκαν από τις μειονότητες των Χριστιανών και των Shabak διορίστηκαν στην πόλη της Μοσούλης και όχι στις πόλεις καταγωγής τους, που συνεχίζουν να υπάγονται στον έλεγχο των κούρδων ανταρτών.

Βλέπε AINA, *Kurds Block Assyrians, Shabaks From Police Force in Northern Iraq *PIC**, 24 June 2006

<http://www.betnahrain.org/bbs/index.pl/noframes/read/5520>

⁴⁴² Βλέπε για παράδειγμα την οργάνωση προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου των Τουρκμένων, Iraqi Turkmen Human Rights Research Foundation (SOITM), *Violation of Human Rights of the Turkmen in Iraq*, Report to the Working Group on Minorities, 12th Session, 30 July 2006

http://www.turkmen.nl/1A_soitm/OSt.49-G3006.doc

ibidem, *Iraqi Turkoman: "US-made" Kerkuk City Council decides once again in favor of the Kurds*, 11 January 2005, <http://www.unpo.org/article.php?id=1718>

⁴⁴³ Anthony H. Cordesman, *Iraq's Evolving Insurgency and the Risk of Civil War*, CSIS, Arleigh A. Burke Chair in Strategy, Working Draft, revised 26 April 2006, p. xii

http://www.csis.org/media/csis/pubs/060424_iraqinsurgpt.pdf

⁴⁴⁴ Cagaptay and Fink, βλέπε υποσημείωση 44.

Βλέπε επίσης: UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 13

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf
Al-Qaddo, υποσημείωση 209.

στο Κιρκούκ και άλλες αμφισβητούμενες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων κούρδων που ουδέποτε είχαν εκτοπιστεί από το προηγούμενο καθεστώς⁴⁴⁵.

Οι Τουρκμένοι, οι Άραβες, οι Χριστιανοί και οι Shabak κατ' επανάληψη εξέφρασαν το φόβο τους για τη συνεχιζόμενη κουρδοποίηση των εθνοτικά μεικτών περιοχών και απηύθυναν έκκληση για την αναγνώριση των δικαιωμάτων τους⁴⁴⁶. Επικαλούμενα το άρθρο 121 του Συντάγματος που εγγυάται διοικητικά, πολιτικά, πολιτισμικά και μορφωτικά δικαιώματα στις εθνικές μειονότητες τα κόμματα των χριστιανών ασσυρίων⁴⁴⁷ προωθούν από το 2004 τη δημιουργία της Επαρχίας «Ασσυρία» στην κοιλάδα Ninewa. Τη θέση αυτή εκφράζει στη δημόσια ζωή της χώρας η Pascale Warda, διευθύντρια του Κέντρου Ιρακινών Γυναικών για την Ανάπτυξη στη Βαγδάτη και πρώην υπουργός Εκτόπισης και Μετανάστευσης. Η ίδια και άλλοι πιστεύουν ότι μόνο μια αυτόκυβερνούμενη Επαρχία θα ανακόψει τη βία και την έξοδο των χριστιανών προσφύγων από το Ιράκ. Οι υποστηρικτές αυτής της ιδέας που πρεσβεύουν ότι η Επαρχία θα πρέπει να «καθοριστεί γεωγραφικά και όχι εθνοτικά» καλωσορίζουν και άλλες μειονότητες, όπως αυτές των Yazidis και των Shabaks⁴⁴⁸. Αμφισβητείται εάν η «Ασσυρία» θα εντα-

⁴⁴⁵ Ο αριθμός των κούρδων επαναπατριζομένων ποικίλει. Σύμφωνα με κάποιες πηγές πρόκειται για περίπου 120.000 οικογένειες.

Βλέπε ITF, *Iraqi Turkmen: Results Notification of the Consultation Meeting*, 5 September 2006

<http://www.unpro.org/article.php?id=5330>

SOITM, *Iraqi Turkoman*, βλέπε υποσημείωση 442.

Ο Rashad Mandan Omer, πρώην υπουργός Επιστήμης και Τεχνολογίας στην έκθεση που υπέβαλε στην Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ αναφέρει «ότι περισσότεροι από 250.000 κούρδοι επέστρεψαν στο Κιρκούκ μετά την κατάρρευση του προηγούμενου καθεστώτος».

Βλέπε: Rashad Mandan Omer, *The Turkmen Issue of Kirkuk*, έκθεση που υποβλήθηκε το 2006 και δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα της οργάνωσης SOITM: http://www.turkmen.nl/1A_soitm/ROM.doc

Ο Ali Mehdi Sadek, τουρκμένος και μέλος του Συμβουλίου της Επαρχίας του Κιρκούκ ισχυρίζεται ότι ο πληθυσμός της Επαρχίας αυξήθηκε από 850.000 το 2003 σε 1.150.000 το 2006 και ότι η αύξηση αυτή οφείλεται εν μέρει στην επιστροφή των πρώην εκτοπισθέντων κούρδων. Συμπλήρωσε ότι εγκαταστάθηκαν στο Κιρκούκ και άλλες 40.000 οικογένειες κούρδων.

Βλέπε: ICG, *Iraq and the Kurds: The Brewing Battle over Kirkuk*, Middle East Report No. 56, 18 July 2006, p. 12 http://www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east___north_africa/iraq_iran_gulf/56_iraq_and_the_kurds_the_brewing_battle_over_kirkuk.pdf

⁴⁴⁶ Για παράδειγμα στις 15.8.2005 μια ειρηνική διαμαρτυρία χωρικών Shabak στην Bartilla είχε τραγική κατάληξη όταν ένοπλοι του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν πυροβόλησαν στο πλήθος τραυματίζοντας αρκετούς διαδηλωτές, που απηύθυναν έκκληση για την αναγνώριση της κοινότητάς τους στο νέο Σύνταγμα κρατώντας πλακάτ που έγραφαν: «Είμαστε Shabak OXI κούρδοι και OXI Άραβες».

Βλέπε: AINA, *Kurdish Gunmen Open Fire on Demonstrators in North Iraq*, 16 August 2005

<http://www.aina.org/news/20050816114539.htm>

AP, *Kurdish sub-group demand separate recognition in new Iraq*, 15 August 2005

<http://www.kurdmedia.com/articles.asp?id=7512>

Βλέπε επίσης: Al-Qaddo, στην υποσημείωση 209.

Αναφέρεται ότι συνελήφθησαν, μεταφέρθηκαν στην Erbil για ανάκριση και κρατήθηκαν 12 ώρες 12 Shabak που συμμετείχαν στη ραδιοφωνική εκπομπή "Dostorona Mustaqbalana".

Βλέπε: Dr. Hunain Al-Qaddo, *Conflicts between Kurds and the Shabak*, Christians of Iraq, 26 August 2005

<http://www.christiansofiraq.com/Shabak8265.html>

⁴⁴⁷ Βλέπε για παράδειγμα, Assyrian Universal Alliance, *Assyrian UN Delegation Calls Autonomous Region for Iraq's Assyrians*, 1 November 2006, <http://www.christiansofiraq.com/autonomousregionNov,16.html>

⁴⁴⁸ Heather Maher, *Iraq: Christian Minority Seeks Haven From Violence*, RFE/RL, 19 October 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/10/40228640-c96c-4881-bb37-375bd1346efc.html>

Fred Aprim, *The Future of the Assyrians of Iraq: A Safe Haven vs. Self-Administrative Region*, Zinda Magazine, 25 March 2006, <http://www.christiansofiraq.com/administrationMar266.html>

χθεί στο διευρυμένο Κουρδιστάν ή εάν θα παραμείνει υπό τον έλεγχο της κεντρικής κυβέρνησης του Ιράκ⁴⁴⁹.

γ) Η κατάσταση σήμερα

Τα μέλη των εθνοτικών μειονοτήτων κινδυνεύουν από τις πρακτικές των αυθαίρετων συλλήψεων και των incommunicado κρατήσεων που διατάσσουν οι κούρδοι αντάρτες. Τις εξω-δικαστικές κρατήσεις ανέδειξε για πρώτη φορά τον Ιούνιο του 2005 η εφημερίδα Washington Post, που συνέλεξε μαρτυρίες αμερικανών και ιρακινών αξιωματούχων και των οικογενειών των θυμάτων καθώς και πληροφορίες που απορρέουν από κυβερνητικά έγγραφα. Αναφέρεται μια «ενορχηστρωμένη και εκτεταμένη πρωτοβουλία» των κουρδικών κομμάτων «να ασκήσουν εξουσία στο Κιρκούκ με ιδιαίτερα προκλητικό τρόπο»⁴⁵⁰. Το άρθρο της Washington Post παραθέτει επίσης πηγή που υπογραμμίζει την πρακτική των δυνάμεων ασφαλείας που αποτελούνται κυρίως από κούρδους και της Asayish, των κουρδικών υπηρεσιών ασφαλείας, να μεταφέρουν εκατοντάδες κρατούμενους⁴⁵¹ από το Κιρκούκ και τη Μοσούλη στις περιοχές που υπάγονται στον έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν «χωρίς την άδεια των τοπικών δικαστηρίων ή των Υπουργείων Εσωτερικών ή Άμυνας της Βαγδάτης». Σύμφωνα με την πηγή οι απαγωγές «πυροδότησαν εντάσεις σε αμιγώς εθνοτική βάση».

⁴⁴⁹ The Guardian, "In 20 years, there will be no more Christians in Iraq", 6 October 2006

<http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1888848,00.html>

Για παράδειγμα, η καθημερινή εφημερίδα Kurdistan Nwe, που εκδίδει η Πατριωτική Ένωση του Κουρδιστάν στη Sulaymaniyah δημοσίευσε στις 17.1.2006: «Μπροστά στο Κοινοβούλιο της Erbil, ο εκπρόσωπος του Κουρδικού Κοινοβουλίου ήταν παρών σε ειρηνική διαδήλωση κούρδων Shabak της περιοχής της Μοσούλης που ζητούσαν την υπαγωγή των περιοχών τους στο Κουρδιστάν» (ανεπίσημη μετάφραση από τα αραβικά της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες).

⁴⁵⁰ Steve Fainaru and Anthony Shadid, *Kurdish Officials Sanction Abductions in Kirkuk*, The Washington Post, 15 June 2005

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/06/14/AR2005061401828.html>

⁴⁵¹ Οι αποκαλύψεις της Washington Post επιβεβαιώθηκαν και από το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters, που παραθέτει πληροφορίες αράβων αρχηγών της κοινότητας τους στο Κιρκούκ. Ο Ahmed Al-Obeidi, αρχηγός ενός μικρού πολιτικού κόμματος δήλωσε ότι οι συλλήψεις άρχισαν μετά την αμερικανική κατοχή και επιταχύνθηκαν μετά τις εκλογές της 30^{ης} Ιανουαρίου με τις οποίες το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν και η Πατριωτική Ένωση του Κουρδιστάν απέκτησαν τον έλεγχο του Συμβουλίου της Επαρχίας του Κιρκούκ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του αρχικά κρατούνταν 250 άτομα από τα οποία απολύθηκαν 40.

Βλέπε: Patrick Martin, *State Department cable details ethnic cleansing by US-backed forces in Iraq*, 16 June 2005, <http://www.wsws.org/articles/2005/jun2005/kirk-j16.shtml>

Η Washington Post παρέθεσε άλλες εκτιμήσεις σύμφωνα με τις οποίες 600 ή και περισσότερα άτομα μεταφέρθηκαν εξωδικαστικά σε «κρυφούς χώρους κράτησης». Μέλη των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων δήλωσαν ότι κατέγραψαν 180 περιπτώσεις. Οι αξιωματούχοι των ενόπλων δυνάμεων των ΗΠΑ στο Κιρκούκ αναγνώρισαν ότι αρκετοί κρατούμενοι είχαν μεταφερθεί στη Sulaymaniyah και στην Erbil. Ισχυρίστηκαν ότι η μεταφορά ήταν αναγκαία λόγω του συνωστισμού των κρατουμένων στις φυλακές του Κιρκούκ. Παραδέχθηκαν ότι η μεταφορά πραγματοποιήθηκε χωρίς την άδεια των δικαστικών αρχών. Το περιοδικό Al-Ahram Weekly δημοσίευσε περιπτώσεις κρατουμένων που απολύθηκαν και μίλησαν για αυθαίρετες συλλήψεις, για κρατήσεις σε «κρυφούς χώρους» και για χρήση βασανιστηρίων καθώς και για παράνομη κατάσχεση περιουσιών.

Βλέπε: Al-Ahram Weekly Online, *An Iraqi powderkeg*, Issue No. 750, 7-13 July 2005

<http://weekly.ahram.org.eg/2005/750/re5.htm>

Ενώ οι κουρδικές αρχές αρνούνται τον παράνομο χαρακτήρα των μεταφορών των κρατουμένων⁴⁵² και οι αμερικανικές πηγές υποστηρίζουν ότι σταμάτησε μετά την παρέμβασή τους αυτή η πρακτική το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ κατ' επανάληψη εξέφρασε την ανησυχία του για παρόμοια επαναλαμβανόμενα περιστατικά. Στις αρχές του 2007 ανέφερε ότι

«οι θρησκευτικές μειονότητες αντιμετωπίζουν την κλιμακούμενη πρακτική των απειλών, των εκφοβισμών και των κρατήσεων που εφαρμόζουν οι κουρδικές υπηρεσίες ασφάλειας και πληροφοριών σε χώρους που υπάγονται στη δικαιοδοσία της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν. Η πρακτική αυτή διαταράσσει σοβαρά το γενικότερο κλίμα σταθερότητας στην πόλη, ειδικά το 2007».

Η ίδια πηγή αναφέρει ότι

«σε αρκετές περιπτώσεις οι κούρδοι αντάρτες διατάσσουν τη σύλληψη και την κράτηση. Συχνά οι κρατούμενοι μεταφέρονται άμεσα στο Κουρδιστάν χωρίς να ενημερώνονται σχετικά οι αρμόδιες αρχές ή η αστυνομία. Οι αξιωματούχοι στο Κιρκούκ είναι ενήμεροι γι' αυτές τις πρακτικές αλλά δεν καταβάλουν αξιοσημείωτη προσπάθεια για να τις σταματήσουν»⁴⁵³.

Οι αυθαίρετες συλλήψεις και οι incommunicado κρατήσεις χαρακτηρίζουν και άλλες περιοχές που υπάγονται στον έλεγχο των κουρδικών κομμάτων και ανταρτών⁴⁵⁴. Οι μη κούρδοι με την υποστήριξη της σιιτικής οργάνωσης Mehdi Army στην οποία συμμετέχουν σίιτες Άραβες και τουρκμένοι έχουν απαντήσει με επιθέσεις κατά των κούρδων και των πολιτικών αντιπροσώπων τους⁴⁵⁵.

Η εθνοτική βία έχει προκαλέσει το θάνατο και την εκτόπιση χιλιάδων Ιρακινών⁴⁵⁶. Πολλοί θεωρούν ότι οι επιθέσεις αποτελούν προειδοποίηση για να μην εφαρμοστεί το

⁴⁵² Βλέπε Kurdistan Observer, *Respect for Human Rights in Iraqi Kurdistan*, 23 June 2005

<http://home.cogeco.ca/~kobserver/23-6-05-krq-respond-to-washington-post.htm>

AP, *Kurdish President Disputes Report of Arab, Turkomen Abuse*, 20 June 2005

<http://home.cogeco.ca/~kobserver/20-6-05-barzani-dispute-washington-post-claims.htm>

⁴⁵³ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 3-4 and 24

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁴⁵⁴ Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ «στο Βορρά, οι κουρδικές δυνάμεις ασφαλείας κακοποίησαν τις μη κουρδικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των χριστιανών, των Shabak, των τουρκμένων και των αράβων. Οι κακοποιήσεις συνίσταντο σε απειλές και εκφοβισμό αλλά και σε εξωθεσμικές και παράνομες κρατήσεις σε κρυφούς χώρους».

Βλέπε: USDOS, *2005 Country Reports on Human Rights Practices – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 333.

Βλέπε επίσης: Cordesman, στην υποσημείωση 443; Al-Qaddo, στην υποσημείωση 209.

⁴⁵⁵ Cagartay and Fink, βλέπε υποσημείωση 44.

⁴⁵⁶ Από το Δεκέμβριο του 2005 έως τον Ιούλιο του 2006 αυξήθηκε κατά 76% ο αριθμός των περιστατικών βίας που αναφέρθηκαν στο Κιρκούκ με αποτέλεσμα να μην θεωρείται πλέον η πόλη ασφαλής.

Βλέπε: Cagartay and Fink, βλέπε υποσημείωση 44.

Σύμφωνα με τον στατηγό Khalif Mashhadanny, ανώτατο αξιωματικό της Αστυνομίας του Κιρκούκ περισσότερες από 1.000 δολοφονίες που διαπράχθηκαν στην πόλη τους τελευταίους τέσσερις μήνες οφείλονται στην ένταση που επικρατεί στις σχέσεις μεταξύ κούρδων και τουρκμένων.

άρθρο 140 του Συντάγματος⁴⁵⁷ καθώς και απόπειρα κλιμάκωσης των εθνοτικών εντάσεων στην πόλη⁴⁵⁸.

Λόγω της γενικευμένης βίας στο Κιρκούκ, στη Μοσούλη, στην Tel Afar και σε άλλες εθνοτικά μεικτές περιοχές εξαπολύονται στοχοποιημένες επιθέσεις, συμπεριλαμβανομένων απαγωγών και δολοφονιών, σε βάρος μελών και αντιπροσώπων διαφόρων εθνοτικών κοινοτήτων⁴⁵⁹. Δεδομένου ότι οι διάφορες εθνοτικές ομάδες στο Κιρκούκ και σε άλλες εθνοτικά μεικτές περιοχές επιδιώκουν την άσκηση πολιτικής εξουσίας, παρόμοιες επιθέσεις διαπνέονται από πολιτικά κίνητρα. Οι σουνίτες εξτρεμιστές που έχουν εξαπολύσει πόλεμο κατά των σιιτών και άλλων «άπιστων» ευθύνονται για τις επιθέσεις κατά μελών θρησκευτικών ομάδων⁴⁶⁰.

Βλέπε: IRIN, *Iraq: Ethnic tensions mount in Kirkuk*, 16 November 2006

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=61946>

⁴⁵⁷ Βλέπε «Από-αραβοποίηση» στη σελίδα 22.

⁴⁵⁸ Senanayake, *Iraq: Ethnic Tensions Increasing In Oil-Rich City*, βλέπε υποσημείωση 45.

The Guardian, *As violence grows, oil-rich Kirkuk could hold key to Iraq's future*, 27 October 2006

<http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1932789,00.html>

⁴⁵⁹ Mariam Karouny, *Kirkuk ethnic rage will test Bush hopes for Iraqis*, Reuters/Assyrian International News Agency, 30 June 2005, http://web.krg.org/articles/article_print.asp?ArticleNr=3980

Βλέπε επίσης: Reuters/Assyrian International News Agency, *Arab Leader Shot Dead in Iraq City of Kirkuk*, 28 May 2005, <http://www.aina.org/news/20050528115623.htm>

⁴⁶⁰ Βλέπε επίσης «Θρησκευτικές ομάδες» στη σελίδα 43.

Για παράδειγμα στις 3.2.2007 μια σειρά βομβιστικών επιθέσεων στο Κιρκούκ σκότωσε δέκα άτομα και τραυμάτισε περισσότερα από 50. Οι δύο από τις επιθέσεις είχαν στόχο την έδρα του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και την έδρα της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν.

Βλέπε: Sumedha Senanayake, *Iraq: Committee Decision Increases Tensions In Kirkuk*, RFE/RL, 8 February 2007, <http://www.rferl.org/featuresarticle/2007/02/3a63f415-eb59-4a80-b97e-64c245661555.html>

BBC News, *Baghdad market bomb "kills 130"*, 3 February 2007

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6327057.stm

Ο πρόεδρος του Ιρακινού Μετώπου των Τουρκμένων, κύριος Sadettin Ergec (Saad Al-Din Arkaj) επέζησε πολλών επιθέσεων. Η τελευταία επίθεση ήταν στις 31.1.2007, κοντά στο Κιρκούκ.

Reuters Alertnet, *Factbox - Security developments in Iraq, Jan 31*, 31 January 2007

<http://www.reuters.com/article/latestCrisis/idUSL31378914>

Cihan News Agency, *Turkmen Leader Survives Second Assassination Attempt*, 16 July 2006

<http://www.zaman.com/?bl=hotnews&alt=&trh=20060716&hn=34822>

Στις 28.11.2006 σε επίθεση αυτοκτονίας κατά του κούρδου Επάρχου του Κιρκούκ, κυρίου Abdul-Rahman Mustafa, σκοτώθηκε ένας περαστικός και τραυματίστηκαν άλλα 12 άτομα. Αναφέρεται ότι πρόκειται για την τρίτη απόπειρα δολοφονίας του Επάρχου.

RFE/RL, *Iraqi Governor Escapes Assassination Attempt*, 28 November 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/11/A6C23C77-C52A-4F37-97E4-0E9A3421B5B8.html>

Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε ότι στις 16.11.2006 σημειώθηκε βομβιστική έκρηξη σε τζαμί σουνιτών. Επίσης, έλαβε μαγνητοσκοπημένη ταινία που δείχνει τις τοπικές υπηρεσίες ασφαλείας να κακοποιούν και να σκοτώνουν στους δρόμους του Κιρκούκ έναν άραβα κρατούμενο. Επίσης, στις 19.11.2006 σκοτώθηκε στη Μοσούλη ο κούρδος τραγουδιστής Mesa'ud Goran προφανώς επειδή πιστεύεται ότι στήριζε την ενσωμάτωση της πόλης στο Κουρδιστάν.

UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 13-14

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Στις 17.10.2006 σκοτώθηκε στη Μοσούλη ο Fattah Rashid Harki, ανώτατο στέλεχος της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν και στα τέλη Οκτωβρίου σκοτώθηκε στην Hawija νότια του Κιρκούκ η Faliha Ahmed, ακτιβίστρια που μαχόταν για την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών. Παρότι δεν διαπιστώθηκαν τα κίνητρα της δολοφονίας, ο θάνατός της μπορεί να οφείλεται στις πεποιθήσεις της υπέρ της κατάργησης των διακρίσεων μεταξύ των αράβων και του κούρδων στο Κιρκούκ και της ενσωμάτωσης του Κιρκούκ στο Κουρδιστάν.

UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 5-6 and 12, βλέπε υποσημείωση 66.

Στις 10.7.2006 πέντε άτομα σκοτώθηκαν και 12 τραυματίστηκαν σε βομβιστική ενέργεια κατά του γραφείου του Πατριωτικού Κόμματος του Κουρδιστάν στο Κιρκούκ. Στις 11.8.2006 εξαπολύθηκαν επιθέσεις στα γραφεία του Πατριωτικού Κόμματος του Κουρδιστάν στη Μοσούλη και σε άλλες πόλεις όταν επίσημη κουρδική εφημερίδα κατέκρινε σίτη κληρικό ότι πυροδοτούσε εντάσεις μεταξύ των αράβων σιιτών και των κούρδων στο Κιρκούκ.

2. ROMA (ΚΑΩΛΙΥΑΗ)⁴⁶¹

α) Εισαγωγή

Οι Ρομά ή Kawliyah, κατάγονται από την Ινδία, αλλά ζουν στο Ιράκ εδώ και εκατοντάδες χρόνια. Είναι διακριτή εθνοτική ομάδα με τη δική της γλώσσα, τις δικές της παραδόσεις και το δικό της πολιτισμό αλλά ουδέποτε αναγνωρίστηκε ως τέτοια στο Ιράκ. Συνήθως υιοθετούν την επικρατούσα θρησκεία της χώρας φιλοξενίας διατηρώντας παράλληλα πτυχές των ειδικότερων συστημάτων πίστης τους⁴⁶². Στο Ιράκ, συνήθως προσχωρούν στο Ισλάμ, είτε στον κλάδο των σιιτών είτε στον κλάδο των σουνιτών. Συνήθιζαν να ζουν νομαδική ζωή, δεν ήσαν καταγεγραμμένοι και δεν ήσαν εφοδιασμένοι με έγγραφα ταυτότητας. Στη διάρκεια του πολέμου Ιράν-Ιράκ (1980 έως 1988) το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεϊν τους απένειμε την ιρακινή ιθαγένεια και τους χορήγησε ταυτότητες προκειμένου να καταταγούν οι άντρες στο στρατό. Επίσης η προηγούμενη κυβέρνηση τους παρείχε στέγη στο νέο-ιδρυθέν χωριό «Πρώτη Ιουνίου» στην περιοχή Abu Ghraib καθώς και στην περιοχή Al-Kamalia στα νοτιο-ανατολικά της Βαγδάτης. Άλλα χωριά Ρομά βρίσκονται στο νότο, ιδιαίτερα στην Επαρχία Qadissiyah. Κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το καθεστώς Βα'αθ τα χωριά των Ρομά απολάμβαναν την προστασία της αστυνομίας και οι αρχές ενθάρρυναν και δεν καταπολεμούσαν την ενασχόλησή τους με τη μουσική, το χορό, την πώληση οινόπνευματων και την πορνεία. Αναφέρεται ότι ιρακινοί στρατιωτικοί και αξιωματούχοι του κόμματος Βα'αθ ήσαν συχνοί πελάτες των πάρκων ψυχαγωγίας και των οίκων ανοχής που ίδρυσε το καθεστώς του Σ. Χουσεϊν στα σύνορα του Νοτίου Ιράκ προκειμένου να προσελκύσει τουρίστες από τα κράτη του Περσικού Κόλπου. Παρόλα αυτά, οι Ρομά θεωρούνται πολίτες δεύτερης κατηγορίας και στερούνται αρκετά δικαιώματα. Για παράδειγμα δεν δικαιούνταν να

UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 6

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

Άγνωστος ένοπλος επιτέθηκε στις 11.11.2005 στα γραφεία του Ιρακινού Μετώπου των Τουρκμένων στη Μοσούλη προκαλώντας το θάνατο δύο περαστικών.

Βλέπε UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 2

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Στις 14.9.2005 δολοφονήθηκε στο Κιρκούκ ενώ επέβαινε στο αυτοκίνητό του ο τουρκμένος αρχηγός Qassab Uglu.

Βλέπε: Ahmed Janabi, *Everyone is a target in Iraq*, Al Jazeera, 18 December 2005, <http://english.aljazeera.net/news/archive/archive?ArchiveId=15127>

Τον Αύγουστο του 2004 σκοτώθηκε στο Κιρκούκ ανώτερο στέλεχος του Υπουργείου Παιδείας και μέλος του Ιρακινού Μετώπου των Τουρκμένων: είχε εμπλακεί ενεργά σε συζητήσεις για τη γλώσσα που πρέπει να διδάσκεται στα σχολεία στο Κιρκούκ.

Βλέπε: Middle East Online, *Iraqi Turkmen official killed in Kirkuk*, 31 August 2004

<http://www.kurdmedia.com/news.asp?id=5422>

⁴⁶¹ Οι περισσότερες από τις πηγές που παραπέμπονται σε αυτό το κεφάλαιο αποκαλούν τους Ρομά «γύφτους». Όμως, ο όρος αυτός θεωρείται υποτιμητικός και έτσι στις παρούσες οδηγίες η ομάδα αυτή αποκαλείται είτε Ρομά είτε *Kawliyah*, που είναι η ονομασία που η κοινότητα χρησιμοποιεί στο Ιράκ.

⁴⁶² Για περισσότερες πληροφορίες για την ιστορία, τη θρησκεία και τον πολιτισμό των Ρομά βλέπε για παράδειγμα <http://www.rroma.org/> και Dom Research Center, Middle East and North Africa Gypsy Studies, <http://www.domresearchcenter.com/>

αποκτούν περιουσία ούτε είχαν πρόσβαση σε ανώτερες θέσεις της κυβέρνησης ή των ενόπλων δυνάμεων⁴⁶³.

Δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά στοιχεία για τον αριθμό των Ρομά που ζουν στο Ιράκ⁴⁶⁴. Εκτιμάται ότι πριν την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος ζούσαν στην περιοχή της Βαγδάτης περίπου 10.000. Σήμερα οι αρχηγοί των φυλών των Ρομά υποστηρίζουν ότι σε όλη τη χώρα ζουν επιπλέον 60.000 εκ των οποίων 11.000 στην Επαρχία Qadissiyah⁴⁶⁵. Το Ερευνητικό Κέντρο Dom εκτιμά ότι στο Ιράκ ζουν 50.000⁴⁶⁶.

β) Η κατάσταση σήμερα

Μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος οι Ρομά δεν απολαμβάνουν καμιά προστασία στο Ιράκ. Οι συντηρητικές τοπικές κοινότητες καθώς και μέλη της ομάδας Mehdi Army που δυσανασχετούσαν με τους διαφορετικούς κοινωνικούς κανόνες τους, απέβαλαν βία τους Ρόμα από τους οικισμούς τους. Για παράδειγμα, στις 12.3.2004 δεκάδες μέλη του Mehdi Army επιτέθηκαν με όλμους, χειροβομβίδες και μπουλντόζες σε χωριό Ρομά της Επαρχίας Qadissiyah. Ξέσπασαν μάχες μεταξύ των ανταρτών και των χωρικών Ρομά και σύμφωνα με το νομικό σύμβουλο της Πολυεθνικής Δύναμης σκοτώθηκαν περισσότεροι από 20 χωρικοί⁴⁶⁷. Επίσης, 18 χωρικοί κρατήθηκαν και βασανίστηκαν από μέλη του Mehdi Army αλλά αργότερα αφέθηκαν ελεύθεροι από την Προσωρινή Συμμαχική Αρχή⁴⁶⁸. Αναφέρεται ότι το χωριό λεηλατήθηκε και πυρπολήθηκε. Η αστυνομία, που πιθανόν να είχε συμμετάσχει στην επίθεση, δεν διενήργησε έρευνα⁴⁶⁹.

⁴⁶³ IRIN, *Iraq: Gypsies call for greater rights*, 3 March 2005

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=24925>

Najem Wali, *Iraq Stories*, 2005

<http://www.wordswithoutborders.org/article.php?lab=IraqStories>

IWPR, *Gypsies Seek Government Protection*, Iraqi Crisis Report No. 70, 24 June 2004

http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=167679&apc_state=heniicr2004

⁴⁶⁴ IOM Mission in Iraq, *Newsletter January – February 2006*, p. 10

http://www.iom-iraq.net/newsletters/IOM_Iraq_Newsletter_JanFeb06_English.pdf

⁴⁶⁵ IRIN, *Iraq: Minorities living tormented days under sectarian violence*, 4 January 2007

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=62981>

ibidem, *Iraq: Gypsies call for greater rights*, βλέπε υποσημείωση 463.

⁴⁶⁶ Dom Research Center, *Population Chart of Iraq*

<http://www.domresearchcenter.com/population/popiraq.html> [accessed January 2007].

⁴⁶⁷ Melinda Liu, *Getting Away With Murder?*, Newsweek, 27 May 2004

<http://www.msnbc.msn.com/id/5079129/site/newsweek>

⁴⁶⁸ *Ibid.*

⁴⁶⁹ Jeffrey White and Ryan Philips, *Sadrist revolt provides lessons for counterinsurgency in Iraq*, Jane's Intelligence Review, August 2004, <http://washingtoninstitute.org/html/pdf/white0804.pdf>

Anthony Shadid, *In a Gypsy Village's Fate, An Image of Iraq's Future*, The Washington Post, 3 April 2004

<http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn/A46446-2004Apr2>

Αναφέρθηκαν και άλλα περιστατικά: σε επίθεση με όλμους σε άλλο χωριό της Επαρχίας Qadissiyah, κοντά στη Diwaniyah, σκοτώθηκε στις 1.1.2005 μια γυναίκα και τραυματίστηκαν άλλα τρία άτομα. Το Δημοτικό Σχολείο και η Κλινική που είχε ανεγείρει το προηγούμενο καθεστώς καταστράφηκαν όπως και πολλά σπίτια.

Βλέπε: Deepa Babington, *Poverty and fear dominate life for Iraq's Gypsies*, Reuters, 6 January 2006

Αυτόχθονες επιτέθηκαν σε χωριό Ρομά της περιοχής Abu Ghraib, κατέστρεψαν τα σπίτια με μπουλντόζες και σκότωσαν όσους αρνήθηκαν να τα εγκαταλείψουν⁴⁷⁰. Υποστηρίζεται ότι ο Σαντάμ Χουσεΐν εγκατάστησε τους Ρομά σε αυτήν την περιοχή το 1979 εκδικούμενος τη συντηρητική από θρησκευτικής άποψης φυλή Zawabei που παραδοσιακά εγκαθίστατο στην περιοχή Abu Ghraib και ήταν γνωστή για τις ισχυρές σχέσεις που διατηρούσε με τον πρώην πρόεδρο της χώρας Abdel-Salam Arif⁴⁷¹.

Επιδιώκοντας την εξαφάνιση «της πορνείας, των τσιγγάνων χορευτών καθώς και των καταστημάτων βίντεο και οινόπνευματων⁴⁷² αντάρτες θρησκευτικών ομάδων εξαπέλυσαν επιχειρήσεις «εκκαθάρισης» των περιοχών των κόκκινων φαναριών της Βαγδάτης, συμπεριλαμβανομένης της Kamalia, που κατοικούνται από Ρομά. Οι κάτοικοί τους, περίπου 200 οικογένειες, αποβλήθηκαν και η γειτονιά Kamalia, που ήταν ονομαστή από τη δεκαετία του 1970 για τους οίκους ανοχής, μετονομάστηκε σε Hay Al-Zahra, που είναι το όνομα της κόρης του προφήτη Μοχάμεντ⁴⁷³.

Αναφέρεται ότι με απόφαση του Επαρχιακού Συμβουλίου της Βαβέλ απελάθηκαν όσοι «τσιγγάνοι» δεν ήσαν εφοδιασμένοι με έγγραφα ταυτότητας εκδοθέντα από τις υπηρεσίες της Επαρχίας⁴⁷⁴.

Από το 2003 οι περισσότεροι Ρομά έχουν εκτοπιστεί. Κάποιοι παραμένουν στο Ιράκ⁴⁷⁵, συχνά προσπαθώντας να αποκρύψουν την ταυτότητά τους. Άγνωστος αριθμός Ρομά έχει εγκαταλείψει τη χώρα, κάποιοι κατευθύνθηκαν στη Συρία και άλλοι στα κρά-

<http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/480fa8736b88bbc3c12564f6004c8ad5/dca16d353d5bbbf7492570ec001cef3d?OpenDocument>

Οπαδοί του σκληροπυρηνικού σίιτη κληρικού Muqtada Al-Sadr λεηλάτησαν το χωριό Al-Fawar στην Επαρχία Qadissiyah. Σύμφωνα με την αστυνομία δεν απαγγέθηκαν κατηγορίες για το περιστατικό.

Βλέπε: IWPR, *Gypsies Seek Government Protection*, βλέπε υποσημείωση 463.

Ο Najem Wali, δημοσιογράφος και συγγραφέας από την Al-Amarah, περιέγραψε πώς οι κάτοικοι της πόλης λεηλάτησαν από εκδίκηση τα υπάρχοντα και τα σπίτια των Ρομά.

Βλέπε: Najem Wali, *Iraq Stories*, 2005, <http://www.wordswithoutborders.org/article.php?lab=IraqStories>

Επίσης, *Kawliyah* από την Hilla στην Επαρχία Babel διέλυσαν τους καταυλισμούς τους όταν καταδικάστηκαν από ιμάμηδες έμπιστους οπαδούς του Al-Sadr.

Βλέπε: Gaiutra Bahadur, *In now-religious Iraq, no tolerance for Gypsies*, Philadelphia Inquirer, 6 June 2005

<http://www.uruknet.info/?s1=1&p=12354&s2=07Read>

⁴⁷⁰ IWPR, *Gypsies Seek Government Protection*, βλέπε υποσημείωση 463.

⁴⁷¹ Imam El-Liethy, *Iraq's Gypsies Struggle for Life After Saddam's Fall*, 2003

<http://www.domresearchcenter.com/news/iraq/iraq1.html>

⁴⁷² Constable, υποσημείωση 269. Βλέπε επίσης: Babington, υποσημείωση 469.

⁴⁷³ Bahadur, υποσημείωση 469.

⁴⁷⁴ Al-Sabaah, *Babel Council decides departing Gypsies families*, 12 December 2006

http://www.iraqupdates.com/p_articles.php?refid=DH-S-13-12-2006&article=1258

⁴⁷⁵ Στις αρχές του 2006 η ΙΟΜ εντόπισε 428 οικογένειες Kawliyah που είχαν εκτοπιστεί μετά το 2003. Από αυτές 179 κατάγονταν από την Επαρχία Qadissiyah (χωριό Al-Fawar), 139 από την Επαρχία της Βαγδάτης (περιοχές/χωριά Huzairan, Kamalia, Tamoz και Al-Kansa και από το κέντρο της Βαγδάτης), 100 από την Επαρχία Ninewa (περιοχή Sinjar) και 10 από την Επαρχία Diyala (περιοχή Kana'an). Οι περισσότερες είχαν αναζητήσει καταφύγιο σε άλλες περιοχές των Επαρχιών της Βαγδάτης, του Κίρκουκ και της Qadissiyah. Ως λόγους της εκτόπισης ανέφεραν τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου καθώς και τις ένοπλες συγκρούσεις και τη βία.

Βλέπε: IOM Mission in Iraq, *Phase II Monitoring*, January 2006

http://www.iom-iraq.net/library.html#IDP_pashe2_reports

Δεν υπάρχουν πιο ενημερωμένα στοιχεία για την κατάσταση μετά το βομβαρδισμό στη Samarra που προκάλεσε κλιμάκωση της θρησκευτικής βίας.

τη του Περσικού Κόλπου. Στο Ιράκ ζουν σε άθλιες συνθήκες, σε πρώην στρατιωτικούς καταυλισμούς ή σε σκηνές, με περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας της υγείας, στην εκπαίδευση, στον ηλεκτρισμό και στην ύδρευση αντιμετωπίζοντας διακριτική μεταχείριση στην απασχόληση. Πολλοί δεν έχουν άλλη επιλογή από την ενασχόληση με την πορνεία⁴⁷⁶.

Η κοινότητα των Ρομά του Ιράκ έχει υποφέρει από διώξεις για διάφορους λόγους. Ήταν πάντα απομονωμένη από τις εθνοτικές πλειοψηφίες των κοινοτήτων όπου ζούσε και αντιμετωπιζόταν με δυσπιστία. Τα μέλη της θεωρούνται παρείσακτα και απειλή. Το σκουρόχρωμο δέρμα τους και τα σκληρά χαρακτηριστικά του προσώπου τους τους καθιστούν εύκολα αναγνωρίσιμους. Είναι ιδιαίτερα γνωστοί για την ενασχόλησή τους με την πώληση οινοπνευματωδών και με την πορνεία, δραστηριότητες που είναι «μη ισλαμικές συνήθειες»⁴⁷⁷. Επίσης, σε κάποιες περιπτώσεις οι Ρομά παρείχαν καταφύγιο σε γυναίκες που κινδύνευαν από «εγκλήματα τιμής», συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στη δημιουργία μιας αρνητικής εικόνας τους στην ιρακινή κοινωνία⁴⁷⁸. Τέλος, θεωρείται ότι έχουν προνόμια και προστασία από το προηγούμενο καθεστώς και, λόγω της εργασίας τους, ότι συνδέονται με το κόμμα Βα'ath⁴⁷⁹. Φημολογείται ότι έχουν στρατολογηθεί από τους εξεγερμένους και ότι εμπλέκονται σε απαγωγές⁴⁸⁰ κυρίως λόγω της σχέσης τους με το προηγούμενο καθεστώς του Σ. Χουσεΐν που τους εξασφάλισε τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους. Δεδομένης της περιφρονητικής αντιμετώπισής τους από τον ιρακινό πληθυσμό εν γένει και της διείσδυσης σιτών ανταρτών στην ιρακινή αστυνομία δεν μπορούν να αναμένουν την προστασία των ιρακινών αρχών⁴⁸¹.

⁴⁷⁶ IRIN, Iraq: Gypsies call for greater rights, βλέπε υποσημείωση 463.

⁴⁷⁷ Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

⁴⁷⁸ IWPR, *Gypsies Seek Government Protection*, βλέπε υποσημείωση 463. Βλέπε επίσης «Γυναίκες» στη σελίδα 138.

⁴⁷⁹ Σύμφωνα με το ίδρυμα Brookings / Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου της Βέρνης για την Εσωτερική Εκτόπιση «οι Ρομά ήσαν θύματα επιθέσεων τόσο στις σουνιτικές όσο και στις σιιτικές περιοχές αμέσως μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος – στην πραγματικότητα τα πρώτα περιστατικά θρησκευτικής βίας αμέσως μετά την εισβολή των ΗΠΑ αφορούσαν στους Ρομά, αλλά ελάχιστοι αξιωματούχοι της Συμμαχίας απέδωσαν τη δέουσα προσοχή γιατί είναι πολύ μικρή η κοινότητα των Ρομά στο Ιράκ. Πολλοί ιρακίνοι θεωρούν ότι το καθεστώς Βα'ath ευνόησε τους Ρομά, αλλά όσοι ρωτήθηκαν σχετικά υποστήριξαν ότι η προκατάληψη είναι το κίνητρο των επιθέσεων και ιδίως η πεποίθηση ότι η κοινότητα των Ρομά ζει από την πορνεία και το εμπόριο των οινοπνευματωδών ποτών».

Βλέπε: Al-Khalidi and Tanner, p. 24, στην υποσημείωση 161.

⁴⁸⁰ Βλέπε επίσης «Υποστηρικτές ή εκλαμβανόμενοι ως υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος και / ή των εξεγερμένων» στη σελίδα 104.

⁴⁸¹ Η εφημερίδα Boston Globe ανέφερε ότι κατηγορήθηκαν ιρακίνοι στρατιώτες και αστυνομικοί που υπηρετούσαν στο Κιρκούκ επειδή το Δεκέμβριο του 2005 ξυλοκόπησαν πολλές «τσιγγάνες» πόρνες και έκαψαν τις σκηνές τους.

Βλέπε Thanassis Cambanis, *For returning unit in Iraq, a battle with doubts*, The Boston Globe, 8 January 2006 http://www.boston.com/news/world/middleeast/articles/2006/01/08/for_returning_unit_in_iraq_a_battle_with_doubts/?page=1

Γ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ Ή ΕΚΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΙ ΩΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΚΑΙ / Ή ΤΩΝ ΕΞΕΓΕΡΜΕΝΩΝ

1. ΑΡΑΒΕΣ ΣΟΥΝΙΤΕΣ

Πριν την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ στις διαδοχικές ιρακινές κυβερνήσεις κυριαρχούσαν οι άραβες σουνίτες που κατείχαν θέσεις κλειδιά στις ένοπλες δυνάμεις και στις υπηρεσίες ασφάλειας και πληροφοριών. Παρόλο που κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το κόμμα Βα' αθ του Σαντάμ Χουσεΐν οι αρχές συλλάμβαναν, βασάνιζαν και εκτελούσαν άραβες σουνίτες που θεωρούνταν αντικαθεστωτικοί σήμερα οι σιίτες κατηγορούν γενικότερα τους σουνίτες ότι υποστήριξαν το προηγούμενο καθεστώς⁴⁸². Δεδομένης της απώλειας των προνομίων μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος οι άραβες σουνίτες θεωρούνται ύποπτοι υποστήριξης ή συμπαράστασης της εξέγερσης της οποίας ηγούνται οι σουνίτες, που έχουν εξαπολύσει θανατηφόρες επιθέσεις κατά των σιιτών. Οι άραβες σουνίτες χαρακτηρίζονται «τρομοκράτες», «*takfiris*», «*salafis*» και «*wahabis*»⁴⁸³.

Όπως ήδη επισημάνθηκε τα αποσπάσματα θανάτου των σιιτών και κάποια μέλη των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας έχουν τελέσει βίαιες πράξεις αντεκδίκησης σε βάρος της αραβικής σουνιτικής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων απαγωγών, βασανιστηρίων και εξωδικαστικών εκτελέσεων⁴⁸⁴. Παρότι η κυβέρνηση του πρωθυπουργού Al Maliki υποσχέθηκε την εθνική συμφιλίωση, συμπεριλαμβανομένων της αμνήστευσης των σουνιτών που αποδοκιμάζουν τη βία και της απόλυσης των αθώων κρατουμένων⁴⁸⁵, οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας συνεχίζουν να κατηγορούνται για αδιάκριτες εκστρατείες συλλήψεων των αράβων σουνιτών. Οι εκθέσεις για την κατάσταση στο Ιράκ κατ' επανάληψη αναφέρονται στο εκτεταμένο φαινόμενο της συστηματικής χρήσης

⁴⁸² Βλέπε επίσης «Μέλη και Εταίροι του κόμματος Βα'αθ και του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν», στη σελίδα 105.

⁴⁸³ Οι όροι *takfiri*, *salafi* και *wahabi* χαρακτηρίζουν τους σουνίτες εξτρεμιστές. *Takfir* αποκαλούνται όσοι δεν είναι γνήσιοι πιστοί του Ισλάμ, είναι δηλαδή *kafir*, άπιστοι. Η ιδεολογία *takfiri* καλεί τους σουνίτες μουσουλμάνους να σκοτώνουν καθέναν που θεωρούν άπιστο. Αυτήν την ιδεολογία ακολούθησαν στο Ιράκ μεταξύ άλλων η Αλ Κάϊντα και η Ansar Al-Sunna που κήρυξαν πόλεμο στους σιίτες που χαρακτηρίζουν «Kuffar». *Salafism* είναι ένα κίνημα των σουνιτών του Ισλάμ που αποσκοπεί στην αναγέννηση της πρακτικής του Ισλάμ που προσιδιάζει στην αγνή μορφή της θρησκείας όπως διαμορφώθηκε την εποχή του προφήτη Μοχάμεντ. *Wahabism* είναι ιδιαίτερος προσανατολισμός του *salafism* και αποτελεί επικρατούσα μορφή του Ισλάμ στη Σαουδική Αραβία και στο Κατάρ. Βλέπε για παράδειγμα Human Rights Watch, *Nowhere to Flee – The perilous situation of Palestinians in Iraq* September 2006, p. 28 σε www.hrw.org/reports

USIP, *Who are the insurgents? Sunni Arab Rebels in Iraq, Special Report, April 2005*, p. 12

www.usip.org/pubs/specialreports

⁴⁸⁴ Βλέπε «Σουνίτες Άραβες» στη σελίδα 104. Βλέπε επίσης «Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας και Σιίτες Αντάρτες» στη σελίδα 35 και «Άμαχοι σιίτες και σουνίτες» στη σελίδα 43.

⁴⁸⁵ Βλέπε για παράδειγμα Jurist, Holly Manges Jones, *Iraq reconciliation plan offers amnesty, bans rights violations and torture*, 25 June 2006

<http://jurist.law.pitt.edu/paperchase/2006/06/iraq-reconciliation-plan-offers.php>

Lionel Beehner, *The Debate Over Granting Amnesty to Iraqi Insurgents*, CFR, 22 June 2006

http://www.cfr.org/publication/10965/debate_over_granting_amnesty_to_iraqi_insurgents.html

των βασανιστηρίων που «οι ιρακινοί αξιωματούχοι αναγνώρισαν ευρέως ότι αποτελεί σοβαρό πρόβλημα»⁴⁸⁶. Στην πραγματικότητα η κατάσταση είναι χειρότερη για τους κρατούμενους από τις ιρακινές αρχές στους ανεπίσημους χώρους κράτησης του Υπουργείου Εσωτερικών. Η πλειοψηφία των κρατουμένων είναι άραβες σουνίτες, κατηγορούμενοι κυρίως για «τρομοκρατία»⁴⁸⁷.

2. ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΒΑ΄ ΑΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΣΑΝΤΑΜ ΧΟΥΣΕΪΝ

Κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν το κράτος, τις ένοπλες δυνάμεις και τις υπηρεσίες ασφάλειας και πληροφοριών εξουσίαζε το κόμμα Βα΄ αθη, το πολιτικό όργανο με το οποίο ο πρόεδρος ήλεγχε τη χώρα. Δεν απαιτούνταν ιδιαίτερα προσόντα για την εγγραφή του ενδιαφερόμενου στο κόμμα ως μέλους και το καθεστώς διέυρυνε συστηματικά και σε μόνιμη βάση τη συμμετοχή σ' αυτό. Απολάμβαναν προνομιακή μεταχείριση σε καθοριστικές πτυχές της ζωής τους τα μέλη του Βα΄αθη που η κυβέρνηση θεωρούσε ότι ήσαν αφοσιωμένα στο κόμμα.

Χιλιάδες πρώην μέλη του κόμματος Βα΄ αθη διορισμένα σε κυβερνητικές υπηρεσίες, σε πανεπιστήμια και σε σχολεία (συμπεριλαμβανομένων του Επαναστατικού Συμβουλίου, της Εθνοσυνέλευσης, των μελών του δικαστικού και εισαγγελικού συστήματος του προηγούμενου καθεστώτος, των στρατιωτικών, των παραστρατιωτικών δυνάμεων και των υπηρεσιών πληροφοριών και ασφάλειας) εκδιώχθηκαν από τις θέσεις εργασίας τους στο πλαίσιο της διαδικασίας *από-μπασθικοποίησης* (πρόκειται για τη διαδικασία απομάκρυνσης των μελών του κόμματος Βα΄αθη από τον ιρακινό κρατικό μηχανισμό). Τούτο συνέβη ακόμη και σε όσους είχαν εγγραφεί στο κόμμα από ανάγκη και όχι επειδή ενστερνίζονταν την ιδεολογία του. Όμως, χιλιάδες ιρακινών είχαν εμπλακεί ενεργά στην τέλεση των εγκλημάτων για τα οποία ευθύνεται το κόμμα Βα΄ αθη καθώς προήχθησαν σε θέσεις εξουσίας. Παρότι κάθε ιρακινός πολίτης είχε τη δυνατότητα να εγγραφεί στο κόμμα η πλειοψηφία των υψηλόβαθμων στελεχών του ήσαν άραβες σουνίτες. Δεν είναι γνωστός ο συνολικός αριθμός των μελών του κόμματος Βα΄αθη: εκτιμάται ότι είχαν εγγραφεί 1.000.000 έως 2.500.000 ιρακινοί πολίτες⁴⁸⁸.

⁴⁸⁶ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 15-18, in particular para. 64
http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

⁴⁸⁷ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 18

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Βλέπε επίσης: Ellen Knickmeyer, *U.S. Envoy Calls Torture Severe And Extensive at 2 Iraqi Prisons*, The Washington Post, 14 December 2005

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2005/12/13/AR2005121300429.html>

⁴⁸⁸ Doug Struck, *"My Hands Are Not Stained With Blood"*, The Washington Post, 3 February 2005

Στις 16.5.2003 με τη Διαταγή Νο. 1 της Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης το κόμμα Βα' ath ετέθη εκτός νόμου⁴⁸⁹. Ανεξάρτητα από την απαγγελία κατηγοριών για την τέλεση αξιόποινων πράξεων απολύθηκαν από τις θέσεις εργασίας τους τα μέλη των τεσσάρων ανωτάτων βαθμίδων της ιεραρχίας του κόμματος⁴⁹⁰ και καθένας που ήταν επικεφαλής στα τρία ανώτερα επίπεδα διοίκησης στο δημόσιο τομέα και πλήρες μέλος του κόμματος (ανεξάρτητα από το βαθμό⁴⁹¹). Εκτιμάται ότι η απόφαση αυτή έπληξε περίπου 30.000 πολίτες, συμπεριλαμβανομένων χιλιάδων δασκάλων και άλλων χαμηλόβαθμων γραφειοκρατών που είχαν προσχωρήσει στο κόμμα για να επιβιώσουν κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν. Σύμφωνα με τον Paul Bremer, πρώην Διοικητή της Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης, το πεδίο εφαρμογής της διαταγής αφορούσε ποσοστό 1% των μελών του Βα'ath και μόνον τα ανώτατα στελέχη του. Κατηγόρησε τους ιρακινούς αξιωματούχους ότι εφάρμοσαν καθ' υπέρβαση την πολιτική εκκαθάρισης της ιρακινής διοίκησης από τα μέλη του κόμματος⁴⁹². Με τη Διαταγή Νο. 4 η Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση κατάσχεσε την περιουσία του κόμματος⁴⁹³ και το Νοέμβριο του 2003 ίδρυσε το *Συμβούλιο Από-μπααθικοποίησης του Ιράκ* με αρμοδιότητα την απομάκρυνση των υψηλόβαθμων στελεχών του κόμματος από την κρατική δομή και την εξέταση των προσφυγών των χαμηλόβαθμων στελεχών της ανώτερης ηγεσίας του⁴⁹⁴. Οι επιφανείς ηγέτες του κόμματος δεν δικαιούνταν να ασκήσουν

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A59279-2005Feb3.html>

⁴⁸⁹ CPA Order No. 1, βλέπε υποσημείωση 82. Η διάταξη της παραγράφου I του άρθρου 7 του Συντάγματος απαγορεύει τη λειτουργία του «Σανταμικού Βα'ath». Όμως, de facto το κόμμα Βα'ath ουδέποτε διαλύθηκε και αργότερα αναδιοργανώθηκε με νέα δομή. Μετά την εκτέλεση του πρώην προέδρου του Σ. Χουσεΐν, στις 30.12.2006, το κόμμα ανακοίνωσε ότι ορίστηκε διάδοχός του στη θέση του γενικού γραμματέα του κόμματος ο Izzat Al-Douri, ο έως τότε αναπληρωτής γενικός γραμματέας».

Βλέπε: Al Jazeera, *Iraq's Baath party names new leader*, 1 January 2007

<http://english.aljazeera.net/NR/exeres/4878159A-9C63-4F91-AB54-5915374D5149.htm>

Βλέπε επίσης: : Anthony H. Cordesman, *The Iraqi Insurgency and the Risk of Civil War: Who Are the Players?*, CSIS, Working Draft, revised 1 March 2006, p. 48

http://www.csis.org/media/csis/pubs/060301_iraginsurgplayers.pdf

⁴⁹⁰ Οι *Udw Qutriyya* (Μέλος Περιφερειακής Οργάνωσης - Regional Command Member), *Udw Far* (Μέλος Κλαδικής Οργάνωσης - Branch Member), *Udw Shu'bah* (Μέλος Τομέα της Οργάνωσης - Section Member) and *Udw Firaq* (Μέλος Ομάδας της Οργάνωσης - Group Member) θεωρήθηκαν «ανώτερες βαθμίδες στην ιεραρχία» του κόμματος. Βλέπε: CPA Order No. 1, Section 1 (2), στην υποσημείωση 82.

⁴⁹¹ Συμπεριλαμβανομένων *Udw* (Μέλος - Member) και *Udw Amil* (Ενεργό Μέλος - Active Member). Βλέπε: CPA Order No. 1, Section 1 (3), στην υποσημείωση 82.

⁴⁹² Matt Kelley, *Bremer admits errors in rebuilding Iraq*, USA Today, 6 February 2007

http://www.usatoday.com/news/washington/2007-02-05-iraq-contracts_x.htm

⁴⁹³ CPA Order No. 4, *Management of Property and Assets of the Iraqi Baath Party*, 25 May 2003, βλέπε σε: Refworld at <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/refworld/rwmain?docid=469cd8282>

Η διαταγή αυτή καταργήθηκε αργότερα. Βλέπε: CPA Order No. 100, *Transition of Laws, Regulations, Orders, and Directives Issued by the CPA*, Section 4, 28 June 2004, σε Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/refworld/rwmain?docid=46a609512>

⁴⁹⁴ Βλέπε: CPA Order No. 5, *Establishment of the Iraqi De-Ba'athification Council*, 25 May 2003, σε UNHCR's Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/refworld/rwmain?docid=469cd94f2>

Με το Μνημόνιο Νο. 7 η Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση ανέθεσε στο Συμβούλιο Διακυβέρνησης του Ιράκ την αρμοδιότητα «αποψίλωσης» της ιρακινής κοινωνίας από το κόμμα Βα'ath (Από-Μπααθικοποίηση) και κατήργησε τη Διαταγή Νο. 5. Αργότερα, το Συμβούλιο μετονομάστηκε *Ανώτατη Επιτροπή Από-Μπααθικοποίησης*.

προσφυγή κατά της απόφασης απόλυσής τους. Ο Nibras Kazimi, πρώην σύμβουλος της μετονομασθείσας *Επιτροπής Από-μπααθικοποίησης* δήλωσε ότι περίπου 15.000 στελέχη του κόμματος επέστρεψαν στις θέσεις εργασίας τους μετά την αποδοχή των προσφυγών τους⁴⁹⁵.

Με τη Διαταγή Νο. 2 της Προσωρινής Συμμαχικής Διοίκησης διαλύθηκαν οι ένοπλες και οι παραστρατιωτικές δυνάμεις του Ιράκ καθώς και οι υπηρεσίες ασφάλειας και πληροφοριών. Επιπλέον, απαγορεύθηκε σε κάθε στρατιωτικό με βαθμό συνταγματάρχη ή ανώτερο να επιστρέψει στη θέση εργασίας του καθώς θεωρήθηκε «ανώτατο στέλεχος του κόμματος»⁴⁹⁶. Λόγω του ρόλου τους στην καταστολή του λαού του Ιράκ ήταν ευρεία η συναίνεση για την ανάγκη διάλυσης των ιρακινών υπηρεσιών ασφαλείας και πληροφοριών και των παραστρατιωτικών ομάδων. Όμως, ο διαμελισμός των ιρακινών ενόπλων δυνάμεων ήταν περισσότερο αμφιλεγόμενος⁴⁹⁷. Λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης ασφαλείας και της ανάγκης στελέχωσης των δυνάμεων ασφαλείας και της διοίκησης με έμπειρα στελέχη η Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση άρχισε να επιτρέπει σε επιλεγμένα πρώην μέλη του κόμματος Βα'αθ να επιστρέψουν στις θέσεις εργασίας τους. Την πολιτική αυτή συνέχισε να εφαρμόζει ο μεταβατικός πρωθυπουργός Iyad Al-lawi όταν η Προσωρινή Συμμαχική Διοίκηση του παρέδωσε την εξουσία διακυβέρνησης της χώρας⁴⁹⁸.

Όμως η εξουσιαζόμενη από σιίτες Μεταβατική Κυβέρνηση του Ιράκ του πρωθυπουργού Ibrahim Al-Ja'fari και η ιρακινή κυβέρνηση του πρωθυπουργού Nouri Al-Maliki⁴⁹⁹ ανακοίνωσαν σημαντικές εκκαθαρίσεις της κρατικής μηχανής από τα μέλη του κόμματος Βα'αθ⁵⁰⁰. Για παράδειγμα το 2005 απομακρύνθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο του Ιράκ εννέα δικαστές επειδή ήσαν μέλη του κόμματος Βα'αθ, παρότι είχε ελεγχθεί εξονυχιστικά ο φάκελος τους και εγκριθεί ο διορισμός τους. Άλλοι δικαστές α-

Βλέπε: CPA Memorandum No. 7, *Delegation of Authority Under the De-Ba'athification Order No. 1*, 4 November 2003, σε UNHCR's Refworld: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=469cd698b>

Το άρθρο 135 του Συντάγματος επικύρωσε την ίδρυση και τις εξουσίες της Επιτροπής.

⁴⁹⁵ CFR, *Iraq: Debaathification*, 7 April 2005, <http://www.cfr.org/publication.html?id=7853>; Struck, βλέπε υποσημείωση 488.

⁴⁹⁶ CPA Order No. 2, *Dissolution of Entities*, βλέπε υποσημείωση 82.

⁴⁹⁷ ICG, *After Baker-Hamilton*, p. 19, βλέπε υποσημείωση 111. Βλέπε επίσης: The Library of Congress, p. 3, στην υποσημείωση 72.

⁴⁹⁸ Edward Wong, *Iraq Asks Return of Some Officers of Hussein Army*, The New York Times, 3 November 2005, <http://www.globalpolicy.org/security/issues/iraq/occupation/2005/1103officers.htm>

Al Jazeera and agencies, *Ex-Baathists to get back civil jobs*, 12 June 2004

<http://english.aljazeera.net/News/archive/archive?ArchiveId=4375>

Rory McCarthy, *U-turn on hiring of Ba'ath party members*, The Guardian, 23 April 2004

<http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1201330,00.html>

John King, *Policy easing to bring Baathists into new Iraq*, CNN, 22 April 2004

<http://www.cnn.com/2004/WORLD/meast/04/22/iraq.baathist/>

⁴⁹⁹ Ο πρωθυπουργός Nouri Al-Maliki ήταν αντιπρόεδρος της Επιτροπής Από-Μπααθικοποίησης.

⁵⁰⁰ Ellen Knickmeyer, *Iraqi Alliance Seeks to Oust Top Officials of Hussein Era*, The Washington Post, 18 April 2005, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A61487-2005Apr17.html>

πειλήθηκαν με απόλυση αλλά τελικώς τους επιτράπη να παραμείνουν στις θέσεις τους στο μέτρο που δεν παρακωλύουν το έργο του δικαστηρίου⁵⁰¹. Η πρακτική αυτή στηρίχθηκε στη διαταγή για την εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού από τα μέλη του κόμματος Βα'αθ.

Έκτοτε ασκήθηκαν έντονες πιέσεις στην κυβέρνηση για την ανατροπή της *πολιτικής της από-μπααθικοποίησης* που κατακρίθηκε ευρέως επειδή συνέβαλε στη δημιουργία μεγάλου αριθμού ανέργων και αποστερημένων δικαιωμάτων σουνιτών πολλοί από τους οποίους προσχώρησαν αργότερα στις ομάδες των εξεγερμένων. Αποσκοπώντας στην υποστήριξη του δημοψηφίσματος του Οκτωβρίου 2005 από τους σουνίτες επιτεύχθη συμβιβασμός σύμφωνα με τον οποίο το *Νέο Συμβούλιο των Αντιπροσώπων* θα εξέταζε τη δυνατότητα κατάργησης της πολιτικής από-μπααθικοποίησης στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Συντάγματος⁵⁰². Πολλοί σουνίτες υποστηρίζουν ότι η σχετική κυβερνητική πολιτική⁵⁰³ αποτελεί πλέον εργαλείο όχι μόνο για τον εντοπισμό των μελών του προηγούμενου καθεστώτος αλλά και για τη στοχοποίησή τους ώστε να παρακωλύεται η απασχόλησή τους στο δημόσιο τομέα⁵⁰⁴.

Στις 7.11.2006 η ιρακινή κυβέρνηση ανακοίνωσε σχέδιο νόμου που παρέχοντας τη δυνατότητα στα περισσότερα πρώην μέλη του κόμματος Βα'αθ να επιστρέψουν στις θέσεις εργασίας τους ή να συνταξιοδοτηθούν ικανοποιεί τους σουνίτες και προάγει την εθνική συμφιλίωση. Σύμφωνα με τον Ali Faysal Al-Lami, Διευθυντή της Επιτροπής Από-μπααθικοποίησης αυτή η νομοθετική πρωτοβουλία αναγνωρίζει σε περίπου 1.500 ανώτερα στελέχη του κόμματος το δικαίωμα να επιστρέψουν στις θέσεις εργασίας τους ή να συνταξιοδοτηθούν⁵⁰⁵.

Όσοι σχετιζόνταν ή συνδέονταν με την προηγούμενη ιρακινή κυβέρνηση, είτε λόγω της συμμετοχής τους στο κόμμα Βα'αθ είτε λόγω των καθηκόντων τους ή του επαγγέλματός τους αποτέλεσαν στόχο επιθέσεων από τις πρώτες ημέρες της πτώσης του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν και συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σοβαρούς κινδύνους παραβίασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Το επίπεδο κινδύνου εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως είναι ο βαθμός διασύνδεσης με την ιδεολογία του κόμμα-

⁵⁰¹ RFE/RL, *Iraq: De-Ba'athification Commission Backs Away From Tribunal Purge*, 29 July 2005 <http://www.rferl.org/featuresarticle/2005/07/5c52d87e-b550-4eb7-94d2-a4ddb80e0853.html>

⁵⁰² Άρθρο 142 του Συντάγματος.

⁵⁰³ Βλέπε για παράδειγμα IRIN, *Iraq: Constitution revision key to reconciliation, analysts say*, 6 July 2006 <http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=27109>

⁵⁰⁴ ICG, *The Next Iraq War? Sectarianism and Civil Conflict*, Middle East Report No. 52, 27 February 2006, p. 10 http://www.crisisgroup.org/library/documents/middle_eastnorth_africa/iraq_iran_gulf/52_the_nextiraqi_war_sectarianism_and_civil_conflict.pdf

⁵⁰⁵ BBC News, *Iraq Baathists ban "to be eased"*, 7 November 2006 http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6123182.stm

John Ward Anderson, *Proposal Would Rehire Members of Hussein's Party*, The Washington Post, 7 November 2006, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/11/06/AR2006110601321.html>

τος Βα'ath και οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διαπράχθηκαν κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το καθεστώς του Σαντάμ Χουσεΐν, η θέση ή ο βαθμός που είχαν και η εμπλοκή τους σε πολιτικές δραστηριότητες. Υψηλού επιπέδου διασύνδεση ή βαθμός στους κόλπους του κόμματος Βα'ath ή στο πολιτικό σύστημα ή στο σύστημα ασφάλειας της χώρας μπορεί να αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την επιλογή του στόχου. Όμως, έχουν δολοφονηθεί ή αποτελέσει στόχο επίθεσης και χαμηλόβαθμοι αξιωματούχοι του κόμματος που ήσαν γνωστοί για τη δράση τους σε επίπεδο γειτονιάς⁵⁰⁶, για παράδειγμα επειδή συμμετείχαν στις δραστηριότητες χάραξης και εφαρμογής πολιτικής, στην αναζήτηση των λιποτακτών ή στη στρατολόγηση μελών των παραστρατιωτικών ένοπλων ομάδων όπως είναι η *Jaish Al-Quds* (ο Στρατός της Ιερουσαλήμ), η *Fedayeen Saddam* (οι Άντρες που Θυσιάζονται για το Σαντάμ), και η *Ashabal Saddam* (τα Λιονταράκια του Σαντάμ). Επιπλέον, έχουν δολοφονηθεί αρκετοί χαμηλόβαθμοι γραφειοκράτες όπως δάσκαλοι και καθηγητές⁵⁰⁷. Κάποιοι σωροί που αναβρέθηκαν αναγνωρίστηκαν από τα σημειώματα που έφεραν ως μέλη του κόμματος Βα'ath⁵⁰⁸.

Πρώην μέλη του κόμματος Βα'ath και των πολιτικών θεσμών καθώς και των θεσμών ασφάλειας του κράτους μπορεί να αντιμετωπίζουν κακομεταχείριση, εκφοβισμούς και βία που πλήττει τη σωματική τους ακεραιότητα, συμπεριλαμβανομένης της δολοφονίας⁵⁰⁹. Αναφέρεται ότι μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος οι σίιτες αντάρτες συνέταξαν «λίστες στόχων» με βάση τους καταλόγους των μελών του κόμματος Βα'ath και τις ταυτότητες που ληλάτησαν από τις εγκαταστάσεις των υπηρεσιών ασφάλειας και πληροφοριών. Πρώην αξιωματούχοι κατηγορούνται για τη συμμετοχή τους σε αδιάκριτες και εκτεταμένες πράξεις τρομοκρατίας, για την καταστολή της ελευθερίας της συνείδησης και για τη στάση ανοχής που επέδειξαν στις συνοπτικές και αυθαίρετες εκτελέσεις, για τα βασανιστήρια, για τους βιασμούς και τη σεξουαλική κακοποίηση που διέπραξαν διαρκούς της κράτησης και για τις εξαναγκασμένες ή μη εξαφανίσεις.

⁵⁰⁶ Βλέπε επίσης Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε www.unhcr.org/protection/col.htm

⁵⁰⁷ Βλέπε επίσης «Ακαδημαϊκοί, καθηγητές, δάσκαλοι και φοιτητές» στη σελίδα 123.

⁵⁰⁸ Romesh Ratnesar, *Vengeance Has its Day*, Time Magazine, 22 November 2003

<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,548790,00.html>

Anna Badkhen, *Gunmen stalk Hussein party members*, San Francisco Chronicle, 21 September 2003

<http://www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2003/09/21/MN81296.DTL>

⁵⁰⁹ Για τον κατάλογο των αποπειρών δολοφονίας αξιωματούχων του πρώην κόμματος Βα'ath και άλλων προσώπων που θεωρούνται ότι συνδέονταν με το προηγούμενο καθεστώς του Σ. Χουσεΐν βλέπε στην αγγλική έκδοση των Οδηγιών "Annex IV: Attacks on Government Officials and Other Persons Associated With the Current Iraqi Government, Administration and Institutions" στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/tehis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557>

Μετά την κατάρρευση του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν ξέσπασε κύμα δολοφονιών παρότι οι σίιτες κληρικοί, συμπεριλαμβανομένου του Μεγάλου Αγιατολάχ Ali Al-Sistani, εξέδωσαν θρησκευτικά διατάγματα (*fatwas*) με τα οποία αποθάρρυναν τα αντίποινα κατά των μελών του κόμματος Βα'αθ ή των αξιωματούχων ασφαλείας της προηγούμενης κυβέρνησης⁵¹⁰.

Τεκμηριωμένα αυξήθηκαν οι επιθέσεις κατά των μελών του κόμματος Βα'αθ μετά τις εκλογές του 2005, όταν σιιτικά κόμματα ανέλαβαν την εξουσία. Αναφέρεται ότι σίιτες αντάρτες διανέμουν έντυπες απειλές θανάτου στις οποίες αναγράφονται πρώην μέλη του κόμματος Βα'αθ, σουνίτες και σίιτες⁵¹¹. Έκτοτε οι Ειδικές Επίλεκτες Ομάδες της Αστυνομίας που υπάγονται στον έλεγχο του Υπουργείου Εσωτερικών και οι συνδεδεμένοι με αυτές σίιτες αντάρτες κατηγορούνται για συστηματικές αρπαγές, βασανιστήρια και εξωδικαστικές εκτελέσεις των αράβων σουνιτών. Και ενώ στην έκθεση που εξέδωσε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες το 2005 με Κατευθυντήριες Οδηγίες για τον Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών αναφέρεται ότι « οι θρησκευτικές πεποιθήσεις του θύματος (σουνίτη ή σίιτη) δεν φαίνεται να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για την επιλογή του στόχου»⁵¹², πλέον καθίσταται σαφές ότι γενικά οι σουνίτες εντοπίζονται από τη συμμετοχή στο προηγούμενο καθεστώς και στη συνεχιζόμενη εξέγερση⁵¹³.

Αποτελούν στόχο των σιιτών ανταρτών και άλλες ομάδες που θεωρούνται υποστηρικτές ή προνομιούχοι του προηγούμενου καθεστώτος, για παράδειγμα οι Ρομά⁵¹⁴, οι Παλαιστίνιοι, ή οι καθηγητές, οι δάσκαλοι, οι καλλιτέχνες κλπ των οποίων η επαγγελματική ζωή προόδευσε λόγω της συμμετοχής τους στο κόμμα Βα'αθ⁵¹⁵. Άλλες επιθέσεις φαίνεται ότι είναι αποτέλεσμα προσωπικής αντεκδίκησης πρώην θυμάτων ή των οικογενειών τους που επιδίδουν να βλάψουν τους αυτουργούς (υπαλλήλους του προ-

⁵¹⁰ AI, *Iraq – The need for security*, 4 July 2003, MDE 14/143/2003, p. 5-6

[http://web.amnesty.org/library/pdf/MDE141432003ENGLISH/\\$File/MDE1414303.pdf](http://web.amnesty.org/library/pdf/MDE141432003ENGLISH/$File/MDE1414303.pdf)

Scott Wilson, *Iraqis Killing Former Baath Party Members*, The Washington Post, 20 May 2003

<http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn/A12583-2003May19>

Βλέπε επίσης: Dumeetha Luthra, *Basra revenge killings increase*, BBC News, 9 December 2003

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3303051.stm

Ratnesar, βλέπε υποσημείωση 508; Joel Brinkley, *Revenge killings thin ex-Baathists' ranks*, The New York Times, 1 November 2003

<http://www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2003/11/01/MNGPP2072B1.DTL>

Anna Badkhen, *Gunmen stalk Hussein party members*, San Francisco Chronicle, 21 September 2003

<http://www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2003/09/21/MN81296.DTL>

⁵¹¹ Hannah Allam, *Revenge killings of members of Saddam's former regime rise*, Knight Ridder Newspaper, 25 February 2005, http://www.mcclatchydc.com/staff/hannah_allam/story/11164.html

⁵¹² Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁵¹³ Βλέπε «Άραβες Σουνίτες» στη σελίδα 104.

⁵¹⁴ Βλέπε «Ρομά (Kawliyah)» στη σελίδα 100.

⁵¹⁵ Βλέπε «Επαγγελματικές Ομάδες σε Κίνδυνο» στη σελίδα 123.

ηγούμενου καθεστώτος) της κράτησης, των βασανιστηρίων ή άλλων παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η παράλειψη απόδοσης ευθυνών για τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το προηγούμενο καθεστώς θεωρείται παράγων που ενθαρρύνει τους ιρακινούς στην αυτοδικία και στην τέλεση πράξεων εκδίκησης. Εκτός από τις υποθέσεις *Dujail*⁵¹⁶ και *Anfal*⁵¹⁷ που παραπέμφθηκαν ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Ιράκ που συγκροτήθηκε για να δικάσει τα πλέον επιφανή στελέχη του προηγούμενου καθεστώτος δεν έχει αναληφθεί καμιά πρωτοβουλία για την παραπομπή ενώ-

⁵¹⁶ Οι παρακάτω έξη κατηγορούμενοι δικάστηκαν στην υπόθεση *Dujail*: ο πρώην πρόεδρος του Ιράκ Σαντάμ Χουσεϊν, ο ετεροθαλής αδερφός του και αρχηγός των υπηρεσιών πληροφοριών Barzan Al-Tikriti, ο πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και αρχηγός του Λαϊκού Στρατού του Κόμματος Ba'ath Taha Yassin Ramadan, ο πρόεδρος του Επαναστατικού Δικαστηρίου Awwad Hamed Al-Bandar, τα ανώτερα στελέχη του κόμματος Ba'ath στην Dujail Abdullah Kadhemi Ruaid και Mizhar Abdullah Ruaid, τα στελέχη του κόμματος στη Dujail Ali Daeem Ali και Mohammed Azawi Ali. Οι κατηγορίες που απαγγέθηκαν στους κατηγορούμενους αφορούσαν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας για τη συμμετοχή τους στη δολοφονία σιιτών μουσουλμάνων στη Dujail το 1982, συμπεριλαμβανομένων της δολοφονίας 157 πολιτών, της παράνομης σύλληψης 399, του βασανισμού γυναικών και παιδιών και της καταστροφής αγροικιών και καλλιέργειών. Στις 5.11.2006 το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ενόχους τους Σαντάμ Χουσεϊν και Barzan Al-Tikriti για τα εξής εγκλήματα: φόνο από πρόθεση, για βασανιστήρια, για απέλαση/εκτόπιση, φυλάκιση και άλλες απάνθρωπες πράξεις. Αμφότεροι καταδικάστηκαν στην εσχάτη των ποινών και σε πολυετή φυλάκιση. Ο Awwad Hamed Al-Bandar κρίθηκε ένοχος φόνων από πρόθεση και καταδικάστηκε σε θάνατο. Οι Saddam Hussein, Barzan Al-Tikriti και Awwad Hamed Al-Bandar εκτελέστηκαν το Δεκέμβριο του 2006 και τον Ιανουάριο του 2007 αντίστοιχα. Ο Taha Yassin Ramadan κρίθηκε ένοχος για τα εγκλήματα του φόνου από πρόθεση, της απέλασης, των βασανιστηρίων, της φυλάκισης και άλλων απάνθρωπων πράξεων και καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη αλλά στις 12.2.2007 το Ανώτατο Δικαστήριο του Ιράκ δικάζοντας κατ'έφεση τον καταδίκασε σε θάνατο. Κάθε ποινή σε θάνατο που εκδίδει το Τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Ιράκ επανεξετάζεται αυτόματα από Συμβούλιο Εφετών και έτσι αφού το Συμβούλιο επικύρωσε την καταδίκη του στην εσχάτη των ποινών ο Taha Yassin Ramadan εκτελέστηκε στις 20.3.2007. Οι Abdullah Kadhemi Ruaid και Ali Daeem Ali κρίθηκαν ένοχοι για τα αδικήματα του φόνου από πρόθεση, των βασανιστηρίων και της φυλάκισης και καταδικάστηκαν σε 15ετή κάθειρξη. Για τα ίδια αδικήματα και με την ίδια ποινή καταδικάστηκε ο Mizhar Abdullah Ruaid. Αθώωθηκε λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων ο Mohammed Azawi Ali. Βλέπε για παράδειγμα, BBC News, *Saddam trial: Verdicts in detail*, 5 November 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6118302.stm

ibidem, *Top Saddam aide sentenced to hang*, 12 February 2007

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6354205.stm

International Center for Transitional Justice, *Iraq Tribunal Issues Verdict in First Hussein Trial*, 5 November 2006, <http://www.ictj.org/en/news/press/release/1041.html>

⁵¹⁷ Έξη συγκατηγορούμενοι του Σαντάμ Χουσεϊν δικάζονται για τις μαζικές σφαγές που τελέστηκαν το 1987-1988 στο πλαίσιο της *Εκστρατείας Anfal*. Σύμφωνα με το κατηγορητήριο στο πλαίσιο αυτής της επιχείρησης πέθαναν 182.000 κούρδοι, κυρίως άμαχοι. Οι κατηγορίες αφορούν γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου. Τον Ιανουάριο του 2007 κατέπεσαν όλες οι κατηγορίες που απαγγέθηκαν στον πρώην πρόεδρο της χώρας Σαντάμ Χουσεϊν αφού στις 30.12.2006 εκτελέστηκε η καταδικαστική απόφαση με την οποία διατάχθηκε η θανατική ποινή για τη σφαγή των σιιτών στη Dujail. Οι άλλοι έξη κατηγορούμενοι είναι ο Ali Hassan Al-Majid Al-Tikriti, που φέρεται ως αρχιτέκτονας της εκστρατείας *Anfal* και είναι ξάδερφος του πρώην προέδρου της χώρας Σαντάμ Χουσεϊν. Ήταν γενικός γραμματέας του Κόμματος Ba'ath για το Βόρειο Ιράκ από το 1987 έως το 1989 και είχε κατά τη διάρκεια της θητείας του είχε εξουσία σε όλες τις κρατικές υπηρεσίες του Κουρδιστάν, ο Tahir Tawfiq Al-Aani, πρώην κυβερνήτης της Επαρχίας Ninewa, στέλεχος του κόμματος Ba'ath και βοηθός του Ali Hassan Al-Majid, ο Sabr Abdul-Aziz Al-Douri, πρώην γενικός διευθυντής των υπηρεσιών πληροφοριών των Ενόπλων Δυνάμεων, ο Farhan Mutlak Al-Jaburi, πρώην διευθυντής των υπηρεσιών πληροφοριών των Ενόπλων Δυνάμεων στο Βόρειο Ιράκ, ο Sultan Hashem Ahmed Al-Ta'i, πρώην Διοικητής του Σώματος Ι των Ενόπλων Δυνάμεων, υπεύθυνος για το Τμήμα του Βορείου Ιράκ διαρκούς της εκστρατείας *Anfal* (αργότερα ορίστηκε Υπουργός των Ενόπλων Δυνάμεων) και ο Hussein Rashid Al-Tikriti, πρώην αντιστράτηγος Επιχειρήσεων

Βλέπε: BBC News, *Timeline: Anfal trial*

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5272224.stm [last updated 8 January 2007]

International Center for Transitional Justice, *Iraq: Tribunal Must Improve Efforts in Anfal Trial*, 17 August 2006 <http://www.ictj.org/en/news/press/release/995.html>

πιον της δικαιοσύνης των αυτουργών των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου και για την τεκμηρίωση των εγκλημάτων που τελέστηκαν στο παρελθόν⁵¹⁸.

Σύμφωνα με την Επιτροπή Παρακολούθησης της Ελευθερίας (Freedom Monitoring Commission), μια ιρακινή οργάνωση προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου δεν έχουν σταματήσει οι δολοφονίες πρώην μελών του κόμματος Ba'ath, ειδικότερα στις πόλεις Nassiriyah, Diwaniyah, Amarah, Βασόρα, Samawa, Kut, Hilla, Kerbala, Najaf και Hindiya. Το Νοέμβριο του 2006 η οργάνωση δήλωσε ότι «1556 πρώην μέλη του κόμματος Ba'ath δολοφονήθηκαν από τις αρχές του 2006 χωρίς να διερευνηθεί καμιά από τις δολοφονίες»⁵¹⁹.

Δ. ΣΥΜΠΑΘΟΥΝΤΕΣ Ή ΕΚΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΙ ΩΣ ΣΥΜΠΑΘΟΥΝΤΕΣ ΤΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΚΑΙ / Ή ΤΗΣ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΤΟΥ ΙΡΑΚ

1. ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΣΥΜΜΑΧΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ Ή ΙΡΑΚΙΝΟΙ ΠΟΥ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΠΡΕΣΒΕΙΕΣ Ή ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Μετά την πτώση του προηγούμενου καθεστώτος αποτελούν στόχο επιθέσεων πολλοί ιρακίνοι που εργάστηκαν ή εργάζονται ή έχουν οιοδήποτε τύπου σχέση με την Πολυεθνική Δύναμη, τις πρεσβείες (κυρίως δυτικών κρατών) ή αλλοδαπές εταιρείες επειδή εκλαμβάνονται εν γένει από τους εξεγερμένους ως υποστηρικτές ή συμπαραστάτες της «κατοχής» του Ιράκ. Άλλα στοιχεία, όπως είναι η θρησκεία, η εθνοτική καταγωγή ή το γένος μπορεί να αποτελούν πρόσθετα κριτήρια κατά την επιλογή συγκεκριμένων προσώπων ως στόχων.

Οι Ιρακίνοι προσλαμβάνονται για κάθε τύπο απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των εργολάβων, των μηχανικών, των διερμηνέων, των οδηγών, των εργατών οικοδομής, των σωματοφυλάκων, του προσωπικού καθαριότητας, των μαγείρων κλπ. Σύμφωνα με τα στατιστικά του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ στο Ιράκ έχουν σκοτωθεί 199 διερμηνείς, συμπεριλαμβανομένων Ιρακινών, που εργάζονται για την αμερικάνικη στρατιωτική κατασκευαστική εταιρεία Titan που απασχολεί χιλιάδες διερμηνείς ανά τη χώρα. Έως τον Αύγουστο του 2006 είχαν τραυματισθεί 491 διερμηνείς. Ενώ κάποιοι σκοτώθηκαν σε συγκρούσεις άλλοι ήσαν στόχος επίθεσης αποκλειστικά και μόνο λόγω της «συνεργασίας τους» με την Πολυεθνική Δύναμη⁵²⁰.

⁵¹⁸ Corinne Troxler and Michael Kirschner, *Irak: Gefährdung von ehemaligen Mitgliedern der Baath-Partei*, Swiss Refugee Council [in German language], 27 January 2006, p. 7-8
http://www.osar.ch/2006/02/13/irak060127_irq_baathsecurity

⁵¹⁹ Azzaman, Abdulhussein Ghazal, *1,500 Baathists killed in south*, November 2006
http://www.iraqupdates.com/p_articles.php?refid=DH-S-09-11-2006&article=11687

⁵²⁰ Pratap Chatterjee, *A Translator's Tale*, CorpWatch, 9 August 2006

Προφορική κακοποίηση, απειλές κατά των εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους, αρπαγές, επιθέσεις κατά της σωματικής ακεραιότητας και δολοφονίες είναι οι πράξεις που πλήττουν (πρώην) εργαζόμενους ή εκλαμβανόμενους ως υποστηρικτές της Πολυεθνικής Δύναμης, των πρεσβειών ή των αλλοδαπών εταιρειών. Ούτε οι ιρακινές αρχές, ούτε η Πολυεθνική Δύναμη ούτε τα αλλοδαπά κράτη δύνανται να παρέχουν την προσήκουσα ασφάλεια στους πολίτες τους και στους εργαζόμενους⁵²¹, ειδικότερα όταν λήξει η σχέση εργασίας.

2. ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ, ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ Ή ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΤΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ο ΟΗΕ και οι περισσότερες αλλοδαπές και διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις εξαρτώνται γενικότερα από τους ιρακινούς εργαζόμενους για την εκπλήρωση του έργου τους στη χώρα. Οι περισσότεροι διεθνείς εργαζόμενοι απομακρύνθηκαν από το Ιράκ μετά μια σειρά επιθέσεων που εξαπολύθηκαν στο προσωπικό των ανθρωπιστικών οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων του βομβαρδισμού της Αποστολής του ΟΗΕ στη Βαγδάτη στις 19.8.2003, της επίθεσης στη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού στις 27.10.2003 και των αρπαγών και δολοφονιών των εργαζομένων στις ανθρωπιστικές οργανώσεις. Σύμφωνα με την Επιτροπή Συντονισμού των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων από το 2003 έχουν σκοτωθεί στο Ιράκ τουλάχιστον 82 εργαζόμενοι ανθρωπιστικών οργανώσεων⁵²². Επίσης, τουλάχιστον 86 εργαζόμενοι ανθρωπιστικών οργανώσεων ήταν θύματα απαγωγών, 24 συνελήφθησαν από επίσημες δυνάμεις και 245 τραυματί-

<http://www.corpwatch.org/article.php?id=13992>

Βλέπε επίσης Larry Margasak, *Former Iraqi Translator Tells of Threats*, AP, 15 January 2007

<http://www.salon.com/wire/ap/archive.html?wire=D8MM0T300.html>

Sabrina Tavernise and Robert F. Worth, *Few Iraqis Are Gaining U.S. Sanctuary*, The New York Times, 2 January 2007

<http://www.nytimes.com/2007/01/02/world/middleeast/02refugees.html?ex=1325394000&en=e4d1eef27f7aed&ei=5088&partner=rssnyt&emc=rss>

Patrick Fort, *Meet Iraqi translator who survived many attacks*, Middle East Online, 19 December 2006

http://www.iraqupdates.com/p_articles.php?refid=WH-S-25-12-2006&article=12759

⁵²¹ Βλέπε για παράδειγμα, Reuters, *Feature – In Iraq, contractor deaths near 650, legal fog thickens*, 10 October 2006, <http://today.reuters.com/News/CrisesArticle.aspx?storyId=N10275842>

BBC News, *Iraq violence: Facts and figures*, http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5052138.stm [last updated 29 November 2006].

Βλέπε επίσης: Reuters, *In outsourced U.S. wars, contractor deaths top 1,000*, 3 July 2007

<http://www.reuters.com/article/politicsNews/idUSN0318650320070703>

BBC News, *Denmark ends secret Iraq airlift*, 20 July 2007, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/6908792.stm>

Βλέπε επίσης http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf και Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁵²² Έως την 15.2.2007. Ο πραγματικός αριθμός μπορεί να είναι υψηλότερος καθώς δεν αναφέρονται όλα τα περιστατικά. Βλέπε NCCI, <http://www.ncciraq.org/>

Βλέπε επίσης: IRIN, *Iraq: Aid workers remain under threat, say NGO officials*, 23 March 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26223>

στηκαν. Ενώ τα προαναφερόμενα στατιστικά στοιχεία αφορούν ιρακινούς και αλλοδαπούς, η σφοδρότητα των επιθέσεων πλήττει κυρίως τους ιρακινούς⁵²³.

Παρότι οι ιρακινοί εργαζόμενοι των ανθρωπιστικών οργανώσεων κινδυνεύουν όπως και οι υπόλοιποι ιρακινοί πολίτες από τη γενικευμένη βία η εργασία τους τους εκθέτει σε σοβαρότερους κινδύνους, για παράδειγμα όταν απασχολούνται σε «ιδιαίτερα επικίνδυνες» περιοχές ή όταν ταξιδεύουν ανά τη χώρα. Επιπλέον, οι ιρακινοί που εργάζονται ή εργάζονται (ή έχουν οιοδήποτε τύπου σχέση) για τον ΟΗΕ, τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού ή τις ανθρωπιστικές οργανώσεις εκλαμβάνονται από τους στασιαστές ως συμπαραστάτες ή υποστηρικτές της «κατοχής» του Ιράκ ή ως προαγωγοί των «δυτικών» ιδεών όπως είναι η δημοκρατία ή ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Για παράδειγμα, απειλητικό έντυπο που κυκλοφόρησε στο Κιρκούκ κατηγορούσε «πολλές αλλοδαπές ανθρωπιστικές οργανώσεις ότι εργάζονται προς όφελος αλλοδαπού κράτους και εις βάρος των συμφερόντων του Ιράκ»⁵²⁴.

Από το 2003 πολλοί ιρακινοί υπερασπιστές των δικαιωμάτων του ανθρώπου έχουν αποτελέσει στόχο. Για παράδειγμα, ο Hussein Al-Ibrahemi, δραστήριο στέλεχος που μάχεται για το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, επέζησε απόπειρας δολοφονίας στις 25.7.2006 όταν άγνωστοι ένοπλοι τον πυροβόλησαν στην Κερμπάλα. Το Μάιο του 2006 ο κύριος Al-Ibrahemi έλαβε απειλητική επιστολή με την οποία κατηγορείτο ότι είναι «κατάσκοπος» των ΗΠΑ και ότι διευκολύνει τις επιχειρήσεις των «δυνάμεων κατοχής»⁵²⁵. Ο Dr. Ahmed Al-Mosawi, διευθυντής της *Ιρακινής Εταιρείας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου* απήχθη στις 6.3.2006 από την έδρα της οργάνωσης. Τον Απρίλιο του 2006 ο Zuhair Yaseen, μέλος της *Οργάνωσης Αιχμαλώτων Πολέμου* δολοφονήθηκε μπροστά στο σπίτι του στην Baqouba ενώ τραυματίστηκε ένα άλλο μέλος της οργάνωσης. Επίσης, τον Απρίλιο του 2006 ο Mehdi Mchaitheer Al-Azawi, διευθυντής της *Οργάνωσης για τις Ανάπηρες Γυναίκες* δολοφονήθηκε από άγνωστους μπροστά στο σπίτι του⁵²⁶.

Το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν είχε περιορίσει σοβαρά τις δραστηριότητες των μη κυβερνητικών οργανώσεων στο Ιράκ και σύμφωνα με την Επιτροπή Συντονισμού των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο Ιράκ αντιμετώπιζε τους εργαζόμενους των ανθρωπιστικών οργανώσεων ως «αλλοδαπούς πράκτορες». Επίσης, συχνά αντιμετωπίζεται αρνητικά ο ΟΗΕ, κυρίως λόγω των κυρώσεων που έχει επιβάλει στη χώρα από το 1990

⁵²³ Πληροφορία που ελήφθη τον Ιανουάριο του 2007 από την Επιτροπή Συντονισμού των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο Ιράκ.

⁵²⁴ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 10
http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

⁵²⁵ Ibid.

⁵²⁶ UNAMI HRO, *April 2006 Human Rights Report*, p. 3, βλέπε υποσημείωση 74.

και της στενής σχέσης του με την Πολυεθνική Δύναμη. Αυτές οι απόψεις κυριαρχούν σε κάποια τμήματα της ιρακινής κοινωνίας και επιδρούν προσθετικά στον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι των ανθρωπιστικών οργανώσεων.

Ως πρόσθετα κριτήρια, που συνεκτιμούν οι αυτουργοί για την επιλογή των στόχων των επιθέσεων τους, μπορεί να λειτουργήσουν η θρησκεία, η εθνοτική καταγωγή ή το φύλο. Οι συνεχιζόμενες θρησκευτικές διαμάχες εκμηδενίζουν την ουδέτερη και αμερόληπτη στάση των εργαζομένων στις ανθρωπιστικές οργανώσεις και τους εκθέτουν στον κίνδυνο της στοχοποίησης επειδή παρέχουν βοήθεια στη «λάθος» θρησκευτική ή εθνοτική ομάδα⁵²⁷.

Επιπλέον, οι Ιρακινοί που απασχολούνται σε διεθνείς οργανισμούς κινδυνεύουν από απαγωγές για λύτρα επειδή θεωρούνται υψηλόμισθοι.

Στόχος επιθέσεων υπήρξε και η Ιρακινή Εταιρεία της Ερυθράς Ημισελήνου, η μοναδική ανθρωπιστική οργάνωση που δραστηριοποιείται στις 18 Επαρχίες της χώρας με 1.000 εργαζόμενους και 200.000 εθελοντές. Στις 17.12.2006 ένοπλοι με στολές των Ειδικών Επίλεκτων Ομάδων της Αστυνομίας του Υπουργείου Εσωτερικών οργάνωσαν μαζική απαγωγή στα γραφεία της Ερυθράς Ημισελήνου στο κέντρο της Βαγδάτης συλλαμβάνοντας 30 άντρες και επισκέπτες. Κάποιοι από τους συλληφθέντες αφέθηκαν ελεύθεροι αργότερα ενώ πολλοί παραμένουν αγνοούμενοι. Η Ερυθρά Ημισέληνος ανέστειλε προσωρινά τις δραστηριότητές της στη Βαγδάτη. Πιθανό κίνητρο του προαναφερόμενου συμβάντος μπορεί να είναι οι θρησκευτικές διαμάχες ή η ανάδειξη της ανικανότητας της κυβέρνησης να παρέχει ασφάλεια στους πολίτες και κατά συνέπεια η υπονόμευση της νομιμοποίησής της⁵²⁸.

Προφορική κακοποίηση, απειλές κατά των εργαζομένων και των οικογενειών τους, αρπαγές, επιθέσεις κατά της σωματικής ακεραιότητας και δολοφονίες είναι οι πράξεις από τις οποίες κινδυνεύουν οι εργαζόμενοι ή όσοι εκλαμβάνονται ως υποστηρικτές των διαφόρων ανθρωπιστικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο Ιράκ. Οι

⁵²⁷ IRIN, *Aid workers threatened by sectarian violence*, 16 August 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=60378>

UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 10

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

⁵²⁸ ICRC, *Joint statement: Iraqi Red Crescent abduction*, 21 December 2006

<http://www.icrc.org/Web/Eng/siteeng0.nsf/html/iraq-news-211206!OpenDocument>

Βλέπε επίσης: IRIN, *Iraq: Suspension of Red Crescent work could affect the lives of thousands*, 19 December 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=62857>

ibidem, *Iraq: Aid Agencies Call for Respect from Armed Groups*, 18 December 2006

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=62737>

Βλέπε επίσης: Sudarsan Raghavan and Nancy Trejos, *Kidnappers Strike Red Crescent's Iraq Office*, The Washington Post, 18 December 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/12/17/AR2006121700194.html>

τοπικές αρχές αλλά και οι οργανώσεις αδυνατούν να παράσχουν την προσήκουσα ασφάλεια στους πολίτες και στους εργαζόμενους.

3. ΚΟΥΡΔΟΙ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΡΑΚΙΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Οι κούρδοι είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εθνοτική ομάδα του Ιράκ και αποτελούν το 15% έως 20% του ιρακινού πληθυσμού⁵²⁹. Ειδικότερα στις εθνοτικά μεικτές περιοχές, όπως στη Βαγδάτη, στη Μοσούλη, στο Κιρκούκ και στη Diyala, έχουν υποστεί λυσσαλέες επιθέσεις από τις σουνιτικές ομάδες των εξεγερμένων, τόσο λόγω των (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων όσο και λόγω της εθνοτικής καταγωγής τους⁵³⁰. Τα κούρδικα κόμματα εξουσίας και ο κουρδικός πληθυσμός γενικότερα ήταν ένθερμοι υποστηρικτές της εισβολής των ΗΠΑ και της κατάρρευσης του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν που ευθύνεται για εκτεταμένες και συστηματικές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που διαπράχθηκαν σε βάρος του κουρδικού λαού. Οι κουρδικές ένοπλες δυνάμεις (*Peshmerga*) ήταν βασικοί συνεργάτες των συμμαχικών δυνάμεων που το 2003 ανέτρεψαν την προηγούμενη κυβέρνηση. Η παρουσία της Πολυεθνικής Δύναμης στις τρεις βόρειες Επαρχίες της Sulaymaniyah, της Erbil και της Dohuk ήταν ανεκτή ίσως και καλοδεχούμενη από τις κουρδικές αρχές καθώς προσέδωσε σεβασμό και αναγνώριση στην κουρδική διοίκηση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Από την αλλαγή του καθεστώτος οι κούρδοι έχουν εμπλακεί ενεργά στην πολιτική διαδικασία. Εργάστηκαν με στόχους ιδιαίτερα αμφιλεγόμενους όπως είναι ο φεντεραλισμός, για τον οποίο οι Άραβες σουνίτες πιστεύουν ότι μπορεί να πυροδοτήσει το διαμελισμό του Ιράκ⁵³¹. Οι αραβικές και τουρκμενικές ομάδες αντιστέκονται στις φιλοδοξίες των κουρδικών κομμάτων για ενσωμάτωση του Κιρκούκ και άλλων «αμφισβητούμενων περιοχών» στο Κουρδιστάν. Έτσι αποτέλεσαν στόχο επιθέσεων οι αντιπρόσωποι του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν καθώς και άλλοι κούρδοι που υποστήριζαν σθεναρά την ενσωμάτωση του Κιρκούκ και των άλλων «αμφισβητούμενων περιοχών» στο Κουρδιστάν. Οι κούρδοι ήταν στόχος επιθέσεων των εξεγερμένων αραβικών σουνιτικών ομάδων με αποτέλεσμα την όξυνση της εθνοτικής βίας μεταξύ των Αράβων, των τουρκμένων και των κούρδων⁵³².

⁵²⁹ CIA, βλέπε υποσημείωση 147.

⁵³⁰ Βλέπε επίσης «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές» στη σελίδα 93.

⁵³¹ Βλέπε επίσης «Κυβερνητικοί αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118.

⁵³² Βλέπε επίσης «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμένοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak σε εθνοτικά μεικτές περιοχές» στη σελίδα 93.

Επίσης, από το 1960 οι κούρδοι διατηρούν σχέσεις με το Ισραήλ που έως το 1975 υποστήριζε παντοιοτρόπως τις δραστηριότητές τους κατά του προηγούμενου καθεστώτος Βα'ath. Όμως, επισήμως το Ισραήλ και το Ιράκ βρίσκονται σε κατάσταση πολέμου. Μετά την κατάρρευση του προηγούμενου καθεστώτος διαδίδεται ότι επιχειρούν στις περιοχές του ιρακινού Κουρδιστάν ισραηλινοί πράκτορες⁵³³. Δημοσίευμα του Σεπτεμβρίου 2006 του BBC News αποδεικνύει ότι οι κούρδοι *Peshmerga* εκπαιδεύονταν από τους ισραηλινούς ενισχύοντας τη θέση ότι οι κούρδοι είναι «προδότες» και συνεργάτες «των εχθρών»⁵³⁴. Για παράδειγμα, η Αλ Κάιντα στο Ιράκ αντιμετωπίζει τους κούρδους ως «το δούρειο ίππο» της οικονομικής διείσδυσης των εβραίων στο Ιράκ⁵³⁵.

Για τους προαναφερόμενους λόγους από το 2003 εξαπολύονται κλιμακούμενες επιθέσεις σε βάρος κούρδων πολιτικών και στρατιωτικών αντιπροσώπων, των γραφείων του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν και κούρδων αμάχων⁵³⁶. Για παράδειγμα στις 15.1.2007 επίθεση αυτοκτονίας με παγιδευμένο αυτοκίνητο στα γραφεία του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν στη Μοσούλη προκάλεσε το θάνατο πέντε ανθρώπων και τον τραυματισμό άλλων είκοσι οκτώ⁵³⁷.

⁵³³ Βλέπε για παράδειγμα, Conal Urquhart and Michael Howard, *Former covert Israeli forces "training Kurds in Iraq"*, The Guardian, 2 December 2005

<http://www.guardian.co.uk/israel/Story/0,2763,1655993,00.html>

Seymour M. Hersh, *Plan B, As June 30th approaches, Israel looks to the Kurds*, The New Yorker, 21 June 2004, http://www.newyorker.com/fact/content/articles/040628fa_fact

Al Jazeera, *Iran warns Iraq of Israeli agents in Kurdish north*, 10 March 2004

http://www.aljazeera.com/me.asp?service_ID=5070

⁵³⁴ BBC News, *Kurdish soldiers trained by Israelis*, 20 September 2006

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/newsnight/5363116.stm>

⁵³⁵ MIPT Terrorism Knowledge Base, *Al-Qaeda Organization in the Land of the Two Rivers*, <http://www.tkb.org/Group.jsp?groupID=4416> [last updated 16 January 2007].

Βλέπε επίσης «Εβραίοι» στη σελίδα 90.

⁵³⁶ Βλέπε για παράδειγμα, Yahya Barzanji and Lee Keath, *Northern Iraq grows increasingly violent*, AP, 9 October 2006, http://www.iraqupdates.com/p_articles.php/article/10944

Dr. Rebwar Fatah, *When cultural difference turns to bloodshed*, KurdishMedia.com

<http://www.kurdmedia.com/articles.asp?id=12732>

⁵³⁷ Reuters Alertnet, *Factbox – Security developments in Iraq, Jan 15*, 15 January 2007

<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L15252128.htm>

Ένα από τα σημαντικά περιστατικά ήταν η επίθεση αυτοκτονίας σε κέντρο κατάταξης της αστυνομίας στην Erbil όπου στις 4.5.2005 έκρηξη βόμβας προκάλεσε το θάνατο 60 ανθρώπων και τον τραυματισμό άλλων 150.

Βλέπε: BBC News, *Suicide bomber hits Iraqi Kurds*, 4 May 2005

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4511799.stm

Τρεις ημέρες αργότερα 25 άνθρωποι σκοτώθηκαν σε επίθεση αυτοκτονίας σε κηδεία αξιωματούχου του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν, που είχε σκοτωθεί λίγες ημέρες νωρίτερα στην Telafar. Επίσης, την 1.2.2004 σκοτώθηκαν στην Erbil τουλάχιστον 101 άνθρωποι σε διπλή επίθεση αυτοκτονίας που είχε στόχο τα γραφεία του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν. Στην επίθεση αυτή σκοτώθηκαν τουλάχιστον τρεις ανώτεροι κυβερνητικοί αξιωματούχοι του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν, συμπεριλαμβανομένων του υπουργού Επικρατείας Shawkat Shaykh Yazdin, του υπουργού Γεωργίας Sa'd Abdul-lah και του αντιπροέδρου της κυβέρνησης της Erbil. Επίσης, σκοτώθηκαν τρία ανώτερα στελέχη της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν.

Βλέπε: Valentinas Mitte, *Iraq: Suicide Attacks In Irbil Could Lead To Stronger Kurdish Unity*, RFE/RL, February 2004, <http://www.rferl.org/featuresarticle/2004/02/2ccc05d3-0dc3-4e12-aa0e-0c9484b6a8d2.html>

Οι κούρδοι που ήσαν μειονότητα στις περιοχές της Βαγδάτης, της Fallujah και της Ramadi εκτοπίστηκαν βίαια⁵³⁸. Εκτοπίστηκαν, κυρίως στις τρεις βόρειες Επαρχίες, πολλοί κούρδοι που ζούσαν στη δυτική Μοσούλη, όπου κάποτε αποτελούσαν με τους χριστιανούς την πλειοψηφούσα εθνοτική ομάδα⁵³⁹.

Θεωρείται ευρέως ότι και άλλες ομάδες υποστήριξαν την εισβολή των ΗΠΑ και τη διεθνή στρατιωτική παρουσία στο Ιράκ. Μεταξύ αυτών, και ειδικότερα όπως ήδη προαναφέρθηκε, οι σιίτες, οι Yazidis, οι χριστιανοί, οι Ρομά και οι εβραίοι⁵⁴⁰.

Ε. ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΙΡΑΚΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΙΡΑΚΙΝΕΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

Προκειμένου να διακοπεί η νέα πολιτική πορεία της χώρας επιθέσεις εξαπολύθηκαν σε βάρος όσων συμμετέχουν στην πολιτική διαδικασία ή (θεωρείται ότι) υποστηρίζουν τον εκδημοκρατισμό του Ιράκ. Στόχος επιθέσεων είναι πολιτικοί, μέλη και/ή εργαζόμενοι της ιρακινής κυβέρνησης, τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, προσωπικό κρατικών εταιρειών και γνωστά μέλη πολιτικών κομμάτων. Πολλά τμήματα της κοινωνίας χαρακτηρίζουν τους ιρακινούς αξιωματούχους «προδότες» και συνεργάτες» που υπηρετούν μια κυβέρνηση που συγκροτήθηκε από δύναμη κατοχής. Άλλοι αποτέλεσαν στόχο επιθέσεων λόγω των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων⁵⁴¹. Οι ομάδες στασιαστών κατ' επανάληψη απείλησαν τους σουνίτες που συμμετέχουν στην πολιτική διαδικασία⁵⁴². Το Σεπτέμβριο του 2006 το εκτός νόμου κόμμα Ba'ath διένειμε «λίστα στόχων» με ονόματα επιφανών ιρακινών πολιτικών, στρατιωτικών και δικαστών που προτίθεται να πλήξει με δολοφονικές επιθέσεις. Ο κατάλογος αυτός περιλαμβάνει κυρίως εξέχοντες σιίτες πολιτικούς, όπως τον πρόεδρο του Ανώτατου Συμβουλίου της Ισλαμικής Επανάστασης στο Ιράκ, Abdul Aziz Al-Hakim και τον Muqtada Al-Sadr, αλλά επίσης τον πρώην πρωθυπουργό Iyad Allawi, τον κούρδο πρόεδρο Jalal Talabani, το σουνίτη αντιπρόεδρο και γενικό γραμματέα του Ιρακινού Ισλαμικού Κόμματος Tariq Al-Hashimi.

⁵³⁸ IRIN, *Iraq: Kurds continue to flee cities of Sunni triangle*, 5 October 2004

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=24128>

Michael Howard, *Kurds flee Fallujah in fear*, The Washington Times, 5 July 2004

<http://washingtontimes.com/world/20040506-110737-5615r.htm>

⁵³⁹ Al-Khalidi and Tanner, p. 17, βλέπε υποσημείωση 161.

Βλέπε επίσης: Shamal Akrayi, *Kurds and Christians flee Mosul's insecurity*, The Kurdish Globe, 17 October 2006

<http://www.kurdishaspect.com/doc1017100.html>

Bay Area, *Iraqi Kurdistan: Families Flee Rising Violence*, 11 October 2006

<http://www.unpo.org/article.php?id=5599>

⁵⁴⁰ Βλέπε επίσης «Θρησκευτικές Ομάδες» στη σελίδα 43 και «Εθνοτικές Ομάδες» στη σελίδα 93.

⁵⁴¹ Βλέπε επίσης «Άμαχοι σιίτες και σουνίτες» στη σελίδα 43.

⁵⁴² Βλέπε για παράδειγμα, John Ward Anderson, *Iraqi Tribes Strike Back at Insurgents*

The Washington Post, 7 March 2006

http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/03/06/AR2006030601596_pf.html

Με την προαναφερόμενη λίστα απευθύνεται έκκληση για τη δολοφονία «των συγγενών πρώτου, δεύτερου και τρίτου βαθμού» των προαναφερόμενων πολιτικών⁵⁴³.

Οι υψηλόβαθμοι πολιτικοί απολαμβάνουν κατά κανόνα υψηλού επιπέδου ασφάλεια. Όμως οι οικογένειές τους είναι περισσότερο ευάλωτες. Για παράδειγμα τρία αδέρφια του Tariq Al-Hashimi σκοτώθηκαν σε διαφορετικά περιστατικά τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 2006⁵⁴⁴.

ΣΤ. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΙ Ή ΕΚΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΩΝΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΟ DE FACTO ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΥΡΔΙΣΤΑΝ

1. ΑΡΑΒΕΣ

Οι Άραβες στις περιοχές της Μοσούλης και του Κιρκούκ, που υπάγονται στο *de facto* έλεγχο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν και στο Κουρδιστάν είναι θύματα απειλών, κακομεταχείρισης, αυθαίρετων κρατήσεων, συχνά στις εγκαταστάσεις των κουρδικών υπηρεσιών ασφάλειας και πληροφοριών στην περιοχή, λόγω της εκλαμβανόμενης σχέσης τους με τους στασιαστές και / ή με το προηγούμενο καθεστώς⁵⁴⁵. Αναφέρεται ότι στις τρεις βόρειες Επαρχίες υποφέρουν από διακριτική μεταχείριση οι Άραβες εσωτερικά εκτοπισμένοι. Επίσης, οι κουρδικές αρχές τους παρέχουν περιορισμένη βοήθεια επειδή ανησυχούν για την ασφάλεια της περιοχής⁵⁴⁶.

2. (ΕΚΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΑ) ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΙΣΛΑΜΙΚΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Συνενώθηκαν τα ριζοσπαστικά ισλαμικά στοιχεία, ειδικότερα παρακλάδια του *Ansar Al-Islam*⁵⁴⁷, ενός γηγενούς κουρδικού ισλαμικού κινήματος, που κατά την εισβολή των ΗΠΑ το 2003 ήταν στόχος επιθέσεων της Συμμαχίας και των κουρδικών δυνάμεων επειδή αναφέρθηκε ότι προσέφεραν καταφύγιο στην Αλ Κάϊντα και στον Abu Musab Al-

⁵⁴³ Lydia Khalil, *Baath Party Distributes Hit List for Targeted Assassinations*, Terrorism Focus, Volume III, Issue 42, The Jamestown Foundation, 31 October 2006, p. 2

http://jamestown.org/terrorism/news/uploads/tf_003_042.pdf

⁵⁴⁴ Sinan Salaheddin, *Gunmen Assassinate Brother of Iraq VP*, The Washington Post, 9 October 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/09/AR2006100900289.html>

BBC News, *Top Iraq official's sister killed*, 27 April 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4949376.stm

⁵⁴⁵ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 3-4

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

Βλέπε επίσης «Υποστηρικτές ή εκλαμβανόμενοι ως υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος και / ή των εξεγερμένων» στη σελίδα 104.

⁵⁴⁶ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 17-18 and 20

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

⁵⁴⁷ Για πληροφορίες για τις ομάδες Ansar Al-Islam και Ansar Al-Sunna, βλέπε Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των αιτημάτων ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σελίδα 34 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

Zarqawi⁵⁴⁸. Αυτές οι ισλαμικές ομάδες ευθύνονται για επιθέσεις στο Κουρδιστάν που στρέφονται κυρίως εναντίον ανώτατων στρατιωτικών και πολιτικών αξιωματούχων του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν⁵⁴⁹. Πραγματικά ή ύποπτα μέλη ή υποστηρικτές αυτών των ομάδων κινδυνεύουν από κακομεταχείριση και παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου εάν συλληφθούν από τις κουρδικές δυνάμεις ασφαλείας. Κατά κανόνα, τις πρώτες βδομάδες μετά τη σύλληψη από τις υπηρεσίες ασφαλείας και πληροφοριών των κουρδικών κομμάτων κρατούνται *incommunicado* και σε απομόνωση όσοι θεωρούνται ύποπτοι διατήρησης δεσμών με «τρομοκρατικές ομάδες». Πολλοί συλλαμβάνονται σε βίαιες συνθήκες. Κρατούνται για παρατεταμένες περιόδους σε κάποιες περιπτώσεις και για χρόνια χωρίς να τους απαγγελθούν κατηγορίες ή χωρίς να παραπεμφθούν ενώπιον δικαστηρίου. Οι κούρδοι αξιωματούχοι έχουν υποστηρίξει ότι δεν υπάρχει νομική βάση για την άσκηση δίωξης σε βάρος τους αλλά τους θεωρούν επικίνδυνους για την ασφάλεια της χώρας⁵⁵⁰. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε ότι ανώτατοι αξιωματούχοι της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν κατέβαλαν προσπάθειες για την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης όσων κρατούνται σε ανεπίσημα κέντρα κράτησης⁵⁵¹. Σύμφωνα με την οργάνωση Human Rights Watch περίπου 2.500 είναι οι κρατούμενοι των υπηρεσιών ασφαλείας του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν. Η οργάνωση εκτιμά ότι τα δύο τρίτα εξ αυτών κατηγορούνται για συμμετοχή στην εξέγερση⁵⁵². Δεν μπορεί να αποκλειστούν τα βασανιστήρια και η κακομεταχείριση των κρατουμένων⁵⁵³. Στις 21.9.2006 απαγχονίστηκαν στην Erbil 11 φερόμενοι τρομο-

⁵⁴⁸ BBC News, *US targets Islamist group in Iraq*, 22 March 2003

http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/2875269.stm

⁵⁴⁹ Azzaman, *Kurds crack down on "Islamists"*, 29 December 2006

http://www.iraquupdates.com/p_articles.php?refid=WH-S-01-01-2007&article=12998

Kohlmann, βλέπε υποσημείωση 84.

Βλέπε επίσης «Κούρδοι και άλλα τμήματα της ιρακινής κοινωνίας» στη σελίδα 116.

⁵⁵⁰ The New York Times, *No terrorism law in Kurdistan Region-Iraq*, 28 December 2006

http://www.iraquupdates.com/p_articles.php/article/12987

Βλέπε επίσης: UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 20

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 19, στην υποσημείωση 66.

Βλέπε επίσης: RFE/RL, *Iraq: Corruption Restricts Development In Iraqi Kurdistan*, 29 April 2005

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2005/4/DA9D366C-C2C2-486F-A4D7-EEBC0BB507E.html>

Dr. Rebwar Fatah and Sheri Laizer, *Fact Finding Mission to Iraqi Kurdistan, September – October 2004*, 2004, p. 10-13, 50

IPS, *Liberated Kurds Find Little Freedom*, 5 June 2004, <http://www.antiwar.com/glantz/?articleid=2747>

IRIN, *Iraq: Focus on libel laws in north*, 3 March 2004, <http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=23631>

⁵⁵¹ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 20, http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁵⁵² The New York Times, *No terrorism law in Kurdistan Region-Iraq*, βλέπε υποσημείωση 550.

⁵⁵³ Βλέπε για παράδειγμα, AI, *Iraq: Incommunicado detention/fear of torture, Rebwar Arif*, Urgent Action, 9 May 2005, <http://web.amnesty.org/library/Index/ENGMDE140102005?open&of=ENG-IRQ>

Dr. Rebwar Fatah and Sheri Laizer, *Fact Finding Mission to Iraqi Kurdistan, September – October 2004*, 2004,

κράτες που το Μάρτιο του 2006 καταδικάστηκαν ως ηγέτες σχηματισμού που διατηρούσε σχέσης με την ισλαμική ομάδα Ansar Al-Sunna⁵⁵⁴.

3. ΑΝΤΙΠΑΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΩΝΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

Κινδυνεύουν από αυθαίρετη σύλληψη και κράτηση όσοι εκφράζουν την αντίθεσή τους στα κυβερνώντα κόμματα, για παράδειγμα συμμετέχοντας σε διαδηλώσεις ή δημοσιεύοντας επικριτικά άρθρα στις εφημερίδες. Το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν και η Πατριωτική Ένωση του Κουρδιστάν έχουν κατ' επανάληψη κατηγορηθεί για νεποτισμό, διαφθορά και έλλειμμα εσωτερικής δημοκρατίας⁵⁵⁵.

Για παράδειγμα, τον Αύγουστο του 2006 κατέληξαν σε βίαια επεισόδια οι διαδηλώσεις που οργανώθηκαν στις Chamchamal, Sulaymaniyah, Kalar και Darbandikhan με αίτημα τη βελτίωση των παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών. Αναφέρεται ότι συνελήφθησαν περίπου 400 διαδηλωτές και ότι τραυματίστηκαν 60. Σύμφωνα με τις ομάδες υποστήριξης των δικαιωμάτων των εργαζομένων στα ΜΜΕ μεταξύ των συλληφθέντων ήταν και δημοσιογράφοι που κατηγορήθηκαν από τις δυνάμεις ασφαλείας ότι συνέδραμαν στην ενορχήστρωση των διαμαρτυριών⁵⁵⁶. Στις 16.3.2006 διαδηλωτές πυρπόλησαν το μνημείο των θυμάτων της επίθεσης με χημικά όπλα που είχε εξαπολύσει στη Halabja το καθεστώς Σ. Χουσεΐν το 1988. Δύο χιλιάδες κάτοικοι οργάνωσαν διαμαρτυρίες προκειμένου να αποτρέψουν στην είσοδο των κυβερνητικών αξιωματούχων στη Halabja και τη συμμετοχή τους στις εκδηλώσεις εορτασμού της επετείου της επίθεσης. Οι αυτόχθονες υποστήριξαν ότι οργάνωσαν τη διαδήλωση για να διαμαρτυρηθούν για την έλλειψη υπηρεσιών και την παράλειψη αποζημίωσης των θυμάτων της Halabja. Δεκάδες άνθρωποι συνελήφθησαν και τραυματίστηκαν και ένας 17χρονος πυροβολήθηκε από

p. 32-36.

⁵⁵⁴ AI, *Iraq: Amnesty International alarmed at rise in executions*, 25 September 2006

<http://web.amnesty.org/library/Index/ENGMD140332006?open&of=ENG-IRQ>

KurdishMedia.com, *Iraq's Kurdistan authorities execute 11 notorious terrorists*, 21 September 2006

<http://www.kurdmedia.com/articles.asp?id=13285>

AFP, *10 "terrorists" executed in Iraq*, 21 September 2006

<http://www.rinf.com/columnists/news/10-terrorists-executed-in-iraq>

⁵⁵⁵ Βλέπε για παράδειγμα, KurdishMedia.com, *PUK inner-crises deepen: Reformist vs. corruption!*, 8 January 2007, http://www.iraqupdates.com/p_articles.php/article/13225

KurdishMedia.com, *A group of PUK cadres drive forward reform*, 28 December 2006

<http://www.kurdmedia.com/articles.asp?id=13812>

Christian Parenti, *The Question of Kurdistan*, The Nation, 26 October 2005

<http://www.thenation.com/doc/20051114/parenti>

Kyle Madigan, *Iraq: Corruption Restricts Development In Iraqi Kurdistan*, RFE/RL, 29 April 2005

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2005/4/DA9D366C-C2C2-486F-A4D7-2EEBC0BB507E.html>

⁵⁵⁶ Coalition to Stop Deportations to Iraq, *Kurdistan unsafe but Home Office still intent on sending people back there*, 25 August 2006, <http://www.wadinet.de/news/iraq/newsarticle.php?id=2453>

Reporters sans Frontières (RSF), *Two journalists go on trial while wave of arrests continues in north*, 17 August 2006, http://www.rsf.org/article.php3?id_article=18582

Βλέπε επίσης: RFE/RL, *Kurds Call for Government Accountability*, 11 August 2006

<http://www.rferl.org/reports/iraq-report/2006/08/29-110806.asp>

τις δυνάμεις ασφαλείας που κατέστειλαν τις διαδηλώσεις. Αναφέρεται ότι ξυλοκοπήθηκαν κατά τη διαδήλωση τουλάχιστον επτά δημοσιογράφοι και ότι οι αρχές κατάσχισαν τον εξοπλισμό άλλων συναδέρφων τους⁵⁵⁷.

Η απόφαση της Κουρδικής Ισλαμικής Ένωσης να συμμετέχει ανεξάρτητα από την Κουρδική Συμμαχία στις εκλογές της 15.12.2005 για την ανάδειξη των μελών της Εθνοσυνέλευσης προκάλεσε δημόσια αναταραχή και κακοποίηση των μελών του κόμματος στις τρεις βόρειες Επαρχίες, συμπεριλαμβανομένης της Επαρχίας της Sulaymani-yah⁵⁵⁸.

Z. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ

Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ είναι

«ανησυχητική η αύξηση των στοχοποιημένων επιθέσεων και δολοφονιών των επαγγελματιών, όπως είναι οι δάσκαλοι, οι θρησκευτικές προσωπικότητες, οι κουρείς, οι αστυνόμοι, οι καλλιτέχνες, οι δικηγόροι, οι απόστρατοι αξιωματικοί και οι πολιτικοί σε όλο το Ιράκ, συμπεριλαμβανομένων των βορείων πόλεων της Μοσούλης και του Κιρκούκ. Αυτουργοί αυτών των επιθέσεων είναι συνήθως εξτρεμιστές με κονφορμιστική ιδεολογία καθώς και αντάρτικες / τρομοκρατικές ομάδες που αποσκοπούν στην εξάπλωση του φόβου και του εκφοβισμού»⁵⁵⁹.

Οι επαγγελματίες αποτελούν στόχο επιθέσεων επειδή εκλαμβάνονται ως υποστηρικτές της ιρακινής κυβέρνησης, της εισβολής των ΗΠΑ ή των «δυτικών» ιδεών γενικότερα. Άλλοι εγκλωβίστηκαν στη δια-θρησκευτική βία που μαίνεται στη χώρα ανήκοντας στη «λάθος» θρησκευτική ομάδα. Η προηγούμενη συμμετοχή στο κόμμα Βα' ath μπορεί να είναι ένα άλλο κίνητρο. Κάποιες από αυτές τις επαγγελματικές ομάδες έχουν ήδη αναφερθεί σε προηγούμενα κεφάλαια του παρόντος εγγράφου.

⁵⁵⁷ IWPR, *Kurdish Press Freedom Abuses*, Iraqi Crisis Report No. 192, 1 September 2006

http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=323571&apc_state=heniicr2006

The Christian Science Monitor, *Kurds' quest for justice overshadowed by economic discontent*, 7 April 2006

<http://www.csmonitor.com/2006/0407/p25s01-woiq.html>

RFE/RL, *Iraq: Kurdish Media Complain Of Harassment*, 31 March 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/03/5dcece20-7c49-4f2e-a636-55a53c62e674.html>

IWPR, *Halabja Protesters May Face Death Penalty*, Iraqi Crisis Report No. 169, 23 March 2006

http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=260482&apc_state=heniicr2006

Βλέπε επίσης «Δημοσιογράφοι και εργαζόμενοι στα ΜΜΕ» στη σελίδα 125.

⁵⁵⁸ RFE/RL, *Iraq: Kurdish Factions Struggle To Achieve Unity*, 14 December 2005

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2005/12/94bb303e-382c-41b4-8f64-1d866488186d.html>

BBC News, *Tarnished democracy in Kurdistan*, 13 December 2005

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4522296.stm

RFE/RL, *Iraq: Kurdistan Islamic Union Responds To Attacks*, 9 December 2005

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2005/12/9dfdf2b2-3d52-4b9b-a56a-38d835cbbb33.html>

⁵⁵⁹ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 14

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

1. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ, ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Οι ακαδημαϊκοί, οι καθηγητές, οι δάσκαλοι και οι φοιτητές του Ιράκ αντιμετωπίζουν εκστρατεία εκφοβισμού, αρπαγών και δολοφονιών. Το Φεβρουάριο του 2007 το Ιρακινό Υπουργείο Ανωτάτης Παιδείας και Επιστημονικής Έρευνας ανακοίνωσε ότι από το 2003 σκοτώθηκαν 185 καθηγητές και απήχθησαν 52. Κάποιοι δολοφονήθηκαν από τους απαγωγείς ενώ άλλοι κατέβαλαν λύτρα για να αφεθούν ελεύθεροι. Το Υπουργείο προειδοποίησε ότι η συνεχιζόμενη βία κατά του εκπαιδευτικού συστήματος μπορεί να οδηγήσει στην κατάρρευση του⁵⁶⁰. Μια ευρωπαϊκή αντιπολεμική ομάδα, η *Brussel-sribunal.org* έχει κατάλογο των 288 ακαδημαϊκών που σκοτώθηκαν έως την 24.12.2006. Σύμφωνα με την ομάδα περισσότερα από 70 ονόματα περιλαμβάνονται στον κατάλογο των ακαδημαϊκών που απειλήθηκαν ή απήχθησαν⁵⁶¹. Απηύθυνε έκκληση στον Ειδικό Απεσταλμένο του ΟΗΕ για τις Συνοπτικές Εκτελέσεις προκειμένου να διερευνήσει την αποκαλούμενη «*συστηματική εξόντωση της ακαδημαϊκής κοινότητας της χώρας*»⁵⁶².

Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ δήλωσε ότι στη Βαγδάτη δολοφονήθηκε το 44% των ιρακινών ακαδημαϊκών, στις Anbar, Μοσούλη και Βασόρα το 30% ενώ στη Diyala το 5%⁵⁶³. Πολλοί ακαδημαϊκοί διέφυγαν στο Κουρδιστάν ή στο εξωτερικό⁵⁶⁴. Τον Αύγουστο του 2006 το Υπουργείο Ανωτάτης Εκπαίδευσης δήλωσε ότι με την κλιμάκωση της δια-θρησκευτικής βίας μετά το βομβαρδισμό του κυριότερου σιιτικού ιερού τόπου στη Samarra διέφυγαν από το Ιράκ περισσότεροι από 3.250 καθηγητές⁵⁶⁵.

Στις 18.1.2007, ο Koichiro Matsuura, γενικός διευθυντής της UNESCO απηύθυνε έκκληση για την προστασία των ακαδημαϊκών και των διανοουμένων από τη βία⁵⁶⁶.

⁵⁶⁰ Hayfaa Radhi, *185 professors killed since U.S. invasion*, Azzaman, 1 February 2007

<http://www.azzaman.com/english/index.asp?fname=news%5C2007-02-01%5Ckurd.htm>

⁵⁶¹ BrusselsTribunal.org, *List of killed, threatened or kidnapped Iraqi Academics*, updated as of 24 December 2006, <http://www.brusselstribunal.org/academicsList.htm>

⁵⁶² *Ibidem*, *Urgent Appeal to Save Iraq's Academics*

<http://www.brusselstribunal.org/Academicspetition.htm>

Για μη εξαντλητικό κατάλογο των επιθέσεων σε βάρος των καθηγητών, των δασκάλων και των φοιτητών βλέπε στην αγγλική έκδοση των οδηγιών "Annex V: Attacks on Professors, Teachers and Students" σε <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557>

⁵⁶³ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 17, βλέπε υποσημείωση 66.

⁵⁶⁴ Mohammed Salih, *Students, Professors Flee to the Kurdish North*, IPS, 27 January 2007

<http://www.antiwar.com/ips/salih.php?articleid=10412>

⁵⁶⁵ Aparisim Ghosh, *Baghdad Bulletin: Death Stalks the Campus*, Time Magazine, 2 November 2006

<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1553793,00.html>

⁵⁶⁶ UNESCO, *UNESCO Director-General condemns killing of Iraqi students and deplors the violence against academics and intellectuals*, Press Release N°2007-04, 18 January 2007

http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=36484&URL_DO=DO_PRINTPAGE&URL_SECTION=201.html

Οι ακαδημαϊκοί αποτελούν στόχο επιθέσεων για διάφορους λόγους. Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ

«οι ακαδημαϊκοί στοχοποιούνται λόγω της αξιοσέβαστης δημόσιας θέσης τους, της ευάλωτης κατάστασής τους και των απόψεών τους για αμφιλεγόμενα ζητήματα σε ένα περιβάλλον ακραίου ισλαμικού εξτρεμισμού»⁵⁶⁷.

Διαφαίνεται ότι και οι ένοπλες ομάδες έχουν εξαπολύσει εκστρατεία για την εκκένωση του Ιράκ από τους διανοούμενους με στόχο την εξάλειψη κάθε προοπτικής αποκατάστασης της λειτουργίας μιας δημοκρατικής κοινωνίας και την κατάρρευση της χώρας και των θεσμών της⁵⁶⁸. Κάποιοι διανοούμενοι που θεωρούνται ιδιαίτερα φιλελεύθεροι, «δυσικότροποι» ή επικριτικοί⁵⁶⁹ μπορεί να είναι θύματα της δια-θρησκευτικής βίας⁵⁷⁰ ή των επιθέσεων που εξαπολύονται με θρησκευτικά κίνητρα. Άλλοι αποτέλεσαν στόχο επίθεσης λόγω της προηγούμενης συμμετοχής τους στο κόμμα Βα'αθ⁵⁷¹. Επίσης, μπορεί να είναι στόχος επιθέσεων επειδή θεωρούνται εύποροι⁵⁷². Αναφέρθηκε ότι λόγω της γενικότερης κατάστασης ανυπαρξίας κράτους δικαίου, κάποιοι εξοργισμένοι φοιτητές δολοφόνησαν τους καθηγητές τους επειδή είχαν αξιολογήσει τις επιδόσεις τους με χαμηλούς βαθμούς⁵⁷³.

Επίσης, στόχος συχνών επιθέσεων είναι τα σχολεία και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Για παράδειγμα, τον Ιανουάριο του 2007 τουλάχιστον 70 άνθρωποι σκοτώθηκαν, μεταξύ των οποίων φοιτητές και καθηγητές, και περισσότεροι από 170 τραυματίστηκαν όταν σε επίθεση αυτοκτονίας με παγιδευμένο αυτοκίνητο εξερράγη βόμβα στην είσοδο του Πανεπιστημίου Al-Mustansiriya στην Ανατολική Βαγδάτη⁵⁷⁴.

⁵⁶⁷ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 16

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁵⁶⁸ Βλέπε επίσης «Κυβερνητικοί Αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118.

⁵⁶⁹ Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε ότι «έλαβε πολλές αναφορές για τη θρησκευτική βία που κατέκλυσε τα πανεπιστήμια». Αναφέρεται ότι λόγω της θρησκευτικής βίας που ξέσπασε μετά το βομβαρδισμό της Samarra χιλιάδες φοιτητές ζήτησαν να μεταφερθούν σε άλλα πανεπιστήμια». Βλέπε UNAMI HRO, *April 2006 Human Rights Report*, p. 9-10, υποσημείωση 74.

⁵⁷⁰ Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

⁵⁷¹ Βλέπε επίσης «Μέλη και εταίροι του κόμματος Βα'αθ και του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν» στη σελίδα 105.

⁵⁷² Sumedha Senanayake, *Iraq: Brain Drain Poses Threat To Future*, RFE/RL, 16 November 2006
<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/11/D0C40243-4975-49F8-9FE4-536F108B95A9.html>

⁵⁷³ Sinan Salaheddin, *Sunni activist professor killed in Iraq*, AP, 30 October 2006

<http://www.thestate.com/mld/mercurynews/news/world/15883645.htm>

IRIN, *Iraq: Threatened teachers fleeing the country*, 24 August 2006

<http://www.irinnews.org/report.asp?ReportID=55261>

⁵⁷⁴ BBC News, *Bombers rock Baghdad university*, 17 January 2007

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6266707.stm

Επίσης, στις 11.12.2006 εξερράγη αυτοκίνητο σε χώρο στάθμευσης του κολλεγίου Al-Ma'atsoon στην περιοχή Al-Iskan District της Βαγδάτης σκοτώνοντας ένα άτομο και τραυματίζοντας άλλα τέσσερα. Την ίδια ημέρα ένας φοιτητής σκοτώθηκε και άλλοι έξι τραυματίστηκαν σε έκρηξη βόμβας μπροστά από το Πανεπιστήμιο Al-Mustansiriya University».

Λόγω των συχνών επιθέσεων κατά των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του διδακτικού προσωπικού δεν διεξάγονται κανονικά ή έχουν ανασταλεί τα μαθήματα σε πολλά σχολεία και πανεπιστήμια⁵⁷⁵. Κλειστά παραμένουν τα σχολεία στις περιοχές όπου είναι ρευστή η κατάσταση ασφάλειας⁵⁷⁶.

2. ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

α) Η κατάσταση στο κεντρικό και νότιο Ιράκ

Αυξανόμενος είναι ο αριθμός των δημοσιογράφων και των εργαζόμενων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που λόγω της εργασίας τους έχουν σκοτωθεί, απειληθεί ή με οιονδήποτε άλλο τρόπο υποστεί εκφοβισμούς – χωρίς να τιμωρηθούν οι δράστες. Επιθέσεις εξαπολύθηκαν σε αρκετά κέντρα ενημέρωσης. Στο Ιράκ μαίνεται ο πλέον θανατηφόρος πόλεμος για τον κόσμο της δημοσιογραφίας. Ο γενικός διευθυντής της UNESCO Koïchiro Matsuura εξέδωσε στις 22.1.2007 δελτίο τύπου καταδικάζοντας τις δολοφονίες των δημοσιογράφων και των εργαζομένων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης:

«Τρομάζω με τον αριθμό των δημοσιογράφων που πληρώνουν με τη ζωή τους την επαγγελματική τους δέσμευση στο θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης»⁵⁷⁷.

Παρότι διαφέρουν⁵⁷⁸ τα στατιστικά στοιχεία της οργάνωσης «Δημοσιογράφοι χωρίς Σύνορα», της Επιτροπής Προστασίας των Δημοσιογράφων και της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων για τον αριθμό των δημοσιογράφων και των εργαζόμενων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που σκοτώθηκαν στο Ιράκ από το 2003, σύμφωνα με τα πλέον συντηρητικά δεδομένα 93 δημοσιογράφοι είχαν χάσει τη ζωή τους έως τα μέσα

UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 16
http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Στο πιο εντυπωσιακό περιστατικό άγνωστοι φορώντας στολές αστυνομικών απήγαγαν στις 14.11.2006 περίπου 150 εργαζομένους από το Υπουργείο Ανωτάτης Εκπαίδευσης και Επιστημονικής Έρευνας στο κέντρο της Βαγδάτης. Αυτή η ομαδική απαγωγή ανάγκασε τα περισσότερα πανεπιστήμια να αναστείλουν προσωρινά τη λειτουργία τους.

The Guardian, *Up to 150 kidnapped from Baghdad institute*, 14 November 2006

<http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1947359,00.html>

BBC News, *Scores seized from Baghdad office*, 14 November 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6146152.stm

IRIN, *Iraq: Minister closes universities following mass kidnapping*, 14 November 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61940>

⁵⁷⁵ Για παράδειγμα στις 20.11.2006 το Πανεπιστήμιο της Diyala προειδοποίησε για αναστολή της λειτουργίας του εάν η κυβέρνηση δεν προστάτευε αποτελεσματικότερα τους εργαζόμενους.

Βλέπε: UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 16

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁵⁷⁶ Ibid.

⁵⁷⁷ UNESCO, *Director-General condemns wave of killings and abuses against Iraqi journalists*

Press Release N°2007-06, 22 January 2007

http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=36512&URL_DO=DO_PRINTPAGE&URL_SECTION=201.html

⁵⁷⁸ Η Επιτροπή Προστασίας των Δημοσιογράφων απαιτεί περισσότερα αποδεικτικά στοιχεία για την επαλήθευση των αναφερόμενων θανάτων και επομένως καταγράφει μικρότερο αριθμό θυμάτων.

Φεβρουαρίου 2007⁵⁷⁹. Επιπλέον, η Επιτροπή Προστασίας των Δημοσιογράφων αναφέρει ότι έχουν σκοτωθεί 37 εργαζόμενοι στο χώρο της μαζικής ενημέρωσης όπως οδηγοί, διερμηνείς, τεχνικοί και φύλακες. Το 2006 ήταν η πλέον φονική χρονιά. Η πλειοψηφία των θυμάτων είναι ιρακινοί. Κάποιοι σκοτώθηκαν εν μέσω συγκρούσεων ή σε άλλες εμπόλεμες καταστάσεις, στην πλειοψηφία τους όμως δολοφονήθηκαν⁵⁸⁰. Σύμφωνα με τον Aidan White, γενικό γραμματέα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων «ο αριθμός των δημοσιογράφων που έχουν σκοτωθεί στο Ιράκ υπερβαίνει σε ποσοστό το 10% της ενεργούς δημοσιογραφικής κοινότητας της χώρας»⁵⁸¹.

Είναι διάφορα τα πιθανά κίνητρα των επιθέσεων κατά των δημοσιογράφων και των εργαζόμενων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η συνεχιζόμενη δια-θρησκευτική βία έχει πολιτικοποιήσει ιδιαίτερα τον τομέα των ΜΜΕ στο Ιράκ και οι περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου συνδέονται με κάποια θρησκευτική ή πολιτική ομάδα. Οι δημοσιογράφοι είναι θύματα δολοφονιών εκδίκησης, ειδικότερα όταν εμπλέκονται σε αμφιλεγόμενα πολιτικά ζητήματα ή αναφέρονται στη διαφθορά ή σε παραβιάσεις των δικαιωμάτων που ανθρώπου για τις οποίες ευθύνονται συγκεκριμένες ομάδες ή συγκεκριμένα πρόσωπα. Η δια-θρησκευτική βία έχει πλήξει τους δημοσιογράφους: ένοπλοι πυροβολούν όσους κατηγορούν ότι υποστηρίζουν είτε τους σουνίτες είτε τους σίιτες⁵⁸². Για παράδειγμα, στις 18.9.2006 πυροβολήθηκε στη Ramadi ο Ahmed Riyadh Al-Karbouli, ανταποκριτής του τηλεοπτικού σταθμού Bagdad TV που ανήκει στο Ιρακινό Ισλαμικό Κόμμα. Ο Al-Karbouli εργαζόταν για δύο χρόνια στον Bagdad TV καλύπτοντας θέματα ασφαλείας και την κατάσταση των κατοίκων της Ramadi. Σύμφωνα με πηγές της Επι-

⁵⁷⁹ Η οργάνωση «Δημοσιογράφοι χωρίς Σύνορα» αναφέρει ότι από το Μάρτιο του 2003 έως την 15.2.2007 σκοτώθηκαν 148 εργαζόμενοι στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Βλέπε: RSF, *More violence against journalists amid continuing impunity*, 15 February 2007

http://www.rsf.org/article.php3?id_article=21016

Σύμφωνα με τη Διεθνή Ομοσπονδία Δημοσιογράφων έως την 31.12.2006 είχαν σκοτωθεί 171 δημοσιογράφοι και εργαζόμενοι στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Βλέπε: IFJ, *Journalism Put To The Sword in 2006*, <http://www.ifj.org/pdfs/JournalistsKilled2007finalweb.pdf>

⁵⁸⁰ CPJ, *Iraq: Journalists in Danger, a statistical profile of journalists killed on duty since March 2003*

http://www.cpj.org/Briefings/Iraq/Iraq_danger.html [accessed February 2007].

ibidem, *Iraq: Journalists in Danger, media workers killed since 2003*

http://www.cpj.org/Briefings/Iraq/iraq_media_killed.html

Βλέπε επίσης RSF, *Iraq – Annual Report 2007*, 1 February 2007

http://www.rsf.org/country-43.php3?id_mot=616&Valider=OK

⁵⁸¹ IFJ, *Iraqi Journalists Call on United Nations to Act over Media "Nightmare"*, 19 December 2006

<http://www.ifj.org/default.asp?index=4490&Language=EN>

⁵⁸² RSF, *Iraq – Annual Report 2007*, βλέπε υποσημείωση 580.

Βλέπε επίσης: see also IRIN, *Iraq: Fighting swords with pens*, 27 November 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61967>

Kirk Semple and Qais Mizher, *Gunmen Kill 11 Employees of a Satellite Television Station in Baghdad*, The New York Times, 13 October 2006

<http://www.nytimes.com/2006/10/13/world/middleeast/13iraq.html>

BBC News, *Gunmen kill eight in Iraq TV raid*, 12 October 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6043158.stm

Firas Al-Atraqchi, *Iraqi journalists stare death in the face*, Al Jazeera, 9 October 2006

<http://english.aljazeera.net/NR/exeres/9175100C-8FD3-4D90-9068-EF2361935EF3.htm>

Βλέπε επίσης «Άμαχοι σίιτες και σουνίτες» στη σελίδα 43.

τροπής Προστασίας των Δημοσιογράφων «οι ανταποκρίσεις του προσέβαλαν κάποιους στασιαστές της Ramadi που ένοιωσαν ότι τους κατέκρινε». Ένα μήνα πριν τη δολοφονία ένοπλοι εισέβαλαν στο σπίτι του και τον απείλησαν ενώπιον της οικογένειάς του⁵⁸³.

Η φονικότερη επίθεση σε μέλη ιρακινών ΜΜΕ εξαπολύθηκε στις 12.10.2006 όταν ένοπλοι με στολές αστυνομικών εισέβαλαν στα γραφεία ενός νέου δορυφορικού τηλεοπτικού σταθμού, του Al-Shabbiya, που βρίσκεται στη Βαγδάτη. Δολοφονήθηκαν έντεκα εργαζόμενοι συμπεριλαμβανομένου του ιδρυτή και διευθυντή του σταθμού, του Abdul Rahim Nasralla Al-Shameri. Δεν γνωστοποιήθηκαν η ταυτότητα και το κίνητρο των δραστών αλλά σύμφωνα με υποψίες την επίθεση εξαπέλυσαν σίτες αντάρτες ή αστυνομικές ομάδες για λόγους θρησκευτικούς⁵⁸⁴. Ο τηλεοπτικός σταθμός είχε εκπέμψει μόνο δοκιμαστικά μεταδίδοντας πατριωτική μουσική και βίντεο καθώς αναμενόταν μετά από δύο ημέρες η επίσημη έναρξη λειτουργίας του. Αναφέρεται ότι απευθυνόταν στους σουνίτες τηλεθεατές⁵⁸⁵. Σε μια άλλη περίπτωση, δολοφονήθηκαν η δημοσιογράφος Fadia Mohamed Ali και ο οδηγός της ενώ μετέβαιναν στον τόπο εργασίας τους. Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ από ισχυρές ενδείξεις προκύπτει ότι ήταν στόχος στοιχείων της ιρακινής αστυνομίας καθώς είχε κατ' επανάληψη αναφερθεί στη διαφθορά στην αστυνομία και στην απαράδεκτη συμπεριφορά της στις εφόδους που διεξήγαγε⁵⁸⁶.

Οι δημοσιογράφοι αποτελούν στόχο θεωρούμενοι «συνεργάτες» της Πολυεθνικής Δύναμης ή της «Δύσης» ειδικότερα όταν εργάζονται για αλλοδαπά (ιδιαίτερα για τα αγγλόφωνα) μέσα μαζικής ενημέρωσης⁵⁸⁷. Για παράδειγμα αναφέρθηκε ότι δημοσιογράφοι στη Μοσούλη έλαβαν απειλητικές επιστολές που τους κατηγορούσαν ότι εκ προθέσεως μετέδιδαν εσφαλμένες πληροφορίες περιορίζοντας τις απώλειες των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας και της Πολυεθνικής Δύναμης⁵⁸⁸. Κατ' επανάληψη ήσαν στόχος επιθέσεων οι εργαζόμενοι στο Iraqi Media Net, ένα δίκτυο κρατικής εφημερίδας, τηλεόρα-

⁵⁸³ CPJ, *IRAQ: TV correspondent murdered in Ramadi*, 18 September 2006

<http://www.cpj.org/news/2006/mideast/iraq18sept06na.html>

⁵⁸⁴ Semple and Mizher, see above footnote 582; BBC News, *Gunmen kill eight in Iraq TV raid*, 12 October 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6043158.stm

⁵⁸⁵ *Ibid.*

⁵⁸⁶ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 14

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁵⁸⁷ RSF, *Iraq – Annual Report 2007*, βλέπε υποσημείωση 580. IRIN, *Iraq: Fighting swords with pens*, βλέπε υποσημείωση 582.

Βλέπε επίσης «Συμπαθούντες ή εκλαμβάνόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ» στη σελίδα 112.

⁵⁸⁸ Reuters Alertnet, *Feature – Beyond Baghdad, Mosul plagued by violence too*, 23 January 2007

http://www.boston.com/news/world/middleeast/articles/2007/01/23/beyond_baghdad_mosul_plagued_by_violence_too/

σης και ραδιοφώνου που άρχισε να λειτουργεί μετά την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ⁵⁸⁹. Από το 2003 οι περισσότερες απώλειες από οποιοδήποτε άλλο μέσο μαζικής ενημέρωσης καταγράφηκαν στο τηλεοπτικό δίκτυο Al-Iraqiya⁵⁹⁰. Για παράδειγμα, στις 12.3.2006 δολοφονήθηκε ο Amjad Hameed, διευθυντής του τηλεοπτικού δικτύου Al-Iraqiya. Το Συμβουλευτικό Συμβούλιο των Mujahideen, με δήλωση στο διαδικτυακό του τόπο ανέλαβε την ευθύνη της δολοφονίας του Hameed και του οδηγού του. Σύμφωνα με τη δήλωση:

«οι αδερφοί σας της στρατιωτικής πτέρυγας του Συμβουλίου των Mujahideen δολοφόνησαν τον Amjad Hameed Hassan, το διευθυντή του Al-Iraqiya... Θεωρούμε ότι αυτός ο τηλεοπτικός σταθμός είναι φερέφωνο της κυβέρνησης ... πρόθυμος να μεταδώσει ψεύδη για τον ιερό πόλεμο (jihad) και τους Mujahideen προκειμένου να ευχαριστήσει τους σταυροφόρους»⁵⁹¹.

Στις 15.2.2007 οι Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα δήλωναν ότι

«καθημερινά αναφέρονται απειλές, επιθέσεις κατά της σωματικής ακεραιότητας, αρπαγές και δολοφονίες. Μέρα μεσημέρι, σε καθεστώς πλήρους ατιμωρησίας, ένοπλοι συνεχίζουν να επιτίθενται στους δημοσιογράφους στο δρόμο. Η ενδημική βία θέτει σε κίνδυνο την ποιότητα και την ποικιλία των ειδήσεων και της πληροφόρησης στο Ιράκ»⁵⁹².

Οι πράξεις που στρέφονται κατά των δημοσιογράφων και άλλων επαγγελματιών του χώρου των μέσων μαζικής ενημέρωσης ποικίλουν: μπορεί να συνίστανται σε κακοποίηση και απειλές στα θύματα και στις οικογένειές τους αλλά και σε αρπαγές, επιθέσεις κατά της σωματικής ακεραιότητας και δολοφονίες. Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ «οι δημοσιογράφοι και οι εργαζόμενοι στα μέσα μαζικής ενημέρωσης αποτελούν

⁵⁸⁹ Sinan Salaheddin, *Gunmen kill Iraqi journalist working for state-run newspaper*, AP Worldstream, 23 November 2006, http://www.iraquupdates.com/p_articles.php?refid=DH-S-23-11-2006&article=12031

Βλέπε επίσης «Κυβερνητικοί Αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118.

⁵⁹⁰ RSF, *11th Al-Iraqiya employee gunned down in Baghdad*, 31 May 2006

http://www.rsf.org/article.php3?id_article=17867

⁵⁹¹ *Ibidem*, *Two arrests made in the murder of Al-Iraqiya's director*, 13 March 2006

http://www.rsf.org/article.php3?id_article=16718

Στις 29.10.2006 δολοφονήθηκε στη Βαγδάτη ο παρουσιαστής αθλητικών ειδήσεων του σταθμού Al-Iraqiya, Naqsheen Hamad. Το Μάιο του 2006 δολοφονήθηκε ο Ali Jaafar, παρουσιαστής αθλητικών ειδήσεων του σταθμού Al-Iraqiya.

Βλέπε: Reuters Alertnet, *Iraqi state TV sports presenter and driver killed*, 29 October 2006

<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/PAR941347.htm>.

Στις 7.5.2006 σε έκρηξη παγιδευμένου αυτοκινήτου στο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων στα γραφεία της κρατικής εφημερίδας Al-Sabah, σκοτώθηκαν ένας τυπογράφος και 20 δημοσιογράφοι.

RSF, *Car-bomb attacks on Al-Sabah newspaper and hotel used by foreign journalists*, 29 August 2006

http://www.rsf.org/article.php3?id_article=18684

⁵⁹² RSF, *More violence against journalists amid continuing impunity*, 15 February 2007

http://www.rsf.org/article.php3?id_article=21016

τη συχνότερα στοχοποιημένη ομάδα». Μόνον το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 2006 δολοφονήθηκαν 12 δημοσιογράφοι⁵⁹³. Πολλές δολοφονίες διαπράχθηκαν στη Βαγδάτη αλλά και η Μοσούλη έχει καταστεί πλέον πολύ επικίνδυνη πόλη για τους δημοσιογράφους. Το 2006 δολοφονήθηκαν στην πόλη αυτή 12 δημοσιογράφοι⁵⁹⁴. Το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters μετέδωσε τον Ιανουάριο του 2007 ότι εγκατέλειψαν τη Μοσούλη πολλοί δημοσιογράφοι, μεταξύ των οποίων και οι ανταποκριτές του⁵⁹⁵. Για λόγους ασφαλείας οι δημοσιογράφοι αλλάζουν συχνά τόπο διαμονής ή ζουν στους χώρους του μέσου μαζικής ενημέρωσης όπου εργάζονται αποφεύγοντας να ενημερώνουν τις οικογένειές τους για την εργασία τους και επιμένουν να μην αναγράφονται τα ονόματά τους στις ειδήσεις που μεταδίδουν⁵⁹⁶.

Ο φόβος της επίθεσης υπονομεύει την ελευθερία του λόγου στο Ιράκ καθώς οι δημοσιογράφοι ζυγίζουν προσεκτικά ό,τι γράφουν και συχνά εφαρμόζουν τη μέθοδο της αυτό-λογοκρισίας⁵⁹⁷. Επιπλέον, οι δημοσιογράφοι και οι εκδότες αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της ποινικής δίωξης από τις αρχές για «δυσφήμιση» των κυβερνητικών αξιωματούχων. Σύμφωνα με πληροφορία της εφημερίδας New York Times έχει ασκηθεί ποινική δίωξη σε βάρος περίπου δώδεκα ιρακινών δημοσιογράφων για προσβολή κυβερνητικών αξιωματούχων⁵⁹⁸.

Κάποια μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν πάψει να λειτουργούν γιατί θεωρήθηκε ότι «προκαλούν βία», συμπεριλαμβανομένου του δορυφορικού τηλεοπτικού σταθμού Al-Arabiya που εδρεύει στο Ντουμπάϊ: στις αρχές Σεπτεμβρίου 2006 οι αρχές απαγό-

⁵⁹³ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 14
http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁵⁹⁴ *Ibidem*, p. 25.

⁵⁹⁵ Reuters Alertnet, 23 January 2007, βλέπε υποσημείωση 588.

⁵⁹⁶ *Ibid.* Βλέπε επίσης: Paul von Zielbauer, *Iraqi Journalists Add Laws to List of Dangers*, The New York Times, 29 November 2006, <http://www.ihf.com/articles/2006/09/29/africa/web.0926journophp>

IRIN, *Iraq: Fighting swords with pens*, βλέπε υποσημείωση 582 - Al-Atraqchi, βλέπε υποσημείωση 582.

⁵⁹⁷ Βλέπε για παράδειγμα, Reuters, *Third Reuters Iraq Journalist Freed by US troops*, 17 February 2007
<http://www.abs-cbnnews.com/storypage.aspx?StoryId=27915>

UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 11, στην υποσημείωση 66.

IFJ, *IFJ Calls for Release of Journalist Held in Iraq for More Than Six Months*, 6 November 2006

<http://www.ifj.org/default.asp?index=4353&Language=EN>; Von Zielbauer, *ibid.*

⁵⁹⁸ Von Zielbauer, *Iraqi Journalists Add Laws to List of Dangers*, βλέπε υποσημείωση 596.

Βλέπε επίσης UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 11, στην υποσημείωση 66.

Το γερμανικό ειδησεογραφικό πρακτορείο DPA ανέφερε το Νοέμβριο του 2006 ότι το τοπικό συμβούλιο της Μοσούλης απαγόρευσε την κυκλοφορία της έκδοσης "Civil Society" επειδή δημοσίευσε γελοιογραφία που απεικόνιζε τον ιρακινό πρωθυπουργό Al-Maliki να κάθεται στην ποδιά της αμερικανίδας υπουργού Εξωτερικών Condoleezza Rice και να βυζαίνει το στήθος της. Όμως, το δικαστήριο της Μοσούλης αρνήθηκε την εκτέλεση της διαταγής κρίνοντας ότι παραβιάζει την ελευθερία της έκφρασης.

Βλέπε: IRIN, *MIDDLE EAST: Weekly update of human rights violations in the region (10 Nov - 16 Nov 2006)*

Iraq: Three more Iraqi journalists gunned down, <http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61945>

Ο κυβερνήτης της Βασόρας προειδοποίησε τους δημοσιογράφους «να μην μεταδίδουν ψευδή μηνύματα στα ΜΜΕ για την κατάσταση ασφάλειας στην περιοχή» απειλώντας τους με παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης.

Βλέπε: UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 10-11, στην υποσημείωση 66.

UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 8

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

ρευσαν τη λειτουργία του για ένα μήνα⁵⁹⁹. Τα ον Αύγουστο του 2004 έκλεισε, αρχικά για ένα μήνα, ο τηλεοπτικός σταθμός Aljazeera. Τελικώς, το Σεπτέμβριο του 2004 απαγορεύτηκε να εκπέμπει στο Ιράκ⁶⁰⁰. Τον Ιανουάριο του 2007⁶⁰¹ έκλεισαν τα στούντιο του ιδιωτικού τηλεοπτικού δορυφορικού σταθμού Al-Charkiya, που κατηγορήθηκε για «υποκίνηση θρησκευτικής βίας» επειδή παρουσίασε φιλμ με Ιρακινούς που θρηνούσαν για το θάνατο του πρώην προέδρου Σαντάμ Χουσεΐν. Κατ' επίκληση του νόμου του 2004 για την *Εγγύηση της Εθνικής Ασφάλειας*⁶⁰² οι Ιρακινές αρχές έκλεισαν, στις 5.11.2006, τους σουνιτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς Al-Zawra και Salah Eddin επειδή μετέδωσαν εικόνες διαδηλωτών που ανέμιζαν φωτογραφίες του πρώην προέδρου και διαδήλωναν διαμαρτυρόμενοι για τη θανατική ποινή στην οποία καταδικάστηκε. Και οι δύο σταθμοί κατηγορήθηκαν για πρόκληση θρησκευτικής βίας και δεν επετράπη η επαναλειτουργία τους. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε ότι στις 25.11.2006 έλαβε απειλητική επιστολή πρώην δημοσιογράφος του τηλεοπτικού σταθμού Al-Zawra που ζούσε στην περιοχή Al-Zaafaraniya της Βαγδάτης. Αναφέρεται ότι στις 1.12.2006 την αναζητούσαν ένοπλοι αλλά είχε ήδη μετακομίσει σε άλλη περιοχή της πόλης⁶⁰³. Επίσης, το Νοέμβριο του 2006, οι Ιρακινές αρχές απαγόρευαν με συνοπτικές διαδικασίες την παρουσία των μέσων μαζικής ενημέρωσης στο κοινοβούλιο και στο διεθνές κέντρο τύπου στην Πράσινη Ζώνη της Βαγδάτης⁶⁰⁴.

Λόγω της υποτιθέμενης σχέσης τους με τους στασιαστές⁶⁰⁵ άλλοι δημοσιογράφοι υπέστησαν κακομεταχείριση – παράνομες έρευνες, κατάσχεση των υπολογιστών και άλλων προσωπικών τους αντικειμένων, αυθαίρετες συλλήψεις, παρατεταμένες περιόδους κράτησης χωρίς απαγγελία κατηγοριών⁶⁰⁶ – από τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλεί-

⁵⁹⁹ BBC News, *Al-Arabiya ordered out of Baghdad*, 8 September 2006
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5325290.stm

⁶⁰⁰ *Ibidem*, *Iraq extends ban on al-Jazeera TV*, 4 September 2004
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3628398.stm

⁶⁰¹ RSF, *TV studio shut down for "incitement to violence" after showing footage of Saddam mourners*, 2.1.2007
http://www.rsf.org/article.php3?id_article=20296.

⁶⁰² Βλέπε «Εθνική Ασφάλεια» στη σελίδα 28.

⁶⁰³ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 11
http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁶⁰⁴ RSF, *Media allowed to cover parliamentary sessions again, but placed under surveillance, APTN cameraman shot dead in Mosul*, 12 December 2006, http://www.rsf.org/article.php3?id_article=20133

⁶⁰⁵ Βλέπε επίσης «Υποστηρικτές ή εκλαμβάνόμενοι ως υποστηρικτές του προηγούμενου καθεστώτος και / ή των εξεγερμένων» στη σελίδα 104.

⁶⁰⁶ Βλέπε για παράδειγμα, Reuters, *Third Reuters Iraq Journalist Freed by US troops*, στην υποσημείωση 597. UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 11, στην υποσημείωση 66.

IFJ, *IFJ Calls for Release of Journalist Held in Iraq for More Than Six Months*, 6 November 2006
<http://www.ifj.org/default.asp?index=4353&Language=EN>

Von Zielbauer, *Iraqi Journalists Add Laws to List of Dangers*, στην υποσημείωση 596.

ας/Πολυεθνική Δύναμη. Αναφέρθηκε επίσης ότι δημοσιογράφοι έχουν ξυλοκοπηθεί και υποστεί κακοποίηση από την Ιρακινή Αστυνομία⁶⁰⁷.

β) Η κατάσταση στο Κουρδιστάν

Στο Κουρδιστάν οι δημοσιογράφοι και οι οργανώσεις των μέσων μαζικής ενημέρωσης έχουν κατ' επανάληψη ισχυριστεί ότι περιορίζεται η ελευθερία του τύπου και ότι η κριτική των κυβερνώντων κομμάτων μπορεί να οδηγήσει σε σωματική κακομεταχείριση, κατάσχεση των φωτογραφικών μηχανών και των σημειώσεων καθώς και σε συλλήψεις και άσκηση ποινικής δίωξης για δυσφήμιση. Στα τέλη του Δεκεμβρίου 2006 συνελήφθη στη Sulaymaniyah ο δημοσιογράφος Luqman Ghafur όταν αστυνομικοί κατέθεσαν μήνυση σε βάρος του επειδή σε ένα άρθρο του τους αποκάλυψε «συμμορία»⁶⁰⁸. Στην Erbil η αστυνομία συνέλαβε τους δημοσιογράφους Shaho Khalid και Dilaman Salah επειδή μετέδωσαν την είδηση της επίθεσης στη φοιτητική εστία στη γειτονιά Setagan. Αμφότεροι ισχυρίστηκαν κακοποίηση από την αστυνομία⁶⁰⁹.

3. ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ

Οι ιρακινοί καλλιτέχνες, ηθοποιοί και τραγουδιστές, αποτελούν στόχο των σουνιτών και σιιτών εξτρεμιστών που τους κατηγορούν ότι επιδίδονται σε «αντι-ισλαμικές»

⁶⁰⁷ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 8

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

⁶⁰⁸ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 11

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁶⁰⁹ *Ibid.* Επίσης, στις 17.3.2006 συνελήφθη ο Hawez Hawezi, δημοσιογράφος του ανεξάρτητου οργανισμού «Hawlati», κατηγορούμενος για άρθρο του με το οποίο κατέκρινε τη διαφθορά και τις διαπλεκόμενες σχέσεις που χαρακτηρίζουν τις διοικήσεις του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν και καλούσε τους αξιωματούχους να παραιτηθούν. Δύο ημέρες αργότερα απολύθηκε με εγγύηση αλλά κατά το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters συνελήφθη πάλι στα τέλη Απριλίου επειδή παραπονέθηκε δημόσια για τη μεταχείριση που του επεφύλαξαν οι αρχές κατά την κράτηση.

Kathleen Ridolfo, *Iraq: New Kurdish Administration Comes Under Scrutiny*, RFE/RL, 12 May 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/5/4B58E7A7-5456-4D67-A1F1-B5DF2E2AD5B4.html>

Στις 13.4.2006, ο Mastura Mahmood, δημοσιογράφος του γυναικείου περιοδικού *Rewan*, κατηγορήθηκε για δυσφήμιση γιατί σε ένα άρθρο του παρέθεσε τη δήλωση αντικυβερνητικού διαδηλωτή στη Halabja που συνέκρινε τη συμπεριφορά των σωμάτων ασφαλείας με αυτή των μελών του κόμματος Ba'ath του προηγούμενου καθεστώτος.

CPJ, *IRAQ: Journalist facing trial on defamation charges*, 5 May 2006

http://www.cpj.org/cases06/mideast_cases_06/iraq05may06ca.html

Ο Asos Hardi, πρώην διευθυντής σύνταξης του περιοδικού Hawlati και ο νυν διευθυντής σύνταξης, Twana Osman, καταδικάστηκαν το Μάιο του 2006 σε ποινή φυλάκισης έξι μηνών με αναστολή όταν δημοσίευσαν την πληροφορία ότι ο πρωθυπουργός διέταξε την απόλυση δύο υπαλλήλων της εταιρείας τηλεπικοινωνιών που στάματτησε να του παρέχει υπηρεσίες επειδή δεν είχε εξοφλήσει τους λογισμούς.

Βλέπε: Von Zielbauer, *Iraqi Journalists Add Laws to List of Dangers*, στην υποσημείωση 596. Ridolfo, *ibid.*

Η πιο γνωστή περίπτωση είναι αυτή του Kamal Sayid Qadir, που καταδικάστηκε σε φυλάκιση 30 ετών επειδή δημοσίευσε άρθρα με τα οποία κατέκρινε τον πρόεδρο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν Masoud Barzani. Αργότερα, με την πίεση διεθνών και τοπικών οργανώσεων MME η ποινή του μειώθηκε σε 18μηνη φυλάκιση και στη συνέχεια μετατράπηκε. Ridolfo, *ibid.*

Nora Bustany, *In Releasing Writer, Kurds Ponder Press Freedom*, The Washington Post, 7 April 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp->

[dyn/content/article/2006/04/06/AR2006040602067.html?nav=rss_opinion/columns](http://content/article/2006/04/06/AR2006040602067.html?nav=rss_opinion/columns)

δραστηριότητες⁶¹⁰: κατά την άποψή τους η μουσική, το θέατρο και η τηλεόραση ενθαρρύνουν την ανήθικη συμπεριφορά⁶¹¹. Το Νοέμβριο του 2006 η Ιρακινή Ένωση Καλλιτεχνών δήλωσε στο Περιφερειακό Δίκτυο Ενημέρωσης του ΟΗΕ ότι σχεδόν όλοι οι τραγουδιστές έχουν εγκαταλείψει τη χώρα και ότι τουλάχιστον 75 έχουν δολοφονηθεί από το 2003⁶¹², όταν ανατράπηκε το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν. Στην τελευταία έκθεσή της για την κατάσταση των δικαιωμάτων του ανθρώπου στο Ιράκ η Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ αναφέρει ότι στις 18.12.2006 απήχθη και εν συνεχεία δολοφονήθηκε ο Mutashar Al-Sudani, διάσημος ηθοποιός. Επίσης, ότι στις 29.11.2006 ένοπλη ομάδα επιτέθηκε στον Abdulawahab Aldayni, γνωστό ερμηνευτή και συγγραφέα προκαλώντας του μόνιμα τραύματα στο πρόσωπο. Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ πολλοί ηθοποιοί φοβούνται για τη ζωή τους και εξετάζουν το ενδεχόμενο να διαφύγουν στο εξωτερικό⁶¹³.

Αναφέρεται ότι πολλοί άλλοι καλλιτέχνες έπαψαν να ασκούν το επάγγελμά τους φοβούμενοι τις επιθέσεις ή τις απειλές ότι θα αποτελέσουν τους επόμενους στόχους. Για παράδειγμα, ο Yussef Ghadin, ηθοποιός και τραγουδιστής, εγκατέλειψε την εργασία του όταν δύο από τους συνάδερφους του δολοφονήθηκαν από αυτόχθονες αντάρτες που χαρακτήριζαν τη δουλειά τους «*έργο το διαβόλου*»⁶¹⁴. Στα έργα τους οι ζωγράφοι αποφεύγουν να απεικονίζουν ανθρώπους ή σκηνές που μπορεί να χαρακτηριστούν ερωτικές⁶¹⁵. Κάποιοι καλλιτέχνες άρχισαν να ασχολούνται με τη θρησκευτική μουσική και ζωγραφική⁶¹⁶.

Άλλοι καλλιτέχνες αποτελούν στόχο επιθέσεων επειδή κατακρίνουν ευθαρσώς και δημόσια την πολιτική κατάσταση στο Ιράκ⁶¹⁷. Επίσης ιδιαίτερα στενή σχέση με τη «δυ-

⁶¹⁰ Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

⁶¹¹ Edward Wong, *Iraqis make music from mayhem*, Scotland on Sunday, 1 October 2006

<http://scotlandonsunday.scotsman.com/index.cfm?id=1452272006>

IRIN, *Iraq: Artists become targets in rising atmosphere of intolerance*, 24 April 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26311>

⁶¹² IRIN, *Iraq: Singing "the devil's music" will get you killed*, 23 November 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61962>

⁶¹³ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 15

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

⁶¹⁴ IRIN, *Iraq: Artists become targets in rising atmosphere of intolerance*, 24 April 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26311>

⁶¹⁵ Mona Mahmud, *Postwar artists, art world will illustrate new time and place*, USA Today, 21 July 2005

http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2005-07-21-artists-iraq_x.htm

⁶¹⁶ Ibid. Βλέπε επίσης: IRIN, *Iraq: Singing "the devil's music" will get you killed*, βλέπε υποσημείωση 612.

⁶¹⁷ The Guardian, *Art under fire*, 22 November 2004

<http://arts.guardian.co.uk/features/story/0,11710,1356522,00.html>

Για παράδειγμα, στις 20.11.2006 σκοτώθηκε στη Βαγδάτη ο Waleed Hassan, ένας από τους γνωστότερους ευθυμογράφους και παρουσιαστές. Ήταν γνωστός από το σόου «Καρικατούρα» όπου σατίριζε την πολιτική και κοινωνική κατάσταση καθώς και τις συνθήκες ασφαλείας που επικρατούν στη χώρα.

Reuters, *Iraqi TV satirist killed in Baghdad*, 20 November 2006

<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L20597665.htm>

τική» τέχνη, όπως είναι για παράδειγμα η απόδοση αγγλικών τραγουδιών, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τον ενδιαφερόμενο καλλιτέχνη επειδή μπορεί να εκληφθεί ως υποστηρικτής της Δύσης και ειδικότερα των ΗΠΑ⁶¹⁸. Στόχος επιθέσεων μπορεί να είναι οι καλλιτέχνες για τους οποίους είναι γνωστό ότι παρείχαν τις υπηρεσίες τους στην κυβέρνηση του Σ. Χουσεϊν⁶¹⁹.

4. ΓΙΑΤΡΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΪΑΤΡΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Στο Ιράκ δεν έχουν πάψει να απειλούνται και να κινδυνεύουν από δολοφονίες και αρπαγές οι γιατροί και το παραϊατρικό προσωπικό⁶²⁰. Πολλοί επαγγελματίες αυτής της ομάδας διέφυγαν στις τρεις βόρειες Επαρχίες ή στο εξωτερικό, συχνά λόγω των απειλών κατά της ζωής. Γενικά, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό των γιατρών και των μελών του παραϊατρικού προσωπικού που δολοφονήθηκαν ή εγκατέλειψαν τη χώρα. Τον Ιανουάριο του 2007 η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού δήλωσε ότι έχουν εγκαταλείψει τη χώρα περισσότεροι από 34.000 καταγεγραμμένοι ιρακίνοι γιατροί και ότι έχουν δολοφονηθεί εκατοντάδες⁶²¹. Ο Ιρακινός Ιατρικός Σύλλογος εκτιμά ότι έχουν διαφύγει στο εξωτερικό περίπου οι μισοί από τους 34.000 γιατρούς που είχαν καταγραφεί πριν το 2003 και ότι έχουν δολοφονηθεί περίπου 2.000⁶²². Ο Ιρακινός Ιατρικός Σύλλογος της Μοσούλης ανέφερε ότι μετά το 2003 σκοτώθηκαν στη Μοσούλη τουλάχιστον 22 γιατροί και ότι εγκατέλειψαν την πόλη άλλοι 66⁶²³. Επικλούμενο στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου Υγείας το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ, ανέφερε ότι από τον Απριλίο 2003 έως και την 31^η Μαΐου 2006 σκοτώθηκαν 102 γιατροί και 164 νοσοκόμες και τραυματίστηκαν 77. Επίσης, σκοτώθηκαν 117 εργαζόμενοι σε νοσοκομεία μεταξύ των οποίων οδηγοί, φύλακες και διοικητικό προσωπικό και τραυματίστηκαν 17. Μόνο το Μάιο του 2006 σκοτώθηκαν οκτώ γιατροί και τραυματίστηκαν 42. Οκτώ νοσοκόμες σκοτώθηκαν και επτά τραυματίστηκαν. Επίσης, σκοτώθηκαν έξη εργαζόμενοι σε διοικητικές θέσεις νοσοκομείων και τραυματίστηκαν τέσσερις. Περαιτέρω ανα-

⁶¹⁸ IRIN, *Iraq: Singing "the devil's music" will get you killed*, βλέπε υποσημείωση 612.

Βλέπε επίσης «Συμπαθούντες ή εκλαμβάνόμενοι ως συμπαθούντες της εισβολής των ΗΠΑ και / ή της Πολυεθνικής Δύναμης του Ιράκ» στη σελίδα 112.

⁶¹⁹ Βλέπε επίσης «Μέλη και εταίροι του κόμματος Ba'ath και του καθεστώτος του Σ. Χουσεϊν» στη σελίδα 105.

⁶²⁰ Για μη εξαντλητικό κατάλογο των επιθέσεων κατά των γιατρών και του παραϊατρικού προσωπικού βλέπε την αγγλική έκδοση των οδηγιών "Annex VI: Attacks on Doctors and Other Medical Personnel" σε <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557>

⁶²¹ IRIN, *Iraq: Baghdad hospitals in crisis as they lack security and drugs, say specialists*, 28 January 2007 <http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=65825>

⁶²² *Ibidem*, *Iraq: Country's healthcare system rapidly deteriorating*, 7 November 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61923>

⁶²³ UNAMI HRO, *June 2006 Human Rights Report*, p. 6

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_May_Jun_2006_EN.pdf

κοίνωσε ότι σύμφωνα με κάποιες αναφορές τα τελευταία δύο χρόνια απήχθησαν περίπου 250 γιατροί⁶²⁴. Το Ινστιτούτο Πολέμου και Ειρήνης ανακοίνωσε ότι οι γιατροί που συνεχίζουν να εργάζονται στη Βαγδάτη μετέφεραν τις κλινικές τους για λόγους ασφαλείας σε περιοχές αμιγούς κατοικίας ή σε ιατρικές εγκαταστάσεις⁶²⁵. Άλλοι, παρέτειναν την άδεια άνευ αποδοχών προκειμένου να αποφύγουν τους κινδύνους που πλήττουν την ασφάλειά τους⁶²⁶.

Όπως συμβαίνει και με άλλους επαγγελματίες διάφορα είναι τα κίνητρα των επιθέσεων κατά των γιατρών και του παραϊατρικού προσωπικού. Στο μέτρο που το Υπουργείο Υγείας και τα νοσοκομεία ελέγχονται από θρησκευτικά φανατισμένους αντάρτες το προσωπικό υγείας μπορεί να αποτελεί στόχο επιθέσεων επειδή ανήκει σε διαφορετική θρησκευτική ομάδα⁶²⁷. Μπορεί να απειλείται από την αστυνομία, τους αντάρτες ή τους στασιαστές επειδή δεν φροντίζει κατά προτεραιότητα τους τραυματισμένους συναδέλφους τους και συναγωνιστές τους⁶²⁸. Άλλοι απειλήθηκαν και δολοφονήθηκαν επειδή επιδίδονταν σε «αντι-ισλαμικές» δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα άντρας γιατρός που εξέταζε γυναίκες ασθενείς⁶²⁹. Επιπλέον, μπορεί να στοχοποιούνται ως μέλη της ομάδας των διανοούμενων του Ιράκ, που αποσκοπούν στην ίδρυση ενός δημοκρατικού και αποτελεσματικού κράτους. Η στοχοποίηση του ιρακινού συστήματος υγείας εξυπηρετεί τον εκφοβισμό του πληθυσμού ώστε να αντιμετωπίζει με δυσπιστία την ικανότητα της ιρακινής κυβέρνησης να προστατεύει τους πολίτες της χώρας⁶³⁰. Επιπλέον, δεν α-

⁶²⁴ Ibid. Ο Ιρακινός Ιατρικός Σύλλογος πιστεύει ότι μόνο το 2005 σκοτώθηκαν τουλάχιστον 65 γιατροί.

Βλέπε: Scott Johnson, *Doctors in the Cross Hairs*, Newsweek, 9 January 2006

<http://www.msnbc.msn.com/id/10655555/site/newsweek>

Από ανεπίσημα στοιχεία προκύπτει ότι από τον Ιανουάριο του 2006 έχουν εγκαταλείψει τη Βασόρα τουλάχιστον 200 γιατροί και παραϊατρικό προσωπικό.

Βλέπε: David Wilson, *Where Have All the Doctors Gone? The Collapse of Iraq's Health Care Services*, Counterpunch, 14-15 October 2006, <http://www.counterpunch.org/wilson10162006.html>

Σύμφωνα με το Τμήμα Στρατηγικής του Υπουργείου Υγείας από το 2003 έχουν δολοφονηθεί περισσότερες από 160 νοσοκόμες και έχουν τραυματιστεί περισσότερες από 400.

Βλέπε: IRIN, *Iraq: Neglected nurses fight their own war*, 19 November 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61948>

⁶²⁵ IWPR, *Violence Drives Doctors From Iraq*, Iraqi Crisis Report, ICR No. 170, 29 March 2006

http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=260625&apc_state=henh

⁶²⁶ IRIN, *Iraq: Baghdad hospitals in crisis as they lack security and drugs, say specialists*, 28 January 2007

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=65825>

⁶²⁷ Louise Roug, *Decrepit healthcare adds to toll in Iraq*, Los Angeles Times, 11 November 2006

<http://www.latimes.com/news/nationworld/world/la-fg-health11nov11,0,3477207.story?coll=la-home-headlines>

Lara Logan, *Death Squads In Iraqi Hospitals*, CBS, 4 October 2006

<http://www.cbsnews.com/stories/2006/10/04/eveningnews/main2064668.shtml>

Amit R. Paley, *Iraqi Hospitals Are War's New "Killing Fields"*, The Washington Post, 30 August 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/08/29/AR2006082901680.html>

⁶²⁸ Aaron Glantz, *Doctors Under Fire in Iraq*, AntiWar.com, 20 September 2006

<http://www.antiwar.com/glantz/?articleid=9719>

UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 7, βλέπε υποσημείωση 66.

⁶²⁹ Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

⁶³⁰ Doug Struck, *Professionals Fleeing Iraq As Violence, Threats Persist*, The Washington Post, 23 January 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/01/22/AR2006012201112.html>

ποκλείονται τα εγκληματικά κίνητρα των επιθέσεων καθώς οι γιατροί θεωρούνται εύποροι⁶³¹.

Οι επιθέσεις σε βάρος του ιατρικού προσωπικού επιδεινώνουν την κρίση της υγείας που πλήττει τη χώρα. Τα νοσοκομεία έκλεισαν και οι νεόδμητες κλινικές δεν έχουν αρχίσει να λειτουργούν λόγω της έλλειψης ιατρικού προσωπικού. Το Περιφερειακό Δίκτυο Ενημέρωσης του ΟΗΕ ανέφερε ότι έπαψε να λειτουργεί η μονάδα εντατικής θεραπείας του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου της Βασόρας μετά τη δολοφονία γιατρών από άγνωστους δράστες. Φοβούμενοι για τη ζωή τους πολλοί γιατροί και πολλές νοσοκόμες αρνούνται να εργαστούν⁶³².

5. ΔΙΚΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ την ανεξαρτησία του δικαστικού σώματος πλήττουν οι «*συνεχείς επιθέσεις και δολοφονίες που έχουν στόχο τους δικαστές και τους δικηγόρους*» καθώς και οι επιθέσεις στα δικαστήρια. Αυτή η βία επιδεινώνει το ήδη σοβαρό έλλειμμα των νομικών επαγγελματιών της χώρας και επιδρά αρνητικά στη λειτουργία του κράτους δικαίου. Επιπλέον, στόχος επιθέσεων ήσαν οι οικογένειες και οι συγγενείς δικαστών και δικηγόρων⁶³³.

Κατ' επανάληψη ήσαν στόχος επιθέσεων οι δικαστές που έκριναν και οι δικηγόροι που υπερασπίστηκαν τους κατηγορούμενους ανώτερους αξιωματούχους του προηγούμενου καθεστώτος στις υποθέσεις *Dujail* και *Anfal*⁶³⁴. Έως σήμερα έχουν δολοφονηθεί τέσσερις δικηγόροι που είχαν αναλάβει την υπεράσπιση αξιωματούχων του προηγούμενου καθεστώτος. Οι περισσότεροι παρέχουν τις υπηρεσίες τους από το εξωτερικό⁶³⁵. Για λόγους ασφαλείας δεν δημοσιοποιούνται τα ονόματα πολλών δικαστικών λειτουργών και άλλων νομικών του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Ιράκ⁶³⁶.

Βλέπε επίσης «Κυβερνητικοί Αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118.

⁶³¹ IRIN, *Iraq: Facing threats, local doctors flee Mosul*, 1 May 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26331>

⁶³² *Ibidem*, *Iraq: Insecurity, under-funding threaten children's health in Basra*, 9 July 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=27117>

⁶³³ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 3, 15 and 18

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

⁶³⁴ UNAMI HRO, *June 2006 Human Rights Report*, p. 5

<http://www.uniraq.org/documents/HR Report May Jun 2006 EN.pdf>

⁶³⁵ Kamal Taha, *Saddam lawyers determined to defend him despite threats*, Middle East Online, 2 November 2006, http://www.iraqupdates.com/p_articles.php?refid=DH-S-02-11-2006&article=11507

Βλέπε επίσης: «Μέλη και εταίροι του κόμματος Ba'ath και του καθεστώτος του Σ. Χουσεϊν» στη σελίδα 105.

⁶³⁶ AP, *Judge, lawyer on Iraq war crimes tribunal killed*, 2 March 2005

<http://www.msnbc.msn.com/id/7064658/>

Ιδιαίτερους κινδύνους αντιμετωπίζουν οι νομικοί που χειρίζονται «υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος, διαφθοράς, τρομοκρατίας και ένοπλων δραστηριοτήτων των ανταρτών»⁶³⁷. Αναφέρεται ότι μέλη του ιρακινού δικαστικού σώματος αποφεύγουν να κρίνουν «ευαίσθητες» υποθέσεις, μεταξύ άλλων παραιτούμενοι ή αιτούμενοι τη μετακίνησή τους σε άλλες θέσεις. Τα περισσότερα περιστατικά βίας συμβαίνουν στη Βαγδάτη. Όμως, η βία έχει πλήξει τη λειτουργία των δικαστηρίων στις Επαρχίες Diyala, Babel, Kerbala και Wassit⁶³⁸.

Άλλοι νομικοί αποτέλεσαν στόχο επιθέσεων λόγω της (υποτιθέμενης) στήριξης που παρέχουν στην ιρακινή κυβέρνηση και στους θεσμούς της⁶³⁹. Για παράδειγμα, τον Ιανουάριο του 2005 ένοπλοι δολοφόνησαν τον ανώτατο δικαστικό λειτουργό Qais Hashim Shameri και τον οδηγό του. Με ανακοίνωση στο διαδίκτυο ανέλαβε την ευθύνη δολοφονίας η οργάνωση Jaish Ansar Al-Sunna χαρακτηρίζοντας το δικαστή «*πρωτεργάτη της απιστίας και της αποστασίας στη νέα ιρακινή κυβέρνηση*»⁶⁴⁰.

Αναφέρεται ότι οι δικηγόροι δεν αναλαμβάνουν ευαίσθητες υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, όπως είναι «τα εγκλήματα τιμής», υποθέσεις κληρονομικού δικαίου ή κηδεμονίας των παιδιών επειδή φοβούνται τις επιθέσεις που εξαπολύουν οι ακραίες θρησκευτικές ομάδες⁶⁴¹. Τον Αύγουστο του 2006 ο Ιρακινός Δικηγορικός Σύλλογος δήλωσε ότι «*38 δικηγόροι δολοφονήθηκαν και εκατοντάδες ήσαν θύματα επιθέσεων επειδή υπερασπίστηκαν υποθέσεις που οι εχθροί τους χαρακτήριζαν αντι-ισλαμικές*». Για παράδειγμα, τον Ιούνιο του 2006 σκοτώθηκε από έκρηξη βόμβας μπροστά στο σπίτι του ο Ali Al-Nassiri, δικηγόρος Βαγδάτης και ειδικευμένος σε υποθέσεις διαζυγίων. Αναφέρεται ότι υπερασπιζόταν το δικαίωμα των μητέρων να αναλαμβάνουν την επιμέλεια των παιδιών τους συγκρουόμενος με τους πατέρες που παραδοσιακά αναλαμβάνουν την επιμέλεια των παιδιών στην περίπτωση του διαζυγίου⁶⁴².

Προς το παρόν δεν υπάρχουν επαρκείς μηχανισμοί προστασίας των λειτουργών της δικαιοσύνης και πολλοί δικαστές, δικηγόροι και άλλοι νομικοί έχουν αποτελέσει

⁶³⁷ UNAMI HRO, *June 2006 Human Rights Report*, p. 5

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_May_Jun_2006_EN.pdf

⁶³⁸ US Department of Defense, p. 8, βλέπε υποσημείωση 73; UNAMI HRO, *April 2006 Human Rights Report*, p. 10, βλέπε υποσημείωση 74.

⁶³⁹ Βλέπε επίσης «Κυβερνητικοί αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118.

⁶⁴⁰ AP, *Video shows American hostage; judge killed in clashes*, 26 January 2005

http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2005-01-25-voter-safety_x.htm

⁶⁴¹ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 7

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

⁶⁴² IRIN, *Iraq: Lawyers killed for defending cases "against Islam"*, 16 August 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=60380>

Βλέπε επίσης «Γυναικες» στη σελίδα 138.

στόχους απειλών, αρπαγών και δολοφονιών⁶⁴³. Τον Αύγουστο του 2006 αναφέρθηκε ότι από την αρχή του έτους είχαν εγκαταλείψει τη χώρα τουλάχιστον 120 δικηγόροι⁶⁴⁴.

6. ΑΘΛΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Όλο και συχνότερα αποτελούν στόχο απειλών, αρπαγών και δολοφονιών οι αθλητές και οι εργαζόμενοι στο χώρο του αθλητισμού⁶⁴⁵. Τα κίνητρα των επιθέσεων δεν είναι αμιγή. Κάποιοι στοχοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εκστρατείας που εξαπολύθηκε εναντίον γνωστών προσωπικοτήτων προκειμένου να δημιουργηθεί κλίμα φόβου στον πληθυσμό γενικότερα και να καταρρεύσουν οι θεσμοί της χώρας⁶⁴⁶. Άλλοι ήσαν θύματα της αντεκδικητικής βίας που έχει ξεσπάσει μεταξύ των σουνιτών και των σιιτών⁶⁴⁷. Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Ιρακινής Ένωσης Αθλητισμού, ο Sami Al-Nahren, σουνίτης αθλητής που κέρδισε αθλητικό αγώνα, «*καθίσταται αυτόματα στόχος των σιιτών ανταρτών ή των συμμοριών και το αντίστροφο*»⁶⁴⁸. Επιπλέον, κίνητρο αρκετών επιθέσεων είναι η αντίληψη ότι η άθληση είναι «δυτική» ιδέα που δεν σέβεται τις ισλαμικές αξίες⁶⁴⁹. Άλλοι αθλητές και εργαζόμενοι στο χώρο του αθλητισμού ήσαν θύματα απαγωγών για λύτρα, προφανώς επειδή θεωρούνται εύποροι. Σύμφωνα με τη βρετανική εφημερίδα *The Times* στο Ιράκ θεωρείται ότι έχει σχέση με «*χρήματα και συμπάθειες στη Δύση*» καθένας που έχει σχέση με τον αθλητισμό. Περαιτέρω, η εφημερίδα αναφέρει ότι λόγοι ασφαλείας έχουν εξαναγκάσει την Ιρακινή Ολυμπιακή Επιτροπή να λειτουργεί με έδρα την Ιορδανία και ότι οι ποδοσφαιριστές προσπαθούν απελπισμένα να κλείσουν συμβόλαια με ομάδες στο εξωτερικό. Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή εξέφρασε την ανησυχία της για την κατάσταση των ιρακινών αθλητών και χρηματοδοτεί την προπόνηση κάποιων εξ αυτών στο εξωτερικό, χωρίς να αναφέρει τα ονόματά τους για λόγους ασφαλείας⁶⁵⁰. Το Περιφερειακό Δίκτυο Ενημέρωσης του ΟΗΕ ανέφερε τον Ιούνιο του 2006 ότι σύμφωνα με την Ιρακινή Ένωση Αθλητισμού μετά το 2003, όταν κα-

⁶⁴³ Για μη εξαντλητικό κατάλογο των επιθέσεων σε βάρος των λειτουργών της δικαιοσύνης βλέπε την αγγλική έκδοση των οδηγιών: "Annex VII: Attacks on Judicial Personnel" σε <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557>

⁶⁴⁴ UNAMI HRO, *August 2006 Human Rights Report*, p. 7

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

⁶⁴⁵ Για μη εξαντλητικό κατάλογο των επιθέσεων κατά των αθλητών και αξιωματούχων του αθλητισμού βλέπε την αγγλική έκδοση των οδηγιών σε: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557>

⁶⁴⁶ Βλέπε επίσης «Κυβερνητικοί αξιωματούχοι και άλλα πρόσωπα που συνδέονται με την παρούσα ιρακινή κυβέρνηση και διοίκηση και ιρακινές θεσμικές δομές» στη σελίδα 118

⁶⁴⁷ Βλέπε επίσης «Άμαχοι σιίτες και σουνίτες» στη σελίδα 43.

⁶⁴⁸ IRIN, *Iraq: Athletes targeted for sectarian, religious reasons*, 8 June 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26984>

⁶⁴⁹ Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

⁶⁵⁰ Owen Slot, *Iraqi sport in state of terror after gunmen draw blood*, *The Times*, 10 October 2006 http://www.timesonline.co.uk/tol/sport/more_sport/article667015.ece

τέρρευσε το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν, δολοφονήθηκαν στη Βαγδάτη περίπου 70 αθλητές⁶⁵¹.

Η. ΆΛΛΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ

1. ΓΥΝΑΙΚΕΣ

α) Η κατάσταση στο Κεντρικό και Νότιο Ιράκ

Μετά την κατάρρευση του προηγούμενου καθεστώτος έχουν επιδεινωθεί δραματικά και συνεχίζουν να επιδεινώνονται το επίπεδο ασφαλείας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και η οικονομική κατάσταση των γυναικών⁶⁵². Ο εκτεταμένος φόβος των αρπαγών για θρησκευτικούς ή εγκληματικούς λόγους, των βιασμών, του εξαναγκασμού στην πορνεία, της διακίνησης για λόγους σεξουαλικής εκμετάλλευσης⁶⁵³ και των δολοφονιών περιορίζει την ελευθερία κυκλοφορίας, την πρόσβασή τους στην εκπαίδευση, στην απασχόληση και στις υπηρεσίες υγείας καθώς και την ικανότητά τους να συμμετέχουν γενικότερα στη δημόσια ζωή. Παρατηρητές διαπιστώνουν ότι έχουν αυξηθεί οι περιπτώσεις απαγωγής και δολοφονίας γυναικών⁶⁵⁴. Για παράδειγμα, στις 16.9.2006 ανακαλύφθηκαν σε χωματερή της Μοσούλης οι σωροί τεσσάρων απαχθέντων γυναικών: τα θύματα είχαν βιαστεί και δολοφονηθεί και τα πρόσωπά τους είχαν ακρωτηριαστεί⁶⁵⁵.

⁶⁵¹ IRIN, Iraq: Athletes targeted for sectarian, religious reasons, βλέπε υποσημείωση 648.

⁶⁵² UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 3

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Για περισσότερες πληροφορίες για την κατάσταση ασφάλειας, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την οικονομική κατάσταση των γυναικών στο Ιράκ, βλέπε: Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σελίδα 52 επ. σε www.unhcr.org/protection/coi.htm

⁶⁵³ Σύμφωνα με την ιρακινή μη κυβερνητική οργάνωση Women's Freedom και με βάση ανέκδοτα αποδεικτικά στοιχεία από το 2003 αγνοούνται περίπου 3.500 γυναίκες. Πιστεύεται ότι πολλές είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλικούς λόγους.

Βλέπε: IRIN, *Sex traffickers target women in war-torn Iraq*, 26 October 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=61903>

Brian Bennett, *Stolen Away: Girls of Iraq Gone Missing*, Time Magazine, 25 April 2006

<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1186558,00.html>

Το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ ανέφερε: «Η συνεχιζόμενη εξέγερση και τρομοκρατία παρακωλύουν σοβαρά την ικανότητα της κυβέρνησης να καταπολεμά την εμπορία ανθρώπων. Οι ιρακινές μεταβατικές και προσωρινές κυβερνήσεις δεν ανέλαβαν πρωτοβουλίες για τη δίωξη ή για την πρόληψη του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων ή για την προστασία των θυμάτων».

Βλέπε: USDOS, Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons, *Trafficking in Persons Report*, 5 June 2006, p. 270, <http://www.state.gov/documents/organization/66086.pdf>

⁶⁵⁴ Dahr Jamail and Ali al-Fadhily, *Iraq: Abduction of Women on the Rise*, IPS, 11 December 2006

<http://ipsnews.net/news.asp?idnews=35801>

UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 12

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

IRIN, *Iraq: Local NGO warns of rising cases of sexual abuse*, 14 June 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=27013>

⁶⁵⁵ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 12, βλέπε υποσημείωση 66.

Αυτουργοί των βίαιων πράξεων που πλήττουν τις γυναίκες μπορεί να είναι οι αντάρτες των κομμάτων, οι εξεγερμένοι και οι ακραίοι ισλαμιστές καθώς και μέλη της οικογένειάς τους. Στην ανδροκρατούμενη ιρακινή κοινωνία οι γυναίκες συνεχίζουν να αποτελούν «ευκολότερο» στόχο από τους άντρες. Έτσι, αυξάνονται οι επιθέσεις κατά των γυναικών. Λόγω της συνεχιζόμενης ανασφάλειας πολλές γυναίκες αδυνατούν να κυκλοφορήσουν δημόσια χωρίς να συνοδεύονται από άντρες της οικογένειάς τους, αλλά ακόμα και σ' αυτήν την περίπτωση διακατέχονται από αίσθημα δισταγμού που μπορεί να δημιουργείται και από τη στάση της οικογένειάς τους. Αναφέρεται ότι οι ένοπλες ομάδες και οι αντάρτες αλλά και οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας στοχοποιούν τις γυναίκες προκειμένου να τιμωρήσουν ή να ασκήσουν πίεση σε άλλα μέλη της οικογένειάς τους. Για παράδειγμα στις 28.9.2006 σκοτώθηκε από πυροβολισμό στη Μοσούλη η σύζυγος αστυνομικού γιατί οι δράστες δεν βρήκαν τον άντρα της⁶⁵⁶. Σε μια άλλη περίπτωση αστυνομικός αποπειράθηκε να ασκήσει σεξουαλική βία σε γυναίκα με αντάλλαγμα την απόλυση από τα κρατητήρια του συζύγου και του γιου της⁶⁵⁷.

Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ αναφέρει ότι έχουν αυξηθεί «τα εγκλήματα τιμής»⁶⁵⁸ λόγω της ανυπαρξίας κράτους δικαίου και της ατιμωρησίας⁶⁵⁹. Με τον όρο «εγκλήματα τιμής» νοούνται οι δολοφονίες που διαπράττουν μέλη της οικογένειας για να προστατεύσουν την τιμή της. Πολλές γυναίκες και πολλά κορίτσια κινδυνεύουν από το θάνατο εάν κατηγορηθούν για συμπεριφορά που θεωρείται προσβολή για την οικογένεια, όπως είναι η απώλεια της παρθενίας (ακόμα και με βιασμό), η απιστία, η αίτηση διαζυγίου ή η άρνηση γάμου. Υποψίες ή φήμες είναι επαρκής λόγος για τη δολοφονία των γυναικών στις οποίες δεν παρέχεται η ευκαιρία να υπερασπιστούν τον εαυτό τους.

Σε μια κοινωνία που αποτιμά την υπόληψη της οικογένειας με μέτρο την αγνότητα των γυναικών της οι ιστορίες αρπαγής και βιασμού δημιουργούν ιδιαίτερο φόβο στις ιρακινές γυναίκες. Οι γυναίκες δεν φοβούνται μόνον τη σεξουαλική κακοποίηση, φοβούνται και τα επακόλουθά της. Πράγματι, οι γυναίκες που επιβιώνουν σεξουαλικών επιθέσεων κινδυνεύουν να υποστούν πρόσθετη βία από μέλη της οικογένειάς τους, ειδικότερα από τους άντρες συγγενείς που θεωρούν ότι με τη συμπεριφορά τους προσέ-

⁶⁵⁶ Ibid.

⁶⁵⁷ Dahr Jamail and Ali al-Fadhily, *Iraq: Abduction of Women on the Rise*, IPS, 11 December 2006 <http://ipsnews.net/news.asp?idnews=35801>

Βλέπε επίσης: UNAMI HRO, *April 2006 Human Rights Report*, p. 9, στην υποσημείωση 74.

⁶⁵⁸ Για περισσότερες πληροφορίες για τα «εγκλήματα τιμής» βλέπε Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέτασης των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σελίδες 20 και 52 επ. σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁶⁵⁹ UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 3, βλέπε υποσημείωση 66.

ibidem, *August 2006 Human Rights Report*, p. 10

http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_July_August_2006_EN.pdf

βαλαν την οικογένεια. Έτσι, γυναίκες που είναι θύματα σεξουαλικής βίας διστάζουν να επικοινωνήσουν με την αστυνομία επειδή φοβούνται ότι θα δολοφονηθούν από συγγενείς που μπορεί να δράσουν για την αποκατάσταση της «τιμής της οικογένειας». Μερικές φορές, η πιθανότητα και μόνο της σεξουαλικής κακοποίησης μιας γυναίκας που απήχθη ή κρατήθηκε αποτελεί επαρκή λόγο προσβολής της οικογένειας. Οι γυναίκες που απελευθερώνουν οι απαγωγείς κινδυνεύουν να υποστούν περαιτέρω βία στους κόλπους της οικογένειάς τους επειδή είναι έντονες οι φήμες για τη (σεξουαλική) κακοποίηση των απαχθέντων γυναικών⁶⁶⁰. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε ότι ο φόβος προσβολής της «τιμής» της οικογένειας έχει ως αποτέλεσμα να μην αναζητούνται από τα νεκροτομεία οι σωροί των γυναικών. Το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 2006 περισσότεροι από 140 σωροί γυναικών παρέμεναν στα αζήτητα του νεκροτομείου και τελικώς ετάφησαν στη Najaf από τις υπηρεσίες του νεκροτομείου⁶⁶¹.

Επικαλούμενες την προκλητική συμπεριφορά των γυναικών ή το «κίνητρο της τιμής» του δράστη οι διατάξεις του *Ποινικού Κώδικα*⁶⁶² του Ιράκ προβλέπουν επιεικείς τιμωρίες για τους αυτουργούς των «εγκλημάτων τιμής». Η ποινή για το δράστη είναι φυλάκιση έξη έως δώδεκα μήνες⁶⁶³. Περαιτέρω, το άρθρο 409 του Ποινικού Κώδικα προβλέπει ποινή που δεν υπερβαίνει την τριετή φυλάκιση για όποιον συλλαμβάνοντας επ' αυτοφώρω τη σύζυγό του ή γυναίκα συγγενή να διαπράττει μοιχεία δολοφονεί/τραυματίζει έναν ή και τους δύο μοιχούς⁶⁶⁴. Η νομοθεσία δεν προσδιορίζει το περιεχόμενο του «κινήτρου τιμής» επιτρέποντας την ευρεία ερμηνεία και την καταχρηστική εφαρμογή αυτού του στοιχείου της υποκειμενικής υπόστασης του εγκλήματος. Συνέπεια της εν γένει βίαιης κατάστασης στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ είναι η κλιμακούμενη αποδυνάμωση των φυλετικών δομών και των συστημάτων διαμεσολάβησης με

⁶⁶⁰ IRIN, *Iraq: Appalling conditions of women prisoners disputed*, 13 December 2006 <http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=62518> - Βλέπε επίσης υποσημείωση 658.

⁶⁶¹ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 12 <http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

⁶⁶² Βλέπε επίσης «Ποινικές κυρώσεις» στη σελίδα 26.

⁶⁶³ Το άρθρο 128 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα (Ν. 111/1969) ορίζει: «*Η μεταμέλεια είτε απαλλάσσει τον κατηγορούμενο από την τιμωρία είτε λαμβάνεται υπόψη για τη μείωση της ποινής. Συντρέχει μεταμέλεια όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος. Όμως, η τέλεση ενός αδικήματος με κίνητρο την προστασία της τιμής ή για την απόκρουση αδικαιολόγητης και σοβαρής πρόκλησης του θύματος θεωρείται ελαφρυντική περίπτωση*».

Το άρθρο 130 του Ποινικού Κώδικα ορίζει: «*Εάν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις για κακούργημα που τιμωρείται με τη θανατική ποινή, η τιμωρία μετατρέπεται σε ισόβια κάθειρξη ή σε φυλάκιση ορισμένου χρόνου ή σε κράτηση τουλάχιστον ενός έτους. Εάν η τιμωρία είναι ισόβια κάθειρξη ή φυλάκιση ορισμένου χρόνου μετατρέπεται σε κράτηση τουλάχιστον έξη μηνών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο νόμο*».

⁶⁶⁴ Το άρθρο 409 του Ποινικού Κώδικα (Ν. 111/1969) ορίζει: «*όποιος συλλαμβάνει επ' αυτοφώρω τη σύζυγό του ή τη συμβία του να μοιχεύεται και σκοτώνει τους δύο μοιχούς ή τραυματίζει τον έναν από αυτούς με συνέπεια το θάνατο ή τη μόνιμη αναπηρία τιμωρείται με ποινή φυλάκισης που δεν υπερβαίνει τα τρία χρόνια. Απαγορεύεται η επίκληση της ένστασης της νόμιμης άμυνας σε βάρος του εν λόγω κατηγορούμενου και η εφαρμογή των επιβαρυντικών περιστάσεων τέλεσης του αδικήματος*».

αποτέλεσμα να διαπιστώνεται κοινωνικό έλλειμμα προστασίας των γυναικών που φοβούνται τα «εγκλήματα τιμής».

Η όξυνση του θρησκευτικού εξτρεισμού εξαναγκάζει τόσο τις μουσουλμάνες όσο και τις γυναίκες άλλων θρησκευτικών ομάδων να τηρούν τους αυστηρούς ισλαμικούς κώδικες ένδυσης και ηθικής. Για παράδειγμα, υποχρεώνονται να καλύπτουν τα μαλλιά τους και να κυκλοφορούν στους δημόσιους χώρους μόνο συνοδευόμενες από άντρες συγγενείς. Παράλειψη συμμόρφωσης με αυτούς τους κανόνες συνεπάγεται κίνδυνο κακοποίησης και απειλές θανάτου. Ισλαμικές ομάδες, που ελέγχουν ευρέως τις δημόσιες δομές όπως είναι τα πανεπιστήμια ή τα νοσοκομεία επιβλέπουν την αυστηρή εφαρμογή αυτών των κανόνων από τις γυναίκες. Για παράδειγμα, στη Μοσούλη απεστάλησαν στις φοιτήτριες φυλλάδια που τις προειδοποιούσαν για την υποχρέωσή τους να κυκλοφορούν με την «προσθήκουςα μουσουλμανική περιβολή» στα πανεπιστήμια⁶⁶⁵.

β) Η κατάσταση των γυναικών στο Κουρδιστάν

Στο Κουρδιστάν, δεν έχουν πάψει να διαπράττονται «εγκλήματα τιμής» παρότι η νομοθεσία ορίζει είναι δολοφονία. Για παράδειγμα, οι γυναίκες που είναι θύματα σεξουαλικής βίας συνήθως εξοστρακίζονται ή και δολοφονούνται από τα μέλη της οικογένειάς τους προκειμένου να διαφυλαχθεί η «τιμή» της. Λόγω της απαγόρευσης που προβλέπει η νομοθεσία «τα εγκλήματα τιμής» συγκαλύπτονται και παρουσιάζονται ως ατυχήματα, αυτοκτονίες ή απόπειρες αυτοκτονιών. Αναφέρεται ότι οι περισσότερες υποθέσεις διερευνώνται όπως παρουσιάζονται. Σύμφωνα με το Υπουργείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν μεταξύ Ιανουαρίου και Αυγούστου 2006 αυτό-πυρπολήθηκαν 239 γυναίκες. Οι αρχές της Επαρχίας της Sulaymaniyah κατέγραψαν το Νοέμβριο του 2006 37 περιπτώσεις αυτό-πυρποληθέντων γυναικών αλλά εκφράζονται φόβοι ότι ο πραγματικός αριθμός μπορεί να είναι υψηλότερος καθώς πολλά περιστατικά δεν αναφέρονται στις αρχές⁶⁶⁶. Ο Ashraf Qazi, Ειδικός Απεσταλμένος του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για το Ιράκ με την από 24.8.2006 επιστολή του προς τον ιρακινό πρόεδρο Jalal Talabani και τον πρόεδρο της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Ιράκ, κύριο Massoud Barzani εξέφρασε την ανησυχία του για τις πρακτικές που αφορούν στα «εγκλήματα τιμής»⁶⁶⁷.

⁶⁶⁵ Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

⁶⁶⁶ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 11
http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁶⁶⁷ *Ibidem*, *October 2006 Human Rights Report*, p. 11-12, βλέπε υποσημείωση 66.

Έρευνα που πραγματοποίησε η γερμανική μη κυβερνητική οργάνωση WADI⁶⁶⁸ στην περιοχή Garmyan της Επαρχίας Sulaymaniyah αποκάλυψε ότι υπέστη τη γυναικεία κλειτοριδεκτομή ποσοστό 60% έως 70% από τις 1.500 ερωτηθείσες γυναίκες 40 χωριών. Κάποιες τοπικές γυναικείες οργανώσεις μάχονται κατά της πρακτικής αυτής εδώ και χρόνια. Από το 2001, στηρίζουν τον αγώνα τους οι κληρικοί που εξέδωσαν *fatwas* (θρησκευτικά διατάγματα) κατά της πρακτικής αυτής και οι τοπικοί τηλεοπτικοί σταθμοί που κάλυψαν το θέμα. Στο πλαίσιο της εκστρατείας κατά της γυναικείας κλειτοριδεκτομής στις 26.9.2006 η WADI οργάνωσε διάσκεψη στην Erbil με την υποστήριξη των τοπικών αρχών που στο παρελθόν είχαν αρνηθεί ότι η κλειτοριδεκτομή αποτελεί πρακτική της περιοχής. Ένα πρώτο βήμα για σταματήσει αυτή η επιβλαβής για τις γυναίκες πρακτική είναι η αφαίρεση της άδειας από τις μαίες που την εφαρμόζουν. Όμως, οι μαίες δεν είναι οι μόνες επαγγελματίες που εμπλέκονται στη σχετική διαδικασία. Η WADI αναφέρει ότι η γυναικεία κλειτοριδεκτομή είναι συνήθεια που εφαρμόζουν οι μουσουλμάνοι, οι χριστιανοί και οι Kaka'is⁶⁶⁹. Σύμφωνα με την Διεθνή Αμνηστία υπάρχουν ενδείξεις για αποδυνάμωση αυτής της πρακτικής⁶⁷⁰.

Περαιτέρω, οι γυναίκες και τα κορίτσια στο Ιράκ εκτίθενται και σε άλλες επιζήμιες παραδοσιακές πρακτικές όπως είναι οι αναγκαστικοί γάμοι και / ή οι γάμοι μεταξύ ανηλίκων (συμπεριλαμβανομένων της ανταλλαγής γυναικών μεταξύ οικογενειών για την τέλεση γάμου και των γάμων μεταξύ νεαρών κοριτσιών και πολύ μεγαλύτερων σε ηλικία αντρών). Το Σύνταγμα δεν εγγυάται το δικαίωμα των γυναικών και των αντρών να παντρεύονται με ελεύθερη βούληση και συναίνεση. Όμως, προβλέπει ότι το κράτος υποχρεούται να προστατεύει την παιδική ηλικία και απαγορεύει κάθε μορφή ενδοοικογενειακής βίας και κακοποίησης⁶⁷¹. Επίσης, το Ιράκ είναι συμβαλλόμενο μέρος στο Διεθνές Σύμφωνο Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων και στη Σύμβαση για την Εξά-

⁶⁶⁸ Πρόκειται για ιρακίνο-γερμανική μη κυβερνητική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1991 στη Γερμανία. Άρχισε να δραστηριοποιείται στο βόρειο Ιράκ το 1993, κυρίως στην υποστήριξη των γυναικών και στην παροχή βοήθειας σε όσες είναι βασανισμένες. Όμως η δράση της περιλαμβάνει και υποστηρικτικές υπηρεσίες σε περιθωριοποιημένες ομάδες όπως είναι οι φυλακισμένοι και οι εσωτερικά εκτοπισμένοι. Βλέπε: WADI, *A brief overview of Wadi's activities 1993-2006*, <http://www.wadinet.de/projekte/frauen/khanzad/women-brief.htm>

⁶⁶⁹ Sandra Strobel and Thomas v. der Osten-Sacken, "*Female Genital Mutilation in Iraqi Kurdistan*", Presentation to the conference: 1ère Journée Humanitaire sur la Santé des Femmes dans le Monde organized by Gynécologie sans Frontières, WADI, 8 May 2006

http://www.wadinet.de/news/dokus/fgm-conference_1ere_journee_humanitaire-en.htm

Βλέπε επίσης: WADI, *A brief overview of Wadi's activities 1993-2006*

<http://www.wadinet.de/projekte/frauen/khanzad/women-brief.htm>

RFE/RL, *Iraq: Study Says Female Genital Mutilation Widespread In North*, 21 January 2005

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2005/01/5c740d58-641a-4f32-b375-5c731a811634.html>

Nicholas Birch, *Genital Mutilation is Traditional in Iraq's Kurdistan*, Women's E-News, 1 August 2004

<http://www.wadinet.de/projekte/frauen/fgm/attach4.htm>

IWPR, *Female circumcision wrecking lives*, Iraqi Crisis Report No. 120, 13 April 2005

<http://www.kwahk.org/articles.asp?id=68>

⁶⁷⁰ AI, *Iraq – Decades of Suffering*, February 2005, p. 20

[http://web.amnesty.org/library/pdf/MDE140012005ENGLISH/\\$File/MDE1400105.pdf](http://web.amnesty.org/library/pdf/MDE140012005ENGLISH/$File/MDE1400105.pdf)

⁶⁷¹ Άρθρο29(1)(B) και Άρθρο 29(4).

λειψη όλων των μορφών Διακρίσεων σε βάρος των Γυναικών, που εγγυώνται το δικαίωμα των γυναικών να τελούν γάμο με ελεύθερη βούληση. Η ιρακινή νομοθεσία για την *Προσωπική Κατάσταση*⁶⁷² απαγορεύει τους αναγκαστικούς γάμους και προβλέπει ως τιμωρία ποινή φυλάκισης έως τρία έτη⁶⁷³. Η νόμιμη ηλικία για τη σύναψη γάμου είναι το 18^ο έτος⁶⁷⁴. Όμως, το 1979 τροποποιήθηκε η νομοθεσία για την Προσωπική Κατάσταση και μειώθηκε η νόμιμη ηλικία για τη σύναψη γάμου στο 15^ο έτος με την προϋπόθεση ότι παρέχουν τη συγκατάθεσή τους οι γονείς, ενήλικας αδερφός ή παντρεμένη ενήλικη αδερφή. Παρόλες τις προαναφερόμενες ρυθμίσεις πολλές γυναίκες και πολλά κορίτσια αναγκάζονται να παντρευτούν επειδή στην περίπτωση απόρριψης της επιλογής της οικογένειάς τους κινδυνεύουν από τις βίαιες αντιδράσεις των συγγενών τους, συμπεριλαμβανομένων των «εγκλημάτων τιμής». Οι γάμοι των κοριτσιών ηλικίας κάτω των 15 ετών τελούνται σύμφωνα με τα θρησκευτικά έθιμα και δεν αναγνωρίζονται από το κράτος. Στις αγροτικές περιοχές του βορείου Ιράκ, μια πρακτική γνωστή ως *Jin bi Jin*, που σημαίνει «γυναίκα για γυναίκα» αποτελεί μορφή εξαναγκαστικού γάμου καθώς πρόκειται για ανταλλαγή γυναικών μεταξύ δύο οικογενειών όταν δεν πληρώνεται τίμημα για τη νύφη. Παρόμοιες πρακτικές συναντώνται και σε άλλες περιοχές του Ιράκ. Ένα άλλο έθιμο, γνωστό ως «ανταλλαγή για γάμο αίματος» σημαίνει την παράδοση ενός κοριτσιού ή μιας γυναίκας σε άλλη οικογένεια προκειμένου να τελέσει γάμο ως αποζημίωση για τη διαπραχθείσα δολοφονία⁶⁷⁵.

γ) Χήρες και γυναίκες αρχηγοί νοικοκυριών

Κινδυνεύουν από κακοποίηση ή μπορεί να είναι θύματα κακοποίησης ή άλλων επιθέσεων τα μέλη αυτής της ομάδας που περιλαμβάνει χήρες που ζουν είτε μόνες είτε με τα παιδιά τους επειδή οι σύζυγοί τους ή τα μέλη της οικογένειάς τους δολοφονήθηκαν⁶⁷⁶ ή ήσαν στόχοι αρπαγών ή οιασδήποτε άλλης μορφής επιθέσεων⁶⁷⁷. Ανάλογα με

⁶⁷² Βλέπε «Προσωπική Κατάσταση» στη σελίδα 24.

⁶⁷³ Άρθρο 9 του *Νόμου για την Προσωπική Κατάσταση*, βλέπε υποσημείωση 52.

⁶⁷⁴ Άρθρο 7 του *Νόμου για την Προσωπική Κατάσταση*, βλέπε υποσημείωση 52.

⁶⁷⁵ Βλέπε ΑΙ, *Iraq – Decades of Suffering*, February 2005, p. 22/23

[http://web.amnesty.org/library/pdf/MDE_140012005ENGLISH/\\$File/MDE1400105.pdf](http://web.amnesty.org/library/pdf/MDE_140012005ENGLISH/$File/MDE1400105.pdf)

BBC News, *Tribal justice takes hold in Iraq*, 2 February 2004

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3449869.stm

⁶⁷⁶ Σύμφωνα με αξιωματούχους της ιρακινής κυβέρνησης και με μη κυβερνητικές οργανώσεις λόγω της συνεχιζόμενης βίας που μαίνεται στη χώρα περισσότερες από 90 γυναίκες είναι καθημερινά οι νέες χήρες.

Βλέπε IRIN, *Iraq: Widow numbers rise in wake of violence*, 26 April 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26320>

Σύμφωνα με την ιρακινή οργάνωση Γυναίκες Ενάντια στον Πόλεμο μόνο στη Βαγδάτη οι χήρες είναι 400.000.

Βλέπε: Joshua Partlow, *Widows Often Find Help Elusive in Iraq*, *The Washington Post*, 23 July 2006

http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/07/22/AR2006072200920_pf.html

Βλέπε επίσης Dahr Jamail and Ali Al-Fadhily, *Iraq: Widows Become the Silent Tragedy*, IPS, 7 December 2006

<http://ipsnews.net/news.asp?idnews=35751>

AP, *Violence in Iraq increasingly targeting women*, 22 November 2006

τους δράστες, πρόσθετα κριτήρια όπως είναι η εθνοτική καταγωγή της γυναίκας, η θρησκεία της, το επάγγελμα της μπορεί να την εκθέσουν σε μεγαλύτερο κίνδυνο. Συνήθως, οι γυναίκες αυτής της ομάδας είναι θύματα αρπαγών, βιασμών ή άλλων μορφών σεξουαλικής κακοποίησης και κακομεταχείρισης, συμπεριλαμβανομένων του εξαναγκασμού στην πορνεία και της εμπορίας ανθρώπων. Κινδυνεύουν και είναι τα πρώτα θύματα της εμπορίας ανθρώπων οι γυναίκες που δεν απολαμβάνουν την προστασία της οικογένειας ή των φυλετικών δεσμών. Όσες δεν διαθέτουν μέσα διαβίωσης κινδυνεύουν από την εμπορία ανθρώπων και από την πορνεία που τους εξασφαλίζει τα προς το ζην⁶⁷⁸.

2. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

α) Γενικά

Είναι συχνά στόχος επιθέσεων η περιθωριοποιημένη και ευάλωτη ιρακινή κοινότητα των λεσβίων, των ομοφυλόφιλων, των αμφιφυλόφιλων και των τραβεστί. Αν και οι επιθέσεις λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού του θύματος και η γενικότερη μισαλλοδοξία για τις ομοφυλοφιλικές πρακτικές χαρακτήριζαν την ιρακινή κοινωνία και πριν το 2003, η ατιμωρησία και η ανομία που επικρατούν σήμερα στο Ιράκ σε συνδυασμό με τον ισχυρό εναγκαλισμό και την εξω-νομοθετική εφαρμογή των αυστηρών ισλαμικών αξιών έχουν προκαλέσει τα πρόσφατα χρόνια κύμα δολοφονιών.

β) Η κατάσταση σήμερα

Παρότι η ιρακινή νομοθεσία δεν προβλέπει σε θεσμικό επίπεδο τη διακριτική μεταχείριση των μελών αυτής της ομάδας η ομοφυλοφιλία και η αλλαγή φύλου αποτελούν ταμπού και επιφέρουν σοβαρές ατομικές, οικογενειακές και κοινωνικές κυρώσεις.

Σε μια συντηρητική κοινωνία όπου οι θρησκευτικές ποινές εφαρμόζονται όλο και περισσότερο με εξω-νομικά μέσα οι διατάξεις της Σαρία για την ομοφυλοφιλική συμπεριφορά εκθέτουν τους ιρακινούς που είναι μέλη αυτής της ομάδας σε σοβαρό κίνδυνο. Τον Οκτώβριο του 2005 ο Μεγάλος Αγιατολάχ Ali Al-Sistani εξέδωσε θρησκευτικό διάταγμα (fatwa) που προβλέπει το θάνατο των ομοφυλόφιλων «*με τον πλέον αυστηρό*

<http://www.metimes.com/storyview.php?StoryID=20061122-105650-7783r>

⁶⁷⁷ Σύμφωνα με το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ οι επιθέσεις στις γυναίκες «*αποτελούν μέσο τιμωρίας άλλων μελών της οικογένειάς τους*». Βλέπε UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 12, βλέπε υποσημείωση 66.

⁶⁷⁸ Βλέπε Υπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005 σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

τρόπο»⁶⁷⁹. Το διάταγμα δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του Al-Sistani στην ιρανική πόλη Qom και εμφανιζόταν στην αραβική παρουσίαση της σελίδας και όχι στην αγγλική⁶⁸⁰. Ο Al-Sistani αρνήθηκε την έκδοση του διατάγματος, όμως ο εκπρόσωπός του, ο Seyed Kashmiri παραδέχθηκε την υιοθέτησή του δηλώνοντας στο ειδησεογραφικό σταθμό BBC News ότι «οι ομοφυλόφιλοι και οι λεσβίες δεν δολοφονούνται επειδή εκφράζουν τις σεξουαλικές τους προτιμήσεις για πρώτη φορά» και ότι δεν εφαρμόζονται όλα τα διατάγματα⁶⁸¹.

Αναφέρεται ότι από τον Οκτώβριο του 2005 ως τις 10.5.2006, οπότε αφαιρέθηκε η δήλωση από τη σελίδα του Al-Sistani, τουλάχιστον δώδεκα ιρακίνοι μέλη αυτής της ομάδας σκοτώθηκαν λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού σε στοχοποιημένες επιθέσεις⁶⁸². Η δήλωση ανακλήθηκε όταν άντρες με αστυνομικές στολές δολοφόνησαν δημόσια στην Al-Doura το 14χρονο Ahmed Khalil λόγω της υποτιθέμενης ομοφυλοφιλίας του συμπεριφοράς. Σημειώνεται ότι «από αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι οι φονταμενταλιστές έχουν διεισδύσει στις κυβερνητικές δυνάμεις ασφαλείας με σκοπό τη διάπραξη ομοφοβικών δολοφονιών»⁶⁸³. Οι δολοφονίες εντάθηκαν σε βιαιότητα και αυξήθηκαν σε συχνότητα: το Σεπτέμβριο του 2005 πυρπολήθηκε ζωντανός σε δημόσια επίθεση στον κεντρικό δρόμο της Karada ο Haydar Faiek, ιρακινός τραβεστί⁶⁸⁴. Ο Ali Hili, ιδρυτής της *Ιρακινής Εταιρείας Ομοφυλόφιλων, Λεσβίων, Αμφιφυλόφιλων και Τραβεστί* δήλωσε ότι ενημερώθηκε για εκατοντάδες επιθέσεις και ότι διαθέτει αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι περισσότεροι από 40 άνθρωποι δολοφονήθηκαν λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού του ή της σεξουαλικής τους ταυτότητας⁶⁸⁵. Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ αναφέρει ότι μόνο την πρώτη βδομάδα του Δεκεμβρίου 2006 απήχθησαν από την περιοχή Sha'ab της Βαγδάτης τουλάχιστον πέντε ομοφυλόφιλοι άντρες. Αναφέρεται ότι κατασχέθηκαν τα προσωπικά τους έγγραφα και πληροφορίες αποθηκευμένες στους υπολογιστές τους. Το ακρωτηριασμένο πτώμα ενός εκ

⁶⁷⁹ Daniel Howden, *Sistani renounces fatwa on gays*, The Independent, 16 May 2006
http://news.independent.co.uk/world/middle_east/article485024.ece

⁶⁸⁰ Michael McDonough, *Gay Iraqis fear for their lives*, BBC News, 17 April 2006
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4915172.stm

⁶⁸¹ Ibid.

⁶⁸² Την πληροφορία παρείχε στο Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ομάδα Ιρακινών Λεσβίων, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων και Τραβεστί, που με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Βαγδάτη μάχεται για τα δικαιώματα των μελών αυτής της ομάδας. Στηρίζεται σε συνοπτική ενημέρωση που έλαβε στις χώρες υποδοχής προσφύγων μαζί με κατάλογο των ιρακινών ομοφυλόφιλων που δολοφονήθηκαν από το 2003.

⁶⁸³ Howden, *Sistani renounces fatwa on gays*, βλέπε υποσημείωση 679.

⁶⁸⁴ Daniel McGrory, *Gays flee as religious militias sentence them all to death*, The Times, 17 May 2006
<http://www.timesonline.co.uk/article/0,,7374-2183948,00.html>

⁶⁸⁵ David France, *Dying to Come out: the War on Gays in Iraq*, Gentlemen's Quarterly Magazine, February 2007, http://men.style.com/gq/features/landing?id=content_5304

των απαχθέντων βρέθηκε λίγες ημέρες αργότερα στην ίδια περιοχή⁶⁸⁶. Επίσης, η ακτιβιστική ομάδα στην οποία ανήκαν τα απαχθέντα θύματα ανέφερε ότι τον Ιούνιο του 2006 εξτρεμιστές αντάρτες σκότωσαν δύο λεσβίες που προσέφεραν καταφύγιο σε ομοφυλόφιλους ιρακινούς και σε παιδιά που προσπαθούσαν να ξεφύγουν από σεξουαλική εκμετάλλευση⁶⁸⁷. Ιρακινοί ομοφυλόφιλοι που μίλησαν στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκτός του Ιράκ δήλωσαν ότι τα περιστατικά επίθεσης στους ομοφυλόφιλους δεν αναφέρονται στις αρχές γιατί οι οικογένειές τους μπορεί να εμπλέκονται στις αντί-ομοφυλοφιλικές πρακτικές ή να αρνούνται να αποδεχθούν ότι είναι τα θύματα ομοφυλόφιλοι.

Αναφέρεται ότι οι αντάρτες απειλούν οικογένειες αντρών που πιστεύεται ότι είναι ομοφυλόφιλοι, προειδοποιώντας με δολοφονίες των μελών της οικογένειας εκτός εάν τους παραδώσουν ή τους δολοφονήσουν⁶⁸⁸. Οι κάτοικοι των γειτονιών Al-Amiriyah και Al-Jamia'a της Βαγδάτης αναφέρουν τη δημόσια εκτέλεση ομοφυλόφιλων και τη στοχοποίηση των συγγενών τους⁶⁸⁹. Μέλη οικογενειών ανέφεραν επίσης κοινοτική αυτοδικία που συνίσταται στην εκτέλεση των ομοφυλόφιλων παιδιών τους. Ένας πατέρας στη Βαγδάτη δήλωσε ότι αφέθηκε ελεύθερος χωρίς να παραπεμφθεί σε δίκη για υπόθαλψη όταν εξήγησε ότι απαγχόνισε τον ομοφυλόφιλο γιο του⁶⁹⁰.

Το Φεβρουάριο του 2006 ο Sheikh Ali Amar, κληρικός στη Βαγδάτη, δήλωσε στο Δίκτυο Περιφερειακής Ενημέρωσης του ΟΗΕ ότι «η ομοφυλοφιλική συμπεριφορά προσβάλλει τους μουσουλμάνους που πιστεύουν ότι πρέπει να καταδικαστεί αλύπητα σε θάνατο ο ομοφυλόφιλος»⁶⁹¹. Αναφέρεται ότι τα δικαστήρια της Σαρία που λειτουργούν στις κατ' εξοχή σιιτικές πόλεις, συμπεριλαμβανομένων της Al-Amarah και τη Βασόρας, και των περιοχών Shula, Hurriyah και Sadr της Βαγδάτης δικάζουν, καταδικάζουν και εκτελούν εξω-θεσμικά και ανεπίσημα ιρακινούς ομοφυλόφιλους⁶⁹². Αναφέρεται ότι αυτά τα δικαστήρια, που λειτουργούν στις ελεγχόμενες από τους αντάρτες περιοχές του Ιράκ, δικάζουν και εκτελούν όσους εκλαμβάνουν ως πολιτικούς αντιπάλους καθώς και τους κατηγορούμενους που θεωρούν ότι εμπλέκονται σε δραστηριότητες που προσβάλ-

⁶⁸⁶ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 26

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

⁶⁸⁷ Tris Reid-Smith, *Iraq Police Abduct Gays at Gunpoint*, Pink Paper, 29 November 2006

<http://www.globalgayz.com/iraq-news.html#article19>

⁶⁸⁸ McGroory, βλέπε υποσημείωση 684.

⁶⁸⁹ IWPR, *Baghdad Gays Fear for Their Lives*, Iraq Crisis Report No. 199, 20 October 2006

http://www.iwpr.net/?p=icr&s=f&o=324756&apc_state=heniicrd6201b571b0dd9ebc3b068b94ab0b968

⁶⁹⁰ IRIN, *Iraq: Male homosexuality still a taboo*, 5 February 2006

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=26110>

⁶⁹¹ *Ibid.*

⁶⁹² IWPR, *Baghdad Gays Fear for Their Lives*, βλέπε υποσημείωση 689.

λουν το Ισλάμ⁶⁹³. Κατά την άποψη κληρικού που μετέχει στη σύνθεση δικαστηρίου της Σαρία μειώνεται στο Ιράκ η ομοφυλοφιλία αφού «οι περισσότεροι ομοφυλόφιλοι έχουν σκοτωθεί και οι υπόλοιποι έχουν αναχωρήσει από τη χώρα»⁶⁹⁴.

Οι αξιωματούχοι του Υπουργείου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου υποστηρίζουν ότι η ιρακινή κυβέρνηση χρειάζεται περισσότερο χρόνο για να αντιμετωπίσει τις κακοποιήσεις των ομοφυλόφιλων ιρακινών επειδή το ζήτημα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο⁶⁹⁵. Το Υπουργείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αναφέρει ότι είναι συνηθισμένα τα «εγκλήματα τιμής» όταν μέλη της οικογένειας εκδηλώνουν ομοφυλοφιλική συμπεριφορά και ο Δικηγορικός Σύλλογος της Βαγδάτης ανέφερε τα τελευταία δύο χρόνια δέκα πέντε περιπτώσεις «εγκλημάτων τιμής» ομοφυλόφιλων στη Βαγδάτη⁶⁹⁶. Ο Ibrahim Daud, δικηγόρος οικογενειακού δικαίου στη Βαγδάτη που χειρίστηκε 65 περιπτώσεις εγκλημάτων τιμής με θύματα ομοφυλόφιλους δήλωσε ότι «τα εγκλήματα τιμής είναι συνηθισμένη και παλιά πρακτική όπως και η καταδίκη του δράστη σε ποινή βραχύχρονης φυλάκισης»⁶⁹⁷.

Η φόβος του εξοστρακισμού, των εγκλημάτων τιμής και των επιθέσεων που εξαπολύουν οι αντάρτες αναγκάζουν πολλούς νεαρούς ιρακινούς ομοφυλόφιλους να ενδώσουν στο εμπόριο σαρκός, καθώς οι οργανωμένες συμμορίες τους απειλούν ότι θα αποκαλύψουν το σεξουαλικό προσανατολισμό τους για να τους εξαναγκάσουν να εργαστούν γι' αυτές⁶⁹⁸. Αψηφώντας τον κίνδυνο δολοφονίας από τις οικογένειές τους ή τις ένοπλες ομάδες όλο και περισσότεροι νεαροί ιρακινοί επιδίδονται στο εμπόριο σαρκός κυρίως λόγω της οικονομικής πίεσης που ασκεί η ανεργία που πλήττει τη νεολαία σε ποσοστό 48%. Το Ιρακινό Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κατέβαλε προσπάθειες για να καταπολεμήσει το εμπόριο σαρκός αλλά δεν είναι επαρκώς επανδρωμένο για να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα⁶⁹⁹.

Δεν τιμωρούνται στο Ιράκ τόσο η στοχοποιημένη βία που πλήττει τα μέλη αυτής της ομάδας της ιρακινής κοινωνίας όσο και τα εγκλήματα τιμής, οι αρπαγές και ο εξα-

⁶⁹³ Ellen Knickmeyer, "We Don't Need a Verdict," *One Commander Says*, The Washington Post, 25 August 2006 <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/08/24/AR2006082401721.html>

⁶⁹⁴ IWPR, *Baghdad Gays Fear for Their Lives*, βλέπε υποσημείωση 689.

Βλέπε επίσης «Κατηγορούμενοι για Αντι-Ισλαμική Συμπεριφορά» στη σελίδα 148.

⁶⁹⁵ IRIN, *Iraq: Male homosexuality still a taboo*, 5 February 2006

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=26110>

⁶⁹⁶ Ibid.

⁶⁹⁷ Ibid.

⁶⁹⁸ *Ibidem*, *Iraq: Focus on boys trapped in commercial sex trade*, 8 August 2005

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=25350>

Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ ανέφερε ότι δολοφονήθηκαν λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού δύο ανήλικοι, ο εντεκάχρονος Ameer και ο 14χρονος Ahmed, που είχαν εξαναγκαστεί στην πορνεία.

Βλέπε: UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 26

<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

⁶⁹⁹ Ibid.

ναγκασμός στην πορνεία⁷⁰⁰. Η αστυνομία δεν προστατεύει τους ιρακινούς ομοφυλόφιλους που ισχυρίζονται ότι τους υποβάλει σε κακοποίηση και κακομεταχείριση, συμπεριλαμβανομένων «απειλών, βασανιστηρίων, σεξουαλικής κακοποίησης και ληστειών»⁷⁰¹. Συνήθης πρακτική της ιρακινής αστυνομίας είναι τα βασανιστήρια και η κακομεταχείριση των πολιτών και των κρατουμένων, συμπεριλαμβανομένων του σοδομισμού και της σεξουαλικής βίας ως μέσων βασανισμού⁷⁰². Παρότι στο Ιράκ ο σοδομισμός δεν είναι ποινικό αδίκημα το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ έχει ενημερωθεί για ιρακινούς κρατούμενους, συμπεριλαμβανομένου και ενός ανήλικου, που κατηγορούμενοι για συμμετοχή σε πράξεις σοδομισμού παραμένουν έγκλειστοι για παρατεταμένες περιόδους σε σωφρονιστικά καταστήματα χωρίς να έχουν παραπεμφθεί σε δίκη⁷⁰³.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ ΓΙΑ «ΑΝΤΙ-ΙΣΛΑΜΙΚΗ» ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Ενόψει της αυστηρότερης ερμηνείας και εφαρμογής των ισλαμικών αξιών και παραδόσεων στο Ιράκ όσοι δεν συμμορφώνονται ενδυματολογικά ή δεν συμπεριφέρονται σύμφωνα με τους ισλαμικούς κανόνες έχουν υποστεί διακριτική μεταχείριση και είναι θύματα απειλών, αρπαγών, ακρωτηριασμών και δολοφονιών.

Και τα δύο φύλα είναι θύματα παρόμοιων επιθέσεων όπως και οι φιλελεύθεροι μουσουλμάνοι και τα μέλη των θρησκευτικών μειονοτήτων. Οι αυτουργοί αυτών των πράξεων είναι ισλαμιστές αντάρτες, σουνίτες και σίιτες. Από πολλές πόλεις, όπως είναι η Βαγδάτη, η Βασόρα και η Fallujah αναφέρεται η δημοσίευση θρησκευτικών διαταγμάτων που απαγορεύουν μια σειρά δραστηριοτήτων⁷⁰⁴.

Όσοι δεν συμμορφώνονται με τον ισλαμικό κώδικα ένδυσης είναι εύκολα αναγνωρίσιμοι στόχοι. Οι γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των μη μουσουλμάνων⁷⁰⁵, ήταν

⁷⁰⁰ Jennifer Copeland, *Persecution of Iraq's Gay Community*, More4News.com, 8 August 2006

<http://www.channel4.com/more4/news/news-opinion-feature.jsp?id=347>

⁷⁰¹ IWPR, *Baghdad Gays Fear for Their Lives*, βλέπε υποσημείωση 689.

⁷⁰² HRW, *The New Iraq? Torture and ill-treatment of detainees in Iraqi custody*, January 2005 Vol. 17, No. 1(D)

<http://www.hrw.org/reports/2005/iraq0105/index.htm>

⁷⁰³ Πληροφορία που έλαβε το Φεβρουάριο του 2007 το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ.

⁷⁰⁴ Για παράδειγμα, φυλλάδια που διανεμήθηκαν στη γειτονιά Tobji της Βαγδάτης τον Οκτώβριο του 2006 απαγορεύουν «βίτσια» όπως είναι η μουσική και το τραγούδι, τα πυροτεχνήματα στους γάμους, την πώληση οινοπνευματωδών ποτών, την ένδυση με δυτικότροπα ρούχα και το κόψιμο των μαλλιών και προειδοποιούσαν τους παραβάτες ότι θα διωχθούν. Αναφέρεται ότι αυτό το θρησκευτικό διάταγμα εκδόθηκε από την *Επιτροπή για την Προαγωγή της Αρετής και την Καταπολένηση της Φαυλότητας*, που συνδέεται με το τοπικό γραφείο του Muqtada Al-Sadr.

Βλέπε: Sudarsan Raghavan, *Another Freedom Cut Short*, The Washington Post, 6 October 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/10/05/AR2006100501825.html>

Για τα θρησκευτικά διατάγματα που εκδόθηκαν στη Βασόρα βλέπε: The Independent, *For the women of Iraq, the war is just beginning*, 8 June 2006, http://news.independent.co.uk/world/middle_east/article717570.ece

⁷⁰⁵ Για περισσότερες πληροφορίες για την υποχρέωση των μη μουσουλμάνων γυναικών να καλύπτουν το κεφάλι τους βλέπε σελίδα 138 στο κεφάλαιο «Γυναίκες».

θύματα επιθέσεων, ακόμα και με καυστικό υγρό, επειδή δεν κάλυπταν τα μαλλιά τους ή δεν φορούσαν την *abaya*, το μαύρο βέλο που καλύπτει το πρόσωπο⁷⁰⁶. Άντρες ήσαν θύματα επιθέσεων επειδή φορούσαν κοντά παντελόνια, ξύριζαν τα γένια τους ή είχαν μακριά μαλλιά. Αναφέρεται ο ξυλοδαρμός γυναικών σε ελεγχόμενες από θρησκευτικές ομάδες ή αντάρτες περιοχές επειδή δεν είχαν επαρκώς καλυμμένα τα πόδια τους με κάλτσες ή επειδή δεν κάλυπταν τα μαλλιά τους⁷⁰⁷.

Άλλοι ήσαν στόχος επιθέσεων επειδή ασχολήθηκαν με δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται «ανήθικες» ή «αντι-ισλαμικές», όπως για παράδειγμα οι γυναίκες οδηγοί, οι γυναίκες εργαζόμενες εκτός σπιτιού ή οι αθλήτριες. Τον Ιανουάριο του 2006 δολοφονήθηκε η παίκτης του μπάσκετ Samira Kubaissy κατηγορούμενη από τους εξτρεμιστές για αντι-ισλαμική συμπεριφορά⁷⁰⁸. Στους δημόσιους χώρους οι άντρες και οι γυναίκες υποχρεούνται να κυκλοφορούν χωριστά. Στις 15.3.2005 μέλη της ομάδας Mehdi Army επιτέθηκαν σε φοιτητές του Πανεπιστημίου της Βασόρας που γευμάτιζαν στο ύπαιθρο υποστηρίζοντας ότι παραβίαζαν τις ισλαμικές αρχές με τη δυτικότερη ενδυμασία τους, το τραγούδι και το χορό και τη συναναστροφή τους με άτομα του αντίθετου φύλου. Οι οπαδοί του Sadr πυροβόλησαν τους φοιτητές και τους χτύπησαν με μπάστούνια. Η αστυνομία ήταν παρούσα στο περιστατικό αλλά δεν παρενέβη. Υπάλληλοι του πανεπιστημίου ανέφεραν ότι τουλάχιστον 15 φοιτητές διακομίστηκαν στο νοσοκομείο⁷⁰⁹. Στις 8.3.2005 τρεις γυναίκες δολοφονήθηκαν στη σιιτική γειτονιά του Al-Sadr. Πιστεύεται ότι ήσαν πόρνες⁷¹⁰. Ένοπλες ισλαμικές ομάδες και αντάρτες έχουν εξαπολύσει εκστρα-

⁷⁰⁶ IRIN, *Iraq: Women attacked for removing headscarves, NGO says*, 7 March 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26174>

ibidem, *Iraq: Acid attacks on "immodest" women on the rise*, 4 July 2005

<http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=25229>

⁷⁰⁷ Για παράδειγμα, στο κατά βάση σιιτικό προάστιο της Βαγδάτης Za'afaraniya μέλη του Στρατού Mehdi σκαμπίλισαν μαθήτριες επειδή δεν φορούσαν τη hijab και στην Amiriyah, σουνιτική περιοχή της Βαγδάτης, αντάρτες ξύρισαν τα κεφάλια τριών γυναικών επειδή δεν ήσαν ενδεδυμένες αξιοπρεπώς και μαστίγωσαν νεαρούς άντρες επειδή φορούσαν κοντά παντελόνια.

Βλέπε: Nancy Trejos, *Women Lose Ground in the New Iraq*, The Washington Post, 16 December 2006

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/12/15/AR2006121501744.html>

Beaumont, βλέπε υποσημείωση 174; IRIN, *Iraq: Athletes targeted for sectarian, religious reasons*, στην υποσημείωση 648.

Το Μάιο του 2006 σκοτώθηκαν τρεις αθλητές στη σουνιτική γειτονιά Al-Saidiya της Βαγδάτης αφού προηγουμένως ο πληθυσμός είχε ειδοποιηθεί με φυλλάδια να μη φορά κοντά παντελόνια «γιατί παραβιάζονται οι αρχές της ισλαμικής θρησκείας όταν αποκαλύπτονται απαγορευμένα μέρη του σώματος».

Βλέπε: BBC News, *Iraqis shot "for wearing shorts"*, 26 May 2006

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5020804.stm

The Associated Press, *Iraqi Athletes Killed for Wearing Shorts*, 27 May 2006

<http://abcnews.go.com/International/wireStory?id=2012915>

⁷⁰⁸ Trejos, *ibid.*; Beaumont, στην υποσημείωση 174.

IRIN, *Iraq: Athletes targeted for sectarian, religious reasons*, στην υποσημείωση 648.

The Independent, *For the women of Iraq, the war is just beginning*, 8 June 2006

http://news.independent.co.uk/world/middle_east/article717570.ece

⁷⁰⁹ Catherine Philp, *Death at "immoral" picnic in the park*, Times Online, 23 March 2005

<http://www.timesonline.co.uk/article/0,,7374-1537512,00.html>

⁷¹⁰ BBC News, *Iraqi women shot dead in Baghdad*, 8 March 2005

http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/4329075.stm

τεία κατά των ομοφυλόφιλων και έχουν δολοφονήσει αρκετούς⁷¹¹. Συνεχίζουν να υπομένουν διακριτική μεταχείριση οι γνωστοί φορείς HIV/AIDS που υπέφεραν από διακρίσεις και κατά τη διακυβέρνηση της χώρας από το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν διαμένοντας έγκλειστοι σε σανατόρια⁷¹². Κάποιοι δολοφονήθηκαν επειδή θεωρήθηκε ότι είχαν επιδοθεί σε «άσεμνες πράξεις που προσβάλλουν τις ισλαμικές πεποιθήσεις», όπως είναι η ομοφυλοφιλία, οι σεξουαλικές επαφές εκτός γάμου και η χρήση ναρκωτικών⁷¹³.

Επίσης, θύματα των θρησκευτικών εξτρεμιστών ήσαν και κάποιοι επαγγελματίες. Συνεχώς αναφέρονται περιστατικά δολοφονίας και εκφοβισμού κουρέων που εξαναγκάζονται να κλείσουν τα καταστήματά τους. Οι κουρείς είναι στόχος επιθέσεων επειδή ξυρίζουν τους άντρες, τους κουρεύουν «δυτικότροπα» ή τους ξυρίζουν εφαρμόζοντας τη μέθοδο *Al-Haff*, δηλαδή χρησιμοποιώντας βελόνες για την αφαίρεση μικρού μήκους τριχών, για καλλίτερο αποτέλεσμα. Οι εξτρεμιστές ισλαμιστές πιστεύουν ότι το Ισλάμ απαγορεύει όλες αυτές τις μεθόδους⁷¹⁴. Αναφέρονται οι δολοφονίες αντρών γιατρών επειδή εξέταζαν γυναίκες ασθενείς και ιδιοκτητών καταστημάτων πώλησης οινοπνευματωδών ποτών⁷¹⁵. Στόχο επιθέσεων έχουν αποτελέσει καταστήματα πώλησης DVD και CD, καθώς και μουσικών οργάνων ή καταστήματα πώλησης «ανάρμοστων ενδυμάτων»⁷¹⁶.

Περαιτέρω, σε πολλά κυβερνητικά γραφεία, πολλά από τα οποία διαχειρίζονται θρησκευτικά κόμματα, έχουν εισαχθεί ισλαμικοί κανόνες, συμπεριλαμβανομένων του διαχωρισμού του προσωπικού με βάση το φύλο ή της υποχρέωσης των γυναικών να φορούν μαντήλι στο κεφάλι⁷¹⁷. Για παράδειγμα, οι δασκάλες διατάχθηκαν να υιοθετή-

⁷¹¹ Βλέπε «Σεξουαλικός Προσανατολισμός» στη σελίδα 144.

⁷¹² Για τη μεταχείριση των φορέων HIV/AIDS από το προηγούμενο καθεστώς βλέπε: Paul von Zielbauer, *Iraqis Infected by H.I.V.-Tainted Blood Try New Tool: A Lawsuit*, The New York Times, 4 September 2006 <http://travel2.nytimes.com/2006/09/04/world/middleeast/04aids.html>

⁷¹³ IRIN, *Iraq: HIV-positive couple murdered*, 9 August 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=60142>

⁷¹⁴ Το Γραφείο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ αναφέρει στην έκθεσή του του Δεκεμβρίου 2006 «ότι ενημερώθηκε ότι πολλοί κουρείς σκοτώθηκαν πιθανόν από εξτρεμιστές ισλαμιστές που στηρίζουν τις συντηρητικές ισλαμικές πρακτικές, όπως είναι η απαγόρευση ξυρίσματος των μουσουλμάνων αντρών. Για παράδειγμα στις 9 Δεκεμβρίου μια «τρομοκρατική ομάδα» δολοφόνησε τον *Qasm Hassan*, κουρέα στη γειτονιά *Al-Wasiti* στο νότιο Κιρκούκ».

Βλέπε UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 16

http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR_Report_Nov_Dec_2006_EN.pdf

Βλέπε επίσης: Raghavan, στην υποσημείωση 704; IRIN, *Iraq: Barbers threatened by hardliners*, 24 March 2005

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=24977>

⁷¹⁵ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε για παράδειγμα «Yazidis» στη σελίδα 79 και «Roma (Kawliyah)» στη σελίδα 100 καθώς συνήθως μη μουσουλμάνοι είναι ιδιοκτήτες καταστημάτων πώλησης οινοπνευματωδών ποτών.

⁷¹⁶ Raghavan, βλέπε υποσημείωση 704.

Βλέπε επίσης: UNAMI HRO, *October 2006 Human Rights Report*, p. 12, στην υποσημείωση 66.

CNN, *Mosque, music stores bombed in Baquba*, 3 April 2006

<http://edition.cnn.com/2006/US/04/02/sunday/index.html>

Al Jazeera and agencies, *Traditional Iraqi music under threat*

, <http://english.aljazeera.net/news/archive/archive?ArchiveId=1546>

⁷¹⁷ Beaumont, βλέπε υποσημείωση 174.

UNAMI HRO, *June 2006 Human Rights Report*, p. 10

σουν τους ισλαμικούς κώδικες ένδυσης και συμπεριφοράς⁷¹⁸. Αναφέρεται ότι δεν ικανοποιήθηκαν αιτήματα γυναικών για επαγγελματική απασχόληση καθώς και για εκπαιδευτική κατάρτιση επειδή το παρουσιαστικό τους δεν ήταν επαρκώς συντηρητικό.

[http://www.uniraq.org/documents/HR Report May Jun 2006 EN.pdf](http://www.uniraq.org/documents/HR_Report_May_Jun_2006_EN.pdf)

⁷¹⁸ Peter Beaumont, *Iraq's universities and schools near collapse as teachers and pupils flee*, The Guardian, 5 October 2006, <http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1887804,00.html>

V. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΥΓΑ

Δ. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

1. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΙΡΑΚ

Κατά την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν είναι διαθέσιμη η δυνατότητα εγκατάστασης στις περιοχές του Κεντρικού και του Νοτίου Ιράκ λόγω της γενικότερης ικανότητας των οργάνων δίωξης να διαπράττουν ατιμώρητα πράξεις βίας, της εκτεταμένης βίας και των σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου που ενέχουν τον κίνδυνο νέων διώξεων, των κινδύνων του ταξιδιού και των δυσχερειών πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες διαβίωσης.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΩΗΝ ΑΡΑΒΟΠΟΙΗΘΕΙΣΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ⁷⁸⁹

Όταν πρόκειται για τις Επαρχίες των πρώην αραβοποιηθεισών περιοχών κατά την εξέταση της δυνατότητας εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η κλιμακούμενη εθνοτική – θρησκευτική βία, η ιδιαίτερα ευαίσθητη πολιτική, εθνοτική και οικονομική κατάσταση αυτών των περιοχών και ο κίνδυνος περαιτέρω αποσταθεροποίησής τους λόγω σημαντικών πληθυσμιακών μετακινήσεων.

Υπογραμμίζεται ότι οι κυριότερες εθνοτικές ομάδες αμφισβητούν τη διανομή της γης και των σπιτιών. Η πρόσβαση στη γη που παραχωρούν οι αρχές στους νεοαφικνούμενους σε *ad hoc* βάση (πρακτική που εφαρμόζουν γενικά για να αυξηθεί ο πληθυσμός μιας εθνοτικής ομάδας σε συγκεκριμένη περιοχή) αμφισβητείται έντονα από άλλες εθνοτικές ομάδες με σοβαρές συνέπειες για την ικανότητα των πολιτών να εξασφαλίζουν ασφαλείς συνθήκες διαβίωσης και / ή βιώσιμης διαμονής χωρίς δυσχέρειες.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Γενικά, δεν είναι ασφαλές το ταξίδι στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ. Υπάρχουν πραγματικά και νομικά κωλύματα τόσο για τη μετακίνηση όσο και για τη διαμονή σε διάφορες περιοχές.

⁷⁸⁹ Βλέπε «Από-αραβοποίηση» στη σελίδα 22 και «Κούρδοι, Άραβες, Τουρκμάνοι, εθνοτικές χριστιανικές ομάδες (Ασσύριοι, Χαλδαίοι, Αρμένιοι), Yazidis και Shabak στις εθνοτικά μεικτές περιοχές στη σελίδα 93.

Οδικές μετακινήσεις

Ιδιαίτερα επικίνδυνες είναι οι οδικές μετακινήσεις κυρίως στο Κεντρικό Ιράκ⁷⁹⁰. Αυξήθηκαν οι βομβιστικές επιθέσεις σε περιοχές οδικών αρτηριών τόσο εντός όσο και στα περίχωρα της Βαγδάτης, της Βασόρας, της Μοσούλης, του Κιρκούκ και σε όλους του βασικούς οδικούς άξονες, συμπεριλαμβανομένων των θανατηφόρων επιθέσεων σε στρατιωτικά και πολιτικά οχήματα. Οι επιθέσεις εξαπολύονται καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, αλλά το ταξίδι μετά τη δύση του ήλιου είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο. Στο Κεντρικό και στο Νότιο Ιράκ είναι καθημερινές οι επιθέσεις κατά των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας/Πολυεθνικής Δύναμης. Επίσης αυξήθηκαν οι βίαιες επιθέσεις στα φυλάκια ελέγχου των εξεγερμένων και των ανταρτών⁷⁹¹. Οι καθυστερήσεις που σημειώνονται στις οδικές μετακινήσεις, λόγω των ελέγχων και των αυτοκινητοπομπών των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας / Πολυεθνικής Δύναμης, αυξάνουν τον κίνδυνο επιθέσεων από τους εξεγερμένους ή τους εγκληματίες ή τα πυρά των αντιμαχόμενων μερών.

Στο μέτρο που πρώην μεικτές περιοχές κατοικούνται πλέον από μια θρησκευτική ομάδα και τις ένοπλες πτέρυγές της⁷⁹² το ταξίδι σε αυτές είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο για τα μέλη της αντίπαλης θρησκευτικής ομάδας. Αυξήθηκαν οι επιθέσεις στα παράνομα φυλάκια ελέγχου των εξεγερμένων και των στασιαστών που στοχεύουν κυρίως στα μέλη της αντίπαλης θρησκευτικής ομάδας⁷⁹³. Για παράδειγμα, στη διαδρομή μεταξύ Βα-

⁷⁹⁰ Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ «όλες οι οδικές μετακινήσεις στο Ιράκ είναι εξαιρετικά επικίνδυνες».

Βλέπε: USDOS, Bureau of Consular Affairs, *Travel Warning – Iraq*
http://travel.state.gov/travel/cis_pa_tw/tw/tw_921.html [accessed April 2007]

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου «τα οδικά ταξίδια παραμένουν ιδιαίτερα επικίνδυνα».

Βλέπε: United Kingdom Foreign & Commonwealth Office (FCO), *Travel Advice by Country – Iraq*
<http://www.fco.gov.uk/servlet/Servlet?pagename=OpenMarket/Xcelerate/ShowPage&c=Page&cid=1007029390590&a=KCountryAdvice&aid=1013618386640> [accessed April 2007].

⁷⁹¹ Για παράδειγμα στις 1.4.2007 άγνωστοι ένοπλοι απήγαγαν με την απειλή των όπλων 19 αμάχους σε φυλάκιο-ενέδρα κοντά στην πόλη For Hibhib της Επαρχίας Diyala. Βλέπε: Aasem Taha, *Mass kidnapping on main road north of Baghdad*, *Voices of Iraq*, 2 April 2007

http://www.iraqupdates.com/p_articles.php?refid=DH-S-02-04-2007&article=16080

Αναφέρεται ότι στις 11.11.2006 σουνίτες ένοπλοι σε φυλάκιο - ενέδρα στον αυτοκινητόδρομο νότια της Βαγδάτης κοντά στην πόλη Latifiyah στο «Τρίγωνο του Θανάτου» σκότωσαν δέκα σίιτες και απήγαγαν άλλους 50 που ήσαν επιβάτες λεωφορείων αυτοκινητοπομπής.

CBS/AP, *10 Shiites Killed In Iraq Bus Ambush*, 11 November 2007

<http://www.cbsnews.com/stories/2006/11/11/iraq/main2174419.shtml>

Στις 5.6.2006 ένοπλοι διέταξαν τρία λεωφορεία να σταματήσουν σε ενέδρα - φυλάκιο κοντά στην πόλη Qara Tarrah της Επαρχίας Dyala, έσυραν 21 επιβάτες, στην πλειοψηφία τους φοιτητές, έξω από τα λεωφορεία και στη συνέχεια εκτέλεσαν όσους ήσαν σιιτικής και κουρδικής καταγωγής.

Βλέπε: The Telegraph, *Militants execute 21 in Iraq bus attack*, 5 June 2006

<http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2006/06/04/uiraq.xml&sSheet=/news/2006/06/04/ixnews.html>

⁷⁹² Βλέπε «iv) Πληττόμενες Περιοχές» στη σελίδα 51.

⁷⁹³ Για παράδειγμα στις 1.4.2007 άγνωστοι ένοπλοι απήγαγαν με την απειλή των όπλων 19 αμάχους σε φυλάκιο-ενέδρα κοντά στην πόλη For Hibhib της Επαρχίας Diyala. Βλέπε: see Taha, στην υποσημείωση 791; αναφέρεται ότι στις 11.11.2006 σουνίτες ένοπλοι σε φυλάκιο - ενέδρα στον αυτοκινητόδρομο νότια της Βαγδάτης κοντά στην πόλη Latifiyah στο «Τρίγωνο του Θανάτου» σκότωσαν δέκα σίιτες και απήγαγαν άλλους 50 που ήσαν επιβάτες λεωφορείων αυτοκινητοπομπής.

CBS/AP, *10 Shiites Killed In Iraq Bus Ambush*, 11 November 2007

γδάτης και Balad οι σουνίτες αντιμετωπίζουν αυξανόμενους κινδύνους καθώς οι περιοχές που διασχίζει ο οδικός άξονας ελέγχονται από σίιτες αντάρτες. Οι σίιτες αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους μεταξύ των πόλεων Balad και Μοσούλης.

Είναι συνεχής ο σοβαρός κίνδυνος της αρπαγής αυτοκινήτων και της ληστείας⁷⁹⁴. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ:

«είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο το ταξίδι προς ή στις περιοχές της Ramadi και της Φαλούτζα, προς και μεταξύ των Al-Hillah, Al-Basrah, Kirkuk και Βαγδάτης, μεταξύ της Διεθνούς Ζώνης και του Διεθνούς Αεροδρομίου της Βαγδάτης και από τη Βαγδάτη στη Μοσούλη».

Το γεγονός ότι οι ιρακινοί συνεχίζουν να ταξιδεύουν δεν αποδεικνύει ότι είναι ασφαλές το ταξίδι. Οι ιρακινοί ταξιδεύουν από ανάγκη και αποφεύγουν να μετακινούνται όταν αυτό είναι εφικτό.

Στη συνέχεια παρέχεται επισκόπηση των κυριότερων οδικών αρτηριών του Ιράκ και τα πιθανά ζητήματα ασφάλειας:

- **Νοτιοδυτικός οδικός άξονας της Βαγδάτης** : είναι οδική αρτηρία που οδηγεί στα σύνορα με την Ιορδανία, τη Συρία και τη Σαουδική Αραβία. Διασχίζει τις Επαρχίες Al-Anbar, Babylon, Najaf, Kerbala, Qadissiyah και Al-Muthanna. 50 χιλιόμετρα νότια της Βαγδάτης διαιρείται σε δύο δρόμους: ο ένας (αυτοκινητόδρομος Νο. 10) οδηγεί στα σύνορα με την Ιορδανία και τη Συρία και ο άλλος (αυτοκινητόδρομος Νο. 31) οδηγεί στα σύνορα με τη Σαουδική Αραβία, στο μεθοριακό σταθμό «Ar'ar».

Τα πρώτα πενήντα χιλιόμετρα θεωρούνται ιδιαίτερα επικίνδυνα και η διαδρομή δεν είναι ασφαλής προς τα σύνορα με την Ιορδανία/Συρία μέσω της Φαλούτζα και της Ramadi όπου οι ένοπλες συγκρούσεις και η εγκληματικότητα είναι καθημερινό φαινόμενο. Ο δρόμος που οδηγεί νοτιότερα στη Σαουδική Αραβία θεωρείται ασφαλέστερος, εκτός από τη διαδρομή προς την πόλη Hilla (Τρίγωνο του Θανάτου) και νοτιότερα. Στα τέλη Μαρτίου 2007, αυξήθηκε η βία στην πόλη Haswa, πενήντα χιλιόμετρα νότια της Βαγδάτης, και ο δρόμος έκλεισε για δύο ημέρες. Νοτιότερα, ο δρόμος θεωρείται εν γένει ασφαλής αλλά τα περιστατικά βίας είναι συνηθισμένο φαινόμενο στις πόλεις που διασχίζει, ειδικότερα στη Νατζάφ και στην Κερμπάλα. Το ταξίδι μετά τη δύση του ήλιου

<http://www.cbsnews.com/stories/2006/11/11/iraq/main2174419.shtml>

Στις 5.6.2006 ένοπλοι διέταξαν τρία λεωφορεία να σταματήσουν σε ενέδρα – φυλάκιο κοντά στην πόλη Qara Tarrah της Επαρχίας Dyala, έσυραν 21 επιβάτες, στην πλειοψηφία τους φοιτητές, έξω από τα λεωφορεία και στη συνέχεια εκτέλεσαν όσους ήσαν σιιτικής και κουρδικής καταγωγής.

Βλέπε The Telegraph, *Militants execute 21 in Iraq bus attack*, 5 June 2006

<http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2006/06/04/iraq.xml&sSheet=/news/2006/06/04/ixnews.html>

⁷⁹⁴ FCO, *Travel Advise by Country – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790 και USDOS, *Travel Warning – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790.

δεν είναι ασφαλές. Αυξημένα είναι τα περιστατικά ασφάλειας κατά τους θρησκευτικούς εορτασμούς των σιιτών, οπότε οι εξεγερμένοι σουνίτες επιτίθενται στους σίιτες προσκυνητές που μεταβαίνουν στις ιερές πόλεις Νατζάφ και Κερμπάλα⁷⁹⁵. Στο δρόμο μεταξύ Nassiriyah και Βασόρας είναι συχνά τα περιστατικά αρπαγής αυτοκινήτων. Αναφέρεται επίσης ότι προκαλεί ατυχήματα η τακτική των αυτοκινήτων να μην πλησιάζουν τις αυτοκινητοπομπές της Πολυεθνικής Δύναμης.

- **Νοτιοανατολικός οδικός άξονας της Βαγδάτης:** αυτή η οδική αρτηρία (αυτοκινητόδρομος Νο. 6) συνδέει τη Βαγδάτη με τα σύνορα με το Κουβέϊτ διασχίζοντας τις Επαρχίες Al-Wassit, Missan και Basrah. Γενικά, θεωρείται ασφαλέστερος από το δυτικό άξονα αν και αναφέρονται σποραδικές εκρήξεις βομβών και η αρπαγή αυτοκινήτων αποτελεί σύνηθες φαινόμενο.

- **Βορειοδυτικός οδικός άξονας της Βαγδάτης:** πρόκειται για οδική αρτηρία που διασχίζοντας τις Επαρχίες Salah Al-Din και Ninewa (αυτοκινητόδρομος Νο. 1) και βορειότερα το Dohuk καταλήγει στα σύνορα με την Τουρκία. Είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος μεταξύ της Βαγδάτης και της πόλης Tikrit όπου συχνά ξεσπούν συμπλοκές μεταξύ των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας/Πολυεθνικής Δύναμης και των εξεγερμένων (για παράδειγμα στις πόλεις Dhuluiya, Tikrit, Samarra). Ο δρόμος διασχίζει περιοχές που ελέγχουν τόσο οι σίιτες όσο και οι σουνίτες και όσοι ανήκουν στην αντίπαλη θρησκευτική ομάδα κινδυνεύουν σοβαρά από τη θρησκευτική βία. Μεταξύ της Βαγδάτης και της Balad οι σουνίτες αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο καθώς αυτές οι περιοχές ελέγχονται από σίιτες αντάρτες. Οι σίιτες αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο μεταξύ της Μοσούλης και της Balad. Τα φυλάκια ελέγχου και οι αυτοκινητοπομπές των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας/Πολυεθνικής Δύναμης καθυστερούν το ταξίδι αυξάνοντας τον κίνδυνο επιθέσεων από τις εκρήξεις βομβών ή από τις ένοπλες συγκρούσεις με τους εξεγερμένους.

Στο Κουρδιστάν ο δρόμος φυλάσσεται από τις κουρδικές ένοπλες δυνάμεις (*Peshmerga*) και θεωρείται ασφαλής.

Βορειοανατολικός οδικός άξονας της Βαγδάτης: αυτή η οδική αρτηρία οδηγεί από τη Βαγδάτη στην Erbil (αυτοκινητόδρομος Νο. 2) και στη Suleymaniyah (αυτοκινητόδρομος Νο. 4) διασχίζοντας τις Επαρχίες Diyala και Kirkuk. Τα τελευταία τρία χρόνια λόγω της θρησκευτικής βίας, των ένοπλων συγκρούσεων και της εγκληματικότητας θεωρείται από τις πλέον επικίνδυνες στο Ιράκ η διαδρομή μεταξύ της Βαγδάτης έως και 35 χιλιόμετρα νότια του Κιρκούκ. Η μετακίνηση μέσω της πόλης του Κιρκούκ είναι εξί-

⁷⁹⁵ Βλέπε για παράδειγμα Brian Murphy, *Bombers Massacre Shiite Pilgrims in Iraq*, AP, 7 March 2007 <http://abcnews.go.com/International/wireStory?id=2928921>

σου επικίνδυνη λόγω των εθνοτικών εντάσεων και των δραστηριοτήτων των εξεγερμένων ενόψει της διεξαγωγής του δημοψηφίσματος για το καθεστώς του Κιρκούκ. Οι δρόμοι από το Κιρκούκ στην Erbil και στη Suleymaniyah φυλλάσσονται από τους κούρδους *Peshmergas* και θεωρούνται ασφαλείς.

Η απαγόρευση κυκλοφορίας ισχύει σε όλες τις περιοχές του Κεντρικού και του Νότιου Ιράκ (από τις έντεκα το βράδι έως τις έξη το πρωί) και μπορεί να παρατείνεται με βραχύχρονη προειδοποίηση. Στη Βαγδάτη ισχύει απαγόρευση κυκλοφορίας από τις δέκα το βράδι έως τις πέντε το πρωί.

Επιθέσεις με θρησκευτικά κίνητρα εξαπολύονται στους σταθμούς επιβίβασης των υπεραστικών και των αστικών λεωφορείων, αμφότεροι θεωρούμενοι «μαλακοί στόχοι», όπου συγκεντρώνονται μεγάλα τμήματα πληθυσμού⁷⁹⁶.

Περαιτέρω, η γενικότερη έλλειψη καυσίμων παρακωλύει σοβαρά τις μετακινήσεις του πληθυσμού.

Αεροπορικές μετακινήσεις

Για όσους έχουν την οικονομική δυνατότητα οι αεροπορικές μετακινήσεις είναι διαθέσιμες μέσω των τριών σημαντικότερων αεροδρομίων της Βασόρας, της Βαγδάτης και της Erbil. Όμως, οι εξεγερμένοι εξαπολύουν επιθέσεις στο αεροδρόμιο της Βαγδάτης που βρίσκεται 20 χιλιόμετρα νότια της πόλης και χρησιμοποιείται ως βάση των αμερικανικών δυνάμεων που σταθμεύουν στη χώρα (Camp Victory)⁷⁹⁷. Έχουν εξαπολυθεί

⁷⁹⁶ Για παράδειγμα, στις 27.2.2007 πέντε άνθρωποι σκοτώθηκαν από έκρηξη βόμβας στο σταθμό λεωφορείων στην πόλη Hilla.

China Daily, *Bus station bomb kills 5 as Iraqi leaders call for calm*, 27 February 2007

http://english.people.com.cn/200602/27/eng20060227_246328.html

Στις 6.12.2006 ένοπλοι ξεχώρισαν από το πλήθος και απήγαγαν δύο δεκάδες σίτες από το σταθμό λεωφορείων της κατά βάση σουνιτικής πόλης Muqadadiyah που βρίσκεται βόρεια της Βαγδάτης. Τους σκότωσαν και πέταξαν τις σωρούς σε γειτονικό χωριό.

Βλέπε: AP, *Iraq gunmen seize 24 people from bus station, killing 20*, 7 December 2006

http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2006-07-12-bus-restuarant-attacks_x.htm

Στις 17.5.2006 ένοπλοι άνοιξαν πυρ σε στάση λεωφορείου έξω από αγορά της Βαγδάτης και σκότωσαν 23 άτομα σε μια επίθεση που είχε θρησκευτικά κίνητρα.

Βλέπε: Oliver Poole, *Iraqi gunmen kill 23 in bus stop attack*, The Telegraph, 18 May 2006

<http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2006/05/17/wirq17.xml>

Τον Αύγουστο και το Δεκέμβριο του 2005 ο σταθμός υπεραστικών λεωφορείων Nahda που εξυπηρετεί την οδική σύνδεση της Βαγδάτης με τον κουρδικό βορρά και τον κατά βάση σιιτικό νότο ήταν σκηνή βομβιστικών επιθέσεων και μιας επίθεσης αυτοκτονίας που προκάλεσαν το θάνατο πολλών αμάχων.

Βλέπε: Jonathan Steele, *Suicide bomber kills 30 in Baghdad bus station attack*, The Guardian, 9 December 2005

<http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,2763,1663451,00.html>

Kirk Semple, *Suicide Bombing Attack on a Bus in Baghdad's Main Terminal Kills 30*, The New York Times

[http://www.nytimes.com/2005/12/08/international/middleeast/08cnd-iraq.html?ex=](http://www.nytimes.com/2005/12/08/international/middleeast/08cnd-iraq.html?ex=1291698000&en=f9dd8de381f2925c&ei=5088&partner=rssnyt&emc=rss)

[1291698000&en=f9dd8de381f2925c&ei=5088&partner=rssnyt&emc=rss](http://www.nytimes.com/2005/12/08/international/middleeast/08cnd-iraq.html?ex=1291698000&en=f9dd8de381f2925c&ei=5088&partner=rssnyt&emc=rss)

⁷⁹⁷ Στις 7.3.2007 εξαπολύθηκε επίθεση στο αεροδρόμιο με τέσσερις όλμους ένας εκ των οποίων έπληξε το κεντρικό αεροσταθμό.

Βλέπε: Reuters, *Mortars strike Baghdad airport, no casualties*, 8 March 2007

<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/KHA838258.htm>

επιθέσεις με μικρά όπλα και πυραύλους σε στρατιωτικά και πολιτικά αεροπλάνα που προσγειώνονται και απογειώνονται από το αεροδρόμιο⁷⁹⁸. Επιπλέον, η ανασφάλεια και η έλλειψη της προσήκουσας συντήρησης των ιρακινών αεροπλάνων προκαλούν συχνά ακυρώσεις και καθυστερήσεις των πτήσεων⁷⁹⁹. Οι εξεγερμένοι έχουν επιτεθεί και στο αεροδρόμιο της Erbil⁸⁰⁰. Η πρεσβεία των ΗΠΑ και ο ΟΗΕ απαγορεύουν σε όλους τους αμερικάνους κυβερνητικούς αξιωματούχους να αναχωρούν με εμπορικές πτήσεις από το Διεθνές Αεροδρόμιο της Βαγδάτης⁸⁰¹.

Η διαδρομή προς το αεροδρόμιο, μια ευθεία δώδεκα χιλιομέτρων που συνδέει το αεροδρόμιο με τη Διεθνή Ζώνη, υπήρξε κατ' επανάληψη στόχος των εξεγερμένων και χαρακτηρίζεται ως ο πλέον επικίνδυνος δρόμος του Ιράκ. Οι ταξιδιώτες αντιμετωπίζουν διαρκώς την απειλή των αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών, μικρών πυροβόλων όπλων και χειροβομβίδων⁸⁰². Οι επιθέσεις μειώθηκαν στα τέλη του 2006, αλλά αυξήθηκαν εκ νέου το 2007. Θανατηφόρες επιθέσεις εξαπολύονται σχεδόν σε καθημερινή βάση⁸⁰³.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΙΣΟΔΟΥ/ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΚΑΙ/ή ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΩΝ ΚΑΤΑΥΛΙΣΜΩΝ

Περαιτέρω, κάποιες γειτονιές της Βαγδάτης και κάποιες τοπικές αρχές σε αρκετές Επαρχίες έχουν επιβάλει περιορισμούς στην είσοδο/διαμονή των εσωτερικά εκτοπισμένων και στη χωροθέτηση των καταυλισμών τους. Τα μέτρα ή οι περιορισμοί που αποσκοπούν στην ανάσχεση νέων αφίξεων σε κάποιες Επαρχίες/περιοχές/πόλεις υιοθετήθηκαν για λόγους ασφάλειας, για λόγους οικονομικούς (περιορισμένοι δημοτικοί πόροι) και πολιτικούς και λόγω κορεσμού. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι κανονισμοί ει-

Στις 11.3.2006 ανακαλύφθηκαν εκρηκτικά κοντά σε ένα αεροπλάνο της εταιρείας Royal Jordanian Airways που βρισκόταν στο αεροδρόμιο της Βαγδάτης.

Βλέπε: FCO, *Travel Advise by Country – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790.

⁷⁹⁸ FCO, *Travel Advise by Country – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790 και USDOS, *Travel Warning – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790. Βλέπε επίσης: SITE Institute, σύμφωνα με το οποίο το Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ εξέδωσε στις 23.3.2007 δελτίο τύπου αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την επίθεση στο αεροπλάνο που μετέφερε το «σταυροφόρο» αυστραλό πρωθυπουργό John Howard κατά την επίσκεψη της 18.3.2007.

SITE Institute, *IslamicState of Iraq Claims Attack on Aircraft Carrying Australian Prime Minister, John Howard*, 3 March 2007

<http://www.siteinstitute.org/bin/articles.cgi?ID=publications265807&Category=publications&Subcategory=0>

⁷⁹⁹ Hannah Allam, *Commercial flights provide a bird's-eye view of Iraq's problems*, McClatchy Newspapers, 15 March 2007

http://www.realcities.com/mld/krwashington/news/columnists/hannah_allam/16911111.htm?source=rss&channel=krwashington_hannah_allam

⁸⁰⁰ FCO, *Travel Advise by Country – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790; USDOS, *Travel Warning – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790.

⁸⁰¹ USDOS, *Travel Warning – Iraq*, βλέπε υποσημείωση 790.

⁸⁰² Βλέπε για παράδειγμα, John F. Burns, *Terror on Iraq's "Death Street"*, The New York Times, 30 May 2005

<http://www.iht.com/articles/2005/05/29/news/street.php>

Jill Carol and Dan Murphy, *Toughest commute in Iraq? The six miles to the airport*, The Christian Science Monitor, 26 April 2005, <http://www.csmonitor.com/2005/0426/p01s03-woiq.html>

⁸⁰³ Αξιολόγηση που απέστειλε στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες με ηλεκτρονικό μήνυμα στις 23.5.2007 το Τμήμα Ασφάλειας της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ.

σόδου και διαμονής αλλάζουν χωρίς προηγούμενη προειδοποίηση, και επομένως οι πληροφορίες που παρατίθενται στη συνέχεια μπορεί να μην ισχύουν κατά την έκδοση του παρόντος εγγράφου.

Λόγω του υπερπληθυσμού των δημόσιων κτιρίων, της υπερφόρτωσης των βασικών υπηρεσιών αλλά και για λόγους ασφαλείας η πρόσβαση των εσωτερικά εκτοπισμένων στην πόλη Φαλούτζα της Επαρχίας Al-Anbar και στις Επαρχίες Kerbala, Basrah⁸⁰⁴ και Babylon⁸⁰⁵ περιορίζεται στις οικογένειες που κατάγονται από αυτές τις περιοχές. Στην Επαρχία Najaf, απαγορεύεται στους εσωτερικά εκτοπισμένους που δεν κατάγονται από την πόλη Najaf να διαμένουν σ' αυτήν, έχουν όμως τη δυνατότητα να εγκατασταθούν στα προάστια ή στα περίχωρα της πόλης. Εξαιτίας των προαναφερόμενων κανονισμών το Υπουργείο Εκτόπισης και Μετανάστευσης δεν καταγράφει εσωτερικά εκτοπισμένους που δεν κατάγονται από αυτές τις περιοχές. Για παράδειγμα, αναφέρεται ότι στην Επαρχία Kerbala δεν έχουν καταγραφεί περίπου 5.000 οικογένειες εσωτερικά εκτοπισμένων με συνέπεια να μην έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Σύμφωνα με τελευταίες αναφορές στα φυλάκια ελέγχου απαγορεύεται η περαιτέρω μετακίνηση σε όσους έχουν τα χαρακτηριστικά των εσωτερικά εκτοπισμένων (για παράδειγμα σε όσους μεταφέρουν τα προσωπικά τους αντικείμενα ή έπιπλα).

Στην Επαρχία Κιρκούκ πολιτικοί λόγοι που σχετίζονται με το επερχόμενο δημοψήφισμα του 2007 για το καθεστώς της Επαρχίας κωλύουν την καταγραφή νέων περιπτώσεων εσωτερικά εκτοπισμένων. Αναφέρεται ότι οι τοπικές αρχές εξέδωσαν διαταγή με την οποία απαγορεύουν την καταγραφή νέων εσωτερικά εκτοπισμένων στην Επαρχία αν και διαφαίνεται ότι αυτή δεν εφαρμόζεται κατά γράμμα.

Για λόγους ασφαλείας, στις αρχές του 2007 οι τοπικές αρχές των Επαρχιών Thi-Qar και Muthama άρχισαν να καταγράφουν εσωτερικά εκτοπισμένους μόνον εφόσον ανήκουν σε μια από τις φυλές που διαμένουν σ' αυτές. Οι εσωτερικά εκτοπισμένοι υποχρεούνται να καταγράφονται στη Διεύθυνση Εθνικής Ασφάλειας και να υποδεικνύουν «εγγυητή» υπάλληλο της τοπικής κυβέρνησης. Μόνον εφόσον πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις καταγράφονται νέες περιπτώσεις εσωτερικά εκτοπισμένων από το Υπουργείο Εκτόπισης και Μετανάστευσης.

Η παράλειψη καταγραφής συνεπάγεται αδυναμία πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των συσσιτίων, των καυσίμων και κάθε είδους προστασίας. Όσοι μετεγκαθίστανται στις προαναφερόμενες Επαρχίες μπορεί να κινδυνεύουν να α-

⁸⁰⁴ Έως πρόσφατα οι εσωτερικά εκτοπισμένοι υποχρεούνταν να αποδείξουν ότι προέρχονται από εθνοτικά μεικτή περιοχή που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν λόγω της θρησκευτικής βίας.

⁸⁰⁵ Στην Επαρχία Babel, επιτρέπεται η είσοδος στους επαγγελματίες ακόμα και όταν δεν κατάγονται από αυτήν.

πελαθούν ή να αντιμετωπίσουν αδικαιολόγητες δυσχέρειες στην καθημερινότητά τους όταν τους επιτρέπεται να διαμείνουν εκτός του κέντρου των πόλεων όπου είναι περιορισμένη η πρόσβαση σε υπηρεσίες και «αφιλόξενη» η αντιμετώπισή τους από τις τοπικές κοινωνίες⁸⁰⁶.

⁸⁰⁶ Cluster F, Update 23 May 2007
<http://www.unhcr.org.iq/clusterFreports/Cluster F Update on IDPs May 23.pdf>

.....

2. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΒΟΡΕΙΕΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ: SULAYMANIYAH, ERBIL ΚΑΙ DOHUK

ΓΕΝΙΚΑ

Η κατάσταση που επικρατεί στις τρεις βόρειες Επαρχίες είναι λιγότερο επικίνδυνη σε σχέση με το Κεντρικό και Νότιο Ιράκ. Από το 1997, όταν σταμάτησαν οι συγκρούσεις μεταξύ του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν και της Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν, η κατάσταση ασφάλειας έχει σταθεροποιηθεί και οι τοπικές αρχές δεσμεύτηκαν να βελτιώσουν το επίπεδο προστασίας από εξωτερικές και εσωτερικές απειλές. Όμως, η κατάσταση ασφάλειας παραμένει τεταμένη και απρόβλεπτη για τους ακόλουθους, κυρίως πολιτικούς, λόγους:

α) εκφράζονται φόβοι ότι οι συγκρούσεις που έχουν ξεσπάσει σε άλλες περιοχές της χώρας, ειδικότερα στις Επαρχίες Κιρκούκ και Ninewa, μπορεί να εξαπλωθούν στις τρεις βόρειες Επαρχίες.

β) Παρά την πρόσφατη ενοποίηση των δύο διοικήσεων της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν απομένει να δοκιμαστεί η από κοινού άσκηση εξουσίας σε κρίσιμα ζητήματα όπως είναι η διαχείριση των ένοπλων κουρδικών δυνάμεων (*Peshmerga*) καθώς και των οικονομικών και δημοσιονομικών ζητημάτων. Το Υπουργείο Εξω-Περιφερειακών Υποθέσεων που είναι αρμόδιο για θέματα μετακίνησης πληθυσμού είναι νέο και θα απαιτηθεί χρόνος έως ότου αρχίσει να εκπληρώνει αποτελεσματικά το έργο του.

γ) Οι προφανείς κουρδικές φιλοδοξίες για διεύρυνση των περιοχών ελέγχου, ειδικότερα στις Επαρχίες Κιρκούκ και Ninewa, αντιμετωπίζονται με σκεπτικισμό και ανησυχία από τους Άραβες και τους Τουρκμένους αλλά και από την Τουρκία και το Ιράν.

δ) Αναμένεται κλιμάκωση των εντάσεων ενόψει του δημοψηφίσματος για το καθεστώς του Κιρκούκ και άλλων αμφισβητούμενων περιοχών που είναι προγραμματισμένο να διεξαχθεί εντός του 2007⁸¹⁰.

ε) Ανησυχία προκαλεί η παρουσία στο Βόρειο Ιράκ 5.000 ανταρτών του PKK και 1.000 ανταρτών του Κόμματος για την Ελεύθερη Ζωή στο Κουρδιστάν. Οι επιθέσεις που κατά τους ισχυρισμούς της τουρκικής κυβέρνησης εξαπέλυσαν από το Βόρειο Ιράκ οι αντάρτες του PKK προκάλεσαν την αντίδραση της Τουρκίας που απείλησε με στρατιωτικά αντίποινα το Ιράκ. Τόσο η Τουρκία όσο και το Ιράν συνεχίζουν να έχουν στρατεύματα στα σύνορα με το Ιράκ και καθόλη τη διάρκεια του 2006 διεξήγαγαν κατά μή-

⁸¹⁰ Βλέπε επίσης «Από-αραβοποίηση» στη σελίδα 22.

κος των συνόρων επιχειρήσεις κατά των κούρδων ανταρτών⁸¹¹. Απομένει η εκπλήρωση της υπόσχεσης της ιρακινής κυβέρνησης ότι θα κλείσει όλα τα γραφεία του ΡΚΚ⁸¹².

στ) Συνενώθηκαν, κυρίως στη μεθόριο Ιράκ-Ιράν, ριζοσπαστικά ισλαμικά στοιχεία, παρακλάδια του *Ansar Al-Islam* (ενός αυτόχθονου κουρδικού ισλαμικού κινήματος) κατά των οποίων εξαπέλυσαν επιθέσεις το 2003, κατά την εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ, η Συμμαχία και οι κουρδικές ένοπλες δυνάμεις, επειδή πιστεύεται ότι προσφέρουν καταφύγιο σε σημαντικές τρομοκρατικές ομάδες. Θεωρείται ότι οι προαναφερόμενες ισλαμικές ομάδες ευθύνονται για επιθέσεις αυτοκτονίας στο Κουρδιστάν, που στρέφονται κυρίως κατά ανώτατων πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν/Πατριωτικής Ένωσης του Κουρδιστάν⁸¹³.

ζ) Η έντονη δυσaráσκεια που επικρατεί στις περιοχές που ελέγχει η Περιφερειακή Κυβέρνηση του Κουρδιστάν λόγω της διαφθοράς, των περιορισμών της ελευθερίας του τύπου και της έλλειψης δημόσιων υπηρεσιών έχει προκαλέσει την οργάνωση εκδηλώσεων διαμαρτυρίας⁸¹⁴.

η) Παρόλη τη δέσμευση των αρχών της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν για σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου συνεχίζουν να διαπράττονται σοβα-

⁸¹¹ AP, *Iraq warns Turkey against cross-border operation*, 21 February 2007
<http://www.metimes.com/storyview.php?StoryID=20070221-115132-9033r>
Vincent Boland and Guy Dinmore, *Turkey weighs cross-border attack on PKK separatists*, The Financial Times, 1 February 2007

<http://www.ft.com/cms/s/8b5425fa-b199-11db-b901-0000779e2340.html>

Reuters Alertnet, *Turk PM asserts right to intervene in Iraq, raps US*, 12 January 2007

<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L12896544.htm>

The Christian Science Monitor, *Turkey sharpens response to upsurge in Kurd violence*, 29 August 2006

<http://www.csmonitor.com/2006/0829/p10s01-woeu.html>

Βλέπε επίσης The Guardian, *Kurds flee homes as Iran shells Iraq's northern frontier*, 18 August 2006

<http://www.guardian.co.uk/Iraq/Story/0,,1852843,00.html>

Oxford Analytica, *Tensions mount at Iraq-Turkey border*, 25 July 2006

http://www.hillnews.com/thehill/export/TheHill/Comment/OpEd/072506_oxford.html

RFE/RL, *Iraq: Turkey Threatens Military Incursion*, 21 July 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/07/04C77744-2F65-4989-B6DE-D00564FD5DB8.html>

IRIN, *Iraq: Officials warn of displacement following attacks*, 28 May 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26911>

ibidem, *Iraq: Kurdish families flee as Iran shells rebel positions*, 2 May 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26335>

⁸¹² UPI, *Iraq Promises Crackdown On PKK*, 18 November 2006

<http://www.washingtontimes.com/upi/20061118-014937-3262r.htm>

CNN, *Iraq to close offices of Kurdish separatist group*, 19 September 2006

<http://www.cnn.com/2006/WORLD/meast/09/19/iraq.main/index.html>

⁸¹³ Ύπατη Αρμοσσία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Θέση για τις Ανάγκες Διεθνούς Προστασίας των Ιρακινών Πολιτών που βρίσκονται εκτός του Ιράκ και Οδηγίες για τη Δυνατότητα Επιστροφής στη Χώρα τους, 2006, βλέπε σε www.unhcr.gr/protection/coi.htm

⁸¹⁴ Βλέπε για παράδειγμα Ivan Watson, *Kurdish Area Attracts Arabs — and Trouble*, NPR, 23 January 2007

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=6963948>

RFE/RL, *Iraq: Kurds Call For More Government Accountability*, 9 August 2006

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/08/b502064d-63c7-484b-adcf-91b92c3d0d07.html>

IWPR, *Kurds Protest Energy Shortages*, Iraq Crisis Report No. 184, 7 July 2006

http://www.iwpr.net/?p=icr&s=f&o=322133&apc_state=henh

IRIN, *Iraq: Kurdish authorities vow to upgrade services after protests*, 19 March 2006

<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26206>

ρές παραβιάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου που πλήττουν συγκεκριμένες ομάδες. Οι δημοσιογράφοι και οι επιχειρήσεις των ΜΜΕ έχουν κατ' επανάληψη ισχυριστεί ότι περιορίζεται η ελευθερία του τύπου και ότι η κριτική των κυβερνώντων κομμάτων μπορεί να οδηγήσει σε σωματική κακοποίηση, σε σύλληψη και σε φυλάκιση με «κατασκευασμένες κατηγορίες»⁸¹⁵. Το 2005 και το 2006 κατεστάλησαν βίαια οι διαδηλώσεις για την έλλειψη παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών: διαδηλωτές σκοτώθηκαν, τραυματίστηκαν ή συνελήφθησαν⁸¹⁶. Περαιτέρω, όσοι εκλαμβάνονται ως συμπαθούντες των ισλαμικών ομάδων μπορεί να κινδυνεύουν από αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις. Incommunicado κρατήσεις και παράλειψη του δικαστικού ελέγχου των κρατήσεων που διαρκούν για παρατεταμένες περιόδους χαρακτηρίζουν τον περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας στα ανεπίσημα κέντρα κράτησης, που διαχειρίζονται οι υπηρεσίες ασφάλειας και πληροφοριών των πολιτικών κομμάτων. Αναφέρθηκαν επίσης βασανιστήρια και άλλες μορφές κακοποίησης⁸¹⁷.

Μαχόμενες για τη διατήρηση της εξουσίας οι κουρδικές αρχές αποσκοπούν στη διατήρηση της «κουρδικής ταυτότητας» στην περιοχή και κατ' αρχήν διστάζουν να δεχθούν οιαδήποτε αύξηση μη κουρδικού πληθυσμού. Έτσι, και για λόγους ασφαλείας, οι αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν εφαρμόζουν αυστηρούς ελέγχους στα μη κουρδικής καταγωγής πρόσωπα. Ανάλογα με τον αιτούντα άσυλο και ειδικότερα ανάλογα με την εθνοτική καταγωγή του και την πολιτική του εικόνα, μπορεί να απαγορεύεται η μετακίνησή του στις τρεις βόρειες Επαρχίες για λόγους ασφαλείας ή για λόγους πολιτικούς ή δημογραφικούς. Ενώ διαφαίνονται οι αρνητικές προϋποθέσεις που απαγορεύουν την πρόσβαση στο Κουρδιστάν (όπως για παράδειγμα η συμμετοχή στο κόμμα Βά'αθ ή το ποινικό μητρώο) κάποιες φορές είναι δύσκολο να καθοριστούν τα κριτήρια που εφαρμόζουν οι αρχές για τη χορήγηση ή την απόρριψη άδειας εισόδου στην περιοχή.

Από την κλιμάκωση της θρησκευτικής βίας και την εκτεταμένη εκτόπιση του πληθυσμού που πυροδότησε ο βομβαρδισμός στη Σαμάρρα στις 22.2.2006 έχουν καταφύγει στις σχετικά ασφαλείς τρεις βόρειες Επαρχίες πολλοί ιρακινοί, κυρίως κούρδοι και χριστιανοί, που κατάγονται από το Κουρδιστάν, και λιγότερο άραβες σίιτες και σουνίτες καθώς και Τουρκμένοι⁸¹⁸. Τα διεθνή και τα εθνικά ΜΜΕ έχουν καλύψει εκτεταμένα και

⁸¹⁵ Βλέπε «Δημοσιογράφοι και εργαζόμενοι στα ΜΜΕ» και ειδικότερα «Κατάσταση στο Κουρδιστάν» στη σελίδα 125.

⁸¹⁶ Βλέπε «Αντίπαλοι των Κυβερνώντων Κομμάτων» στη σελίδα 121.

⁸¹⁷ Βλέπε «Εκλαμβανόμενα μέλη των Ισλαμικών Ένοπλων Ομάδων» στη σελίδα 119.

⁸¹⁸ Σύμφωνα με τις αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν έως την 10^η Μαΐου 2007 είχαν καταφύγει στο Κουρδιστάν περισσότεροι από 140.000 εσωτερικά εκτοπισμένοι. Περίπου 9.175 οικογένειες εσωτερικά εκτοπισμένων (κατά προσέγγιση 55.050 άτομα) εισήλθαν στην Επαρχία Dahuk που σε σχέση με τις τρεις βόρειες Επαρχίες δέχθηκε το μεγαλύτερο αριθμό των νέο-εκτοπισθέντων. Στην πλειοψηφία τους, οι εσωτερικά εκτοπι-

και με πληρότητα αυτήν την τάση και γενικότερα χαρακτηρίζουν «καταφύγιο» τις τρεις βόρειες Επαρχίες για τους ιρακινούς διαφόρων θρησκευτικών και εθνοτικών ομάδων⁸¹⁹.

Από την άλλη πλευρά οι αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν έχουν επιτρέψει την είσοδο σε σημαντικό αριθμό εσωτερικά εκτοπισμένων⁸²⁰, παρέχουν περιορισμένη οικονομική/υλική βοήθεια σε κάποιες ομάδες νέο-αφιχθέντων εσωτερικά εκτοπισμένων καθώς και συνδρομή στην αναζήτηση εργασίας και στέγης σε κάποιους από αυτούς και ίδρυσαν σχολεία αραβικής γλώσσας, παρότι είναι ιδιαίτερα δύσκολη η απορρόφηση του αυξανόμενου αριθμού του εκτοπισμένου πληθυσμού. Επίσης, οι κούρδοι αξιωματούχοι άδραξαν την ευκαιρία για να ενισχύσουν το εργατικό δυναμικό, με οικοδόμους στον κατασκευαστικό τομέα που ανθεί, με γιατρούς και οδοντίατρους που είναι αναγκαίοι για την επάνδρωση των ιατρικών κέντρων⁸²¹, με ακαδημαϊκούς που διδάσκουν στα κουρδικά πανεπιστήμια ή με δημόσιους υπαλλήλους που εργάζονται στα υπουργεία της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν⁸²². Όμως, από την άλλη πλευρά κάποιοι εσωτερικά εκτοπισμένοι μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή να μην

σμένοι στην Επαρχία Dahuk είναι κούρδοι, περίπου 10% χριστιανοί και μόλις 5% άραβες και τουρκμένοι. Οι περισσότερες οικογένειες των κούρδων και των χριστιανών διέφυγαν στην Επαρχία Dahuk λόγω των δεσμών που διατηρούσαν με αυτήν. Στην Επαρχία Erbil, αναζήτησαν καταφύγιο 5.070 οικογένειες εσωτερικά εκτοπισμένων (κατά προσέγγιση 30.420 άτομα). Πρόκειται για άραβες, κούρδους και χριστιανούς. Σε αντίθεση με τους περισσότερους χριστιανούς και άραβες οι κούρδοι εσωτερικά εκτοπισμένοι διατηρούν δεσμούς με την Επαρχία Erbil. Στην Επαρχία της Sulaymaniyah καταγράφηκαν 9.643 οικογένειες (κατά προσέγγιση 57.858 άτομα) μετά το βομβαρδισμό στη Samarra. Διαμένουν κυρίως στην πόλη της Sulaymaniyah και στην περιοχή Kalat. Οι περισσότερες οικογένειες είναι αραβικής καταγωγής (σουνίτες και σίιτες), κουρδικής καταγωγής (με δεσμούς με την Επαρχία), χριστιανοί (κυρίως χαλδαίοι που κατάγονται από την Επαρχία και χριστιανοί από τη Βαγδάτη και τη Βασόρα) και κάποιες τουρκμενικής καταγωγής.

Βλέπε: Cluster F, Update 23 May 2007, Cluster F, *Internally Displaced Persons in Iraq*, Update 23 May 2007 http://www.unhcr.org/iq/cluster/reports/Cluster_F_Update_on_IDPs_May_23.pdf 22

⁸¹⁹ Βλέπε για παράδειγμα, Omar Sinan, *Iraqi Arabs seek sanctuary in Kurdish north*, AP, 7 February 2007 <http://news.lp.findlaw.com/ap/o/51/02-07-2007/0669002c4b47f08f.html>

Mohammed A. Salih, *Students, Professors Flee to the Kurdish North*, IPS, 26 January 2007 <http://ipsnews.net/news.asp?idnews=36329>

Senanayake, *Iraq: Growing Numbers Flee Sectarian Violence*, σε υποσημείωση 196.

Shamal Aqrawi, *Christians, Muslims flee Baghdad for Kurdistan*, Reuters, 23 January 2007 http://www.iraqupdates.com/p_articles.php/article/13779

Βλέπε επίσης: IWPR, *Kurdistan Bolstered by Influx of Arab Academics*, Iraqi Crisis Report No. 209, 19 January 2007, http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=328622&apc_state=henh

ibidem, *Iraqi Kurdistan safe haven for fleeing Arabs*, Iraqi Crisis Report No. 198, 13 October 2006 http://iwpr.net/?p=icr&s=f&o=324561&apc_state=henpicr

The Economist, *From killing zone to safe haven*, 10 August 2006

http://www.economist.com/world/africa/displaystory.cfm?story_id=7281204

⁸²⁰ Στους χριστιανούς εσωτερικά εκτοπισμένους στις Επαρχίες Erbil και Dahuk, που κατάγονται από το Κουρδιστάν το Υπουργείο Οικονομικών (με υπουργό τον Sarkis Aghajan) καταβάλλει μηνιαίο βοήθημα (65 δολάρια ΗΠΑ στην Επαρχία Dahuk και 100 δολάρια ΗΠΑ στην Επαρχία Erbil).

⁸²¹ Σύμφωνα με το Γενικό Διευθυντή Υγείας της Sulaymaniyah, Dr. Sherko Abdullah, από το 2003 έφθασαν στην Επαρχία από το κεντρικό και νότιο Ιράκ 150 γιατροί. Οι τοπικές αρχές χορηγούν στους γιατρούς επίδομα ενοικίου (200 δολάρια ΗΠΑ το μήνα) και τους συνδράμουν να ιδρύσουν τις κλινικές τους ή να εργαστούν σε δημόσια νοσοκομεία ή κέντρα υγείας.

Βλέπε Hawlati, *Arab Doctors Head for Kurdistan*, published and translated by Iraqi Press Monitor, No. 563, 8 November 2006

http://iwpr.net/?apc_state=henmicr&o=c-1-1162944000-2-1163030400-3-icr&o1=month-11,year-2006&month=11&year=2006

⁸²² IWPR, *Iraqi Kurdistan safe haven for fleeing Arabs*, βλέπε υποσημείωση 819.

The Economist, *From killing zone to safe haven*, 10 August 2006

http://www.economist.com/world/africa/displaystory.cfm?story_id=7281204

προστατεύονται στις τρεις βόρειες Επαρχίες είτε επειδή η παρουσία τους δεν είναι αποδεκτή είτε επειδή δεν είναι σε θέση να νομιμοποιήσουν τη διαμονή τους, φοβούνται τις διώξεις ή αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσχέρειες στην καθημερινότητά τους, καθώς είναι υψηλό το ποσοστό ανεργίας και περιορισμένη η παροχή βοήθειας. Περαιτέρω, η εισροή των εσωτερικά εκτοπισμένων ασκεί ιδιαίτερες πιέσεις στις υπερφορτωμένες δημόσιες υπηρεσίες (ειδικότερα όσον αφορά στην υδροδότηση και στην εξασφάλιση καυσίμων και ηλεκτρικής ενέργειας) πυροδοτώντας διαδηλώσεις και διαμαρτυρίες στις Επαρχίες της Erbil και της Sulaymaniyah το 2005 και το 2006⁸²³. Η σημαντικότερη κρίση στέγης επιδεινώθηκε με την αύξηση των ενοικίων⁸²⁴. Οι τοπικές αρχές σχεδιάζουν τη δημιουργία καταυλισμών για να διαχειριστούν το μεγάλο αριθμό των εσωτερικά εκτοπισμένων⁸²⁵. Η τοπική κοινότητα είναι διχασμένη για την εισροή των εκτοπισμένων και κάποιοι εμπειρογνώμονες εκφράζουν φόβους για επέκταση του κλίματος ανασφάλειας, για νέα *αραβοποίηση*, για περαιτέρω εκφυλισμό των δημόσιων υπηρεσιών, για κατακόρυφη αύξηση των τιμών και για επέκταση κοινωνικών φαινομένων όπως είναι η επαιτεία, η πορνεία και το HIV/AIDS⁸²⁶.

Επομένως, παρόλη τη φιλόξενη στάση των αρχών της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν έναντι των εσωτερικά εκτοπισμένων, η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής πρέπει να αξιολογείται προσεκτικά, σε εξατομικευμένη βάση, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία όπως:

⁸²³ Βλέπε για παράδειγμα, RFE/RL, *Iraq: Kurds Call For More Government Accountability*, 9 August 2006 <http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/08/b502064d-63c7-484b-adcf-91b92c3d0d07.html>
IWPR, *Kurds Protest Energy Shortages*, Iraq Crisis Report No. 184, 7 July 2006
http://www.iwpr.net/?p=icr&s=f&o=322133&apc_state=henh
IRIN, *Iraq: Kurdish authorities vow to upgrade services after protests*, 19 March 2006
<http://www.irinnews.org/report.aspx?reportid=26206>

⁸²⁴ Το ενοίκιο για ένα δωάρι στην πόλη Ainkawa, κοντά στην Erbil, όπου έχουν εγκατασταθεί πολλοί χριστιανοί εσωτερικά εκτοπισμένοι ανέρχεται στα 500 δολάρια ΗΠΑ μηνιαίως ενώ είναι διπλάσιο για μεγαλύτερα διαμερίσματα. Βλέπε: AFP, *Iraq Christians Flee Baghdad for Peace and Hardship in the North*, 26 June 2006
http://www.iraqupdates.com/p_articles.php/article/8923

Σύμφωνα με πληροφορίες της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ο μισθός στην κυμαίνεται από 200 έως 500 δολάρια ΗΠΑ.

⁸²⁵ Σχεδιάζεται η δημιουργία καταυλισμού με σκηνές στη Shalalat της Επαρχίας Ninewa (5 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της πόλης της Μοσούλης και νότια της Sheikhan, δηλαδή εκτός του Κουρδιστάν) προκειμένου να φιλοξενηθούν 2.000 εσωτερικά εκτοπισμένες οικογένειες. Την ευθύνη για την ασφάλεια και τη διοίκηση του καταυλισμού θα έχουν οι τοπικές αρχές της Επαρχίας Dahuk. Αλλά και οι αρχές της Επαρχίας Sulaymaniyah εξετάζουν το ενδεχόμενο δημιουργίας καταυλισμών για τους εσωτερικά εκτοπισμένους. Όμως δεν έχουν υλοποιήσει τα σχέδιά τους λόγω της διστακτικής στάσης που τήρησαν η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού.

⁸²⁶ IWPR, *Iraqi Kurdistan safe haven for fleeing Arabs*, βλέπε υποσημείωση 819.

Σύμφωνα με το από 6.9.2006 δημοσίευμα της εφημερίδας Hawler Post το Κουρδικό Ινστιτούτο Πολιτικών Υποθέσεων πραγματοποίησε δημοσκόπηση μεταξύ της 26.8 και της 3.9.2006 σε 900 άτομα στις περιοχές Erbil, Sulaymaniyah και Dahuk για τους Άραβες που μετεγκαθίστανται στο Κουρδιστάν λόγω της αστάθειας που επικρατεί στις περιοχές τους. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα 79% των ερωτηθέντων είναι αρνητικά διακείμενοι στην επιστροφή των Αράβων στο Κουρδιστάν, 63% των ερωτηθέντων είναι αρνητικά διακείμενοι στην εγκατάστασή τους στο Κουρδιστάν και πιστεύουν ότι είναι αρνητικές οι επιπτώσεις στην κατάσταση ασφαλείας. Μόλις το 13% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι διακείνται θετικά στην εγκατάσταση των Αράβων στο Κουρδιστάν.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Οι τρεις βόρειες Επαρχίες της Sulaymaniyah, Erbil και Dohuk είναι δυσπρόσιτες κυρίως λόγω της αυξημένης επικινδυνότητας των συνθηκών ταξιδιού στο Ιράκ. Η οδική αρτηρία που οδηγεί από τη Βαγδάτη στο Dohuk διασχίζει τις Επαρχίες Salah Al-Din και Ninewa (Αυτοκινητόδρομος Νο. 1). Η οδική αρτηρία που συνδέει τη Βαγδάτη και την πόλη Tikrit αποτελεί σκηνή ένοπλων συγκρούσεων μεταξύ των Ιρακινών Δυνάμεων Ασφαλείας/Πολυεθνικής Δύναμης και των εξεγερμένων (για παράδειγμα Dhuluiya, Tikrit και Samarra). Επίσης, αυτή η οδική αρτηρία διασχίζει περιοχές που ελέγχονται τόσο από σουνίτες όσο και από σίιτες. Έτσι, όσοι ανήκουν στην αντίπαλη θρησκευτική ομάδα αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο επιθέσεων λόγω της θρησκευτικής βίας. Ο άλλος βασικός οδικός άξονας προς το Βορρά συνδέει τη Βαγδάτη με την Erbil (Αυτοκινητόδρομος Νο. 2) και με τη Sulaymaniyah (Αυτοκινητόδρομος Νο. 4) διασχίζοντας τις Επαρχίες Diyala και Kirkuk. Τα τελευταία τρία χρόνια η διαδρομή από τη Βαγδάτη έως και 35 χιλιόμετρα νότια του Κιρκούκ θεωρείται από τις πλέον επικίνδυνες στο Ιράκ λόγω της θρησκευτικής βίας, των ένοπλων συγκρούσεων και της εγκληματικότητας. Επικίνδυνος θεωρείται επίσης ο δρόμος που οδηγεί στο Κιρκούκ καθώς έχουν κλιμακωθεί οι εθνοτικές εντάσεις και οι δραστηριότητες των εξεγερμένων ενόψει του σχεδιαζόμενου δημοψηφίσματος για το καθεστώς του Κιρκούκ⁸²⁷. Θεωρούνται ασφαλείς οι οδικοί άξονες που συνδέουν τη Μοσούλη με το Dohuk και το Κιρκούκ με την Erbil και τη Sulaymaniyah, κυρίως επειδή φυλάσσονται από τους κούρδους *Peshmergas*⁸²⁸.

Για την πρόσβαση στις τρεις βόρειες Επαρχίες από άλλες περιοχές του Ιράκ όλοι οι Ιρακινοί, συμπεριλαμβανομένων των κούρδων υποχρεούνται να διέλθουν από τα φυλάκια ελέγχου που βρίσκονται στα ανεπίσημα σύνορα (την αποκαλούμενη «πράσινη γραμμή») μεταξύ του Κεντρικού Ιράκ και της περιοχής που υπάγεται στη δικαιοδοσία της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν. Άλλες περιοχές κατά μήκος των ανεπίσημων συνόρων ναρκοθετήθηκαν την τελευταία δεκαετία και ελέγχονται με περιπολίες των κούρδων *Peshmergas*. Αυτές οι συνθήκες καθιστούν άκρως δυσπρόσιτες τις τρεις βόρειες Επαρχίες και επικίνδυνη την πρόσβαση από τις αγροτικές περιοχές. Επομένως, η είσοδος από τις ελάχιστες μεγάλες οδικές αρτηρίες και τα φυλάκια ελέγχου που βρίσκονται σ' αυτές αποτελεί τη μοναδική επιλογή.

Είναι τακτικές οι πτήσεις των Ιρακινών Αερογραμμών που συνδέουν τη Βαγδάτη με τη Sulaymaniyah και την Erbil. Το εισιτήριο για την απλή διαδρομή κοστίζει 95 δολάρια (Erbil) και 60 δολάρια (Sulaymaniyah), κόστος στο οποίο δεν μπορούν να αντα-

⁸²⁷ Βλέπε «Από-αραβοποίηση» στη σελίδα 22.

⁸²⁸ Βλέπε «Οδικές Μετακινήσεις» στη σελίδα 153.

πεξέλθουν οι περισσότεροι ιρακινοί για οικονομικούς λόγους. Επίσης, ο δρόμος που οδηγεί στο αεροδρόμιο της Βαγδάτης δεν είναι ασφαλής⁸²⁹.

ΜΕΤΡΑ ΕΙΣΟΔΟΥ⁸³⁰

Τα κourδικά κόμματα έχουν υιοθετήσει αυστηρά μέτρα ασφαλείας στα φυλάκια ελέγχου και μπορεί να απαγορεύεται η είσοδος στο Κουρδιστάν σε όσους δεν κατάγονται από αυτήν την περιοχή, λαμβανομένων πάντα υπόψη των χαρακτηριστικών τους. Παρόλη την ενοποίηση της διοίκησης στο Κουρδιστάν οι τρεις Επαρχίες των Sulaymaniyah, Erbil και Dohuk συνεχίζουν να εφαρμόζουν ανεξάρτητα τα μέτρα που έχουν υιοθετήσει για την είσοδο και τη διαμονή.

Επαρχία της Sulaymaniyah: γενικά, δεν υπάρχουν περιορισμοί για την είσοδο στην Επαρχία και δεν απαιτείται εγγυητής⁸³¹. Όμως, σε όσους κατάγονται από τις αραβοποιημένες περιοχές που διεκδικεί το Πατριωτικό Κόμμα του Κουρδιστάν, δηλαδή από το Κιρκούκ και την Khanaqeen στην Επαρχία Diyala, δεν επιτρέπεται η είσοδος στην Επαρχία για πολιτικούς και δημογραφικούς λόγους εκτός εάν σκοπός του ταξιδιού είναι η επίσκεψη⁸³². Σε αυτήν την περίπτωση επιτρέπεται η είσοδος αλλά απαγορεύεται στους ενδιαφερόμενους να μεταφέρουν τα υπάρχοντά τους ή πολλές αποσκευές.

Όσοι φθάνουν αεροπορικώς στη Sulaymaniyah δεν αντιμετωπίζουν περιορισμούς εισόδου.

Επαρχία της Erbil: Σ' αυτήν την Επαρχία οι μη κourδικής καταγωγής ιρακινοί πολίτες πρέπει να διαθέτουν εγγυητή⁸³³, προϋπόθεση που δύσκολα πληρείται στις περιπτώσεις όσων δεν κατάγονται απ' αυτήν. Οι χριστιανοί και οι αραβικής καταγωγής εσω-

⁸²⁹ Βλέπε «Αεροπορικές Μετακινήσεις» στη σελίδα 156.

⁸³⁰ Το κεφάλαιο αυτό στηρίζεται στις πληροφορίες που έλαβαν η Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ, το προσωπικό και οι επιχειρησιακοί συνεργάτες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Οι πληροφορίες επαληθεύθηκαν με τις τοπικές αρχές.

⁸³¹ Προβλέπονται ειδικές διαδικασίες για όσους επιθυμούν να μετεγκατασταθούν στην Kalar. Ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να επικοινωνήσει αυτοπροσώπως με το γραφείο ασφαλείας και να υποβάλλει αίτηση για τη χορήγηση άδειας μετεγκατάστασης. Υποχρεούται να έχει κούρδο εγγυητή, κάτοικο της Kalar. Η σχετική εγγυητική επιστολή πρέπει να επικυρώνεται από συμβολαιογράφο της Kalar. Εφόσον ικανοποιεί αυτές τις προϋποθέσεις ο υπεύθυνος ασφαλείας χορηγεί στον ενδιαφερόμενο άδεια μετεγκατάστασης, οπότε είναι εφικτή η μετακίνηση του στην περιοχή με την οικογένειά του και τα υπάρχοντά τους. Αφού εγκατασταθεί στην Kalar και νοικιάσει σπίτι πρέπει να καταθέσει στο γραφείο ασφαλείας έγγραφο του αντιπροσώπου της γειτονιάς (*Mukhtar*) με το οποίο επιβεβαιώνεται η διεύθυνση διαμονής του στην πόλη.

⁸³² Απαγορεύεται η είσοδος τόσο στους κούρδους, προκειμένου να διατηρηθεί το κourδικό στοιχείο στις πρώην αραβοποιηθείσες περιοχές, όσο και στους άραβες, στους τουρκμένους, στους Yazidis και σε μέλη άλλων εθνοτικών ή θρησκευτικών ομάδων που κατάγονται από τις αμφισβητούμενες περιοχές επειδή οι αρχές δεν επιθυμούν να κατηγορηθούν για αλλαγή της δημογραφικής σύνθεσης του πληθυσμού με τη μετεγκατάσταση μη κούρδων από αυτές τις περιοχές.

⁸³³ Εγγυητής μπορεί να είναι είτε φυσικό πρόσωπο είτε εταιρεία. Ο εγγυητής υποχρεούται να ενημερώνει τις αρχές ότι γνωρίζει τον ενδιαφερόμενο εσωτερικά εκτοπισμένο και στην περίπτωση που ανακύψουν προβλήματα ασφαλείας στο πρόσωπό του θα υποβληθεί σε ανάκριση. Ο εγγυητής πρέπει να είναι κάτοχος δελτίου σιτισίου εκδοθέντος στην Επαρχία Erbil και να έχει καλή φήμη.

τερικά εκτοπισμένοι που διαθέτουν εγγυητή έχουν συνήθως προηγούμενους δεσμούς με την Επαρχία, για παράδειγμα οικογενειακές ή επιχειρηματικές σχέσεις ή διαθέτουν εγγυητή λόγω των οικονομικών ή επαγγελματικών χαρακτηριστικών τους (μπορεί να εγγυάται εταιρεία λόγω του επαγγέλματός τους ή να ενθαρρύνονται να εργαστούν στην Επαρχία, όπως για παράδειγμα οι ιατροί ή οι μηχανικοί). Ο εγγυητής οφείλει να παρουσιαστεί αυτοπροσώπως στο σημείο εισόδου και να δώσει στις αρχές τα στοιχεία της ταυτότητάς του, τον αριθμό του τηλεφώνου του και τη διεύθυνσή του. Ο ενδιαφερόμενος εσωτερικά εκτοπισμένος υποχρεούται να συμπληρώσει στο φυλάκιο εισόδου μια κάρτα και στη συνέχεια επιτρέπεται η είσοδός του στην Επαρχία. Δεν επιτρέπεται η είσοδος στην Επαρχία σε όσους δεν έχουν εγγυητή.

Επαρχία του Dohuk: επιτρέπεται η είσοδος των οικογενειών χωρίς την προϋπόθεση του εγγυητή, ενώ απαιτείται εγγυητής για τους άγαμους άντρες για λόγους ασφαλείας⁸³⁴. Ο εγγυητής οφείλει να παρουσιαστεί αυτοπροσώπως στο σημείο εισόδου και να δώσει στις αρχές τα στοιχεία της ταυτότητάς του, τον αριθμό του τηλεφώνου του και τη διεύθυνσή του. Ο ενδιαφερόμενος εσωτερικά εκτοπισμένος υποχρεούται να συμπληρώσει στο φυλάκιο εισόδου μια κάρτα και στη συνέχεια επιτρέπεται η είσοδός του στην Επαρχία. Απαγορεύεται η είσοδος στους άγαμους άντρες που δεν διαθέτουν εγγυητή αν και διαφαίνεται ότι οι αρχές επιτρέπουν κατ' εξαίρεση την είσοδο σε εσωτερικά εκτοπισμένους χωρίς εγγυητή εφόσον: 1) τα στοιχεία του ενδιαφερόμενου μπορούν να ελεγχθούν εξονυχιστικά από το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν, στις περιπτώσεις όπου το κόμμα διατηρεί γραφείο στον τόπο καταγωγής του και 2) ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αποδείξει ότι διαφεύγει τη βία ή τις διώξεις⁸³⁵. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις απαγορεύεται η είσοδος στην Επαρχία.

ΔΙΑΜΟΝΗ

Καθένας που δεν κατάγεται από το Κουρδιστάν και έχει άδεια να εισέλθει στην περιοχή οφείλει να υποβάλει αίτημα για τη χορήγηση μιας μορφής άδειας διαμονής που νομιμοποιεί την παρουσία του σ' αυτήν. Η χορήγηση της άδειας διαμονής εξαρτάται κυρίως από τις εκτιμήσεις ασφάλειας. Γενικά, δεν χορηγείται άδεια διαμονής σε όσους κρίνονται ύποπτοι δεσμών με την εξέγερση ή με το προηγούμενο καθεστώς ή σε όσους

⁸³⁴ Εγγυητής μπορεί να είναι είτε φυσικό πρόσωπο είτε εταιρεία. Ο εγγυητής υποχρεούται να ενημερώνει τις αρχές ότι γνωρίζει τον ενδιαφερόμενο εσωτερικά εκτοπισμένο και στην περίπτωση που ανακύψουν προβλήματα ασφάλειας στο πρόσωπό του θα υποβληθεί σε ανάκριση. Ο εγγυητής πρέπει να είναι κάτοχος δελτίου σισιπίου εκδοθέντος στην Επαρχία Dahuk και να έχει καλή φήμη.

⁸³⁵ Η σχετική αξιολόγηση εξαρτάται από τη διακριτική ευχέρεια των αρχών με αποτέλεσμα να διαφέρει στις διάφορες Επαρχίες.

έχουν βεβαρημένο ποινικό μητρώο. Οι διαδικασίες που αφορούν στη διαμονή διαφέρουν από Επαρχία σε Επαρχία.

Επαρχία της Sulaymaniyah: όσοι δεν κατάγονται από το Κουρδιστάν πρέπει να υποδείξουν εγγυητή⁸³⁶ που τους συνοδεύει στον Τομέα Διαμονής της Διεύθυνσης Ασφάλειας. Οι γιατροί, οι ιδιοκτήτες εταιρειών/εστιατορίων και οι καθηγητές πανεπιστημίου εξαιρούνται από την προϋπόθεση του εγγυητή. Με την άφιξή τους οι εσωτερικά εκτοπισμένοι που έχουν υποδείξει εγγυητή καλούνται να συμπληρώσουν πληροφοριακό έντυπο στο οποίο αναγράφουν: τον τόπο διαμονής, το ονοματεπώνυμο του εγγυητή και τα προσωπικά τους στοιχεία (ονοματεπώνυμο, ηλικία, κλπ). Ο ενδιαφερόμενος ελέγχεται για λόγους ασφαλείας και διερευνώνται οι λόγοι μετεγκατάστασης. Εφόσον δεν θεωρείται επικίνδυνος για λόγους ασφαλείας του χορηγείται άδεια διαμονής τρίμηνης έως εξαμήνης διάρκειας, η οποία ανανεώνεται. Δεν χορηγείται άδεια διαμονής σε όσους δεν υποδεικνύουν εγγυητή, οπότε καλούνται να αναχωρήσουν από την Επαρχία και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης απελαύνονται⁸³⁷. Για δημογραφικούς και πολιτικούς λόγους δεν χορηγείται άδεια διαμονής σε όσους κατάγονται από το Κιρκούκ ή την Καναqeeh, συμπεριλαμβανομένων των κούρδων, των αράβων, των τουρκμένων και των μελών άλλων εθνοτικών ή θρησκευτικών ομάδων.

Επαρχία της Erbil: όσοι δεν κατάγονται από το Κουρδιστάν πρέπει να υποδείξουν εγγυητή που τους συνοδεύει στον Τομέα Διαμονής της Διεύθυνσης Ασφάλειας. Δεν χορηγείται άδεια διαμονής σε όσους δεν υποδεικνύουν εγγυητή. Με την άφιξή τους οι εσωτερικά εκτοπισμένοι συμπληρώνουν πληροφοριακό έντυπο στο οποίο αναγράφουν: τον τόπο διαμονής, το ονοματεπώνυμο του εγγυητή και τα προσωπικά τους στοιχεία (ονοματεπώνυμο, ηλικία, κλπ). Ο ενδιαφερόμενος ελέγχεται για λόγους ασφαλείας και διερευνώνται οι λόγοι μετεγκατάστασης. Οι αιτούμενοι άδεια διαμονής οφείλουν να αποδείξουν είτε πολιτικούς δεσμούς με την περιοχή είτε ότι διέφυγαν τη βία ή τις διώξεις. Σε αντίθετη περίπτωση το σχετικό αίτημα απορρίπτεται επειδή υπάρχουν σοβαρά

⁸³⁶ Εγγυητής μπορεί να είναι είτε φυσικό πρόσωπο είτε εταιρεία. Ο εγγυητής υποχρεούται να ενημερώνει τις αρχές ότι γνωρίζει τον ενδιαφερόμενο εσωτερικά εκτοπισμένο και στην περίπτωση που ανακλύψουν προβλήματα ασφαλείας στο πρόσωπό του θα υποβληθεί σε ανάκριση. Ο εγγυητής πρέπει να είναι κάτοχος δελτίου σισπίου εκδοθέντος στην Επαρχία Sulaymaniyah και να έχει καλή φήμη.

⁸³⁷ Η ιστοσελίδα Awene / Sulaymaniyah, No. 46, δημοσίευσε στις 28.11.2006 (στην κουρδική διάλεκτο Sorani) ότι στις 26.11.2006 οι δυνάμεις ασφαλείας της Chamchamal διέταξαν την κράτηση 42 αράβων που εργάζονταν σε τσιμεντοβιομηχανία της Bazyan προκειμένου να τους απελάσουν στους τόπους καταγωγής τους εκτός του Κουρδιστάν, δεδομένου ότι είχαν εισέλθει στην Επαρχία της Sulaymaniyah χωρίς να πληρούν την προϋπόθεση του εγγυητή και χωρίς να έχουν καταγραφεί από τις δυνάμεις ασφαλείας. Ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Ασφάλειας της Chamchamal δήλωσε ότι οι συλληφθέντες είχαν εισέλθει στη Chamchamal (περιοχή της Επαρχίας Sulaymaniyah) χωρίς να το γνωρίζουν οι δυνάμεις ασφαλείας και πρόσθεσε ότι «οφείλει να παρουσιάζεται στις αρχές κάθε άραβας που διαμένει στη Chamchamal».

προβλήματα στέγης στην Επαρχία. Δεν επιτρέπεται η διαμονή στην Επαρχία σε όσους δεν νομιμοποιούν την παρουσία τους σ' αυτήν⁸³⁸.

Επαρχία του Dohuk: όσοι δεν κατάγονται από το Κουρδιστάν πρέπει να υποδείξουν εγγυητή που τους συνοδεύει στον Τομέα Διαμονής της Διεύθυνσης Ασφάλειας. Οι άγαμοι άντρες που δεν κατάγονται από την Επαρχία πρέπει να έχουν εγγυητή για να νομιμοποιήσουν την παρουσία τους σ' αυτήν. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να χορηγηθεί άδεια διαμονής εφόσον: 1) τα στοιχεία του ενδιαφερόμενου μπορούν να ελεγχθούν εξονυχιστικά και 2) ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αποδείξει ότι διαφεύγει τη βία ή τις διώξεις. Σε αντίθετη περίπτωση δεν χορηγείται άδεια διαμονής και ο ενδιαφερόμενος απομακρύνεται από την Επαρχία. Με την άφιξή τους οι εσωτερικά εκτοπισμένοι συμπληρώνουν πληροφοριακό έντυπο στο οποίο αναγράφουν: τον τόπο διαμονής, το ονοματεπώνυμο του εγγυητή και τα προσωπικά τους στοιχεία (ονοματεπώνυμο, ηλικία, κλπ). Ο ενδιαφερόμενος ελέγχεται για λόγους ασφαλείας και διερευνώνται οι λόγοι μετεγκατάστασης. Στην Επαρχία Dohuk οι αιτούμενοι άδεια διαμονής οφείλουν να αποδείξουν είτε πολιτικούς δεσμούς με την περιοχή είτε ότι διέφυγαν τη βία ή τις διώξεις. Σε αντίθετη περίπτωση το σχετικό αίτημα απορρίπτεται επειδή υπάρχουν σοβαρά προβλήματα στέγης στην Επαρχία.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Και στις τρεις βόρειες Επαρχίες οι άδειες διαμονής είναι τρίμηνης έως εξαμήνης διάρκειας και ανανεώνονται. Από τη χορήγηση της άδειας διαμονής ο ενδιαφερόμενος βρίσκεται υπό επιτήρηση. Δεν ανανεώνεται η άδεια διαμονής ή ανακαλείται και απομακρύνονται από την Επαρχία όσοι θεωρούνται απειλή για την ασφάλεια ή έχουν διαπράξει ποινικό αδίκημα.

Ανεξάρτητα από το λόγο της επίσκεψης (τουρισμός, επιχειρηματικοί λόγοι, οικογενειακή επίσκεψη, μεταγκατάσταση για λόγους διαφυγής της βίας ή των διώξεων) όσοι μετεγκαθίστανται στις τρεις βόρειες Επαρχίες υποχρεούνται να νομιμοποιήσουν τη διαμονή τους δηλώνοντας την παρουσία τους στις τοπικές αρχές. Υποχρέωση καταγραφής με τις υπηρεσίες ασφαλείας έχουν όλοι ακόμα και στην περίπτωση βραχύχρονης διαμονής. Απαιτείται άδεια διαμονής για την ενοικίαση διαμερίσματος ή για την παραμονή σε ξενοδοχείο. Έτσι, όσοι δεν καταχωρούνται με τις αρχές ή όσοι δεν λαμβάνουν άδεια διαμονής δεν μπορούν να νοικιάσουν διαμέρισμα ή να διαμείνουν σε ξενοδοχείο. Υπογραμμίζεται ότι τα ξενοδοχεία υποχρεούνται να καταγράφουν τους πελάτες τους με

⁸³⁸ Η Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες δεν γνωρίζει εάν πράγματι έχουν απομακρυνθεί εσωτερικά εκτοπισμένοι από την Επαρχία.

βάση το έγγραφο της ταυτότητάς τους και να παραδίδουν τις σχετικές πληροφορίες στις υπηρεσίες ασφαλείας. Ο ενδιαφερόμενος υποχρεούται να ενημερώνει τις αρχές για κάθε αλλαγή της διεύθυνσής του.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΔΙΩΞΗΣ Ή ΑΛΛΗΣ ΣΟΒΑΡΗΣ ΒΛΑΒΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Όσοι κατάγονται από το Κεντρικό ή το Νότιο Ιράκ μπορεί να βρίσκονται εκτός του πεδίου δράσης των διωκτών τους όταν μετεγκαθίστανται στις τρεις βόρειες Επαρχίες καθώς υπεισέρχεται η κρατική προστασία των κουρδικών αρχών. Όμως, η προστασία από τις αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν παρέχεται μόνον όταν ο ενδιαφερόμενος έχει εισέλθει νόμιμα στην περιοχή και εφόσον οι κουρδικές αρχές δύνανται και προτίθενται να τον προστατεύσουν.

Παρόλες τις δομές αστυνόμευσης / ασφάλειας των τριών βόρειων Επαρχιών στις οποίες μπορεί να απευθυνθεί ο ενδιαφερόμενος αναζητώντας κρατική προστασία και τη δυνατότητα και τη βούληση των αρχών της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν να παρέχουν την αιτούμενη προστασία η ασφάλεια όσων μετεγκαθίστανται στις τρεις βόρειες Επαρχίες του Κουρδιστάν εξαρτάται κυρίως από τους οικογενειακούς, κοινοτικούς ή φυλετικούς δεσμούς τους. Επομένως, όσοι δεν κατάγονται από το Βόρειο Ιράκ μπορούν να βασίζονται μόνο στην προστασία των αρχών. Ανάλογα με το λόγο δίωξης οι αρχές μπορεί να μην δύνανται ή να μην επιθυμούν να προστατεύσουν τον ενδιαφερόμενο.

Τούτο ισχύει κυρίως για τα μέλη του πρώην κόμματος Βα'ath, της κυβέρνησης ή των υπηρεσιών ασφαλείας αφού οι αρχές Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν δεν επιθυμούν να προστατεύσουν όσους πιστεύουν ότι στήριξαν το προηγούμενο καθεστώς, που φέρει την ευθύνη για αποτρόπαια εγκλήματα σε βάρος του κουρδικού λαού.

Στην περίπτωση της μετεγκατάστασης στις τρεις βόρειες Επαρχίες υπάρχει πάντα η πιθανότητα να κινδυνεύει από μη κρατικά όργανα δίωξης κάποια επιφανής προσωπικότητα (για παράδειγμα αρχηγός πολιτικού κόμματος, ακαδημαϊκός, δικαστής κλπ). Οι αρχές της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν δεν δύνανται πάντα να προστατεύουν τους ενδιαφερόμενους που βρίσκονται στην επικράτειά τους από παρόμοιες επιθέσεις.

Οι γυναίκες που κινδυνεύουν από τα «εγκλήματα τιμής» καθώς και όσοι διαφεύγουν φυλετικές συγκρούσεις (βεντέτες) δεν προστατεύονται από τους διώκτες τους όταν μετεγκαθίστανται εντός του Ιράκ.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΥΛΟΓΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

Κατ' αρχήν όσοι διαμένουν νόμιμα στις τρεις βόρειες Επαρχίες έχουν πρόσβαση στα συσσίτια του Δημόσιου Συστήματος Σίτισης, στην εκπαίδευση, στην υγεία και στην απασχόληση. Επιτρέπεται στους εσωτερικά εκτοπισμένους να νοικιάζουν διαμερίσματα ή οικίες αλλά, με εξαίρεση τους κούρδους, απαγορεύεται να αποκτούν εμπράγματα δικαιώματα σε ακίνητα. Όμως, για κάποιους λόγους, η πρόσβαση στις προαναφερόμενες υπηρεσίες δεν είναι πάντα εφικτή. Για παράδειγμα, οι εσωτερικά εκτοπισμένοι αντιμετωπίζουν γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και πολύμηνες καθυστερήσεις κατά τον εφοδιασμό τους με κάρτες συσσιτίου στους τόπους διαμονής τους και επομένως μπορεί να στερούνται για αρκετούς μήνες την πρόσβαση στο δημόσιο σύστημα σίτισης.

Επίσης, υπογραμμίζεται ότι στις τρεις βόρειες Επαρχίες ζουν τουλάχιστον 770.000 εσωτερικά εκτοπισμένοι⁸³⁹. Έτσι ασκείται ιδιαίτερη πίεση στις υπηρεσίες εκπαίδευσης, υγείας, ηλεκτροδότησης, καυσίμων και υδροδότησης. Σε όλες τις Επαρχίες υπάρχει έλλειψη σε φάρμακα και σε ιατρικό εξοπλισμό και είναι έντονες οι δυσκολίες απορρόφησης του αυξανόμενου αριθμού των παιδιών – μαθητών. Και οι τρεις Επαρχίες έχουν αναφέρει έλλειψη αραβόφωνων δασκάλων και σχολικών εγκαταστάσεων. Τα υψηλά ενοίκια εξανεμίζουν τους πόρους των εκτοπισμένων οικογενειών και αναφέρεται ότι κάποιες οικογένειες επέστρεψαν στους τόπους καταγωγής τους γιατί δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στο υψηλό κόστος διαβίωσης⁸⁴⁰. Η ανεργία έχει εκτοξευθεί στα ύψη και πολλοί νεαροί κούρδοι εγκαταλείπουν την περιοχή για οικονομικούς λόγους⁸⁴¹.

Κατά κανόνα οι εσωτερικά εκτοπισμένοι που κατάγονται από τις τρεις βόρειες Επαρχίες δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες κατά την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες που παρέχονται στον πληθυσμό εν γένει. Όμως, με πρόσθετους περιορισμούς οι αρχές αποθαρρύνουν τη μετεγκατάσταση των κούρδων που κατάγονται από τις «αμφισβη-

⁸³⁹ Βλέπε: Cluster F, Update 23 May 2007

http://www.unhcr.org/cluster/clusterreports/Cluster_F_Update_on_IDPs_May_23.pdf

Πρόκειται για όσους εκτοπίστηκαν από το 2006 λόγω της θρησκευτικής βίας και των στρατιωτικών επιχειρήσεων (143.000 άτομα) καθώς και για εσωτερικά εκτοπισθέντες πριν το 2006 (634.000 άτομα).

⁸⁴⁰ Οι εσωτερικά εκτοπισμένοι υποχρεούνται να επιστρέψουν στον τόπο καταγωγής τους για να υποβάλουν αίτημα μεταφοράς του δελτίου σισιτίου. Τούτο σημαίνει οικονομική επιβάρυνση. Τα δελτία σισιτίου έχουν πολιτική σημασία γιατί αποτελούν το έγγραφο καταγραφής των εκλογών για τις εθνικές εκλογές και για τα δημοψηφίσματα. Έτσι, οι εσωτερικά εκτοπισμένοι αδυνατούν να μεταφέρουν την κάρτα σισιτίου στην Επαρχία του Κιρκούκ επειδή είναι εξαιρετικά αμφισβητούμενη περιοχή από πλευράς δημογραφικής σύνθεσης του πληθυσμού. Από την άλλη πλευρά, αναφέρεται ότι κάποιες πόλεις διστάζουν να επιτρέψουν στις οικογένειες να μεταφέρουν τα δελτία σισιτίου όταν μετεγκαθίστανται καθώς δεν επιθυμούν να μειώσουν το πολιτικό τους βάρος.

Βλέπε: Kristèle Younès, *The world's fastest growing refugee crisis*, Refugees International, March 2007, p. 5

http://www.refugeesinternational.org/files/9915_file_RI_Iraqreport.pdf

⁸⁴¹ Βλέπε για παράδειγμα, Ivan Watson, *Many Youths Long to Leave Kurdistan Behind*, NPR, 30 January 2007

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=7085621>

ibidem, *Kurdish Area Attracts Arabs — and Trouble*, NPR, 23 January 2007

<http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=6963948>

τούμενες περιοχές» δηλαδή από τη Μοσούλη, το Κιρκούκ και την Κανααheen αποσκοπώντας στη διατήρηση της «κουρδικής παρουσίας» σε αυτές τις περιοχές για πολιτικούς και δημογραφικούς λόγους. Για παράδειγμα, οι κούρδοι εσωτερικά εκτοπισμένοι από τη Μοσούλη δεν δικαιούνται να μεταφέρουν τις κάρτες συσσιτίου στην Επαρχία Dohuk εκτός εάν αποδείξουν ότι διέφυγαν τη βία ή τις διώξεις. Αυτή η διαδικασία μπορεί να είναι χρονοβόρα και έτσι υποχρεώνονται να διαβιώσουν για αρκετούς μήνες χωρίς πρόσβαση στο συσσίτιο. Οι εσωτερικά εκτοπισμένοι που κατάγονται από το Κιρκούκ και την Κανααheen δεν δικαιούνται να λαμβάνουν συσσίτιο στην Επαρχία της Sulaymaniyah και έτσι πλήττεται σοβαρά η καθημερινή διαβίωσή τους δεδομένου ότι η πλειοψηφία των ιρακινών εξαρτάται από το Δημόσιο Σύστημα Σίτισης.

Οι εσωτερικά εκτοπισμένοι που δεν έχουν καταγραφεί με τις τοπικές αρχές ή που στερούνται άδειας διαμονής δεν έχουν πρόσβαση στο Δημόσιο Σύστημα Σίτισης, στην απασχόληση και στη στέγαση (και στις τρεις Επαρχίες) και δεν δικαιούνται να έχουν πρόσβαση στα συστήματα δημόσιας υγείας και εκπαίδευσης (στις Επαρχίες της Sulaymaniyah και Dohuk).

Η πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες και στην απασχόληση μπορεί να είναι δύσκολη για όσους δεν έχουν οικογενειακούς, φυλετικούς ή πολιτικούς δεσμούς με την περιοχή. Τούτο ισχύει ιδίως για τις γυναίκες, καθώς για πολιτισμικούς λόγους έχουν ανάγκη το οικογενειακό / φυλετικό τους περιβάλλον για οικονομική στήριξη.

Ένα άλλο κριτήριο είναι η οικογενειακή, κοινοτική και / ή πολιτική διασύνδεση του ενδιαφερόμενου με την προτεινόμενη περιοχή μετεγκατάστασης αφού διευκολύνει την οικονομική του επιβίωση και την ένταξή του. Γενικά θεωρείται ότι έχει ενταχθεί στην τοπική κοινωνία και άρα μπορεί να μετεγκατασταθεί στην περιοχή όποιος διέμενε επί μακρό στο παρελθόν στις βόρειες Επαρχίες χωρίς να αντιμετωπίζει προβλήματα προστασίας. Όμως, τούτο δεν ισχύει για όσους κατάγονται από τις «αμφισβητούμενες περιοχές» καθώς γενικά οι τοπικές αρχές δεν ενθαρρύνουν ή δημιουργούν προσκόμματα στην επιστροφή τους στο Κουρδιστάν, ακόμα και όταν παλαιότερα διέμεναν σ' αυτό.

Ενώ οι μεγαλύτερες πόλεις του Κουρδιστάν είναι εθνοτικά μεικτές διευκολύνοντας την ένταξη όσων ανήκουν σε διαφορετικές εθνοτικές, θρησκευτικές ή φυλετικές ομάδες η μετεγκατάσταση σε αγροτικές ή ομοιογενείς εθνοτικά περιοχές είναι περισσότερο δύσκολη καθώς ο ενδιαφερόμενος μπορεί να εκτεθεί σε σοβαρό κίνδυνο απόρριψης από την κοινότητα, με συνέπεια την προσωπική του ανασφάλεια και / ή αναίτιες δυσχέρειες στην καθημερινή του επιβίωση.

Επίσης, όσοι δεν είναι κούρδοι, και ειδικότερα οι αραβικής καταγωγής πολίτες συνήθως δεν ομιλούν τη γλώσσα ούτε είναι εξοικειωμένοι με τα κουρδικά έθιμα και τις

κουρδικές παραδόσεις με αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολη η ένταξή τους στις κουρδικές κοινωνίες. Οι Άραβες αντιμετωπίζονται συχνά με καχυποψία από τις κουρδικές αρχές και τον κουρδικό πληθυσμό που θεωρούν ότι διατηρούν δεσμούς με το καθεστώς του Σ. Χουσεΐν και / ή με την εξέγερση⁸⁴². Σύμφωνα με την Αποστολή του ΟΗΕ για την Ανθρωπιστική Βοήθεια στο Ιράκ οι Άραβες εσωτερικά εκτοπισμένοι στις τρεις βόρειες Επαρχίες υποφέρουν από διακριτική μεταχείριση και από την περιορισμένη ανθρωπιστική βοήθεια που τους παρέχουν οι κουρδικές αρχές για λόγους ασφάλειας⁸⁴³.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΑΔΥΝΑΤΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Στη συνέχεια παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος των ομάδων που ενδέχεται να αδυνατούν να απολαμβάνουν προστασία όταν μετεγκαθίστανται στις τρεις βόρειες Επαρχίες. Πρόκειται για πρόσωπα στα οποία δεν χορηγείται άδεια εισόδου και μπορεί να αποτελούν στόχο των αυτοεργών διωκτικών πράξεων ή μπορεί να αντιμετωπίζουν δυσκολίες κατά την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες αντιμετωπίζοντας αναίτιες δοκιμασίες.

→ Πρόσωπα χωρίς οικογενειακούς, κοινοτικούς, πολιτικούς ή επιχειρηματικούς δεσμούς με τις τρεις βόρειες Επαρχίες στο μέτρο που δεν μπορούν να υποδείξουν εγγυητή για την είσοδο και / ή τη διαμονή τους,

→ Πρώην μέλη του κόμματος Βα'αθ εκτός εάν έχει ελεγχθεί το ιστορικό τους και αποδειχθεί ότι δεν συμμετείχαν στην τέλεση αξιόποινων πράξεων,

→ Μέλη των υπηρεσιών ασφαλείας/πληροφοριών του προηγούμενου καθεστώτος,

→ Κατάδικοι (με βεβαρημένο ποινικό μητρώο),

→ Άραβες άντρες καθώς και όσοι κρίνονται ύποπτοι υποστήριξης της εξέγερσης ή τέλεσης τρομοκρατικών πράξεων/επιθέσεων στο Κουρδιστάν,

→ Επιφανή πρόσωπα (για παράδειγμα πολιτικοί, ακαδημαϊκοί, δικαστές κλπ) επειδή μπορεί να συνεχίσουν να βρίσκονται στο πεδίο δράσης των διωκτών τους,

→ Τουρκμένοι και Άραβες από το Κιρκούκ στους οποίους απαγορεύεται η είσοδος στην Επαρχία της Sulaymaniyah για πολιτικούς λόγους (αλλά και επειδή η μετακίνησή τους μπορεί να θεωρηθεί ως απόπειρα δημογραφικών αλλαγών στο Κιρκούκ). Εάν επιτραπεί η είσοδός τους στις τρεις βόρειες Επαρχίες μπορεί να αντιμετωπίσουν αναίτιες δοκιμασίες λόγω των προσκομμάτων πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες,

⁸⁴² Βλέπε επίσης «Άραβες σουνίτες» στη σελίδα 104.

⁸⁴³ UNAMI HRO, *December 2006 Human Rights Report*, p. 17-18 and 20
<http://www.uniraq.org/FileLib/misc/HR Report Nov Dec 2006 EN.pdf>

→ Κούρδοι και μέλη θρησκευτικών μειονοτήτων από το Κιρκούκ, την Κανααheen και τη Μοσούλη, που μπορεί να αντιμετωπίσουν προβλήματα κατά τη μετεγκατάσταση στις Επαρχίες της Sulaymaniyah και του Dohuk για πολιτικούς και δημογραφικούς λόγους. Στην περίπτωση εισόδου τους μπορεί να αντιμετωπίσουν ιδιαίτερες δοκιμασίες λόγω των κωλυμάτων πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες,

→ Γυναίκες που φοβούνται τα «εγκλήματα τιμής» καθώς και όσοι διαφεύγουν φυλετικές διαφορές (βεντέτες) κυρίως επειδή μπορεί να συνεχίσουν να βρίσκονται στο πεδίο δράσης των οικογενειών τους ή των κοινοτήτων τους που εξαπολύουν τις απειλές,

→ Οι άγαμες γυναίκες και οι γυναίκες αρχηγοί των οικογενειών, όταν δεν συνοδεύονται από άρρενες συγγενείς τους και / ή δεν υποστηρίζονται οικονομικά από τους συγγενείς τους, επειδή μπορεί να αντιμετωπίσουν υπερβολικές δυσκολίες λόγω της περιορισμένης πρόσβασης στην απασχόληση, εκτός εάν είναι εξειδικευμένες επαγγελματίες.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΚΑΤΑΓΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΕΙΣ ΒΟΡΕΙΕΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ

Μετά από επανειλημμένες εξαγγελίες συγχωνεύθηκαν στις 21.1.2006 οι διοικήσεις των δύο κουρδικών κομμάτων, του Δημοκρατικού Κόμματος του Κουρδιστάν των Erbil/Dohuk και του Πατριωτικού Κόμματος του Κουρδιστάν της Sulaymaniyah. Κατ' εφαρμογή της συμφωνίας για την από κοινού άσκηση της εξουσίας το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν ανέλαβε τα Υπουργεία Οικονομικών, Άμυνας (Peshmerga), Ανωτάτης Εκπαίδευσης, Γεωργίας, Μαρτύρων, Πολιτισμού, Ηλεκτρισμού, Φυσικών Πόρων, Δήμων, Αθλητισμού και Υγείας καθώς και το Υπουργείο Εξω-Κουρδικών Θεμάτων της Περιφερειακής Κυβέρνησης του Κουρδιστάν. Το Πατριωτικό Κόμμα του Κουρδιστάν ανέλαβε τα Υπουργεία Εσωτερικών, Δικαιοσύνης, Εκπαίδευσης, Υγείας, Κοινωνικών Υποθέσεων, Υδάτινων Πόρων, Μεταφορών, Ανασυγκρότησης, Σχεδιασμού και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τα Υπουργεία Οικονομικών, Peshmerga και Εσωτερικών προβλέπεται να συγχωνευθούν εντός ενός έτους⁸⁴⁴. Όμως, έως και σήμερα δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία για τη συγχώνευση αυτών των κρίσιμων υπουργείων.

⁸⁴⁴ KRG, *Kurdistan Regional Government Unification Agreement*, para.1-5, 21 January 2006 http://www.krg.org/articles/article_detail.asp?LangNr=12&RubricNr=107&ArticleNr=8891&LNNr=28&RNNr=70
Πλήρης κατάλογος των μελών της κυβέρνησης, που ανέλαβε καθήκοντα στις 7.5.2006 παρατίθεται στην ιστοσελίδα: http://www.krg.org/articles/article_detail.asp?ArticleNr=10938&LangNr=12&LNNr=28&RNNr=70
KRG, *Ministers of the new unified cabinet*, 7 May 2006

Στο παρελθόν η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είχε υποστηρίξει ότι λόγω των διαφόρων πολιτικών, νομικών και άλλων κωλυμάτων που συνεπάγεται η μετεγκατάσταση καθώς και του κινδύνου δίωξης μπορεί να αδυνατούν να μετεγκατασταθούν στον τόπο καταγωγής τους όσοι προέρχονται από περιοχή που υπάγεται στον έλεγχο του αντίπαλου κόμματος⁸⁴⁵. Παρά τη συγχώνευση των διοικήσεων των δύο κομμάτων και την από κοινού συγκρότηση κυβέρνησης και Εθνοσυνέλευσης οι διοικήσεις των κομμάτων παραμένουν ακόμη διακριτές και συνεχίζουν να ασκούν μεμονωμένα εξουσία. Η μερική ενοποίηση ενισχύει το επιχείρημα ότι η χορήγηση νόμιμης διαμονής και η παροχή προστασίας σε κάποιον που διαφεύγει τη δίωξη στην περιοχή που υπάγεται στον έλεγχο του αντίπαλου κόμματος μπορεί να απορριφθεί για πολιτικούς λόγους (δηλαδή για να μην υπάρξουν ανατροπές στις σχέσεις των δύο κομμάτων στη διαδικασία της ενοποίησης).

Όσοι μετεγκαθίστανται από την μια περιοχή στην άλλη διαφεύγοντας τις διώξεις μπορεί να αντιμετωπίσουν τα ακόλουθα προβλήματα:

- δυσκολία πρόσβασης στην περιοχή μετεγκατάστασης (κατά τη διέλευση των φυλακίων ελέγχου)⁸⁴⁶,
- η χορήγηση άδειας διαμονής μπορεί να εξαρτάται από πολιτικούς λόγους και η χορηγηθείσα άδεια διαμονής μπορεί να ανακληθεί ανάλογα με τις πολιτικές εξελίξεις,
- η παροχή προστασίας μπορεί να εξαρτάται από πολιτικές εκτιμήσεις καθώς και από τους φυλετικούς ή προσωπικούς δεσμούς του ενδιαφερόμενου,
- φόβος ότι τα μέλη της οικογένειας μπορεί να υποστούν κακοποίηση στην περίπτωση που κάποιος διαφύγει στην περιοχή που υπάγεται στον έλεγχο του αντίπαλου κόμματος,
- δυσκολίες πρόσβασης στις βασικές υπηρεσίες όταν δεν υπάρχει οικογενειακό/κοινωνικό δίκτυο υποστήριξης (τούτο ισχύει κυρίως για τις άγαμες γυναίκες και για τις γυναίκες αρχηγούς των νοικοκυριών),
- όσοι φοβούνται ότι θα υποστούν διώξεις από ισλαμικές ομάδες μπορεί να είναι αδύνατον να απολαμβάνουν προστασία σε άλλη περιοχή των τριών Βόρειων Επαρχιών του Ιράκ, καθώς μπορεί να παραμένουν στην ακτίνα δράσης των διωκτών τους. Τούτο ισχύει επίσης για τις γυναίκες που φοβούνται τα «εγκλήματα τιμής» καθώς και για ό-

⁸⁴⁵ Βλέπε Παράρτημα VII της αγγλικής έκδοσης των Κατευθυντήριων Οδηγιών της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Ιρακινών Πολιτών, Οκτώβριος 2005, σε <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=4354e3594>

⁸⁴⁶ Παρά την ενοποίηση συνεχίζουν να λειτουργούν τέσσερα φυλάκια ελέγχου στα σύνορα που χώριζαν τις περιοχές που ήλεγχε το Δημοκρατικό Κόμμα του Κουρδιστάν από τις περιοχές που ήλεγχε η Πατριωτική Ένωση του Κουρδιστάν.

σους διαφεύγουν φυλετικές συγκρούσεις (βεντέτες) αφού μπορεί να συνεχίζουν να βρίσκονται στο πεδίο δράσης των οικογενειών τους και των κοινοτήτων τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Όταν πρόκειται για τις τρεις Βόρειες Επαρχίες η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής πρέπει να αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση ανάλογα με την Επαρχία και λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες περιστάσεις του ενδιαφερόμενου, συμπεριλαμβανομένων της γενικότερης εικόνας της υπόθεσης του, της καταγωγής του από το Κεντρικό και Νότιο Ιράκ ή από τις τρεις Βόρειες Επαρχίες. Ειδικότερα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι βασικές πολιτικές των αρχών για τη διατήρηση της «κουρδικής ταυτότητας» των τριών Βόρειων Επαρχιών και οι συνέπειες τους κατά τον καθορισμό της πολιτικής και εθνοτικής εικόνας όσων έχουν άδεια εισόδου και διαμονής. Δεν επιτρέπεται η είσοδος σε όσους κατάγονται από τις αραβοποιημένες περιοχές καθώς και σε πρόσωπα με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά. Πρέπει επίσης να αξιολογηθεί εάν όσοι αναζητούν προστασία βρίσκονται πράγματι εκτός της ακτίνας δράσης των διωκτών τους. Οι κίνδυνοι ασφάλειας που συνεπάγεται το ταξίδι στις τρεις Βόρειες Επαρχίες, από το Κεντρικό και Νότιο Ιράκ ή εντός της περιοχής, είναι επίσης κρίσιμα κριτήρια που πρέπει να αξιολογούνται όταν διερευνάται εάν είναι εφικτή η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής.

VI. ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

Έντονες πιέσεις ασκούνται στους αραβικής καταγωγής σουνίτες πρόσφυγες, ειδικότερα στους Παλαιστίνιους, στους Σύριους και στους Ιρανούς (Ahwazis) επειδή θεωρείται ότι είχαν δεσμούς με το προηγούμενο καθεστώς και ότι διατηρούν σχέσεις με την εξέγερση της οποίας ηγούνται οι σουνίτες⁸⁴⁷. Κατ' επανάληψη έχουν αναφερθεί επιθέσεις στους Άραβες πρόσφυγες λόγω ψευδών κατηγοριών στα ΜΜΕ, αυθαίρετες συλλήψεις, εξω-δικαστικές εκτελέσεις και βασανιστήρια από τους αντάρτες καθώς και διωγμοί από τις περιοχές διαμονής τους. Την ευθύνη προστασίας αυτών των προσφύγων φέρει η ιρακινή κυβέρνηση αφού δεν είναι δυνατό να απολαμβάνουν την εθνική προστασία των χωρών καταγωγής τους. Οι Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας όπου κυριαρχούν οι σίιτες και οι αντάρτες είναι οι βασικότεροι αυτορρογοί των επιθέσεων κατά των προσφύγων⁸⁴⁸. Προς το παρόν οι ιρακινές αρχές δεν προτίθενται και δεν δύνανται να παρέχουν αποτελεσματική προστασία, που περιλαμβάνει τη νομική, πραγματική και υλική προστασία. Επίσης, πολλοί πρόσφυγες αραβικής καταγωγής δεν είναι κάτοχοι ισχυρών εγγράφων με αποτέλεσμα να περιορίζεται η ελευθερία κυκλοφορίας τους, η πρόσβαση στις βασικές υπηρεσίες και να είναι έντονος ο κίνδυνος κράτησης και ενδεχομένως απέλασης. Ενώ η «πραγματική και αποτελεσματική προστασία» πρέπει να συσχετίζεται με την αναζήτηση βιώσιμων διαρκών λύσεων το σημερινό κλίμα ασφάλειας και το πολιτικό περιβάλλον καθώς και οι οικονομικές συνθήκες που επικρατούν στο Ιράκ δεν επιτρέπουν την τοπική ένταξη των προσφύγων.

Οι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες αποτελούν τη μεγαλύτερη σε μέγεθος ομάδα προσφύγων στο Ιράκ. Μετά την πτώση του καθεστώτος του Σ. Χουσεΐν αποτελούν στόχο επιθέσεων. Μετά το βομβαρδισμό της Σαμάρρα, στις 22.2.2006, αυξάνονται σταθερά τα περιστατικά ασφάλειας σε βάρος των Παλαιστινίων. Όμως, το Δεκέμβριο του 2006 αναφέρθηκε απότομη αύξηση των περιστατικών απειλής, αρπαγών και δολοφονιών⁸⁴⁹. Από το Νοέμβριο του 2006 έως τον Ιανουάριο του 2007 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ενημερώθηκε για 37 περιπτώσεις δολοφονιών Παλαιστινίων σε στοχοποιημένες επιθέσεις. Τακτικά αναφέρεται ανακάλυψη σωρών με σημάδια βασανι-

⁸⁴⁷ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε την αγγλική ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες «UNHCR's Press Briefing Notes» στη διεύθυνση <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/iraq?page=briefing>, όπου παρουσιάζονται τακτικά ενημερωμένες πληροφορίες για την κατάσταση των Παλαιστινίων.

Βλέπε επίσης: Gabriela Wengert and Michelle Alfaro, *Can Palestinian refugees in Iraq find protection?*, *Forced Migration Review*, No. 26, September 2006, <http://www.fmreview.org/FMRpdfs/FMR26/FMR2609.pdf>

⁸⁴⁸ Βλέπε επίσης «Ανύπαρκτη εθνική προστασία» στη σελίδα 19.

⁸⁴⁹ Μη εξαντλητικός κατάλογος που επιθέσεων με θύματα Παλαιστίνιους παρατίθεται στην αγγλική έκδοση των οδηγιών «Annex IX: Attacks on Palestinian Refugees in Iraq» που είναι διαθέσιμη σε <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=46deb05557>

στηρίων. Στην περίπτωση των αρπαγών κάποιες φορές ζητούνται λύτρα. Όμως, η καταβολή των λύτρων δεν έχει κατ' ανάγκη ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση του μέλους της οικογένειας. Αναφέρθηκε ότι οι οικογένειες αναγκάστηκαν να καταβάλουν λύτρα για να παραλάβουν τη σωρό του συγγενούς τους. Ενώ τα περισσότερα περιστατικά είναι στοχοποιημένες επιθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των δολοφονιών και των αρπαγών, δεν λείπουν και οι επιθέσεις με πυρά όλμων σε περιοχές όπου διαμένουν οι Παλαιστίνιοι, προφανώς από αντάρτες και οι ομαδικές κρατήσεις από τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας. Το Δεκέμβριο του 2006 εξαπολύθηκε δύο φορές επίθεση με όλμους στην περιοχή Baladiyat, όπου κατοικούν κυρίως Παλαιστίνιοι, με αποτέλεσμα το θάνατο και τον τραυματισμό προσφύγων ακόμη και μικρών παιδιών. Τον Ιανουάριο του 2007 οι αρχές διέταξαν δύο φορές την ίδια ημέρα την ομαδική κράτηση Παλαιστινίων προσφύγων. Η μια από τις ομάδες των κρατουμένων ισχυρίστηκε ότι υπέστη κακομεταχείριση και βασανιστήρια από τις Ιρακινές Δυνάμεις Ασφαλείας. Η αύξηση των επιθέσεων οδήγησε στην αύξηση του αριθμού των Παλαιστινίων που διέφευγαν στα σύνορα Ιράκ-Συρίας⁸⁵⁰. Πιστεύεται ότι οι περισσότεροι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες εγκατέλειψαν το Ιράκ παράνομα, χρησιμοποιώντας πλαστά έγγραφα και με τη βοήθεια των «δουλεμπόρων».

Για περισσότερες πληροφορίες γι' αυτήν την ομάδα των προσφύγων βλέπε στο έγγραφο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες «*Aide-Memoire: Protecting Palestinians in Iraq and seeking humanitarian solutions for those who fled the country*»⁸⁵¹.

⁸⁵⁰ Έως την 31.1.2007 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είχε συνδράμει συνολικά 1.087 Παλαιστίνιους από το Ιράκ στη Συρία, στην Ιορδανία και στα σύνορα Ιράκ-Συρίας (97 πρόσφυγες στον καταυλισμό Ruweished στην Ιορδανία, 356 Παλαιστίνιους στη νεκρή ζώνη στα σύνορα Ιράκ - Συρίας κοντά στην πόλη Al-Tanf, 330 Παλαιστίνιους στο μεθοριακό φυλάκιο Al-Walid στα σύνορα Ιράκ-Συρίας και 304 Παλαιστίνιους στον καταυλισμό Al-Hol στη Συρία).

⁸⁵¹ Βλέπε: σε <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?docid=45b0fc2e2>